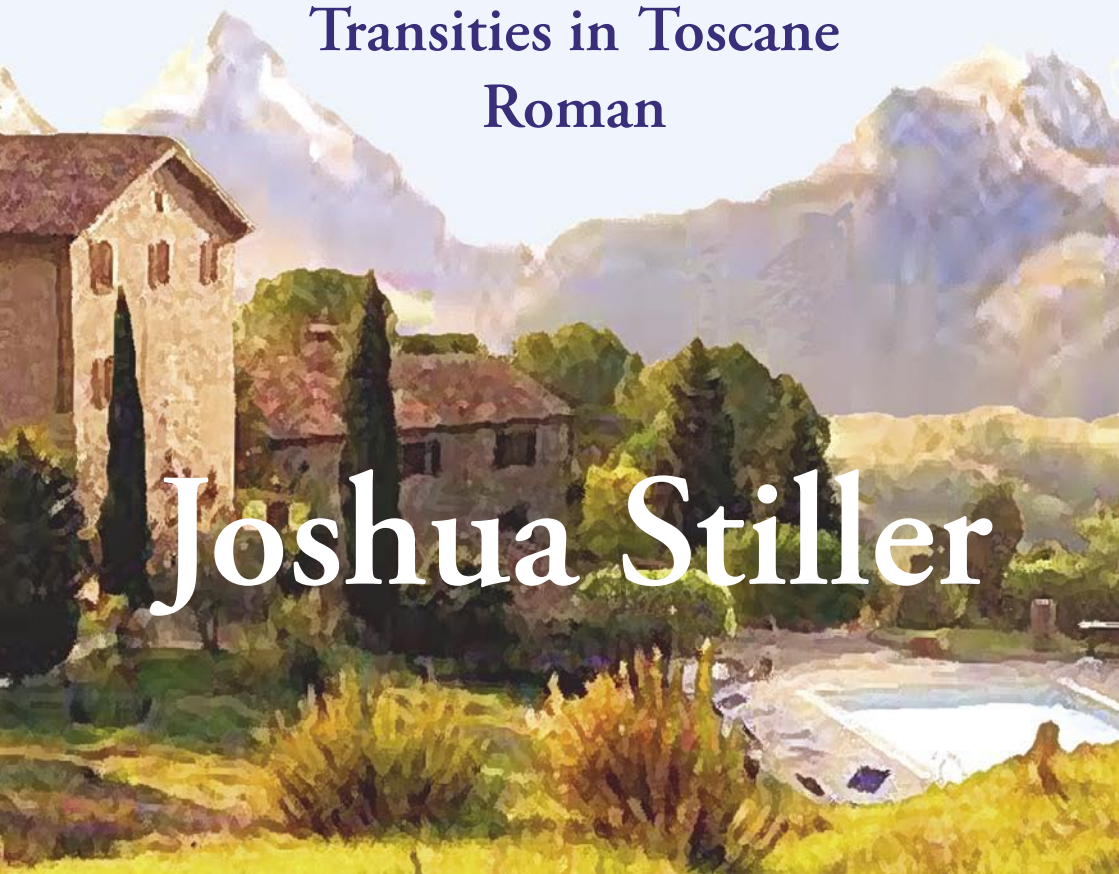


De goddelijke tuinman

Transities in Toscane
Roman

Joshua Stiller



DE GODDELIJKE TUINMAN

Transities in Toscane
Roman

Joshua Stiller



Joshua Stiller, *De goddelijke tuinman*

Copyright © 2015 Joshua Stiller & Uitgeverij Magister*

Omslag en opmaak: Studio Boekcoop

Een uitgave van het Onderstroomboven Collectief**

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.boekcoop.nl

www.boekenroute.nl (webwinkel)

*Uitgeverij Magister is een imprint van Boekencoöperatie Nederland U.A.

**Onderstroomboven Collectief is de handelsnaam van Boekencoöperatie Nederland U.A.

NUR 301 (Roman)

ISBN 978.90.72475.32.9 (papieren uitgave)

ISBN 978.90.72475.34.3 (eboek)

In het noordwesten gromde de donder; het weerlichtte er aan één stuk door. Tegen de flikkerende hemel tekenden zich de toppen van het centrale bergmassief af, diep zwart met verlichte contouren. Er was nauwelijks onderscheid te maken tussen de vaag verlichte bergtoppen en de wolkenbergen in de hemel, ze zagen er van deze afstand even solide uit. Morgen zou er meer duidelijkheid zijn: de wolken zouden zich verplaatst hebben, de bergen zouden er nog onveranderd staan.

Bea wenste dat haar moeilijkheden net zo zouden verdwijnen als de wolken dat zouden doen na de regen. En dat morgen zou blijken dat het landgoed net zo bestendig zou voortbestaan als de bergen in de verte. Even speelde haar bedwongen woede op. Wat bezielde die mensen om haar het vuur zo na aan de schenen te leggen? Zo onterecht! Zo *not done!* En dat op haar leeftijd! Maar ze was ook bang. Ze durfde de brief van de bank niet aan Henry te laten zien.

Ze dwong haar aandacht terug naar waar ze stond. In de schemerige tuin hing een verwachtingsvolle sfeer. De gebarsten aarde en de verdrogende begroeiing dorstten naar de lafenis die aan de einder beloofd werd.

Goed beschouwd zou je dit... dit wachten, dit ontvankelijk zijn, de essentie van de weeromslag kunnen noemen. De regen was dan de vervulling in het materiële vlak. Zoals een geboorte volgt op een zwangerschap.

Feitelijk riepen de door de hemel naderende ladingen water evenzeer het wachten op als dat het wachten van de aarde en de planten de regen uitnodigde. Er was misschien wel helemaal geen oorzaak en gevolg aan te wijzen. Misschien berustte alles op afspraken.

Verward door haar gedachten wendde ze haar blik van de noordelijke naar de westelijke hemel. Het laatste zonlicht bestreek het zich sluitende wolkendek van onderen met onheilspellende kleuren. Van daar dwaalde haar blik naar opzij, naar het rossig verlichtte profiel van de vreemde bezoeker. Hij was... oer, vond ze, als een rots, maar vreemd, van een andere orde dan haar wereldje. Ze was er niet gerust op of de man uiteindelijk niet toch een bedreiging zou blijken te zijn.

‘U kunt de tuin nu niet zo goed zien,’ verontschuldigde ze zich. ‘Het onweer maakt dat het veel eerder donker is dan anders.’

Haar eigen afstandelijke zinnen riepen weerzin op. Waarom kon ze niet gewoon zeggen wat ze dacht? Zelfs haar stem vond ze schijnheilig klinken, onwaar, onecht. Waarom verontschuldigde ze zich voor het verdwijnen van het licht uit de tuin? Als de man op tijd op de afspraak was gekomen zou er nog volop daglicht zijn geweest. Weer vlamde ergernis door haar heen.

‘Ik kan de tuin ruiken, mevrouw,’ antwoordde de man. Het schorre stemgeluid was nauwelijks te verstaan. Het had geklonken alsof hij een eeuwigheid niet had gesproken. Ze had meer naar de klanken geluisterd dan naar de betekenis, die pas tot haar doordrong toen ze zijn opmerking in gedachten opnieuw afspeelde. Hij sprak de taal correct, maar met een vreemd bijgeluid. Het was niet eens het accent, al was dat ook hoorbaar. Het was meer dat bekende boventonen er niet waren en onbekende er wel in doorklonken. Zoiets. Meer een muzikale kwestie dan spraakvaardigheid, bedacht ze.

Ze keek weer opzij, zich afvragend of deze zware, zwijgende man haar tuinman zou worden. Of hij haar reddingsplan waar zou kunnen maken. Hij had geen overtuigende indruk gemaakt. Hij had tot nu toe geen woord gezegd. Maar dat kon komen omdat hij in een vreemde omgeving was, dat begreep ze ook wel. Hoewel, was hij wel verlegen? Was dat niet haar eigen aanmatiging? Ze had de man plompverloren van de voordeur naar de tuin gesleept. Ze wist dat ze een zelfverzekerde, aristocratische indruk maakte, wat veel mensen van hun stuk bracht... maar verlegen? Tot haar schrik en ergernis moest ze zich bekennen dat zelf verlegen was. Misschien babbelde ze daarom wel zoveel, zodat ze de man geen kans had gegeven iets te zeggen.

Haar bespiegelingen werden onderbroken door een nieuwe gewaarwording die zich aan haar opdrong. Ze ervoer ineens met al haar zintuigen, met haar huid zelf, dat de tuin geurde; alsof een geliefde werd verwacht.

‘De regen komt, mevrouw. De planten zijn er klaar voor,’ klonk zijn grommende stem. Ze moest er haar keel van schrapen, alsof zij zelf een

kikker in haar keel had. Zou hij haar gedachten geraden hebben? Zouden haar gedachten ook door anderen gehoord worden, door de tuin? Door de planten? Misschien hoorde zij ook hun gedachten wel. Het was misschien helemaal niet zo vreemd als haar gedachten en gevoelens zich niet alleen binnen haar lichaam ophielden, maar dat ze naar buiten dartelden, op zoek naar anderen om te delen waar ze vol van waren. Ze kreeg een visioen dat om haar heen tientallen kinderen verzameld waren. Sommige leken naar haar te kijken, te luisteren en af te wachten wat zij het volgende moment zou zeggen of zou doen. Ze had de indruk dat er ook een heleboel kinderen hun eigen gang gingen en alleen maar aandacht voor de naderende regen hadden.

Onbeweeglijk stonden de twee mensen in de roerloze tuin, waar planten, bloemen en de aarde zelf de van regen bezwangerde hemel verleidden om zijn levenbrengende water uit te storten. Bea begon over haar hele lichaam te gloeien, ze raakte er bijna vloeibaar van.

Hoelang hadden ze zo gestaan? Het onweer was opeens angstig dichtbij. Hoog boven hun hoofden bonsden implosies, waarvan de echo's over de donderkoppen leken weg te rollen. Lichtontladingen achter de cumuli toonden in flinkerend paars en blauw de in stilstand gevangen beelden van de kolkende wolkenmassa's.

In haar ontzag voor het machtige vertoon kon ze zich voorstellen dat Donar het onweer misschien van boven zou zien als drupjes melk die zich in haar theekopje als snel groeiende bloemkooltjes verspreidden. Ze glimlachte inwendig om haar fantasie en was opeens niet bang meer.

De donder bonkte plotsklaps dichtbij, de grond trilde. De geuren werden zwaarder en dikker. De wilgen langs de beek beneden ruisten luid in de momenten van stilte als het dreunen van de donder even weggestorven was.

'Ik hoor water stromen, beneden, mevrouw. Gebruikt u het voor bevloeiing?'

'Nee, het is te ver. We hebben geen pomp. Er is normaliter voldoende water voor de tuin. Die hele berg daar links van je zit er vol mee en alle bronnen liggen op ons land.'

Ze zag zijn profiel afgetekend tegen de weerlichtende hemel.

‘De mensen hier noemen hem de Waterberg. De helling die je ziet behoort tot het landgoed. De andere kant niet. Die is steil en droog, al het water komt hier aan de oppervlakte.’

‘Dat betekent een eh... benijdenswaardige rijkdom, mevrouw.’

Ze antwoordde niet, maar ervoer een bijna beschamende trots dat zij er de eigenaar van was. Het was niet alleen dat: er hoorde een speelse vreugde bij.

Ze voelde zich opgenomen temidden van een groepje uitgelaten... wat? Waren het die kinderen? Ze waren in ieder geval niet bang, in tegendeel... het leek wel of ze zich voedden met de elektriciteit in de lucht. De bijna vrolijke spanning nam met elke hartklop toe, ze stond bijna naar adem te happen... haar benen werden slap als bij een opkomend orgasme...

De vervulling kwam kalm; grote druppels tikten op bladeren en maakten doffe plofjes op de stoffige aarde. Even later kwam met een alles overstemmend gedruis de regen. Een gordijn lauw water klaterde neer, zo dicht dat Bea naar adem moest happen. Het leek wel of ze onder een waterval stond. Ze had de ervaring voor geen goud willen missen.

Het duurde maar kort. De kern van het onweer ging langs hen heen. De krakende blikseminslagen waar ze zo bang voor was, bleven uit.

De watervloed nam geleidelijk af tot een gestage regen. De aarde geurde tevreden naar warme modder en nat mos. Ze verbeelde zich dat het gevoel van aanwezigheid rond haar was opgelost. Vaag had ze het idee dat er allemaal kinderen in de tuin bezig waren met in modder te roeren en planten te schudden om elkaar nat te spatten.

2

Bea draaide zich om en ging de waranda op. Ze hoorde de man achter haar door de modder soppen. Ze rilde in haar natte kleren. Niet omdat ze zich katterig of koud voelde, meer als een huivering van voorbij genot.

De man trok in een vloeiende beweging zijn bovenkleden uit en liet ze achteloos op de planken achter toen hij terug de tuin inging. Bea staarde perplex naar zijn gespierde, zwart behaarde rug. Zijn brede billen en dijen spanden bij elke stap in de natte broek.

Boos ging ze naar binnen. Om zomaar zijn kleden uit te trekken waar zij bijstond! Druipend liep ze naar de badkamer. Links, in de zitkamer, zat Henry bij het open raam. Ze rook zijn pijp. De vertrouwde geur herstelde iets van haar zelfverzekerdheid. De glimp die ze van zijn rolstoel opving bedierf het weer. Henry was zo afstandelijk geworden sinds het ongeluk. Ze kende hem nauwelijks meer.

In droge kleden en met een sjaal om haar natte haren ging ze op de waranda zitten. Ze wilde er zelf uitkomen, zonder Henry's raad te hoeven vragen. Die man paste voor geen inch in het beeld dat ze zich had gevormd van de vrijwilliger die ze in haar advertentie had gevraagd. Maar ze wilde zich wel bekennen dat ze behoorlijk onder de indruk was van de aardse, bijna zinnelijke uitstraling van de man.

Het was nu helemaal donker, op de banen licht na die uit de ramen van het huis achter haar schenen. De regen hield plotseling op. Ze hoorde de laatste sluiers ruisend wegtrekken. Het druppelen van bomen en struiken bleef, dat waren geluiden die tot de tuin behoorden. De bruisende beek droeg bij aan het hoorbare landschap als basso continuo. Her en der klonk kort geroffel in het nachtelijke duister, alsof er kinderen aan de natte takken schudden.

Ze zat als betoverd.

Ze was niet verrast toen de man om de hoek van de garage verscheen. Hij had donkere kleden aan; zijn blote voeten staken er wonderlijk licht bij af. Ze herinnerde zich dat hij een rugzak bij zich had die hij in de garage had neergezet.

Zonder enige blijk te geven dat hij haar opmerkte propte de man het natte bundeltje kleden onder zijn arm en stapte van de waranda af, met de duidelijke bedoeling in het donker te verdwijnen.

'Blijf!' sprak ze dringend.

Het verbaasde haarzelf. Ze was helemaal niet van plan geweest om dat te zeggen.

Hij draaide zich om en keek haar aan. Het licht vanuit de open deur achter haar scheen recht op zijn gezicht. Het was een krachtig gezicht, van nature met een soort spottende uitdrukking. Zwarte haren plakten sluik aan zijn schedel. Een sterke haakneus kwam tussen scherpe vouwen naar voren. De wenkbrauwen waren dik en donker boven de toegeknepen ogen en liepen door boven de neuswortel, waar twee fronsen permanent naast gegrift waren. De volle, gewelfde lippen stonden strak, omlijst door een donkere baard van een dag. Zijn kin tenslotte was rond, zag er hard uit met een kuiltje in het midden. De man stond met één voet al op het pad, de andere nog op het trapje, klaar om de afstap te vervolgen, zijn vrije hand op de balustrade, bevroren in de aanzet om los te laten. Hij keek haar aandachtig in de ogen.

Bea voelde zich innerlijk verzwakken, onmachtig om de situatie op de juiste wijze in te schatten. Uiterlijk probeerde ze niets van haar onzekerheid te laten blijken, alsof dan de hel los zou barsten. Zo was ze opgevoed. Op onzekere momenten ontleende ze er een soort bescherming aan.

Ze merkte verontrust dat ze bezig was de confrontatie te winnen en de man te verliezen. Hij maakte het haar wat dat betreft niet moeilijk.

Door de korst van haar trots heen welde een smeekbede op. Waarom ging hij nou weg? Alleen omdat ze boos was geworden dat hij zomaar zijn kleren had uitgetrokken waar ze bij stond? Hoe had hij dat dan kunnen merken, hij was al weg, de tuin in toen ze haar boosheid voelde opkomen. Zou hij haar gevoelens kunnen opvangen?

Onwillekeurig strekte ze haar hand uit.

Een zweem van aarzeling trok als een verzachtend waas over zijn onaan-doenlijke gelaatsuitdrukking. Of was het een glimlach? Ze wist het niet en durfde er niet van uit te gaan dat ze het goed had gezien. Ze beseftte dat door de geringste verkeerde beweging, woord of gelaatsuitdrukking deze wonderlijke man voorgoed zou verdwijnen. Haar hart klopte als een bezetene.

‘Blijf,’ zei ze opnieuw, bijna onhoorbaar. ‘Alsjeblieft.’ Het was de vleierende vraag van een kind dat niet alleen wil blijven. In haar uitnodiging klonk door dat ze hem aanvaardde zoals hij was en dat hij kon blijven als hij wilde. Haar besluit was nergens op gebaseerd; zo voelde het tenminste. Het leek wel of de beslissing buiten haar om was genomen. Alsof die al heel lang vaststond.

Niets aan hem bewoog, maar de strakheid week uit zijn spieren. De beslissende stap, weg van haar en het huis, zou niet gemaakt worden. De teerling was de goede kant op gevallen. Ze zuchtte diep en wees op een stoel naast haar.

‘Wilt u niet gaan zitten?’ Ze keek naar zijn bemodderde voeten. ‘Morgen maken we de vloer wel schoon.’

Ze keek met wijdopen ogen naar hem op toen hij de twee treden van de waranda weer opging. Weifelend liet hij zich in de aangewezen stoel zakken. Het oude rotan meubel kraakte onder zijn gewicht.

Ze wist even niet wat ze nou moest doen. In plaats daarvan keek ze naar haar eigen blote voeten. De beroering in haar binnenste bedaarde, geleidelijk kon ze weer coherente gedachten vormen.

‘Ik... eh, wil graag meer over u weten,’ begon ze, ‘maar misschien wilt u eerst wat eten en drinken? U heeft een lange reis achter de rug.’ Het gastvrouwschap was bij haar een manier van leven. Het ging grotendeels buiten haar bewuste wil om.

De man knikte, een gerommel uit zijn buik bevestigde haar veronderstelling.

‘Wacht hier, ik zal wat eten opwarmen,’ zei ze haastig en krabbelde met vlugge gebaren overeind. ‘Wat wilt u drinken? Iets warmes, thee of koffie? Of bier, wijn?’

Hij aarzelde en lanceerde totaal onverwacht een soort guitige blik, waar ze confuus van werd.

‘Graag eerst water, want ik heb erge dorst. Maar mag ik misschien ook een glas wijn? Daar heb ik wel trek in.’

‘Dat is goed.’ Het beviel haar dat hij eerlijk zei wat hij wilde.

In de ouderwetse, ruime keuken was niemand.

Ze zette de elektrische oven aan. De schotel waar ze die avond maar een beetje van had gegeten, in een soort verontruste afwachting van het aankondigde maar uitblijvende bezoek, was nog lauw en zou gauw genoeg heet zijn. Met een karaf water, een al geopende fles wijn en glazen op een blad keerde ze terug naar de waranda.

Ze trok met haar voet een tafeltje bij en schonk haar gast twee glazen in, één met kleurloos en de andere met helderrood godennat. Ze was bijna net zo trots op hun bronwater als op hun eigen wijn. Het blad zette ze op een ander tafeltje en ging het eten halen. Zelf nam ze ook nog een bordje. Bij nader inzien bracht ze ook een portie naar haar echtgenoot, die mijmerend boven een boek dankbaar opkeek.

‘Dank je,’ zei hij zachtjes. ‘Daar heb ik nu wel trek in.’

Ze zag dat hij voorzien was van wijn, glas, asbak en servet en liet hem in de halfdonkere kamer achter, in de lichtkring van de leeslamp achter zijn rolstoel.

3

Haar gast nam met een erkentelijke blik het warme bord aan. Blazend op elke hap at hij voorzichtig van de hete pie. Hij smakte waarderend, onwillekeurig leek het wel. Ze keek met een gretige blik toe, hoe hij zich bewoog, hoe hij het bestek vasthield. Hij hanteerde het wijnglas bijna teder in de kom van zijn hand, het steeltje met de voet stak als het pootje van een kuikentje tussen zijn vingers uit.

‘Vertelt u eens wat over u zelf,’ vroeg ze, toen zijn bord leeg was. ‘We hadden u hier vanmiddag al verwacht. Heeft u oponthoud gehad?’

‘Ja mevrouw,’ antwoordde de man. ‘De trein had een rund aangereden. Het duurde bijna vier uur voordat we verder konden.’

‘Een rund?! Waar dan? Hoe...?’

‘Ik weet het niet, mevrouw,’ zei de man, verontschuldigend zijn armen uitspreidend. ‘Ik schrok wakker toen ik van de bank af viel vanwege het harde remmen. Ik weet niet waar de trein op dat moment was, maar in

ieder geval nog zeker een uur rijden van de stad waar ik de bus moest nemen naar uw dorp. Het is daar een woest, onbewoond gebied. Het was een rund van een zwervende kudde. Het beest was dood en de trein was beschadigd. Er moest een locomotief van de andere kant komen om ons verder te slepen.'

Ze knikte en bleef hem aankijken. Ze had het gevoel dat hij nog niet uitgesproken was.

'Maar... u bent toch gekomen,' moedigde ze hem aan toen hij stil bleef. Hij knikte en keek haar ondoorgroendelijk aan. Nee, dacht ze, hij kijkt niet ondoorgroendelijk, hij treurt. Haastig wilde ze wat zeggen om de pijnlijk wordende stilte niet te laten voortduren, maar hij was haar voor. 'Ja,' zei hij. Zijn blik zwierf de donkere tuin in. 'Dat stomme beest.' Hij keek haar weer aan, er lag een boosheid om zijn ogen. 'Het was helemaal niet nodig geweest als er beter op gelet was.'

Ze begreep niet waar hij op doelde. Wie moet er dan op een wilde koe letten? Ze schonk zichzelf een glas wijn in om zich een houding te geven.

'Maar ik ben toch gekomen,' herhaalde hij haar opmerking. Hij keek naar zijn voeten, die zwarte afdrukken en vegen op de houten planken hadden achtergelaten. 'Ik ben u dankbaar dat u me nog heeft willen ontvangen.'

'Ja, maar dat spreekt toch vanzelf? Trouwens, u kunt op dit uur van de dag nergens anders heen. Natuurlijk bent u onze gast.' Ze schudde haar hoofd als om te ontkennen dat daar ook maar een greintje aan getwijfeld zou kunnen worden. 'Al had u midden in de nacht aangeklopt.'

Hij aarzelde. 'U bent toch nog wel op zoek naar een tuinman? Hebben er nog anderen op de vacature gereageerd?'

Ze schudde haar hoofd. Hij bleef haar echter onderzoekend aankijken. Ze kon niets impertinents in zijn gedrag of zijn uitdrukking gewaar worden, maar toch voelde het of zij ondervraagd werd. Gejaagd zocht ze in haar brein naar een benadering van de situatie die het initiatief weer aan haar kant zou brengen. Ze vond alleen maar losse gedachten en fragmenten. Wat gebeurde er toch met haar? Wat was er toch aan die man dat haar zo van haar stuk bracht?

‘Wat wilt u dat ik doe?’ vroeg hij haar toen ze verward in de rondte bleef kijken. Verontschuldigend voegde hij er aan toe: ‘Ik neem aan dat u eerst wilt zien of ik wel een goede tuinman ben.’

‘Ja.’ Ze kon zich weer richten op het onderwerp van het gesprek. De man komt gewoon voor de post van tuinman. Daar had ze lang en breed over nagedacht, ze had een heel plan gemaakt toen ze eenmaal besloten had om een advertentie te plaatsen. En vandaag was dat doorkruist doordat die brief van de bank was gekomen. Dat was de werkelijke bron van haar verwarring! Natuurlijk, de man zelf was ook niet alledaags...

‘Er is een probleem ontstaan, nadat ik de vacature op de site van Wwoofers heb gezet,’ begon ze haastig, voordat ze haar overwicht helemaal kwijt raakte. ‘Wij kunnen u voorlopig alleen een positie als vrijwilliger aanbieden, tegen kost en inwoning. Hoe graag ik ook een vaste tuinman zou hebben.’ Ze keek naar hem hoe dat zou vallen. Hij reageerde echter niet en bleef haar aankijken. ‘Ik bedoel,’ ging ze haastig verder, ‘daar hadden we al op gerekend... ik bedoel, dat u voorlopig op het landgoed zou komen te slapen. Alleen... nou ja, er is eigenlijk geen woonruimte voor... voor interne medewerkers.’ Ze koos zorgvuldig haar woorden, beducht om niet uit de hoogte te praten. Want dat gebeurde haar wel eens. Het woord “personeel” vond ze zo denigrerend. In dit geval dan, want de vrouw uit het dorp die dagelijks kwam schoonmaken en als kamermeisje werkte, beschouwde ze wel als personeel...

‘Toen u vanochtend opbelde dat u vandaag zou komen heb ik een bed voor u opgemaakt in de caravan achterin de boomgaard. Het spijt me, dat is het enige wat er momenteel beschikbaar is aan logeerruimte. De gastenverblijven zijn allemaal bezet. Na het seizoen zouden we kunnen kijken of we iets comfortabelers kunnen vinden.’

Hij stak zijn handen op om haar woordenvloed te stoppen, een vage glimlach om zijn brede mond.

‘Dank u wel,’ zei hij. ‘Doet u vooral geen moeite. U doet mij juist een groot plezier met die caravan, mevrouw. Ik slaap het liefst in de tuin of tussen de bomen. Ik heb het niet zo op huizen. Zal ik morgen dan maar meteen beginnen?’

‘Graag,’ zuchtte ze, opgelucht dat het allemaal zo goed uitkwam. ‘De tuin is al weken niet bijgehouden. U kunt morgen uw hart ophalen.’

‘Hij ziet er anders best florissant uit, al is hij wat aan de droge kant. Heeft u de tuin tot nu toe gedaan?’

‘Nee hoor, was het maar waar. Ik heb mijn handen vol aan de gasten, de keuken en alles wat er bij komt kijken,’ lachte ze verontschuldigend.

‘Nee, de tuin laten we door een gepensioneerde uit het dorp doen. Maar hij is oud en kon al een tijd niet komen.’

Hij haalde zijn schouders op.

‘Maar, u bent niet graag in een huis zei u? Wilt u me vertellen waarom?’

Ze zag zijn aarzeling; een vluchtige trek van pijn en verdriet leek over zijn donkere gelaat te glijden. Het ging zo snel, ze dacht dat ze het zich verbeeld had, want toen hij zijn mond opende zag zijn gezicht er weer even ondoorgroendelijk uit als anders.

‘Ik ben ooit bedolven geraakt onder het puin van mijn eigen huis, mevrouw,’ begon hij met zachte stem. ‘Dat was een hele... benarde ervaring.’ Een trek van grote smart trok over zijn gezicht.

‘Het was geen aardbeving,’ ging hij op lage toon verder. ‘Het was een granaat. Wonder boven wonder was ik ongedeerd, ik was net in de garage bezig, maar mijn vrouw en mijn kind waren dood. Niet door het puin, maar door granaatscherven uiteengereten. Ik heb ze gevonden en begraven. In de tuin, onder de amandelboom. Die bloeide net.’

Bea rilde van afschuw, tranen sprongen in haar ogen. Ze kon niets zeggen, durfde geen geluidje te maken of zich te bewegen.

Na een diepe zucht greep hij het wijnglas en sloeg de inhoud achterover. Ze vulde het direct en hij nam een tweede, grote slok.

‘Neem me niet kwalijk,’ fluisterde hij hees. ‘Het is erg moeilijk om het te vertellen. Ik spreek uw taal, maar ik kan me er niet zo goed in uitdrukken.’

‘Ik begrijp het heel goed,’ fluisterde ze. Ze slikte een snik weg en huiverde. Het waren niet die paar moeizame zinnen die haar zo geraakt hadden. Ze had in haar geest beelden gezien, als flarden van het televisiejournaal, ze had het stof, de hete explosiegassen geproefd, de geuren geroken van opengerukte aarde, verpulverde steen en bloed.

Zonder zijn blik af te wenden vervolgde hij zijn verhaal in korte, monotone zinnen.

‘Door de beschietingen viel de stad langzaam in puin. Ik nam dienst in de plaatselijke militia en leerde in de bergen te vechten. Ik was een natuurtalent, zeiden ze. Ik heb talloze bandieten bij hun kanonnen overvallen en met mijn mes gedood. Ik heb nooit een schietwapen gebruikt.’ Hij lachte even smalend. ‘Het was ook niet moeilijk. Ze waren vrijwel altijd dronken en letten niet op. Hun kanonnen blies ik op met hun eigen handgranaten.’ Een trek van diepe walging maakte zijn gezicht er niet fraaier op. ‘Ik kreeg er genoeg van. Ik trok weg uit de streek. Ik had geleerd hoe ik onzichtbaar moest blijven en leven van wat de natuur biedt. Ik ben lang onderweg geweest en door geen mens gezien. Een tijd later bevond ik me in uw land.’

Opnieuw nam hij, bijna onbeheerst, een teug uit zijn glas. Wederom vulde zij het tot de rand. Hij keek bedremmeld naar zijn glas en toen ietwat schuldig naar haar.

‘Neem me niet kwalijk, ik doe uw kostelijke wijn geen recht. Maar soms is eh...’ hij zocht naar de juiste woorden, ‘het verzwelgen van grote glazen wijn een... opluchting. Een man heeft dat af en toe nodig,’ legde hij omstandig uit.

‘Het is goed,’ stelde ze hem gerust. ‘Ik ben blij dat ik u er een plezier mee kan doen. Maar gaat u door. U kwam in dit land aan en toen?’

‘Ja. Ik reisde ’s nachts door vrijwel onbewoonde streken; ik kon zodoende vele grenzen ongezien passeren. Zonder over de vereiste papieren te beschikken, bedoel ik.’

Hij keek haar aan.

Ze knikte slechts en keek hem recht in de ogen. ‘Wij hechten niet zo aan formaliteiten,’ verklaarde ze kalm. ‘Mijn man en ik beschouwen onszelf vóór alles als wereldburgers.’ Ze glimlachte even. ‘Nee, wij kijken anders naar de mensen. Niet naar wat er op hun papieren staat, of hun geld, of aanzien. Wij kijken naar iemands wezen. Ik heb uw wezen nog lang niet doorgrond,’ bekende ze, ‘maar al in de eerste minuten van onze ontmoeting wilde ik dat u hier blijven zou.’

Hij knikte. Alsof hij niet anders had verwacht.

Het was een test geweest, besepte ze, of ze hem als illegale vluchteling een toevluchtsoord zou bieden of hem juist zou weigeren omdat hij geen paspoort had. Wat haar betreft overbodig, maar hij moest natuurlijk op zijn hoede zijn.

‘Maar hoe bent u eigenlijk aan onze advertentie gekomen?’

De man haalde zijn schouders op. ‘Ik heb in een stad bij de grens een hotel genomen, kleren gekocht en een paar kranten en tijdschriften om een indruk van het land te krijgen. Ik zocht werk en onderdak. Iemand hielp me op internet te zoeken; zodoende ben ik uw advertentie tegen gekomen.’

‘U heeft maanden lang door Europa getrokken en niemand heeft u ooit gezien?’ ging ze na een korte stilte verder. Het intrigeerde haar hoe deze man had geleefd. In het wild.

Hij knikte, maar zijn gedachten waren elders.

‘Weet u, tot een jaar geleden was ik een gewone, aardige man. Ik had mijn garage en een goedlopend tankstation, ik zong in een koor, ik sprak vier talen doordat we veel optraden en ik was uitzinnig gelukkig met mijn vrouw en mijn dochtertje. Ik heb eigenhandig mijn huis gebouwd...’ Hij schudde zijn hoofd in een opstandig onbegrip. ‘Kijk hoe ik nu ben. Ik ben alles kwijtgeraakt. Mijn vrouw en kind zijn dood. Mijn garage, mijn auto’s, mijn huis zijn verwoest. Ik ben twee keer zo zwaar geworden, ik zie er uit als een gorilla. Ik heb mannen met deze twee handen gedood. Ik heb als een dier in de wilde natuur geleefd van wat ik kon vangen, plukken of stelen.’ Met zijn donkere hoofd in zijn grote handen had hij inderdaad iets van een aapachtige wildeman, in elkaar gedoken tegen de wereld.

‘Is de oorlog in uw land nu afgelopen?’ vroeg Bea, die geen idee had waar hij precies vandaan kwam. Er waren in het oosten zoveel grote en kleine schermutselingen. Ze was niet alleen nieuwsgierig. Intuïtief probeerde ze hem aan het vertellen te houden opdat hij zich niet in smart zou verliezen.

‘Nee.’

‘Waarom bent u eigenlijk deze richting op getrokken?’ Het leek haar een belangrijke vraag, al wist ze niet waarom. Toen hij niet antwoordde legde ze haar hand nogmaals op zijn arm.

‘Waarom bent u naar dit land gekomen?’

Hij haalde zijn schouders op. Toen ze aandrong door licht in zijn arm te knijpen hief hij zijn hoofd op.

‘Ik weet niet waarom, mevrouw. Ik dacht niet na, ik koos de paden die er veelbelovend uitzagen. Ik werd als het ware wakker toen ik op de oever klom na de grensrivier te zijn overgezwommen. En ik spreek de landstaal. Door mijn zingen in het koor.’

‘Dan bent u feitelijk bijna rechtstreeks hierheen gekomen?’ constateerde ze. Hij glimlachte. ‘Ik hoor in uw stem een grote genegenheid. Ik ben daar erg blij mee, ik kan niet zeggen hoe blij.’

‘Hoe heet u?’

‘Geeft u me een nieuwe naam. De oude hoorde bij een andere persoon. Die ben ik onderweg kwijtgeraakt.’

Ze keek hem broedend op een naam aan. Het zinde haar dat ze hem een nieuwe naam kon geven. Ze besloot hem Don te noemen, naar haar overleden zoon, maar er kwam ‘Angèl’ uit haar mond, in de mediterrane uitspraak. Met grote ogen keek ze naar haar gast, die verbaasd op haar ontsteltenis reageerde.

‘Wat is er?’ vroeg hij toen ze begon te trillen en haar hand terugtrok. Ze schudde haar hoofd, ze kon even niets zeggen.

‘Het is niet echt een naam die bij me past, hè?’ merkte hij goedgemutst op. ‘Je zou dat eerder bij een prachtig meisje of een mooie jongeling verwachten.’ Hij lachte onverwacht en greep haar beide smalle handen, die geheel verdwenen in de zijne.

‘Ik zal het er mee moeten doen, mevrouw,’ verklaarde hij plechtig. ‘Een gegeven naam kunnen we niet meer ongedaan maken.’

Ze zag dat hij heel tevreden was met zijn nieuwe naam. Ze legde zich er bij neer; sommige dingen gingen gewoon hun eigen gang. Deze naamgeving blijkbaar ook, het was kennelijk niet van belang wat zij er zelf van vond, ze had hem zeker alleen zijn nieuwe naam moeten doorgeven. Ze

had hem echt blij gemaakt. Dat maakte het meer dan goed dat ze zich gemanipuleerd voelde, door wie of wat wist ze niet.

Achter hen verdween een baan licht uit de tuin.

‘Mijn man gaat naar bed,’ verklaarde Bea. ‘U hebt hem nog niet ontmoet, maar dat komt morgen wel. Ik zal u de caravan laten zien.’ Ze stond bedrijvig op in haar rol van gastvrouw, maar de vertrouwelijkheid van het gesprek zinderde nog na.

Ze keek om of Angèl haar wel volgde. Hij was vlak achter haar, maar maakte geen enkel geluid.

Ze doorkruisten de boomgaard bij het licht van de maan; de wolken waren na het onweer gebroken. In de zwarte hemel fonkelden sterren, waartussen wit overstraalde wolkflarden zeilden. Het was voor beiden licht genoeg om bij te lopen, de vrouw in haar vertrouwde omgeving waar ze elke steen, elke boom en struik kende, de man van nature thuis in elk nachtelijk landschap. Ze opende de oude stacaravan, ging naar binnen en stak met klaarliggende lucifers een kaars aan.

‘Er is hier geen elektrisch licht,’ verontschuldigde ze de primitiviteit van het onderkomen. ‘De vorige bewoonster had het niet nodig. Als u wilt...’ ‘Voordat u allerlei moeite gaat doen, dank u, maar ik heb geen enkele behoefte aan elektriciteit. Kaarsen of een olielampje zijn me wel zo lief,’ interrompeerde hij haar. De caravan schommelde even en kraakte onder zijn zware lichaam.

‘Ha, er is een houtkacheltje,’ merkte hij tevreden op. ‘Mevrouw, het kan niet beter. Precies wat ik het liefste heb.’

Bea lachte kort, met een gelukkige ondertoon.

‘Hier is uw slaapkamertje,’ legde ze uit. ‘Extra dekens liggen in die kist, water om te wassen is er ook, dat komt uit een tank op het dak. Het zal nog wel warm zijn van de zon. Om te drinken staan hier flessen bronwater. Een flesje wijn is er ook, een pakje crackers, kaas...’ Neuriënd trok ze kastjes open, draaide de kraan los om te laten zien dat er stromend water was, raakte alles even aan, streek gordijntjes glad.

‘Mevrouw, ik zal me hier prima thuis voelen.’ Hij was net zo groot als de caravan hoog was en stond ietwat voorover gebogen tegenover haar.

Ze straalde. ‘Wel, ik zal u verder alleen laten. Als er iets is kunt u aan de waranda een bel luiden, dan kom ik zo snel mogelijk.’

Met enige tegenzin stapte ze uit de caravan.

‘Ik zal u even thuis brengen.’

‘Nee echt, dat is niet nodig.’

‘Nee, het is misschien niet nodig, maar ik doe het wel,’ lachte hij. Het was een vrije lach. Bea was verrast over de simpele vreugde die haar gast uitstraalde. Ze keek hem in zijn gezicht en beseftte dat het kwam omdat hij niet meer op zijn hoede behoefde te zijn. Dat inzicht kwam diep bij haar binnen. De man was een opgejaagd wild dier geweest. Ze had hem misschien geen Angèl moeten noemen, maar Wolf. Maar ja, gedane zaken nemen geen keer. Hij was Wolf gewéést, realiseerde ze zich. Zou hij zich vanaf nu ontpoppen als de goddelijke wezens waarnaar ze hem benoemd had?

Ze namen zwijgend met een handdruk afscheid, zoals in de streek de gewoonte was.

4

Terwijl ze voor haar kaptafel haar nachtcrème inmasseerde, wandelde Bea in gedachten met haar gast mee terug, hoe hij door de maanverlichte boomgaard liep naar de geel licht uitstralende caravan, er naar binnen ging, zich uitkleedde en in bed ging liggen.

Ze voltooide haar avondriten, liet een zijden nachtpon over haar dunne, zachte lijf zakken en stapte in het grote bed waar Henry lag te wachten. Ze had aan zijn ademhaling gehoord dat hij nog wakker was.

Hij strekte zijn armen naar haar uit. Nerveus liet ze zich omarmen. Ze was bang voor de opgekropte woede die ze in hem voelde. Ze wist niet goed hoe ze zich moest gedragen om hem niet uit te laten barsten.

‘Je bent helemaal tevreden, merk ik,’ murmelde hij in haar oor.

‘Ja,’ zuchtte ze opgelucht. ‘Alsof iets belangrijks is volbracht. Ik vertel je morgen meer... over die man, maar nu ben ik bij jou.’ Ze kustte het zachte,

geplooid gezicht met de dunne haren. Zijn armen, sterk geworden om het gebrek van zijn verlamde benen te compenseren, trokken haar op zijn pezige lichaam. Zijn handen zochten haar huid, de nachtpon werd in de strijd verfrommeld. Met vereende krachten en toenemende opwinding wurmden ze het ding van haar af en toen waren zijn pyjamajas en -broek aan de beurt. Innig omstrengeld gleed hij als vanzelf in haar.

Bea werd om half zes wakker. Zo oud als ze was joeg het bijna kinderlijke verlangen naar nieuwe dingen in een nieuwe dag haar uit het warme bed. Ze besloot deze keer geen bad te nemen en douchte kort. Het weer was te mooi om binnen te blijven. Op dagen als deze verlangde ze naar een badkuip buiten in de tuin.

Het beloofde warm te worden; ze kleepte zich in een katoenen topje en een korte broek. Haar benen waren mager en bruin en gode zij dank zonder spataderen. Ze droeg geen bh; wat er van haar borsten was overgebleven mocht de naam niet hebben.

Het was tijd om brood te bakken. Het deeg stond in de rijskast te wachten op haar sterke handen. Ze bestoof het aanrecht met meel, kneedde het weke deeg tot het elastisch werd en vulde broodvormen met de taaie rollen. Nog een uur rijzen, dan konden ze in de oven. Met een mand vol bestek liep ze naar de eetzaal, waar ze de ontbijttafels voor de gasten in orde maakte. Verse tomaten zouden het goed doen. Opgewekt liep ze de tuin in naar de kas. De ruiten waren weken geleden al opzij gezet. De met groene, oranje en felrode vruchten behangen planten puilden aan alle kanten uit het antieke gietijzeren raamwerk. Het plukken van de satijngladde, warm geurende vruchten had iets sensueels, als het vastpakken van de borsten van een jong meisje. Ze lachte van pure vreugde, voelde de lust in haar lendenen groeien. Wat had ze toch? Ze hadden net gevreeën en nu wilde ze alweer? Op haar leeftijd? Blijkbaar deed dat er niet veel toe.

Ze bracht de mand met tomaten – veel te veel voor het ontbijt, maar ze waren zo heerlijk rijp – naar de eetzaal en snelde terug naar de tuin voor vroege druiven, verse kruiden en misschien al een rijpe perzik.

In de boomgaard bleef ze abrupt staan. Naast de caravan stond Angèl oefeningen te doen, in zijn nakie. Geschrokken trok zich terug. Gek eigenlijk, ze was zich voortdurend van hem bewust, maar dacht niet echt aan hem. Ze was de boomgaard in gelopen zonder enige benul dat hij daar wel eens bezig kon zijn. O, het brood moet onmiddellijk in de oven, bedacht ze, die was nog niet voorverwarmd! Ze draafde naar de keuken. Op het ovenklokje zag ze dat ze eigenlijk tien minuten te laat was. Nou ja, voor de vroege vogels had ze nog een aangesneden brood van gister, dat kon ze vlak voor het opdienen even in de oven bij de andere opwarmen.

Prompt om acht uur kwamen de eerste gasten de eetzaal binnen, waar Bea triomfantelijk het opgewarmde brood stond te snijden. Niemand zou het verschil met vers brood proeven, wist ze uit ervaring.

Het ontbijt verliep gladjes, tot haar vreugde werden alle tomaten opgegeten. De gasten gekscheerden opgeruimd met elkaar en met hun gastvrouw. Henry, die in zijn rolstoel met thee en koffie rondging, was vooral in trek bij de vrouwen. Hij zag er dan ook knap en sexy uit in zijn vaalblauwe hemd en witlinnen broek. Vrouwen hielden van slanke, een beetje tanige mannen met een zongebruinde huid en helblauwe ogen. Dat zijn lange tanden bruin waren van het roken en door zijn dunne haar bruine vlekken op zijn schedel schemerden maakte het alleen maar interessanter.

De gasten gingen na het ontbijt hun eigen gang. De corveeploeg ruimte en waste af onder het zingen van bekende liedjes.

5

Bea liet haar gedachten de vrije loop nu haar aandacht niet meer voor het werk nodig was. Met een zucht nam ze nog een kop koffie. Ze zou iets met die brief moeten doen. Ze ging aan haar bureautje zitten en haalde de brief uit een laatje. Ze vergeleek de cijfers met de laatste bankafschriften. Geërgerd legde ze de hele ordner opzij. De officiële taal

klonk dreigend en ze begreep niet alles, maar wel dat het krediet met onmiddellijke ingang werd opgezegd en de uitstaande schuld werd teruggevorderd. Binnen vier weken moesten ze het afgelost hebben. Op eens gealarmeerd pakte ze de brief weer en keek naar de ondertekening. De naam zei haar niets, maar was in ieder geval niet de naam van de gemoedelijke bankdirecteur waar ze tot nu toe zaken mee hadden gedaan. Zo te zien was er een nieuwe directeur. Zou het te maken hebben met de machtswisseling in de gemeenteraad? Daar waren ook alle oude, vertrouwde namen uit verdwenen. Ze las elke week de lokale krant en volgde de plaatselijke politiek en cultuur op de voet.

De cijfers klopten in ieder geval, maar daar had ze weinig aan. Het bedrag dat uitstond was veel te hoog om ineens af te lossen. Ze zou met de bank moeten gaan praten. Ze moest deze week toch naar de stad.

Ze besloot later op de dag op te bellen voor een afspraak.

Hoe zou het met Angèl gaan? Dat was momenteel veel interessanter. Ze moest nog wennen aan die naam. Ze maakte zich geen zorgen, maar was gewoon nieuwsgierig. Hij kon zelf voor zijn ontbijt zorgen en was ongetwijfeld bij het krieken van de dag aan het werk gegaan.

Met het lege kopje vergeten in haar hand stond ze over het in de zon schitterende terras uit te kijken. De hemel was strakblauw; het onweer van gisteravond had geen spoor achtergelaten. Zou ze het gedroomd hebben? Ze snoof de lucht op. Geen spoor achtergelaten!? Hoe kwam ze erbij, de regen had de al weken dorstige aarde gelaafd, alle planten en bomen stonden vernieuwde vitaliteit uit te stralen. De frisse lucht was vol rijke geuren van aarde, planten en zongewarmde kruiden. En mét het onweer was de nieuwe tuinman gekomen. Als dat geen verandering was...

Alsof hij het haar zelf wilde vertellen zag ze hem schutterig de eetzaal via het terras binnenkomen. Nee, niet schutterig. Voorzichtig met zijn grote lijf manoeuvrerend, was een betere beschrijving.

Hij stelde zich voor aan Henry, die na een tijdje zijn verhaal aangehoord te hebben luid moest lachen. Samen keken de twee mannen naar haar. Ze bloosde van hun aandacht. Ergens stak het haar dat ze direct bij hun eerste ontmoeting al zo vertrouwelijk met elkaar waren.

Aan de andere kant voelde ze zich geveleid en, ja, bemind, door die twee mannen. Ze besloot nuffig te doen of ze niks gemerkt had. Nadat ze, min of meer overbodig, het aanrecht blinkend had gepoetst liep ze al redderend aan de al keurig opgeruimde tafeltjes als toevallig naar de terrasdeuren.

‘Bea,’ begon Henry, ‘ik hoorde dat je Angèl zijn naam hebt gegeven. Ik heb begrepen dat hij vanaf nu de verzorger is van de tuinen en in de woonwagen is komen wonen.’

Ze keek Henry aan. Ze hoopte dat hij haar lichte ergernis niet opmerkte. Ze had het gevoel dat hij haar een soort standje gaf dat ze alles alleen bedisselde. Zijn ogen keken echter met een lachrimpeltje er omheen terug.

‘Ja. Het is trouwens geen woonwagen, het is een stacaravan. Zullen we de tuinen in gaan?’

Angèl knikte. In zijn ogen zag ze dat hij al meer van de tuinen had gezien dan ze hem ooit zou kunnen tonen. Die barnsteenkleurige vensters van de ziel vertelden zoveel, dat ze er van duizelde. Gek, gister leken zijn ogen zo donker; nu kon je er bijna doorheen kijken.

Via het terras begonnen ze hun ronde door de tuinen. Met een vanzelfsprekend gemak duwde Angèl de rolstoel over de paden, waar hij stoel en inzittende moeiteloos trappen en treden op en af droeg. Geen van drieën zei iets, tot Angèl op hoge bossages onkruid wees.

‘Hieronder loopt een soort irrigatiegoot. Zonder water, overigens. Weet u iets van de historie van dit landgoed?’

‘Nee, niet veel. Maar noem me toch Bea, Angèl.’ Haar rappe antwoord sneed de reactie van haar echtgenoot af, die heel wat anders had willen zeggen.

‘Liever niet als het u hetzelfde is. Ik vind het prettiger als ik u mevrouw en mijnheer kan blijven noemen. Ik...’ hij fronste zijn wenkbrauwen van de inspanning om zich goed uit te drukken, ‘ik heb er zelf behoefte aan enige afstand te houden. Ik wil u niet voor het hoofd stoten, ik waardeer uw warmte meer dan u kunt bevroeden. Maar ik heb me ingesteld op een dienstbare rol.’ Met iets hulpeloos in zijn blik keek hij de twee oude mensen aan. Had hij het over kunnen brengen wat hij voelde?

Henry knikte. Voor hem was het begrijpelijk, hij stamde uit een oud adellijk geslacht. Bea kon Angèls formele houding maar moeilijk aanvaarden. Uiteindelijk legde ze zich er bij neer: de twee mannen maakten het haar zonder woorden duidelijk dat ze Angèls wens had te respecteren. Maar het zette een domper op haar vreugde, ze voelde zich terecht gewezen en buitengesloten.

Even later verliet ze de twee met een gemompeld excuus dat ze naar het toilet moest. Op het ouderwetse, marmeren toilet sloot ze zich op en hilde een beetje. Ze wist niet goed waarom. Ze was op een of andere wijze jaloers. Mokkend ging ze de was doen. Ze werkte zich in het zweet om haar boosheid een uitlaat te geven. In plaats daarvan welden er nog meer kwalijke gedachten op. Ze veroordeelde zichzelf voor haar rancuneuze gedachten over Henry, maar de demon was los en niet meer te houden. Waarom had Henry nooit iets verteld over die rioleringsgeschiedenis? Hij was na een gesprek in de stad woedend naar huis gereden en van de weg af geraakt. Hij was uit de auto geslingerd, hadden ze haar verteld, en had zijn rug gebroken. Maar met zijn hoofd was niets mis. Waarom hield hij dingen voor haar verborgen? Ze wilde het weten; ze moest het weten, het landgoed was haar leven. Ze had haar hele familiekapitaal er in gestopt.

Ze besloot grimmig om op onderzoek uit te gaan. Alleen moest ze iemand vinden die de officiële stukken voor haar wilde vertalen, want haar begrip van de landstaal ging niet dieper dan de krant.

Geleidelijk loste haar woede op. Verdriet bleef als droesem achter. Het was echter tijd om met het middagmaal te beginnen. Met behulp van een gast begon ze groenten te snijden. Het was haar uitgesproken wens om eigen verbouwde groenten te gaan serveren, maar tot die tijd moest ze het doen met de dagelijks gebrachte kistjes van de plaatselijke groot-handel.

Het werk kalmeerde haar. Toen ze de twee mannen de eetzaal binnen zag komen was haar jaloezie verdampt. Met een natte hand veegde ze een sliert haar uit haar gezicht en lachte hen toe. 'Jullie hebben de koffie gemist!'

‘Maar we zijn op tijd voor een koel, wit wijntje.’ Henry bediende Angèl en zichzelf en ze verdwenen weer naar het terras. Bea kon horen dat er een parasol werd uitgekapt.

Er waren maar een tiental gasten op het landgoed gebleven voor het middagmaal. Bea zette de schotels, borden en bestek klaar zodat iedereen zichzelf kon bedienen. Haar assistente ruimde intussen de keuken op.

Bea schepte drie borden op en voorzag de twee mannen en zichzelf van het hoofdgerecht, brood, water en wijn. Gedrieën keken ze vanonder een wijde parasol uit over het in de zon zinderende landschap.

Angèl stond soepel op toen ze klaar waren met eten. In een oogwenk ruimde hij de tafel af. Verbaasd zag ze, opnieuw, hoe lenig en stil hij zich bewoog, hoe hij balanceerde op die dikke benen van hem. Bijna zonder geluid, zonder een overbodige beweging gleed hij naar de keuken. Met dezelfde moeiteloze gang kwam hij terug met een doek om de tafel te vegen. Het leek meer op dansen dan op lopen.

‘Ga even zitten, ik wil je mijn plannen vertellen. Onze plannen.’

‘Jaja,’ mompelde Henry. Bea wierp een snelle blik naar hem met een waarschuwing er in. Ze duldde nu geen onderhuids gezaag aan haar stoelpoten.

Angèl ging zitten. Zou hij haar ergernis hebben gezien?

Gedecideerd begon ze: ‘Om te beginnen wil ik al ons voedsel en fruit zelf verbouwen. Verder wil ik de siertuinen uitbreiden. Ik kan het niet allemaal alleen aan sinds onze tuinman uit het dorp niet meer kan komen. Ik wil de bloementuin graag groter maken. Thema tuinen, kleurcomposities, een watertuin. Dan nog de boomgaard. Die is verwaarloosd en er kunnen soorten bij. Voor de wijn hebben we een contract met een wijnboer in het dal. Zij zorgen al generaties lang voor het onderhoud, de pluk en het wijnmaken. Zij verkopen onze wijn ook. Tot onze volle tevredenheid.’

‘Dat is heel wat.’

‘Dat weet ik, Angèl, maar je hoeft het niet alleen te doen. Ik heb ook vrijwilligers te hulp gevraagd. Er is alleen een kundige leiding in de tuin nodig.’

‘Hoe weet u dat ik kundig ben?’

De vraag verwarde haar. Ja, hoe kwam ze daar eigenlijk bij? Hij had gezegd dat hij automonteur en soldaat was geweest.

Ze kwam tot een besluit: ‘Dat weet ik omdat je op de vacature bent gekomen. Verder door wat je gister zei toen we op de regen stonden te wachten.’

Hij knikte. Ze had de juiste antwoorden gegeven, althans dat gevoel kreeg ze. Het stemde haar opgetogen, maar tegelijk was er een soort wrevel. Waarom moest ze telkens getest worden? Zij was toch degene die de scepter zwaaide?

Voordat ze iets kon zeggen vroeg Angèl aan Henry: ‘Wat weet u van de historie van dit landgoed, mijnheer?’

Henry nam zijn pijp uit zijn mond. ‘Volgens de makelaar is dit landgoed tussen de twee en drieduizend jaar geleden door Romeinen of hun voorgangers, de Etrusken, gesticht. Niet dit huis, hoor, of niet helemaal. Deze vleugel is halverwege de negentiende eeuw gebouwd door een rijke familie. Het had lang leeg gestaan toen we het kochten.’

‘Hoe lang woont u hier al?’

‘Zes jaar.’ Henry wees met zijn pijp naar een steiger rond een onbewoonde vleugel van het gebouw zonder kozijnen. ‘Ik was nog aan het verbouwen.’

De tuinman bleef Henry met een ondoorgrondelijke blik aankijken.

‘Ik ben niet van de steiger gevallen, als je dat denkt.’

‘Wat is er dan met u gebeurd?’ Bea kon de woorden bijna niet verstaan, zo zachtjes werden ze uitgesproken.

‘Ik ben met mijn auto van de weg geraakt.’ Hij had er duidelijk moeite mee om het te bekennen.

De tuinman bleef hem aankijken. Ongeduldig legde Henry zijn pijp weg en haalde zijn schouders op. ‘Als je het dan wilt weten: ik kwam van een bespreking met de gemeente. Ze wilden ons dwingen een aansluiting op de nieuwe riolering te nemen, maar dat is bijna twee kilometer hier vandaan. Ik was kwaad, ik heb te hard gereden, denk ik.’

‘Het spijt me, mijnheer.’

‘Mij ook,’ gromde Henry uit zijn humeur.

‘We kunnen het gesprek misschien later voortzetten?’ stelde Bea voorzichtig voor.

Henry schudde zijn hoofd. ‘Nee, we maken het gesprek af. Dat Angèl naar mijn invaliditeit vraagt is pijnlijk, maar ik kan er niet omheen. Zo is dat, gewoon. Schenk nu maar een wijntje in.’ Geagiteerd stopte Henry zijn pijp weg, merkte dat hij nog brandde en gooide hem in een schrikreactie op de grond.

Angèl raapte hem op, klopte hem leeg en legde hem op de tafel.

De wijn kalmeerde Henry. Zijn hoogrode kleur zakte en de diepe vouwen verdwenen uit zijn gezicht.

‘Wat Angèl me van het irrigatiesysteem heeft laten zien, Bé, is groten-deels nog intact. Wonderlijk eigenlijk, we wonen hier al zes jaar, maar dat hele systeem van goten en duikers is, tot vanmorgen, ons volkomen ontgaan. Nota bene het eerste waar de nieuwe tuinman mee aan komt dragen is een geheel intact, maar overwoekerd bevoeiingsstelsel.’

‘Misschien hebben andere tuinlieden er wel van geweten, maar hebben ze er niet bij stilgestaan wat het was,’ relativeerde de tuinman. ‘Het ligt er al langer dan tweeduizend jaar.’

‘Ja, de Romeinen bouwden voor de eeuwigheid.’

Angèl knikte bedachtzaam. ‘De boomgaard is erg verwaarloosd, mevrouw. Maar er staan een paar bijzondere vruchtbomen tussen. Die krijg ik wel weer dragend. Als u echter meer fruit wilt, zullen we ergens een geschikte plek voor fruitbomen moeten zoeken. De moestuin kunnen we beter op een andere plaats maken, ergens waar nu weiland is. Waar de aarde dieper is. Van de huidige moestuin kunnen we dan een kruiden- en bloementuin maken, door wat er al staat uit te breiden.’

Met glanzende ogen hoorde Bea hem aan. Voor haar geestesoog ontvouwde zich in geuren en kleuren wat hij bedoelde.

‘De bloementuin is goed zoals hij is, mevrouw. Ik zou daar niet teveel in veranderen. Er is een evenwicht dat ik met weinig ingrepen kan handhaven. De kassen kunnen daarentegen wel wat onderhoud gebruiken. De grond raakt er uitgeput, er zijn de eerste sporen van ziektes te zien aan

de gewassen. Er zijn veel ruiten gebroken doordat de sponningen zijn gaan roesten.'

Bea knikte, dat had ze ook gezien. 'En mijn plannen om voor alle gasten genoeg groenten te verbouwen?'

'Tja,' antwoordde Angèl. 'Dat is wel mogelijk, maar daarvoor heeft u eerder een boer nodig dan een tuinman. Heeft u trouwens wel zoveel grond? U heeft daar minstens een paar hectare voor nodig.'

'We hebben zeshonderddertig hectare,' zei Bea parmantig. 'Ons land loopt van de Waterberg af helemaal tot aan de zee. We hebben een eigen baaitje met een strandje. Ons riviertje komt er in uit.'

'Mijn vrouw is er trots op dat we zo'n groot landgoed hebben, maar de helft is wild terrein, er is een groot bos bij, ongeveer dertig hectaren wijngaarden, twee boerderijen die we verpacht hebben en nog allerlei weilanden en waardeloze stukjes. Aan echt bebouwbare grond hebben we ongeveer twintig hectaren tot onze beschikking, maar die zijn verhuurd als weiland,' vulde Henry laconiek aan.

Angèl trok zijn wenkbrauwen op. 'Zoveel grond! Maar voor het verbouwen van groenten kunt u het beste een perceel nemen vlak in de buurt van het huis. Een stuk met een dikke laag aarde en water in de buurt.'

'Er zijn bronnen die het hele jaar door water geven. Het water loopt nu ongebruikt in het riviertje,' merkte Henry op.

'Ik heb een stuk land op het oog, maar dat is verhuurd,' onderbrak Bea hem, geërgerd dat Henry al die gegevens paraat had, terwijl zij eigenlijk geen overzicht had waaruit het landgoed bestond.

'Is de huur per jaar, mevrouw?'

Zou Angèl het gemerkt hebben?

'Ja, we spreken elk jaar in september af wat er verhuurd wordt.'

'Dan kunt u in het najaar een goed stuk weiland laten scheuren. Maar ik denk niet dat ik de aangewezen persoon voor het verbouwen van groenten ben. Ik ben geen boer of tuinder.'

'Je klinkt wel alsof je er verstand van hebt,' antwoordde Bea weerspannig. Ze wilde dat hij haar plannen ging verwezenlijken. Het was moeilijk te verkroppen dat hij niet alles wou doen.

Het leek wel of hij haar gedachten kon raden, of anders stond het kennelijk op haar gezicht te lezen, want hij gaf het haar meteen terug.

‘Mevrouw, ik ben zelfs geen tuinman van beroep. Ik heb tijdens mijn zwerftocht in de bergen de natuur leren kennen, ja. Maar voor het verbouwen van groenten heeft u een vakbekwaam iemand nodig, die geleerd heeft hoe je dat moet doen.’ Hij ging verzitten om zijn grote handen open op tafel te kunnen leggen.

‘De tuinen, ja, daar kan ik wat voor betekenen,’ vervolgde hij zachtjes. ‘Dat stond ook in de advertentie: “Tuinman gevraagd voor onderhoud van oude tuinen”. Wat u wilt zijn goede plannen. Het land zal u welwillend alles geven wat u vraagt. Ik zal er ook mijn best voor doen. Maar ik weet helaas echt niet hoe en wanneer ik worteltjes of spinazie moet zaaïen,’ voegde hij er met een verlegen lachje aan toe.

Ze keek hem aan; langzaam welden er tranen in haar lichtgrijze ogen op. Beschaamd verborg ze haar gezicht in haar handen. Henry legde zijn droge hand op haar gespannen bovenarm. Ze zuchtte diep, keek dapper door haar tranen heen naar Angèl, die haar met een ondoorgroendelijke blik aan zat te kijken.

‘Neem me niet kwalijk,’ fluisterde ze. ‘Ik vroeg teveel. ik eh... we zullen het doen zoals je zegt.’ Ze stond bruusk op. ‘Excuseer me,’ fluisterde ze gesmoord en vluchtte naar binnen.

‘Mijn vrouw is niet gewend haar zin niet te krijgen.’ Henry keek met een ietwat spijtige blik zijn gade na. ‘Over het algemeen leidt dat niet tot aanvaringen, omdat ze haar wensen meestal zelf weet uit te voeren. Maar haar plannen voor het verbouwen van ons voedsel zijn een eigen leven gaan leiden, ze heeft eventjes het inzicht in de verhoudingen verloren. Het trekt wel weer bij.’

‘U bent een wijs man,’ antwoordde Angèl.

Henry glimlachte wrang. ‘Mijn dwarslaesie heeft me veel geleerd. En nog meer afgeleerd. Na mijn ongeluk heb ik me moeten wijden aan wat ik met mijn hoofd kon doen in plaats van met mijn armen en benen.’

Angèl knikte, stond op en zette zijn handen op het tafeltje.

‘Kan ik nog iets voor u doen?’ Het klonk of hij er opeens genoeg van had en weg wilde.

Henry schudde zijn hoofd en boog even in erkenning.

‘Dan ga ik de tuin in.’ Bijna meteen was hij weg. Het leek wel of hij zijn lichaam niet hoefde te bewegen, dat het zich als rook verplaatste.

6

Bea was naar haar badkamer gevluht, waar ze zich met harde hand het gezicht ging wassen.

‘Zo,’ dacht ze. Ze probeerde wat er over was van haar weg gefladderde gevoel van eigenwaarde om zich heen te verzamelen. ‘Af als een gieter, als de eerste de beste bakvis die haar zin niet krijgt.’ Ze schaamde zich niet echt, want ze was nog boos, maar haar redelijkheid hield haar spottend een spiegel voor waarin ze zich zag toen ze veertien, vijftien was.

De bel op de waranda brak haar bespiegelingen af. Ze repte zich naar buiten. Het waren nieuwe gasten, uren eerder dan ze hadden aangekondigd. Voor Bea was dat geen probleem. Ze heette het gezelschap welkom, vertelde dat hun kamer pas over een paar uur beschikbaar was en maakte een pot thee met gebak voor hen klaar als welkomstgebaar. Het terugvallen op de bezielde routine van gastvrouw gaf haar innerlijke rust.

Er was nog tijd voordat ze met het avondeten moest beginnen. Toen ze er van verzekerd was dat de nieuwe gasten het naar hun zin hadden glipte ze de tuin in met een mand aan haar arm. Zo kon ze het nuttige met het aangename verenigen.

Nieuwsgierig dwaalde ze door de in elkaar overlopende tuinen, op zoek naar Angèl. Onderweg zag ze de sporen van zijn aanwezigheid: hier een paar opgebonden stokrozen die waren omgewaaid tijdens het onweer, daar een hoopje uitgetrokken graspollen op het pad waar hij planten meer ruimte had gegeven. Kleine dingen die de tuin goed deden. Het was volle zomer, alles wat de planten in dit jaargetijde nodig hadden was

water, ruimte en kleine hulpjes. Sommige zonnebloemen waren ook geknakt, maar stonden weer rechtop met wilgentwijgen van vorig jaar als steun. Ze waren vastgebonden met strengen in elkaar gedraaid gras. Het deed haar plezier dat haar nieuwe tuinman al op zijn eerste werkdag zo'n zorgzaamheid tentoonspreekte.

Ze trof hem uiteindelijk aan vlak bij zijn caravan, waar hij met een zeis het gras onder de vruchtbomen aan het maaien was. Hij deed dat geheel naakt en droop van het zweet. Telkens hakte het vlijmende ijzer in takken en stukken hout die in het lange gras verborgen waren; elke keer hoorde ze hem grommen van ergernis. Dan keerde hij de zeis naar zich toe om het hout los te trekken; er lag al een behoorlijke hoop sprokkelhout.

Toen hij ging zitten om het blad op een spit uit te hameren, kuchte ze om haar aanwezigheid kenbaar te maken. Hij keek verstoord op, maar zijn blik lichtte op als de wereld na een regenbui toen hij haar gewaar werd.

'Ik ruim het hier een beetje op,' verklaarde hij zijn activiteit. 'Ik vond het gereedschap in de garage.'

'Ik heb de sporen van je zorg in de tuin gezien,' antwoordde ze. 'Het geeft me een blij gevoel.' Ze pauzeerde even. 'Eh, Angèl, ik weet niet of al onze gasten gewoon zijn aan blote mannen in de eh, omgeving.' Ze probeerde het zo discreet mogelijk te brengen.

Hij keek haar verstoord aan. 'Maar dit is toch privé terrein? Van u? En u maakt er toch geen bezwaar tegen als ik mijn kleren uittrek?'

Een lichte blos kroop omhoog uit haar hals. Hoe... dat zou ze zelf wel uitmaken, wat ze wel en wat ze geen bezwaar vond.

'Eh, feitelijk is het wel toegankelijk voor de gasten, Angèl, zoals alles op dit landgoed, behalve onze privé vertrekken. Er komt hier weliswaar nooit iemand, maar kijk eens daar.' Ze wees naar de ramen in de wingerd aan de zijgevel van het hoofdgebouw. Zijn blik schoot in de richting die ze wees en weer terug naar haar.

'Dat zijn ramen van gastenvertrekken. De gasten kunnen je zien.'

Was ze nou zo preuts? Op een of andere manier hinderde het haar dat

andere mensen Angèl zouden zien. Herstel: als andere vrouwen hem naakt zagen. Haar blos werd dieper en ze begon te zweten.

‘Laat maar,’ mompelde ze en draaide zich om. Het leek of ze vluchtte. Bevend van de stormachtige emotie plukte ze in de kas haar mand vol met rijpe, geurende tomaten. Net als die ochtend brachten de gladde, warme en veerkrachtige vruchten een gevoel van lust in haar teweeg. Onwillekeurig bevoelde ze haar eigen borsten. De strakke tepels op het verslapte vlees zonden een orgastisch gevoel naar haar sekse toen ze ze aanraakte. Ze zag de humor er van in. Stond ze zichzelf, een getrouwde vrouw van in de zeventig, hier op te vrijen door naar de tomaatrode borsten van jonge meiden te grijpen!

Verhit en met haar opgestoken haar losgeraakt langs haar rode wangen rende ze zowat de tuin uit.

Blij dat ze niemand tegenkwam besloot ze op weg naar de keuken er een droom van een soep van te maken.

Neuriënd kwam ze tot zichzelf. Vera, de vrijwilligster die haar assisteerde, werd door het plezier aangestoken; toen ze samen gingen zingen kwamen er nog wat gasten helpen. Het gezelschap groeide allengs aan. De eetzaal werd omgetoverd tot een feestruimte. De gasten bedienden zichzelf, de jonge wijn van vorig jaar vloeide ruimschoots. Vier zingende vrouwen zorgden voor de afwas terwijl de mannen de zaal opruimden en aanveegden. Het was nog warm genoeg om op het terras koffie te drinken. Ze waren volledig bezet: er waren ruim veertig gasten, die op muurtjes en bankjes zaten en stonden te praten.

Intens tevreden en trots op hun gastvrije landgoed liep Bea van gast tot gast om een hier een praatje en daar een complimentje te maken. Henry rolde er tussendoor, waarbij hij zich nuttig maakte door vanuit speciale flessenhouders aan zijn rolstoel de glazen gevuld te houden.

Lang na zonsondergang trokken de heer en zijn gemalin zich terug naar hun vertrekken.

‘Ik ga nog even kijken of het onze tuinman aan niets ontbreekt,’ kondigde ze aan toen Henry aanstalten maakte naar bed te gaan. ‘Ik ben hem helemaal vergeten. Heeft hij wel gegeten?’

‘Bea! Heb je zo weinig aandacht voor je personeel?’

‘Vind je? Ik heb zelf het gevoel dat ik juist achter hem aanloop en dat hij dat misschien vervelend vindt.’

Hij keek haar opmerkzaam aan. Een blos kroop omhoog naar haar wangen. Die waren nog gloeiend van de gezellige avond en de wijn, dus hij zag hopelijk niets speciaals aan haar. Zelf had ze het gevoel dat het van haar af straalde, alsof ze in haar blootje stond.

‘Angèl heeft een bord opgeschept en is er mee naar buiten gegaan.’

‘Oh, gelukkig maar. Ik ben zo terug.’

Een beetje duizelig van de wijn wandelde ze door de tuin naar de boomgaard. Afwezig noteerde ze de vage geur van rioolwater toen ze langs de garage kwam. Daar kon Angèl misschien ook eens naar kijken. De toiletten waren op het moment wel erg zwaar belast.

In de caravan brandden enkele kaarsen voor de raampjes. Halverwege hield ze stil. Schond ze misschien zijn privacy? Angèl had haar echter in het schemerlicht zien aankomen (of gehoord, dat wist ze niet zeker) en wenkte vanuit een openstaand raampje dat ze kon komen. Met de ellebogen op het smalle vensterbankje stond hij haar op te wachten.

‘Heb je...’ gegeten, had ze willen zeggen maar dat wist ze al, ‘...nog iets nodig?’ maakte ze ervan. ‘Hoe was je dag?’

‘Ik heb alles wat ik nodig heb mevrouw. Mijn dag was goed. Voor het eerst sinds het begin van de oorlog in mijn land heb ik vredig geslapen, veilig als een kind in het huis van zijn ouders, en ben ik vredig wakker geworden zonder de noodzaak me te verbergen of verder te moeten trekken.’

Bea keek hem ontroerd aan. Ze greep zijn hand en drukte die. Beschaamd om haar impuls draaide ze zich om, onder een gemompeld ‘Welterusten dan,’ en liep haastig de boomgaard uit.

Wat heb ik toch? vroeg ze zich af.

Met een bonkend hart kwam ze op adem op haar vertrouwde waranda. Onzeker scharrelde ze wat rond tot ze besloot naar binnen te gaan. In de badkamer poetste ze haar tanden, smeerde nachtcrème op haar gezicht en bij nader inzien ook op haar borsten. Een vlugge blik om de kamer-

deur vertelde haar dat Henry al sliep. Ongedurig ging ze weer terug en bekeek zichzelf in de spiegel.

Ben ik verliefd op die man? stelde ze zichzelf ongenadig de vraag die ze de hele tijd al ontweken had. Wil ik met hem naar bed? Ze keek zichzelf streng aan, herinnerde zich de lustgevoelens bij het tomaten plukken. Ze grinnikte. Meisjesborsten! Mochten ze willen, die jonge grietjes, dat ze zulke prammen hadden als die reuzentomaten van haar. Zij had ze nooit zo groot en stevig gehad.

Nee, ze was wel opgewonden en het had zeker met de tuinman te maken, maar het was niet zijn lichaam dat ze wilde. Het was haar eigen lichaam dat haar opwond. En er was iets met de tuin zelf, een om zich heen grijpende vruchtbaarheid, een groei die bijna seksueel van aard was. Voortplanting is seks, natuurlijk.

Tevreden dat ze er uit gekomen was ging ze in de woonkamer nog een halfuurtje lezen.

Na tien minuten al kon ze haar ogen van het geeuwen niet open houden, deed de lichten uit en schoof zachtjes onder het dunne dek waar Henry's slapende lijf als een zigzagbult onder afstak.

Midden in de nacht werd ze met een schok wakker. De brief!

Zachtjes stond ze op en liep naar het kantoortje. 's Nachts werkte de draadloze internetverbinding vanuit het dorp misschien. Overdag hoefde ze niet te proberen de mail op te halen.

Er was internet, zij het vervelend traag.

Ze schreef een uitgebreid verslag naar haar broer in Massachusetts. Het viel haar hard om haar familie om geld te vragen, maar ze had geweten, op het moment dat ze de brief van de bank voor de tweede keer had gelezen en de naam van een nieuwe directeur er onder had zien staan, dat haar geen andere uitweg open stond.

Voordat ze de moed zou verliezen klikte ze de knop 'verzenden' aan.

De dagen verliepen in hard werken, afgewisseld door korte momenten dat ze konden genieten van het stralende weer. Bea had het druk met de gasten, het bespioneren van de tuinman en het inmaken van manden vol tomaten, want de oogst was nu echt aan het loskomen. Ze was 's avonds te moe om nog een keer met Henry te vrijen, al had ze er overdag af en toe best zin in. Henry was meestal zo bekaf van het onderhouden van de gasten dat hij al vroeg ging slapen, uren eerder dan Bea.

Angèl ging als een schim door de tuinen en de boomgaard. Bea was zich eigenlijk bijna altijd bewust waar hij ongeveer bezig was, al verraste hij haar elke keer door op onverwachte plaatsen en tijdstippen op te duiken met een vraag, een bos bloemen voor op de tafel, rijpe druiven of een handvol rupsen die hij met een frons liet zien. De tuin floreerde als nooit tevoren. Het onweer had de verdroogde grond van voldoende water voorzien voor wekenlange groei en bloei. Sommige heesters bloeiden voor de tweede maal en vormden lichtgroene blaadjes tussen de oude, half verdorde van het voorjaar.

De boomgaard meed ze. De confrontatie met Angèls privé domein durfde ze niet meer aan.

Op haar wekelijkse boodschappenrit naar het stadje ging ze met kloppend hart de bank binnen. Ze werd te woord gestaan door een haar onbekende vrouw. De nieuwe directeur was met vakantie, werd haar verteld. Waar de oude was gebleven wist de vrouw niet. Nee, aan de opzegging van het krediet kon ze niets veranderen.

Met een auto vol boodschappen en een onheilspellend gevoel in haar maagstreek reed ze naar huis.

Dezelfde nacht ontving ze antwoord van haar broer. De financiële crisis had hem bijna al zijn kapitaal gekost. Hij kon haar echt niet helpen. Hij adviseerde haar om land te verkopen.

Bea zat lang met haar hoofd in haar handen. Henry had nooit geld gehad, noch zijn directe familie. Ze was nu helemaal op zichzelf aangewezen.

Een week ging voorbij in drukte en stralend weer, met gasten die zowat uit het landgoed uitpuilden. Tegen hun gewoonte in hadden ze dit jaar kampeerders op een weijtje toegelaten. Het waren merendeels vaste gasten die niet op tijd hadden geboekt en Bea hadden gesmeekt om dan toch een plekje beschikbaar te stellen om hun tent neer te zetten. De sanitaire voorzieningen waren echter ontoereikend. 's Ochtends stonden de gasten in de rij voor de toiletten en de douches, maar niemand klaagde. Bea had er speciaal een extra hulp uit het dorp voor ingehuurd, een zwijgzame vrouw die de hele dag zonder onderbreking bezig was met schoonmaken. De inkomsten waren dan ook nog nooit op zo'n voldoening gevend peil geweest. Dit jaar zou er eindelijk wat geld overschieten. Ze hadden er de verbouwing mee voort willen zetten, maar daar zette de brief van de bank een streep door.

Na een heftisch weekeinde met een record aantal gasten volgde een relatief kalme maandag. De lucht was betrokken, veel vakantiegangers namen de ongebruikelijke koelte te baat door tochtjes in de omgeving te maken en de antieke stadjes te bekijken.

Voor de lunch hadden zich maar enkele gasten aangemeld. Angèl was onverwachts ook van de partij; normaal at hij altijd ergens buiten. Bea zag ze hem met een opgewonden gevoel in haar buik de eetzaal binnenkomen. Hij zag er goed uit, zoals altijd, maar vandaag had hij een aura van tevredenheid om zich heen. Ze nam, toen iedereen voorzien was, zelf een bord salade en liep naar zijn tafel.

'Je ziet er tevreden uit.'

'Dank u. Ja, ik heb niet te klagen.' Hij wierp een vlugge glimlach naar haar.

'Ik wil graag bij je komen zitten. Vind je dat goed?'

Hij wees op de stoel naast hem. 'Ik hoopte al dat u dat zou doen.'

'We hebben niet veel kunnen praten de laatste dagen,' begon ze en stak een hap in haar mond.

'Hmhm,' beaamde hij met volle mond.

Ze aten in stilte hun bord leeg.

‘Waar ben je de laatste tijd mee bezig?’ Ze lachte verontschuldigend. ‘Ik heb gewoon geen tijd gehad om naar je om te kijken, ik hoop dat je het niet erg vindt?’

‘Nee mevrouw, ik heb gezien hoe druk u het heeft. Ik ben bezig met opruimen, snoeien en het bevoeiingssysteem in orde te krijgen. Dat zal noodzakelijk zijn als de tuinen uitgebreid worden. Er is hier een overvloed aan water, maar het stroomt ongebruikt weg.’

‘Ja, dat viel ons ook op toen we het landgoed kochten. Er is erg veel kurkdroog land bij, waar bijna niets groeit, en hier stroomt het zo naar zee.’

‘Als u verder naar beneden een stuwmeertje zou aanleggen, kunt u heel wat land irrigeren. Misschien is het zelfs genoeg om uw eigen stroom op te wekken.’

‘Meen je dat?’

Angèl keek met een glimlach hoe Bea op zijn voorstel reageerde. Ze was als een kind zo blij.

‘Hoe zijn de winters hier?’

‘Hè?’ Ze keek verbluft op uit haar dromerijen.

‘Als het hier niet vriest, kunt u met al dat water plantages van tropisch fruit aanleggen. Dat brengt heel wat op.’

Ze was even uit het veld geslagen. Ze schudde haar hoofd. ‘Ik weet niet... het was niet ons oogmerk om van het landgoed een agrarisch bedrijf te maken, Angèl.’

Hij zuchtte.

‘Wat is er?’

‘Ik heb de indruk dat dit een arme streek is, mevrouw. Uw water en plantages zouden werk en welvaart voor de plaatselijke bevolking kunnen betekenen.’

Ze stond op, in de war en een beetje gepikeerd. ‘Ik zal het er met Henry over hebben,’ sneed ze verdere speculaties af.

Maar het bleef in haar hoofd rondzeuren.

Vlak voor het slapen aan dronk ze nog een glas met Henry. Na een lange aarzeling bracht ze verslag uit van haar gesprek met Angèl.

‘Weet je,’ vervolgde ze haastig, voordat Henry commentaar zou geven, ‘misschien kunnen we wat land verkopen, met water erbij.’

Hij keek haar verbaasd aan. ‘Ik dacht dat je er op gebeten was om juist meer land te kopen. Dat stuk langs de weg wilde je toch hebben?’

‘Ja, dat stuk snijdt ons hier boven bijna af van de rest. Dat kan toch ook? Als we verder naar beneden land verkopen en we verkopen er recht op water bij, kunnen we dat stuk langs de weg kopen en misschien het krediet bij de bank aflossen.’

‘Waarom wil je dat? Ik dacht dat we met onze resultaten van dit jaar het krediet juist kunnen verhogen.’

Bea keek naar haar handen en beet op haar lip.

‘Wat is er aan de hand, Bé?’

Ze zuchtte en liep naar haar bureautje. Ze gaf de brief zonder iets te zeggen aan Henry.

Hij las hem met opgetrokken wenkbrauwen. De explosie die ze gevreesd had bleef uit.

‘Ik ben er al heen geweest,’ zei Bea haastig. ‘Ze zeiden dat de nieuwe directeur met vakantie was en dat ze er niets aan konden veranderen. Ik heb mijn broer gemaïld of hij ons kan helpen, maar hij zei dat hij dat niet kon.’

Henry schraapte zijn keel. ‘Dus daarom wil je land verkopen?’ Heesheid verried zijn bedwongen woede.

‘Mijn broer suggereerde het al. En nu begint Angél vanmiddag over de mogelijkheden die bevoeiing kan bieden.’

Henry wreef zijn voorhoofd, alsof het vreselijk jeukte.

‘Ik begrijp dit niet!’ barstte hij tenslotte los. ‘De bank heeft een hypotheek op het landgoed, we hebben altijd trouw betaald...’

‘Maar het krediet is wel opgelopen, in plaats van gedaald.’

‘Ja, doordat we aannemers moesten inhuren om de kamers af te maken.’

Hij sloeg hard op de leuning van zijn rolstoel. ‘Als ik niet van de weg was afgeraakt...’

‘Ja lieve, dan had je het zelf kunnen voltooien,’ zei Bea zachtjes. Ze bleef hem afwachtend aankijken.

‘Ja, ik weet ook niet meteen hoe we dit moeten oplossen,’ zei Henry kwaad. ‘Noch ik, noch mijn familie heeft kapitaal genoeg om ons een lening te verschaffen.’

Ze zuchtte. Tot die conclusie was ze ook al gekomen. ‘Laten we maar gaan slapen,’ zei ze moe.

‘Hoe kan nou ik slapen? Je had me dit beter in de ochtend kunnen vertellen.’

‘Dan is er zoveel te doen. Er is gewoon nooit tijd voor een rustig gesprek.’

‘Trouwens, zelfs bevoeid land zou te weinig opbrengen om het hele krediet af te lossen. En wie zou het moeten kopen? We hebben maar twee boeren als burens. De rest is onbewoond gebied.’

‘We kunnen toch wel iets doen?’

‘Laten we maar gaan slapen. We praten er morgen verder over.’

Verstoord kleepte Bea zich uit en maakte zich klaar voor de nacht.

Van slapen kwam niet veel. Ze was boos op Henry, in de war over wat Angèl had gezegd en bang voor wat de toekomst zou brengen. Ze had er niet veel vertrouwen in. Aan zijn bewegingen merkte ze dat Henry ook niet sliep.

8

Ze had toch geslapen, want haar wekkertje zoemde haar wakker. Dat was anders nooit nodig.

Ze stond traag op, haar lijf was vermoeid, haar hoofd zat vol watten. De dreiging die uitging van de brief verlamde haar. Het had iets te maken met Henry’s ongeluk. Ze had raar gedroomd, ze wist zich niets meer te binnen te brengen, maar een bepaald residu was in haar geest blijven kleven: het ongeluk was geen ongeluk geweest: Henry had gedood moeten worden, maar hij was op het nippertje gered. Of zo iets.

Ze stond lang onder de douche. Het hielp een beetje om te aarden. Met langzame gebaren kleepte ze zich aan en begaf zich naar de keuken

voor het brood. Het kneden van het deeg kalmeerde haar, al bleef het onophoudelijk in haar brein rondspoken hoe ze uit de financiële klem konden komen.

Ze sleepte zich door het ontbijtgebeuren.

Halverwege de ochtend herinnerde ze zich iets aan de brief.

Ze had hem vluchtig, met een enorme weerstand gelezen. Er was iets dat haar aandacht probeerde te trekken. Het klamme zweet stond op haar voorhoofd toen ze eindelijk kon vluchten naar haar kantoortje.

Ze bestudeerde de brief nauwgezet. Daar! Het logo van een andere bank! Ze zocht een paar woorden op die ze niet begreep. Woorden die ze met een leesloep moest ontcijferen, zo klein waren ze gedrukt. Intussen had haar computer een internetverbinding tot stand gebracht. Ze tikte de naam van de bank in. Op hun site stond echter niets over een overname. Ze zocht de naam van de nieuwe bank op, maar kreeg een error melding.

Met een noodlottig gevoel legde ze de brief terug in het laatje. Hun vertrouwde spaarbank was in het geheim overgenomen door een haar onbekende bank.

Ze nam twee pijnstillers vanwege de pijn in haar achterhoofd en nek. Tijd voor de lunch. Ze stond te snel op, een duizeling overviel haar. Ze moest zich met twee handen aan de leuning van haar stoel vasthouden. Het ging over. Ze haastte zich naar de keuken. De pijn in haar achterhoofd ging niet weg en ze nam snel op het toilet nog twee pijnstillers. Het was hard werken, haar lichaam deed routinematig wat er van verlangd werd. Bijna misselijk van vermoeidheid zocht ze een plekje op het terras toen de ergste drukte voorbij was.

Een schaduw viel over haar tafeltje. Ze keek op, Angèl stond met een bord in zijn hand naast haar stoel. Bijna automatisch wees ze, vaag glimlachend, op de vrije stoel naast haar.

‘U ziet er moe uit, mevrouw.’

‘Ik heb niet zo goed geslapen. Het gaat wel weer, maak je geen zorgen.’ Hij keek haar even aan; in zijn ogen lag een onverzettelijke eigenzinnigheid. Verward sloeg ze de hare neer en prikte lusteloos in haar nog bijna

onaangeroerde eten. Zijn grote hand op haar arm bracht haar langzaam weer tot rust.

‘U bent een beetje overwerkt, denk ik,’ bromde hij. ‘U haalt zich teveel dingen op de hals terwijl al uw aandacht wordt opgeëist door de gasten.’

‘Ja, denk je?’ Bea wist het niet meer. Het duizelde haar. Ze schoof haar bord van zich af, eten kon ze niet met zo’n toegeschroefde keel.

Angèl wenkte Henry, die net in de buurt reed met zijn flessen wijn en vruchtensap.

‘Uw vrouw is aan wat rust toe, mijnheer. Denkt u dat u haar een paar uur vrij kunt maken om te rusten?’

Op Henry’s gezicht was te zien, als was het een lichtkrant, hoe de vragen over elkaar heen tuimelden, zonder dat hij een woord uit kon brengen. Een scherpe blik op Bea voorkwam de noodzaak allerlei obligate vragen te stellen. Na een halve minuut knikte hij en keek Angèl vorsend aan. ‘Als je me wilt helpen, redden we dat wel.’

Hij reed naar Bea toe en pakte haar bij de arm.

‘Ik denk dat het goed is als je vanmiddag even gaat rusten, Bé.’

‘Ja maar, er moet direct met het diner begonnen worden want we hebben ruim vijftig eters en drie diëten en....’

‘Weet Vera wat ze moet doen?’

‘Jawel, maar...’

‘Goed, dan zorgen wij dat alles voorbereid wordt. We zullen je roepen tegen theetijd. Je kan dan zelf toezien op de bereiding. Weet ze het menu?’

‘Ja, dat staat op het boodschappenlijstje. Dat ligt als het goed is bij de groentekistjes die vanochtend zijn gebracht, in de koelkelder, rechts... om...’

‘Off you go,’ beval hij en liet zich door haar naar hun privé vertrekken duwen. Angèl griste met een flitsend gebaar de flessen wijn uit de houders aan Henry’s rolstoel en ging de gasten bedienen.

De gasten waren druk aan het eten en in gesprek met elkaar, ze hadden nauwelijks iets gemerkt van Bea's vermoeidheid en het verdwijnen van Bea en Henry. Sommigen keken hooguit even verrast op dat de grote, donkere man hun glazen bijvulde in plaats van hun beminnelijke, lichtgeklede gastheer in zijn rolstoel.

Angèl ruimde de tafels af en bracht de vaat naar de keuken. Daar waren al twee gasten aan het afwassen.

Henry kwam met een tevreden uitdrukking op zijn gezicht binnen.

'Ze slaapt,' meldde hij. 'Ik heb haar overgehaald een slaappilletje te nemen, want ze raasde maar door met instructies en vermaningen. Ze was niet te stoppen.'

'Het was haar even teveel aan het worden.'

'Dat heb je goed gezien. Ik moet zeggen dat het mij niet opgevallen was.'

'Uw vrouw is één bonk energie en ze straalt zoveel aandacht uit, dat niemand in haar kan kijken.'

Henry keek Angèl even verwonderd aan. Wat bedoelde hij daar mee?

Toen Vera van een fietstochtje terugkwam vond ze de groenten gesneden klaar staan. Ze begon meteen met de voorbereidingen voor de overige gerechten, verbaasd dat Bea er niet was. Henry, die in zijn rolstoel met de stofzuiger in de eetzaal en de lounge in de weer was, had haar komst niet opgemerkt. Toen hij het apparaat had opgeborgen ontdekte hij pas dat Angèl er niet meer was en dat Vera in zijn plaats was gekomen.

'Ik ben maar vast begonnen,' lachte ze verlegen toen Henry de keuken inreed. 'Is Bea weg?'

'Die rust vanmiddag. Ze is een beetje overwerkt van het drukke week-einde. Heb je Angèl gezien?'

'Nee,' zei ze verbaasd. 'Die werkt toch in de tuin? Daar kom ik nooit.'

'Nee, ik zie het al. Hij was blijkbaar al klaar met groenten snijden en is vast naar buiten gegaan. Hij zou ons vanmiddag met het eten helpen.'

'O?'

De vraag in haar reactie verleidde hem er bijna toe te vragen wat haar dwars zat, toen de elektrische bel van de voordeur ging. Henry bevroor. Angèl kwam net de hoek om.

Henry vermande zich met een schokkerig schouderophalen.

‘Loop je even met me mee?’ vroeg hij schor.

Hij reed de brede gang in, naar de monumentale voordeur.

Angèl stapte de gang in en liep langzaam achter hem aan.

De bel ging voor een tweede keer, langer nu.

Met enige moeite ontsloot Henry de grendels en trok de zware deur open.

Voor hem stond een jonge vrouw met een slapend kindje op haar arm.

Ze keek hem geschrokken aan.

‘Oh, I’m sorry,’ fluisterde ze.

Henry glimlachte opgelucht. ‘We gebruiken deze deur nooit, snap je. En ik ben niet meer zo snel,’ antwoordde hij in dezelfde taal. ‘Wat kan ik voor je doen?’

Ze was jong, een meisje bijna nog. Ze zag er uit als een zigeunerin. Ze droeg een gekreukelde, veelkleurige rok met een felroze bloesje, ook behoorlijk verfomfaaid. Het kindje leek het meest op een jongetje. Het sliep niet, bij nader inzien, maar had een lege blik onder half geloken oogleden.

De jonge vrouw was zich er van bewust dat ze getaxeerd werd en vroeg timide:

‘Ik heet Amalia Rodriguez. Ik moest vragen naar Bea, stond in de advertentie.’

‘Advertentie?’

‘Ja, voor een tuinman. Of tuinvrouw, want er stond m/v achter. Op de site van Wwoofers.’

Henry stond op het punt haar te melden dat ze reeds voorzien waren, maar realiseerde hij zich op tijd dat het een zaak was van zijn vrouw. Hij hoorde daarin geen beslissingen te nemen.

‘Kom binnen,’ zei hij in plaats daarvan, zo vriendelijk mogelijk. De kater van zijn onvervulde angst maakte hem misselijk.

De vrouw glipte langs hem heen en bleef in de koele hal staan wachten tot hij de deur gesloten had. Henry was blij dat ze geen pogingen deed hem te helpen, want daar was hij een beetje allergisch voor.

Hij ging haar voor, door de eetzaal naar het kleine terras, waar op dat moment niemand was. Angèl was inmiddels in rook opgegaan.

‘Ga zitten. Willen jullie wat drinken? Mijn vrouw slaapt momenteel, dus je zal een uurtje moeten wachten.’

Ze knikte, ging zitten, zette haar peuter in een vloeiende beweging naast zich neer en keek nieuwsgierig rond. Het zwijgende kind zat in zichzelf gekeerd op de grond. Het bewoog zich niet. In tegenstelling daarmee vibreerde de vrouw van een ingehouden levensdrang, alert als een kat in een vreemd pakhuis. ‘Hier, maak het jezelf gemakkelijk,’ probeerde hij de nerveuze vrouw op haar gemak te stellen.

Hij bediende haar met water, vruchtensap en een glas witte wijn. Hij morste bij het inschenken, zo trilden zijn handen.

‘Ik ga kijken of mijn vrouw al wakker is. Dat kan even duren.’

Hij vergat te vragen of ze soms honger had. Amalia had sinds gister geen eten meer gehad, maar durfde er niet om te vragen. Ze dronk daarom gretig van het vruchtensap; de wijn liet ze staan. Ze wilde voorkomen dat ze last van de alcohol kreeg op haar lege maag. Er hing zoveel af van het komende sollicitatiegesprek, dat ze er pijn van in haar buik had.

Er gebeurde een tijdlang niets, geleidelijk zakte haar spanning. Ze gaf haar kind water, dat het wezenloos naar binnen slikte toen ze zijn keeltje wreef, en keek om zich heen. Uit de keuken kwamen geluiden van schalen, pannen en geneurie, in de tuin tjlpte een vogeltje, ver weg was even het geluid te horen van een zeis die gestrekeld werd. De overbekende ritmische muziek van de snelle strekel op het klinkende staal bracht de tranen in haar ogen. Het vertegenwoordigde voor haar een tijd dat ze gelukkig was geweest, een periode in haar leven die voorgoed geëindigd was met de dood van haar vader.

Ze nam haar doodse kindje op, drukte het tot troost van zichzelf tegen zich aan, zodat haar tranen in zijn donkere krulletjes drupten.

Bea stond haar door een raam op te nemen. Het verdriet van de jonge vrouw, eigenlijk nog een meisje, liet haar niet onberoerd. Ze ging naar haar toe en nam een stoel aan haar tafeltje.

‘Ik zie dat herinneringen verdriet oproepen. Wil je er over praten? Ik ben Bea, ik heb de advertentie geplaatst.’ Ze sprak haar aan in het Amerikaans, dat toch heel anders klonk dan het overbeschaafde Engels dat ze anders sprak. Henry had gemeld dat de bezoeker een Amerikaans accent had.

‘Dag mevrouw,’ fluisterde de jonge vrouw hees. ‘Neem me niet kwalijk, maar ik moest aan mijn overleden vader denken en mijn jeugd op de boerderij.’ Ze snifte een beetje hulpeloos. Bea reikte haar een zakdoekje, dat ze altijd in haar ceintuur droeg voor het geval dat. Haar gaste depte haar ogen, snoot haar neus en keek verlegen naar de vrouw waarvan ze hoopte dat die haar werkgever zou worden.

‘Je bent op een boerderij opgegroeid?’ hielp Bea haar.

‘Ja mevrouw. Ik heb altijd geholpen en heb een middelbare landbouwopleiding gedaan. Ik heb mijn diploma’s veeverzorging, akkerbouw en tuinbouw gehaald.’

‘Dat klinkt veelbelovend. Wordt de boerderij verkocht toen je vader overleed?’

Ze knikte bedroefd. ‘Vorig jaar.’

‘Hoe heet je? En hoe heet je kindje?’

‘Amalia Rodriguez, mevrouw. Ik ben van Portugese afkomst. Mijn vader was een grote fan van de beroemde fadozangeres. Mijn zoontje heet Pietro. Maar hij is niet goed. Hij is autistisch, zeggen de artsen.’ De tranen welde weer op in de donkere ogen, ze kneepte ze heftig dicht om ze te stoppen.

‘Het spijt me,’ mompelde ze gesmoord. ‘Ik maak geen beste indruk zo, maar ik zou zo graag die baan krijgen.’ De wanhoop klonk door in de zachte stem. Bea nam ontroerd de smalle hand van de jonge vrouw. Die voelde warm, droog en stevig aan, met eelt aan de binnenkant.

‘Hoe dan ook ben je welkom hier, Amalia,’ probeerde Bea haar gerust te stellen. ‘Heb je misschien zin in wat te eten?’ Een zesde zintuig vertelde haar dat de bezoeker slap van de honger was. De gretige blik was antwoord genoeg.

‘Blijf zitten, ik haal meteen wat voor je op.’

De gerechten voor het diner waren nog lang niet klaar, maar er was brood en salade over van de lunch. Ze maakte er gauw een omelet bij. Ze keek oplettend toe hoe Amalia er mee omging. De manier van eten kon haar meer over iemand vertellen dan een op schrift gestelde cv. Ze werd niet teleurgesteld. Amalia at weliswaar snel, maar met aandacht. Tussendoor gaf ze stukjes omelet aan haar kindje. Bea ging naast het stel zitten. Met verwondering keek ze hoe de moeder het kind scheen te begrijpen, hoewel er geen enkele fysieke reactie te merken was. Tot ze zag hoe het ging. Amalia stak de stukjes omelet op haar wijsvinger in zijn mondje. Het ging er in als koek, al moest het kind voor elk hapje met een strijken over de keel tot doorslikken aangezet worden; toen het echter genoeg had kwam het hapje er weer uit en slikte het kind niet. Er was toch communicatie, zij het minimaal.

‘Hoe oud is Pietro?’ vroeg ze nieuwsgierig. De leeftijd van het kindje was niet te schatten.

‘Twee en een paar maanden.’ Amalia leek er een schuldige blik bij te vertonen maar dat kon verbeelding zijn.

‘Hij lijkt zo klein, niet ouder dan één,’ merkte Bea op. ‘Hoe oud ben je zelf?’

Amalia keek verlegen naar de grond. ‘Achtien,’ fluisterde ze. Eigenlijk had ze vierentwintig willen zeggen, de leeftijd die ze anders hanteerde, maar het scheen zinloos hier te gaan zitten liegen. Bea pakte haar hand en gaf er klopjes op, de enige troost die ze op dit moment kon geven. ‘Amalia, je mag hier blijven, je bent hier veilig.’ Het was geheel vanzelfsprekend om dit verloren stel op te nemen.

Amalia moest ervan huilen. Haar lijf schokte van het verdriet dat, eenmaal losgelaten, zich onstuitbaar naar de oppervlakte werkte. Bea nam de kleine van haar over zonder haar hand los te laten. Zoveel verdriet, ze werd er confuus van.

Na enkele minuten kon haar gast weer praten. Ze snoot luid haar neus in een papieren servetje, veegde haar ogen af en keek Bea verontschuldigend aan.

‘Neem me niet kwalijk,’ fluisterde ze met een kikker in haar keel, die ze moest schrapen om verder te kunnen spreken. ‘Ik heb het nooit eerder aan iemand verteld. Wilt u beloven het niet verder te vertellen?’

‘Alleen aan mijn man,’ antwoordde Bea. ‘Daar heb ik geen geheimen voor.’ Althans niet zulke, dacht ze er in stilte achteraan.

Amalia knikte, daar kon ze zich mee verenigen. Ze begon haar verhaal, voor de tweede keer in haar leven, met toonloze stem, alsof ze vertelde wat ze op de televisie had gezien.

‘Ik was vijftien en op het land aan het werk. Met de tractor. Mijn vader had een loonbedrijf ingeschakeld om een stuk te egaliseren. Ik bleef in de buurt want de machinist van de bulldozer was een knappe gozer, vond ik toen. Toen we samen koffie dronken wilde hij seks met me. Ik vond hem wel interessant, maar dat wilde ik niet. Ik beet en sloeg hem tot hij mijn keel zo hard dichtkneep dat ik bewusteloos raakte. Daarom is mijn stem zo hees en kan ik niet meer zingen,’ verklaarde ze met een meer bewogen stem, terwijl ze Bea indringend aankeek. ‘Mijn vader vond me en heeft die vent doodgeschoten.’

Ze kneep hard in Bea’s hand.

Ze kreeg zichzelf weer in de hand en vervolgde:

‘Pa werd veroordeeld en is in de gevangenis van woede gestorven. Aan een hartaanval. Toen hij hoorde dat ik zwanger was. Ik mocht geen abortus, want we zijn katholiek.’

Ze keek Bea aan met betraande ogen.

‘Ik wilde zelf ook geen abortus. Ik wilde het kind hebben, want het zou helemaal van mij zijn. Ik vond het net goed dat de vent doodgeschoten was.’

Bea knikte. Amalia maakte de indruk een krachtige, vastberaden vrouw te zijn, ondanks haar jeugdige leeftijd.

‘Mijn moeder en ik konden de boerderij niet op poten houden en die is door de bank verkocht,’ ging Amalia verder. ‘Mijn moeder woont nu bij haar zuster. Ze heeft zich met wat er aan geld over was ingekocht in haar bedrijf. Ik ben eerst meegegaan en heb mijn opleiding afgemaakt. Mijn moeder zorgde voor de baby toen die geboren was. Maar ik had vaak ruzie met mijn tante en ben weggegaan zodra ik mijn diploma had.’

‘Je hebt het niet makkelijk gehad, kind,’ zei Bea zachtjes. Ze had de hele tijd het jongetje zitten strelen dat in slaap was gevallen. Alsof ze zich opeens bewust werd dat ze het op schoot had keek ze teder omlaag.

‘Toch wel, mevrouw,’ sprak Amalia haar tegen. ‘Ik was de beste van mijn klas, de bevalling ging heel makkelijk en ik ben goed gezond. Er zijn er heel wat die het moeilijker hebben.’

Bea keek haar verrast aan: dat had ze niet verwacht. Amalia vond zichzelf niet zielig, al had ze nog veel verdriet, nee, ze vond zichzelf gezegend, met een kind van haarzelf, haar diploma’s, haar sterke lijf en haar trots.

‘Alleen vind ik het jammer dat ik niet meer kan zingen,’ voegde ze er aan toe. ‘Maar als ik een baan heb kan ik gaan sparen voor een operatie. Misschien kan het gemaakt worden.’

‘Ja.’ Bea dacht na terwijl ze het slapende kind bleef strelen. Ze moest hier en nu een besluit nemen of ze haar in dienst zou nemen. Naast Angèl. Twee tuinlieden. Goed, ze kwamen als vrijwilliger. Zouden ze volgend jaar het geld er voor hebben om hen te betalen? Als het gedoe met de bank en de riolering tenminste geen roet in het eten zouden gooien.

Aan de andere kant...

‘Je zei dat je in je opleiding ook akkerbouw en tuinbouw hebt gedaan?’

‘Ja mevrouw. Ik heb een all round opleiding. Op de boerderij verbouwden we van alles. In de volle grond dan, we hadden geen kassen.’

‘Dus je hebt ook praktische ervaring?’

Amalia lachte even. ‘Vanaf mijn vierde hielp ik mijn vader elke dag.’

Bea keek verheugd. ‘Dus het verbouwen van worteltjes en spinazie heeft geen geheimen voor je?’

Amalia schudde haar hoofd als antwoord. ‘We verbouwden allerlei soorten groenten, mevrouw. De boerderij was vlak bij de stad. We leverden aan verschillende handelaren en restaurants. Het meeste verbouwden we op organische wijze, al gebruikten we wel kunstmest op het grasland. We hebben nooit met gif gespoten. We gebruikten onze eigen mest. We hielden melkkoeien, kippen en kalkoenen.’

‘Dan denk ik dat er hier wel plaats is voor jouw vaardigheden, kind,’ zei Bea blij. ‘We willen al jaren onze eigen groenten verbouwen.’

‘Ik zou dat heel goed voor u kunnen doen,’ zei Amalia beverig, bang om te gretig te klinken.

Bea knikte. ‘Ik denk het ook.’ Ze dacht na, wat moest ze nu doen?

‘Er zijn een paar moeilijkheden...’ begon ze bedachtzaam. ‘Nee, het hoeven geen moeilijkheden te zijn, wat ik wil zeggen is dat ik er nog geen oplossing voor heb. Dat is namelijk woonruimte en salaris.’

Ze besloot open kaart te spelen. ‘Amalia, ik wil je graag in dienst nemen, maar we hebben net al een tuinman aangenomen. Ik heb ook nog geen woonruimte voor je want hij, Angèl heet hij, is in de caravan gaan wonen die we voor de tuinman beschikbaar hebben. We moeten dus iets anders verzinnen.’

‘Oh, ik kan ook buiten slapen als het moet, mevrouw. Als ik maar de gelegenheid kan krijgen om u te tonen wat ik voor u kan betekenen...’

‘Die krijg je, lieve kind,’ glimlachte Bea. ‘We vinden ook wel een onderkomen voor je.’

‘Als salaris een probleem is wil ik ook wel zonder salaris werken, mevrouw. Als ik maar ergens met mijn zoontje kan slapen en eten.’

‘Onzin, je hebt altijd geld nodig, al is het maar om kleren te kopen en voor de verzekering en zo. Wees maar niet ongerust, dat komt wel goed. Als je alle groenten kunt verbouwen die we nu inkopen spaart dat heel wat geld uit dat we dan aan jou kunnen uitbetalen.’

Ze stond op. ‘Kom, laten we Henry opzoeken. Dan gaan we bepraten wat we gaan doen. Misschien heeft hij goede ideeën.’

Het deed haar deugd toen ze zag dat Amalia met een vanzelfsprekend gebaar haar bord en glazen meenam naar de keuken. Bea droeg het slapende kind met zijn hoofdje op haar schouder en voelde zich weer moeder.

Vera, met het zweet op haar voorhoofd, was niet zo druk of een glimlach vloog over haar vermoeide gezicht toen ze Bea zo gelukkig zag. Ze beaamde woordeloos dat het met het diner allemaal goed ging en staarde het drietal na, op weg naar de privé vertrekken van Bea en Henry.

Henry zat met een boek op schoot te soezen in het vale licht uit de betrokken hemel. Hij had hun komst verwacht en een theepot en kopjes klaargezet. Zodra ze zaten kondigde hij guitig aan, terwijl hij de theepot

greep: ‘Shall I be mother?’ een oude Engelse uitdrukking bezigend waarmee iemand aangaf de thee te zullen uitschenken.

‘Henry, Amalia is gekomen op mijn advertentie voor een tuinman. Of tuinvrouw. Ik wil haar graag twee maanden op proef aannemen, want ze kan groenten verbouwen. Maar: we hebben Angèl al en die woont in de caravan. Heb jij nog goede ideeën?’

Henry, die er allang over had nagedacht, knikte. ‘We hebben meer gasten dan ooit, zeker met al die kampeersers erbij, dus financieel kunnen we dat veilig doen. Twee tuinlieden aannemen bedoel ik. Maar nu een onderkomen. We kunnen moeilijk Angèl en Amalia bij elkaar in de caravan stoppen.’ Hij lachte. ‘Hoewel, dat zou voor ons het makkelijkst zijn.’

‘Henry!’

‘Sorry dear, Amalia,’ verontschuldigde Henry zich. Aan de lach in zijn ogen kon je zien dat hij er niets van meende.

‘Maar nu even serieus. We zitten tjokvol, we hebben geen extra caravan en die kunnen we nu in het hoogseizoen ook nergens lenen of huren. Een nieuwe kopen gaat me te ver, dat is een te grote inbreuk op ons budget. Een tent vind ik niet geschikt voor een langdurig verblijf; we hebben trouwens ook geen tent.’

‘Ja, dat had ik me ook allemaal bedacht,’ antwoordde Bea kalm. ‘Laat me nu je goede idee horen.’

‘De zolder van de garage.’

‘Hè?’ vroeg Bea verbluft. Daar had ze nooit aan gedacht.

Het was ook ondenkbaar!

‘Henry, hoe kun je nou zo iets voorstellen,’ berispte ze hem. ‘Die zolder is vies en staat vol met oude spullen, er is geen water, geen toilet en maar een heel klein raampje...’

‘Hoe lang denk je dat dat duurt als Angèl het opruimt en als we onze werkvrouw vragen om een uurtje langer te blijven om de boel schoon te maken?’

‘Ik kan ook helpen, mevrouw,’ drong Amalia aan.

‘Ja, als jij het jongetje bij je houdt, waar het heel tevreden mee is zo te zien, kan Amalia meehelpen.’

Bea moest enorm wennen aan de gedachte, maar een andere oplossing wist ze ook niet. Amalia scheen er zelf geen problemen mee te hebben. Water konden ze in jerrycans neerzetten, de toiletten waren om de hoek...

‘Oké,’ gaf ze toe. ‘Ga jij het maar regelen. Ik ben bezig, zoals je ziet.’

Demonstratief hield ze het slapende kind dicht tegen zich aan.

‘Dat is dan afgesproken. Amalia, als jij me wilt duwen gaan we Angèl opzoeken.’

Bea bleef achter met het stille kind in haar armen. Het duurde niet lang of ze viel in slaap.

10

Ze zochten in de tuinen, hobbelden door de boomgaard, waar ze vergeefs bij de caravan aanklopten, bezochten de garage waar Henry’s beschadigde Landrover en een grasmaaimachine stonden, maar ze konden de tuinman niet vinden.

‘Ga jij maar eens boven kijken,’ spoorde Henry haar aan. ‘Ik ben er lang geleden voor het laatst geweest, dus ik kan je niet voorbereiden op wat je zult aantreffen.’

Amalia ging aarzelend de smalle trap op. Hij hoorde haar op de planken vloer boven zich lopen. De voetstappen hielden stil, ze keek waarschijnlijk uit het raampje. De stappen kwamen weer terug, haar bruine benen stapten de bovenste treden af, gevolgd door haar veelkleurige rok, haar roze bloesje en als bekroning haar opgetogen gezicht.

‘Het is prachtig, mijnheer,’ riep ze uit nog voor ze beneden was. ‘Er staat zelfs al een bed. Het is alleen maar stoffig, dat heb ik zo schoon.’

‘Fijn kind. Maar volgens mij staan er ook nog een hoop waardeloze spullen waar je niets aan hebt. Die zal ik door Angèl laten weghalen.’

‘O, dat hoeft niet, hoor.’ Ze greep de handvaten van de rolstoel en duwde Henry de garage uit, de zon in. De bewolking was opgelost, de avondzon scheen fel. ‘Ik schuif aan de kant wat ik niet nodig heb. Dan is er ruimte genoeg.’

‘Kijk, hier zijn de toiletten en douches,’ wees Henry. ‘Is het geen bezwaar dat je dat hele eind moet lopen?’

‘Mijnheer, ik ben zo blij dat ik hier kan blijven dat...’ hij hoorde haar stem stokken. Onhandig klopte hij op haar hand achter zijn rug. ‘Nou, goed dan.’

Ze bereikten het terras bij het zwembad. Er zaten gasten aan de tafeltjes te praten en te drinken. In het zwembad speelden een paar kinderen.

‘Oh wat mooi!’ hoorde Henry haar mompelen. Het terras, van grote, rechthoekige marmeren platen, gebarsten van ouderdom, had een verbrokkelende, maar nog prachtige balustrade, er stonden bloeiende oleanders in oude olijfpotten, groepjes verweerde houten tuinstoelen en tafels. Alleen de grote parasols waren nieuw.

‘Ja hè,’ beaamde hij trots. ‘Het terras is nog uit de Romeinse tijd. Het is in de vorige eeuw herontdekt en gerestaureerd. Het zwembad stamt ook uit die periode, rond 1860, toen het huis werd gebouwd. Op de Romeinse fundamenteën overigens.’

‘Goh, wat oud.’ Amalia was vol bewondering.

‘Als je langs dat pad daar gaat,’ Henry wees, ‘komen we weer bij de keuken uit. Kijken of we nog wat kunnen helpen. Vera staat er vandaag voor het eerst alleen voor, maar er zijn vreselijk veel gasten. Ze zal wel wat hulp kunnen gebruiken.’

Via een soort binnenplaatsje, waar een gegalvaniseerde afvalcontainer stond, bereikten ze een nogal donkere bijkeuken waar het naar groenten rook. Amalia nam handig de opstapjes en drempels met de lichte rolstoel. Door een openstaande deur bereikten ze de grote keuken. Vera stond gebogen over een braadslede met iets dat heftig dampte en verrukkelijke geuren verspreidde. Aan het aanrecht stond een grote donkere man met een slagroomsput een eindeloze reeks toetjesschaaltjes te versieren met een krul van iets wits.

‘Hé Angèl!’ begroette Henry hem. ‘Ben je hier. We zochten je net.’ Hij wierp een blik in de richting van Vera, die met een bezweet hoofd opkeek.

‘Vera, moedige vrouw,’ begroette Henry haar, ‘zal ik de tafels dekken?’

Hij had al gezien dat de tafels nog leeg waren en dat ze het diner waarschijnlijk tot in de puntjes en precies op tijd klaar zou hebben. Amalia merkte het op. Het verbaasde haar dat een man zo fijngevoelig kon zijn, dat was ze niet gewend.

Vera keek dankbaar op naar Henry. Ze was erkentelijk voor zijn spontaan aangeboden hulp. Er sprak een groot vertrouwen in haar capaciteiten uit. Dat was net wat ze nodig had, nu ze voor het eerst zelfstandig voor het diner zorg droeg.

Het was voor Amalia en hem een plezier om samen de tafels te dekken. Henry wees haar waar alles stond en alsof ze door jaren routine op elkaar ingespeeld waren, wisten ze in korte tijd de eetzaal voor ruim vijftig gasten te dekken en gezellig te maken. Hij kon niet nalaten er een opmerking over te plaatsen.

‘Goh meid, wat ging dat lekker makkelijk, zeg. Het lijkt wel of je nooit iets anders hebt gedaan.’

‘Dat komt door u hoor,’ lachte ze terug. ‘U heeft me alles laten zien, waar de dingen staan en hoe het moet, toen ging het vanzelf.’

‘We hebben nog tien minuten. Als jij nu eens een schaar pakt uit de keuken en wat bloemen uit de tuin haalt? Geeft niet welke, je mag alle bloemen plukken die je kunt vinden. Vazen vind je in de keuken in de kast links onder het aanrecht. Dan ga ik even mijn vrouw opzoeken. Goed?’ Dankbaar om het vertrouwen dat uit de plezierige opdracht sprak liep ze naar de keuken. Vermaakt zag Henry waar hij onbewust al op gehoopt had, de sluwe vos. Ze kon geen schaar vinden en toen ze verlegen de grote donkere man op de gespierde schouder klopte draaide die zich zo snel om dat ze elkaar bijna in de armen vielen.

Blozend bemerkte hij dat dit een onverwachte erotische uitwerking op hem had.

Gehaast wielde hij in de richting van zijn eigen vertrekken, ondanks zijn verwarring blij met het strakke gevoel in zijn smetteloos witte pantalon. Het was best zwaar werk om in zijn eentje de paar treden naar het privé gedeelte van het landhuis te nemen. Toen hij eenmaal op de waranda was, waar Bea nog in haar stoel lag te slapen met het stille kind tegen

zich aan, was er van zijn parmantige erectie niets meer over en hijgde hij van de inspanning.

Hij was er nog geen minuut toen Amalia bescheiden op de openstaande tussendeur klopte.

‘Mijnheer!’ fluisterde ze dringend. Hij reed naar haar toe om zijn vrouw niet wakker te maken.

‘Een aantal gasten heeft gevraagd of we het diner op het terras willen serveren. Ze zullen zelf de tafels buiten zetten en ook weer opruimen, zeggen ze. Het is zulk mooi weer geworden...’

Inderdaad was de bewolking verdwenen.

‘Ik zei dat ik het eerst aan u moest vragen. O ja, en er is een groepje dat graag een muziekstukje opvoert. Ze wachten tot u en uw vrouw er zijn.’

‘Dat zijn nogal wat boodschappen, kindje. Maar natuurlijk is het goed om op het terras te dineren. Wat die muziek betreft, zeg maar dat we er over tie... twintig minuten zijn. Ik moet me eerst nog even opknappen en Bea zal ook wel willen douchen.’

‘Zal ik Pietro meenemen...?’

Hij keek naar Bea, die haar ogen open had. Ze streelde het kind terwijl ze naar hen keek.

‘Nee liefje, laat hem maar hier. Je hebt je handen al vol. Wij nemen hem wel mee. Ga maar gauw zeggen dat het goed is.’

Ze snelde weg. Hij kon haar eigenlijk nog niet helemaal als een volwassen vrouw zien, met haar ranke figuurtje en jeugdige uitstraling. Voor hem was Amalia nog een meisje.

‘Heb je het gehoord, Bé?’

Ze knikte en stond langzaam op. ‘Ik ga die douche maar even nemen waar jij het over had. Hier, neem jij het kind even, ik ben zo terug.’

Was ze nou jaloers? Ze had Henry wel zien kijken. Hij had zich duidelijk niet bespied gevoeld, maar ze had de blik in haar décolleté wel gezien toen Amalia naar hem overboog. Waarom deed ze dat? Waarom keek ze zo zwoel naar hem? En toen ze wegliep keek hij naar haar benen en hoger, naar wat er in haar jurk bewoog. Het stak haar dat Henry blijkbaar geen greintje jaloezie liet blijken ten aanzien van Angèl.

Het jongetje had zijn ogen open en had er zo te zien geen bezwaar tegen dat hij van schoot gewisseld was. Henry hield hem rechtop, zodat hij de tuin kon zien in plaats van de hemel. Zachtjes neuriede hij mee op de nauwelijks hoorbare muziek uit de lounge, waar het muziekgroepje aan het oefenen was.

Bea was na enkele minuten terug. Ze kon razendsnel douchen en zich even rap afdrogen. Het aankleden stelde deze keer niet zoveel voor: ze droeg alleen een lange roomkleurige linnen robe over een dunne onderjurk. Ze had er een hekel aan als er naden en elastieken zichtbaar waren en droeg er niets onder.

‘Ga jij je maar even opfrissen, ik wacht hier wel, dan kunnen we samen gaan,’ zei ze terwijl ze het jongetje optilde. Ze hoopte dat hij naar haar lichaam onder het dunne linnen zou kijken, maar zijn laatste blik was voor Pietro toen hij naar de badkamer reed.

Met Pietro voor op zijn schoot maakten ze hun entree op het terras, waar net de laatste voorbereidingen werden afgerond voor het diner. De gasten applaudisseerden toen hun gastvrouw en gastheer verschenen. Ze hadden de ereplaats voor hen bestemd.

‘Zo, vandaag zijn jullie de gasten,’ gromde Bert, een Amerikaanse fysicus die in Genève werkte en al enkele zomers zijn vakantie hier had doorgebracht. Hij was zwaar gebouwd, had rossig haar met een soort tonsuur, was superintelligent en heel erg aardig. Alleen zweette hij nogal rijkelijk. Zijn vrouw Angie, een kleine, mollige vrouw van Spaanse afkomst, had daar waarschijnlijk geen last van, want ze hing vaak aanminnig aan zijn arm. Vanavond was ze echter in het muziekensemble opgenomen, waar ze haar dwarsfluit bespeelde.

De lange en magere Dirk, een Hollandse zakenman, ging met flessen rond om iedereen van een drankje te voorzien. Ook hij was al vele zomers te gast, alleen deze keer zonder vrouw. Hij was net gescheiden, had hij kort en droog verteld. Bea zou haar niet missen; ze had het altijd een aanstellerig type gevonden dat zich erg voorstond op de positie die haar man had bereikt.

Ze keken vergenoegd om zich heen. Meer dan de helft van de gasten was bijna zo vertrouwd als familie. Velen hieven hun glas voor een toast als hun ogen elkaar ontmoetten. Rond het zwembad zaten en lagen kinderen te tekenen en te schilderen. De ouders hadden een tekenwedstrijd georganiseerd, had Dirk hen in het voorbijgaan gemeld, om het spul een beetje rustig te houden tijdens de muziekopvoering. Klassieke kamermuziek is niet bij uitstek geschikt om kinderen en jonge pubers een half uur te boeien.

Een jonge vrouw kwam naar buiten om het ad hoc samengestelde ensemble aan te kondigen, dat zich “The Hennybee Quartet” had genoemd, een naamgrapje waarmee ze hun gastvrouw en gastheer eerden. Ze zette haar viool onder haar kin, knikte naar de anderen voor de eerste maat en zette in.

De klanken weefden een hoofse sfeer op het stille terras.

Toen de laatste noot verklonk was het even stil. Een warm applaus kletterde op, er werd om meer geroepen, maar op dat moment kwamen in processie Vera, Amalia en Angèl met de eerste bladen met de voorafjes. Bea wuifde naar Amalia dat ze bij hen moest komen zitten; Vera stuurde haar lachend met verlot toen ze op zichzelf en de volle bladen wees ten teken dat ze moest helpen.

‘Kom even bij ons zitten, schat,’ zei Bea. ‘Neem even rust en eet je salade met ons. Kijk, Pietro kijkt naar je.’

Vera kwam met een blad langs en zette een bordje neer voor Amalia, die er van moest blozen.

‘Vandaag ben je gast van Bea en Henry, Amalia. Angèl en ik redden het wel, we hebben hulp genoeg. Nee echt, je moet ook om je kindje denken,’ zei Vera bedrijvig, met een rood hoofd van de inspanning; ze straalde van trots dat het diner zo’n succes beloofde te worden.

Amalia nam haar kind over van Henry’s schoot, waar het kalmpjes voor zich uit zat te staren.

Een oudere vrouw die naast hen aan een tafeltje zat kwam naar hen toe en vroeg met een verontschuldigende blik aan Henry en Bea:

‘Mag ik even storen? Ik zag daarnet dat kindje kijken; het is van u hè?’

sprak ze Amalia aan. Die knikte en liet met gepaste moedertrots haar spruit aan de gast zien.

‘Ik heb gezien dat het kindje autistisch is; dat weet u hè?’

‘Ja mevrouw,’ antwoordde Amalia, een beetje in haar wiek geschoten.

‘Ik heb het echter daarnet zien kijken naar de musici,’ zei de vrouw, lichtelijk opgewonden. ‘Ik wil u dat even vertellen, want u was beiden zo in beslag genomen door het ensemble dat u de uitdrukking op zijn gezichtje niet kon zien. Ik weet zeker dat het met open ogen en een open mondje keek waar die muziek vandaan kwam!’

‘Dat zou heel bijzonder kunnen zijn,’ erkende Bea. ‘Lieve Amalia, heb je wel eens eerder gemerkt dat Pietro op muziek reageert?’

Ze schudde verbijsterd haar zwarte krullen. ‘N..nee.’ antwoordde ze aarzelend. ‘Nooit gezien. Ik bedoel, waar ik vandaan kom werd niet zulke muziek gemaakt. Alleen maar popmuziek en Country en Western.’

‘Heeft u een speciale belangstelling voor autistische kinderen, mevrouw?’ vroeg Henry. De vrouw was dit jaar voor het eerst en ze tutoyeerden elkaar nog niet.

‘Jazeker,’ antwoordde de vrouw, die enigszins gebogen stond om Pietro recht in zijn gezichtje te kunnen kijken. ‘Mijn naam is Nell Allison, doctor Nell Allison, ik ben ontwikkelingspsycholoog. Met pensioen,’ lachte ze erbij. ‘Maar het vak blijft je trouw, dat is een manier van leven geworden. Ik schrijf nog artikelen en zo.’

Ze ging recht staan. ‘Ik wil u niet langer bij uw maaltijd storen, maar ik zou graag af en toe naar het jongetje willen kijken. Is dat goed, mevrouw?’ vroeg ze expliciet aan Amalia, die nog steeds hogelijk verbaasd was en werktuiglijk knikte. Ze ging terug naar haar tafeltje.

‘Mevrouw Allison!’ riep Bea haar na, ‘wilt u misschien straks de koffie met ons gebruiken? Ik wil graag meer weten van wat u weet.’

‘Natuurlijk, graag zelfs!’ nam de vrouw de uitnodiging met een blij gezicht aan.

Vera had de dag van haar leven. Met hulp van een viertal gasten serveerde ze trots de tweede gang, een moot uit een ovenschotel, met de derde gang, bestaande uit warme en koude groenten; het dessert bestond uit

sierlijk opgemaakte schaaltes pudding met stukken pikant geroosterd brood. Met de laatste kwam Angèl mee. Hij ging op de stoep van de keukendeur zitten om zijn diner te nuttigen.

Voordat de koffie geserveerd zou worden kondigde de violiste voor de tweede maal een muziekstuk aan.

Verschillende paren ogen waren er getuige van dat het kind langzaam zijn hoofdje naar de muziek wendde, de donkere ogen wijd opensperde om te luisteren; echt te luisteren. Amalia zat er onbeweeglijk bij te huilen. Het was voor het eerst dat ze haar zoontje zag leven, voor het eerst dat ze een uitdrukking zag in de anders zo ontstellend lege ogen. Heilmelijk had ze er aan getwijfeld of het kind wel een ziel had. Ze wist dat het een ketterse gedachte was en dat ze op God moest vertrouwen. Ze bad vaak tot Maria, de pleitbezorgster voor vrouwen en kinderen bij de Almachtige, om een teken dat haar kind echt een ziel had. Het teken was nu gegeven.

Toen de muziek was afgelopen kwam de psychologe op een teken van Bea aan hun tafeltje zitten. Amalia drukte haar kind tegen zich aan en toonde ongeremd haar vreugde met knuffels, lachjes en zoenen.

‘Kijk, het kind is niet meer zo wezenloos,’ fluisterde Bea.

‘Ja,’ fluisterde Henry terug, ‘het lijkt wel alsof er een deur open is gegaan die niet meer helemaal dicht gaat.’

Amalia keek bij deze woorden met smekende ogen naar de vrouw die het voor het eerst had gezien. De onuitgesproken vraag kwam duidelijk over. ‘Ja kind,’ zei de vrouw met een warme glimlach. ‘Dat is zo. Het isolement van je zoon heeft van binnenuit een barst gekregen. Die kier zal wijder worden, net zoals bij een kuiken dat uit het ei komt.’

‘Wordt hij helemaal gezond?’ vroeg Amalia met een kikker in haar keel. ‘De meeste autistische kinderen blijven altijd anders, maar ze leren uiteindelijk een heleboel, de meeste leren ook praten. Soms zelfs lezen en schrijven, vaak muziek maken en tekenen.’

‘Hij blijft altijd... achterlijk?’ Ze wist geen ander woord dan de uitdrukking die door haar omgeving altijd was gebruikt om Pietro te beschrijven.

‘Pietro zal waarschijnlijk altijd min of meer hulpbehoevend blijven, lieve kind,’ zei ze zachtjes. ‘Hij zal zich heel langzaam ontwikkelen tot een persoonlijkheid. Hoever dat zal gaan kan niemand voorspellen. Maar wat ik wel kan voorspellen, vanuit mijn ervaring, is de enorme liefde die het kind zal losmaken.’

De belofte bleef in de lucht hangen; het kleine kringetje voelde in zichzelf en bij elkaar dat wat hun betreft die liefde al stroomde. Stil zaten ze bij elkaar, terwijl rondom de gesprekken doorgingen; de drukte die met zo’n groot aantal gasten altijd heerst ging echter voor het grootste deel langs hen heen.

De aandacht werd door anderen opgeëist. Amalia werd naar de keuken geroepen en gaf haar kind aan Bea, die al met haar armen uitgestrekt klaar zat. Henry excuseerde zich en ging Angèl opzoeken. Die vond hij in de keuken. Hij kon zo te zien weinig doen, want het was dermate vol met vrijwillige afwassers dat de grote man wat verlegen terzijde stond, een ongebruikte droogdoek in zijn hand. Op de wenk van Henry kwam hij opgelucht naar buiten.

‘Angèl, de afwas heeft voldoende adepten, ik wil je hulp vragen voor een ander karweitje. Ik wil de zolder van de garage schoon en ingericht hebben voor Amalia. Kun jij dat voor me doen?’

Angèl knikte, erkentelijk dat hij uit de drukte werd verlost.

Hij duwde zijn werkgever de hoek om en de garage binnen. Het was er stil, het verre geroezemoes van het terras werd overstemd door bijna onhoorbaar geklater van water.

Henry hief zijn hoofd schuin omhoog. ‘Ik hoor water?’

‘Dat klopt,’ antwoordde Angèl met een zekere trots in zijn stem. ‘Het water komt vandaag voor het eerst door de irrigatiegoot. Ik heb vlak voordat ik in de keuken ging helpen de laatste prop uit een duiker gehaald.’

Henry keek hem verbaasd aan.

‘Angèl, weet je wel dat die goot minstens tweeduizend jaar oud is en waarschijnlijk al meer dan vijftien, zestien eeuwen geen water meer heeft gekend?’

‘Dat weet ik mijnheer.’

‘Rijd me erheen. Ik wil het zien,’ sprak Henry opgewonden.

Angèl duwde de rolstoel over het gemaaid gras van de boomgaard, langs een paadje door weggeknipte wildernis naar een stenen bedding. Een helder stroompje water zocht zijn weg tussen de ongelijke stenen, in het voorbijgaan in zichzelf murmelend als een stel giechelende kinderen.

‘Het loopt nu nog ongebruikt door de tuinen en komt verderop in een poel terecht, van daar via een overloop in het riviertje,’ verklaarde Angèl.

‘Over een week zijn de zijgoten ook weer bruikbaar en kunnen we de tuin bevoeien als dat nodig is.’

‘Magnifiek, Angèl. Ik ben je werkelijk zeer erkentelijk. Wat ik me afvraag, waar komt het water vandaan?’

‘Van boven, daar is een bron. Ik zou u er graag meer van laten zien...’ sprak Angèl verontschuldigend, ‘...maar moeten we de zolder niet gaan opruimen voor Amalia? Straks is het te donker. Misschien wilt u morgen met me mee het tracé verkennen? Ik wil graag uw advies over een paar onderdelen.’

‘Ja natuurlijk. Dat is goed, Angèl,’ reageerde Henry haastig. Hij brandde van nieuwsgierigheid, maar hij had zelf gezegd dat ze de zolder zouden gereed maken.

Terug in de garage liep Angèl de trap op naar de zolder. Op de tast vond hij een schakelaar waar hij hem verwachtte, waarmee hij een peertje aanknipte dat het halfdonkere vertrek vaag verlichtte.

‘Ik kan nu niet veel doen, mijnheer!’ riep hij naar beneden. ‘Ik zal de spullen wat aan de kant schuiven zodat het bed bereikbaar is.’ Hij nieste daverend. ‘Kunt u intussen de stofzuiger halen?’

Dat was voor Henry een hele toer, die hij echter met genoegen op zich nam. De irrigatie stroomde weer! Na eeuwen! Hij popelde om het Bea te vertellen, maar eerst moest Amalia een bed voor de nacht hebben.

Op de terugweg met de stofzuiger op zijn schoot en de slang om zijn nek trof hij Amalia, die hem direct van de lastige slang verlostte en hem verder naar de garage duwde. Hij had er aan gedacht om een verlengsnoer uit de kast te pakken. Vermoeid liet hij de twee boven hun gang gaan. Het leek hem ook een goed idee om een extra lamp te zoeken.

Zijn zoektocht werd evenwel onderbroken door een samenkomst in de keuken waar een aantal vaste gasten en Bea, met Pietro op haar arm, de blozende Vera een loflied toezongen. Er werd met glazen cognac geklonken, hem werd er ook een in de handen gedrukt. Voor zijn verhaal was op het moment geen belangstelling. Hij liet zich in de gezellige drukte opnemen, het hoofd vol van de vele indrukken en enigszins beneveld door de alcohol.

Op een gegeven moment werd het hem teveel. Op zijn verzoek duwde Bert hem naar zijn privé vertrekken. Alleen gelaten in de donkere kamers, waar hij om een of andere reden geen licht wilde maken, besloot hij dat iedereen mans genoeg was om voor zichzelf te zorgen. Hij was een beetje onpasselijk van vermoeidheid en de alcohol. Hij poetste zijn tanden, wielde de rolstoel naast zijn bed en werkte zich met zijn krachtige armen op het bed. Hij trok met moeite zijn kleren uit; te moe om zijn pyjama aan te trekken rolde zo als hij was onder de dunne deken. Hijgend lag hij bij te komen, af en toe wat water drinkend om zijn miselijkheid omlaag te drukken. Zijn hart en ademhaling kwamen tot bedaren en ongemerkt sliep hij in.

11

De volgende ochtend bemerkte Bea, die laat in de nacht behoorlijk aangeschoten in bed was gekropen, dat Henry verstard naast haar lag. Ze geloofde niet wat ze voelde en duwde ongeduldig tegen hem aan om hem op te laten houden met zulke geintjes. Langzaam drong tot haar kloppende hoofd door wat haar zintuigen haar probeerden te vertellen.

‘Oh nee!’ fluisterde ze, ‘Henry!’

Ongeloof flakkerde op, valse hoop dat het gewoon een beroerte was.

Ademloos, benauwd greep ze naar haar keel.

‘Henry!’ Gebiedend. Ze schudde hem en schrok terug van de aanraking. Een ding.

Ze maakte zich geen illusies meer. Ze beseftte vlijmend dat hij dood

was. Onherroepelijk dood. Ze ervoer een vluchtige gedachte dat hij zo makkelijk uit het leven had kunnen stappen. Goed voor hem. Ze voelde tegelijk wrok dat hij zo makkelijk uit hun leven had kunnen stappen. Hij wel. Ze maakte zich zorgen over de ontbijtboel. Het hielp niet. De eenzaamheid, het verlaten zijn greep haar bij de keel. In haar groeide de angst voor het alleen zijn, de vrees voor de jaren die komen zouden waarin er geen Henry meer was. Geen humor. Geen milde kritiek. Geen tedere zorgzaamheid. Een lege rolstoel.

Een moeizame snik wrong zich uit haar borst. Net nu ze weer met elkaar vrijden. Net nu stapte hij eruit.

Ongeremd zakte ze in haar smart, liet de stormen over en door zich heen gaan. Ze gilde, schreeuwde, trok de dekens van het bed, schudde het levenloze lijf, snotterde, spuwde, smiet dingen door het vertrek.

Hijgend, met piekende haren, staarde ze woest naar de bleke vrouw in de deuropening.

‘Hij is dood!’ gilde ze. Ze wees diep verontwaardigd naar het ontzielde, naakte lichaam van haar levensgezel. Een elektrische seconde van stilte keken ze elkaar aan.

‘Ga weg!’ schreeuwde ze. ‘Laat me alleen!’

Jankend liet ze zich in elkaar zakken, het hoofd in de armen op het wanordelijke bed. ‘Hij is dood,’ snikte ze. ‘Hij leeft niet meer.’ Ze kwam moeizaam overeind, haar eigen lichaam begon het op te geven. ‘Kijk maar, hij beweegt niet meer. Hij is al koud.’

Huilend keek ze als een gewond kind naar Amalia, die met afgrijzen naar het tafereel staarde.

Ze stak een beverige hand uit, om steun. Ze wankelde naar de deur, niets ziend vanwege de vloed aan tranen die uit haar ogen stroomde.

Amalia stapte de kamer in; ze nam daarmee een nog onoverzienbare verantwoordelijkheid op zich. Ze nam Bea in haar armen. Haar huilen was de weerklang van dat van Bea en tegelijk was het haar eigen verdriet om de dood van haar vader. Zo stonden ze, twee vrouwen die huilden om het verlies van de belangrijkste man in hun leven.

Uitgeput droogde, voor even, de tranenstroom.

Bea liet zich meenemen naar de zitkamer, waar ze op de bank werd geplant met kussens aan weerszijden. Met nietsziende ogen staarde ze voor zich uit, dronk werktuiglijk het glas water leeg dat Amalia haar aanreikte.

‘Hij is dood hè?’

Ze stond haastig, een beetje slingerend op en wankelde, zich langs de muur voortbewegend, naar de slaapkamer terug. Met een ongelovige blik staarde ze naar het onttakelde bed met het magere, koud geworden restant van haar geliefde.

‘Ik moet naar het toilet,’ fluisterde ze. Zachtjes nam Amalia haar mee naar de badkamer, haar geleidend als een hulpbehoevende bejaarde. Ze zat daar rillend, als een verregend vogeltje. Amalia hielp haar en nam haar mee terug naar de zitkamer.

‘Blijft u hier maar even zitten,’ zei ze. ‘Ik ga even hulp halen.’

‘Hij is dood,’ antwoordde Bea toonloos. ‘Niemand kan hem meer helpen.’ Ze keek hulpeloos op. ‘Wil jij me helpen?’ fluisterde ze. Haar smekende ogen waren lichtblauw van de vele tranen.

‘Ja,’ suste Amalia en kuste haar oude, trillende handen. ‘Ik ben zo terug.’ Ze rende met een wild kloppend hart naar de keuken.

Opgelucht zag ze Angèl, hij was brood aan het snijden. Een paar gasten hielpen met tafels dekken voor het ontbijt.

‘Wilt u even luisteren?’ hijgde ze. Aan haar gezicht konden ze zien dat er iets ernstigs aan de hand was. De bewegingen stokten, vier paar ogen keken haar ontsteld aan.

‘Mijnheer Henry is vannacht overleden. Mevrouw heeft gezelschap nodig en iemand moet voor mijnheer zorgen en...’ Haar stem begaf het.

‘Ik ga wel naar haar toe,’ bromde Angèl. ‘Kunt u een dokter roepen?’ vroeg hij de verbijsterde gasten. ‘En voor het ontbijt zorgen?’ voegde hij er aan toe, al halverwege de deur.

Hij trof een apathische Bea aan, half onderuit gezakt op de bank. Hij knielde voor haar neer, nam haar smalle, breekbare handen in de zijne. Ze herkende hem. Een waas van een glimlach trok over haar gezicht, dat alle veerkracht verloren had.

‘Hij is dood, Angèl,’ fluisterde ze.

Hij knikte. Zijn donkere ogen bleven bijna zonder knipperen de hare vasthouden.

‘Blijf jij bij mij?’ vroeg ze. In haar waterige ogen zag hij de angst om alleen gelaten te worden. Hij knikte weer.

‘Dan is het goed.’ Bea liet haar kortstondige zelfbeheersing varen en hilde geluidloos.

‘U moet even slapen.’

Uiterst voorzichtig liet hij haar zich op de bank uitstrekken.

‘Ja maar, ik moet nog zoveel doen,’ fluisterde ze hulpeloos.

‘U hoeft niets te doen, alles wordt al gedaan. Ik haal even een deken,’ bromde hij en was al weer terug voordat ze kon reageren. Hij stopte haar tot haar kin in. De grote handen lagen zonder druk uit te oefenen op haar schouders. Haar verkilde lichaam begon op te warmen. Slaperigheid leek vanuit die warme handen uit te stralen.

Een golf van paniek trok al het bloed uit haar gezicht. Met geweld ging ze rechtop zitten, tegen de druk van de handen in.

‘Ik moet de dokter bellen.’ Ze wilde haar benen van de bank zwaaien.

‘Laat me!’ zei ze scherp. ‘Ik moet...’

‘Alles is geregeld. Blijf rustig liggen. U kunt zich nu ontspannen,’ zoemde de diepe stem achter haar.

‘O God, de ontbijttafel moet nog klaargemaakt worden! Hoe laat is het? Straks komen de gasten al, er is nog niets gedaan!’ brabbelde ze koortsachtig en wilde weer opstaan. ‘Ik moet nog brood bakken. Toe, laat me nou gaan,’ smeekte ze en begon te huilen.

‘Is allemaal voor gezorgd, mevrouw,’ klonk de sonore stem weer. Warme, grote, vertrouwenwekkende handen dirigeerden haar terug in liggende positie. ‘Gaat u maar even een dutje doen. Ik zorg overal voor.’ De stem en de handen zonden vergetelheid.

Toen hij na een tijdje overtuigd was dat ze vast sliep ging hij voor de tweede maal naar de slaapkamer. Hij legde het stijf geworden lichaam recht op het bed en dekte het toe met een laken en een deken. Het leek of Henry daar lag, in slaap.

Hij was slechts een zielloos lichaam, met het uiterlijk van de man die hij als Henry gekend had. Het sterven was makkelijk geweest, de man had een lang en waarschijnlijk gelukkig leven gehad dat nu geëindigd was.

De levenden hadden hem nu meer nodig.

Hij ging terug naar de zitkamer. Hij trok een stoel bij en ging naast Bea zitten. Zonder zich te bewegen, zonder denken zat hij daar, met gevouwen handen alsof hij bad.

12

Voorafgegaan door Dirk, die de deur voor hem had opengedaan, kwam een jonge man zenuwachtig binnen.

Angèl wees zwijgend naar de slaapkamer en maakte door zijn vinger tegen de lippen te leggen duidelijk dat ze Bea moesten laten slapen.

De arts ging de slaapkamer binnen; Dirk ging na enige aarzeling met hem mee.

Na vijf minuten kwam hij weer naar buiten. Fluisterend sprak hij Angèl aan, die hij alleen van gezicht kende. Hij wist niet goed hoe hij de grote, donkere man moest benaderen.

‘Ik eh... de dokter is nog even bezig. Eh... wat kunnen we verder doen?’

‘Stuur Amalia,’ was het amper hoorbare antwoord. Opgelucht beende de lange Hollander weg. Bijna meteen kwam Amalia binnen, ze had bij de deur staan wachten of ze misschien nodig was. Angèl beduidde haar op zijn plaats te gaan zitten. Hij wees zwijgend met zijn hoofd op Bea, die nog steeds op de bank lag te slapen. Zelf ging hij geruisloos de slaapkamer binnen en sloot de deur.

De jonge arts schrok op van zijn plotselinge aanwezigheid. Hij zat naast de dode een formulier in te vullen. Als om rekenschap af te leggen zei hij: ‘Hartstilstand. Wat wilt u dat ik er verder aan doe?’

‘Wat nodig is,’ bromde Angèl. De arts knikte.

‘Is er al een uitvaart geregeld? Nee, het is nogal plotseling gebeurd hè?’ mompelde hij toen hij zich realiseerde dat zoiets niet erg waarschijnlijk

was; het was amper negen uur.

De twee mannen keken elkaar aan. De jonge arts bedaarde. Hij voelde onder de blik van die lichtbruine ogen zijn zelfrespect terugkeren. Hij was een goede dokter, dat wist hij van zichzelf, die vervloekte onzekerheid was daar juist onderdeel van; wat wist je nou helemaal als je net je bul had gekregen?

‘Wilt u dat ik in het dorp een uitvaart regel? Of zijn er hier papieren waaruit een voorkeur van de overledene of zijn vrouw blijkt?’

Het was een concrete vraag, waar de tuinman na enig nadenken concreet op antwoordde.

‘Wij zoeken hier uit of er al iets is geregeld. Als dat zo is bellen we u, of we spreken de boodschap in als u er nog niet bent.’

‘Akkoord. Wilt u ook informeren of er gister enige aanleiding is te achterhalen waardoor de overledene misschien opgewonden of ontzet is geraakt? Dat wil ik graag weten voor de overlijdensverklaring. Ik moet dringend naar een bevalling toe, ik ben net in de auto gebeld, ik heb nu geen tijd om zelf met mevrouw praten.’

‘Ze slaapt nu. Ik zal later met haar praten,’ zegde Angèl toe.

‘Goed, dan ga ik nu. Sterkte.’

Toen de arts verdwenen was bleef Angèl nog lang zitten bij de dode Henry. Het speet hem bijzonder dat de opgeruimde en energieke aris-tocraat zo plotseling uit het leventje hier op het landgoed was gestapt. Het speet hem niet alleen voor Bea, die haar levensgezel moest missen, het speet hem ook voor zichzelf. Angèl rouwde. In stilte, zonder tranen. Hij rouwde eveneens, zij het met de afstandelijkheid van jaren en van de rigoureuze persoonsverandering die hem was overkomen, voor zijn gedode geliefden, zijn omgekomen stadsgenoten. De doden die daarna onder zijn hand waren gevallen kwamen niet in zijn gedachten op, evenmin als de dieren die hij op zijn zwerftocht voor voedsel had gedood in zijn herinnering waren opgeslagen.

Het was Bea zelf die hem daar vond, zittend op het bed waar hij haar overleden echtgenoot had opgebaard. Ze ging zwijgend naast hem zitten.

Ze nam met haar beide smalle handen zijn verweerde, grote knuist in haar schoot. Het gaf haar houvast; ze hilde kalm.

Toen ze bedaarde nam hij haar zachtjes mee en liet haar zich weer op de bank uitstrekken, waar ze onder zijn warme handen insluimerde, uitgeput van haar emoties.

‘Zal ik Vera even helpen met de lunch?’ fluisterde Amalia, die in elkaar gedoken had zitten wachten.

Het was pas haar tweede dag hier en de verantwoordelijkheden lagen nu helemaal door elkaar. Angèl scheen de enige vaste, betrouwbare factor in de hevige beroering.

Hij knikte. In zijn blik las ze een heleboel dingen, heel verwarrend, maar wat ze op dit moment nodig had, namelijk de erkenning dat het goed was dat ze er was en wat ze deed, las ze in zijn hele uitdrukking. Het doorgloeide haar met vertrouwen.

Het gevoel bleef bij haar onder het werk in de keuken. Ze zong inwendig, de melancholieke liederen waar haar vader zo dol op was geweest. Vera, die er alleen een soort geneurie van opving, ging er van huilen. Het vreemde, bijna onhoorbare zingen maakte het verdriet makkelijker los, maakte het verteerbaar. Vera had haar hele leven al moeite met emoties, maar dit huilen vanwege het overlijden van een bekende luchtte haar op. Ze was nooit vertrouwelijk met Henry omgegaan, ze was altijd een beetje bang voor hem geweest. Dat ze nu toch om zijn dood rouwde deed haar goed.

Samen verzorgden ze de lunch. Op alle schotels drupten hun tranen.

De eetzaal was afgeladen, ondanks dat een aantal gasten en hun kinderen buiten op het terras aten. Er waren er meer die openlijk huilden. Maar het leek op een of andere manier gepast om de overleden gastheer te eren door van de lunch te genieten. Dat deden ze ook. Er werd veel wijn gedronken.

De gasten ruimden zelf de tafels af; er waren meer dan genoeg handen beschikbaar voor de afwas. Vera en Amalia werden uit de keuken verbannen.

Moe van de emoties gingen ze in een diepe vensterbank van de lounge zitten.

‘Wil je nog wat zingen?’ vroeg Vera schuchter. ‘Ik hoorde je daarnet neuriën. Het was zo mooi...’

Amalia schrok. Ze had niet geweten dat haar inwendige zingen hoorbaar was geweest. Ze kreeg een hoofd als een boei, het zweet parelde plotsklaps overal uit haar poriën.

Vera dacht onmiddellijk dat ze iets verkeerd had gezegd. Bruusk draaide ze zich om, te benepen om excuus te vragen. Dat vereiste zelfvertrouwen, iets waar Vera een groot gebrek aan had. Maar ze zaten praktisch tegen elkaar aan in de brede vensterbank. De nabijheid van de ander maakte dat ze elkaar schuchter aankeken. Amalia schaamde zich. Toen ze wilde uitleggen waarom ze geschrokken was wilde Vera op hetzelfde moment zeggen dat het haar speet dat ze er over begonnen was. Beiden hielden in om de ander het eerste woord te gunnen. Een zenuwachtig gegriinnik was het resultaat. Toen ze allebei weer rustig waren zei Amalia zachtjes: ‘Ik heb een beschadiging aan mijn strottenhoofd opgelopen. Daarom kan ik niet meer zingen, weet je.’ Zo, het was er uit.

‘Maar neuriën kan je wel,’ wierp Vera verlegen tegen. ‘Het was heel mooi, al kon ik de woorden niet verstaan.’

‘Het was een Portugese fado...’ Amalia hield verbaasd op. ‘Maar hoe kon je woorden horen als ik neuriede?’

‘Misschien zong je heel zachtjes toch met woorden en kon je het daarom wel. Ik bedoel, dan komt er niet zo’n spanning op je strottenhoofd. Je kunt toch ook praten?’

‘Zal ik het proberen? Heel zachtjes?’

‘Heel zachtjes.’

Verlegen zong Amalia met ingehouden stem, bijna fluisterend, een bekende fado. Het nam haar mee naar mooie herinneringen. Ongemerkt zong ze het ene lied na het andere. Het hielp haar om het nog onverwerkte verlies van haar vader te uiten, want ze zong de liederen eigenlijk voor hem. Ze had altijd voor hem gezongen. Ze kon zich het moment herinneren dat haar stem voor het eerst een zekere rijpheid had gekregen. De tranen waren hem in de ogen geschoten. Ze was toen net vijftien. Het was niet veel later dat ze verkracht en bijna gewurgd was.

Daarna had ze nooit meer gezongen.

Niet alleen de zangeres en haar toehoorder in de vensterbank vertoefden in herinneringen aan hoogtepunten en dieptepunten in het leven. De vrouwen en de enkele man die met de afwas bezig waren en het zingen hoorden, werkten in stilte, met vertraagde gebaren, met tranen in de ogen.

13

Bea werd wakker. Naast de bank was de donkere gestalte van Angèl zichtbaar. Ze bleef stil liggen, warm, beschermd. Af en toe schokten er snikken door haar lijf.

‘Angèl?’ vroeg ze na een hele tijd. ‘Wil je Henry opbaren op de waranda? Dat was zijn lievelingsplek. Hij kan van daaruit de tuinen en het dal zien, helemaal tot aan de bergen en de zee.’

‘Dat is goed, Bea,’ zei hij zachtjes. Hij keek besluiteloos om zich heen.

‘In de slaapkamer, in de kast in de muur, staat een opgeklapte massagetafel. Die kun je als baar gebruiken. Lakens liggen in de kast ernaast.’

Ze soesde weg, hoorde af en toe bewegingen en gestommel. Zonder dat ze iets hoorde stond hij weer naast haar.

‘Ik heb hem opgebaard zoals je gevraagd hebt, Bea. Ik heb meteen het bed verschoond. Ik ga nu bloemen plukken. Heb je ergens kaarsen?’

‘Dank je Angèl. Kaarsen vind je in de ladekast daar. Kandelaars... ja zoek er maar een paar uit. Wacht, ik zal je helpen. Ga jij maar bloemen halen.’

Ze stond op van de bank en liep rond in de kamers. Angèl verdween de tuin in. Bea ging naar de waranda, naar de baar met de keurig aangeklede dode. Teder streelde ze de koude trekken; haar stille tranen trokken natte sporen over zijn borst. Ze kon maar één staande kandelaar vinden en plaatste die bij het hoofdeinde. Angèl kwam uit de tuin met armen vol bloemen. Hij schikte een paar bloeiende takken op de baar en ging vazen te halen voor de snijbloemen.

Eendrachtig versierden ze de baar, de waranda, de slaapkamer en de zitkamer met bloemen en takken groen. De kruidentuin leverde bossen geurende bloeiende kruiden, die ze omgekeerd ophingen zodat ze tegelijk konden drogen.

‘Ben je in staat de gasten te ontmoeten?’ vroeg hij, toen ze zwijgend naar de opgebaarde stonden te kijken.

‘Ik zal wel moeten, hè?’ vroeg ze kleintjes, haar rood omrande ogen naar hem opheffend. Hij knikte toen hij zag dat ze het wel zou kunnen. Hij nam haar arm en leidde haar naar de bank.

‘Blijf nog even zitten, dan zal ik kijken hoever het met de thee is en iedereen bij elkaar roepen.’

Ze knikte, opgelucht dat hij het heft in handen had genomen.

In de keuken trof hij Vera, Amalia en twee gasten bezig met de voorbereidingen voor het diner. Bij zijn binnenkomst snelde Amalia naar hem toe alsof ze in zijn armen wilde vliegen.

Werktuiglijk stak hij zijn handen al uit toen ze beduusd stilhield. Er vloog een diepe blos over haar wangen, verward sloeg ze haar vragende ogen neer. Hij vatte haar bij haar bovenarmen en gaf een drukje met zijn sterke handen. Opgelucht lachte ze even, omdat hij het had begrepen en aanvaard voor wat het was: een spontane uiting van genegenheid.

‘De dode staat opgebaard op de waranda,’ kondigde Angèl aan. ‘Bij de thee wil Bea de gasten graag iets zeggen.’

‘Dan zullen we subiet thee gaan zetten,’ antwoordde een kordate vrouw met grijs haar, die energiek groenten stond te snijden. ‘Ga jij alsjeblieft door, Veralief,’ zei ze tegen de keukenprinses die iets ingewikkelds stond te maken voor in de oven. ‘Wij zorgen voor de thee. Wat hebben we erbij, o, niks,’ zei ze teleurgesteld. ‘Dan maak ik wel wat scones, die zijn zo klaar. Kan dat met de oven?’ Ze scharrelde om Vera heen en zorgde er op een heel efficiënte manier voor dat water aan de kook werd gebracht voor de thee, de groenten verder werden gesneden terwijl ze zelf snel deeg maakte voor scones.

Direct schoten er een paar gasten naar hem toe toen Angèl zich op het terras vertoonde.

In verschillende talen vroegen ze hem van alles, wat er was gebeurd, hoe het met Bea ging, of ze wel open bleven... Beleefd hield hij de vragers een beetje af. Met een luide stem kondigde hij aan dat er over een kwartier thee zou zijn en dat Bea dan iets zou zeggen.

Haar verschijnen aan zijn arm, bracht heel wat tranen teweeg. Ze zag er fragiel uit, al het jeugdige en vitale was uit haar gestalte verdwenen.

‘Lieve mensen,’ begon ze beverig, ‘dank jullie wel voor jullie geduld en medeleven. Henry is vannacht in zijn slaap aan een hartstilstand overleden. Angèl heeft hem opgebaard op onze waranda. Als jullie willen, kunnen jullie daar afscheid van hem nemen.’

Ze bleef staan, fysiek en mentaal gesteund door haar tuinman, terwijl de gasten in een rij langs defileerden om haar te condoleren, te omhelzen en de hand te drukken. De kinderen gaven haar timide, met grote ogen, een handje, niet gewend als ze waren aan emoties die gepaard gaan met de dood van een geliefde.

Weldra was ze het middelpunt van een kring oude getrouwen, die herinneringen ophaalden en foto’s van voorbije jaren aan elkaar lieten zien. Er werd af en toe gesnikt en er werd druk omhelsd.

In de keuken begon de spanning voor het naderende diner toe te nemen. Toen de saus mislukte zakte Vera grienend op een stoel neer. Haar snikken, die uit de spanning geboren waren, leidden onverwacht tot het aan de oppervlakte komen van een dieper gelegen verdriet. Ze raakte volledig over haar toeren. Angèl nam haar bij de arm en leidde de luid weklagende, weerstrevende vrouw naar buiten, door de bijkeuken, langs de garage en de boomgaard de tuin in waar hij haar op een bank neer zette. Amalia kwam hen achterna gesneld met een glas water. Toen hij zag dat Amalia verder voor Vera zou zorgen, keerde hij terug en plukte onderweg een paar trossen tomaten, want hij bleef praktisch.

Amalia had haar arm om Vera heen geslagen. Onder invloed van het stille medeleven dat uit de arm om haar schouders sprak bedaarde het snikken. De sereniteit die van de weelderige tuin uitging deed haar goed.

Al te gauw wilde ze opstaan om naar haar taak in de keuken te gaan, maar Amalia drukte haar terug op de bank.

‘Lieve Vera, blijf nog even zitten. Je hoeft je niet te haasten. Het is niet erg als het diner een uurtje later is, want we hebben heel laat thee gedronken. Er is tijd genoeg. Blijf nog een halfuurtje rusten, wij redden ons wel.’

Ze pleitte niet voor dovemansoren. Vera wilde niets liever dan even in de tuin blijven, waar ze nog nooit was geweest. Ze fluisterde dat ze even alleen wilde blijven. Amalia ging opgelucht terug naar de keuken.

Zo zonder een andere aanwezigheid naast haar kwam de energie van de tuin ongeremd bij haar binnen. Vera was zich bewust, scherp bewust van haar niet bepaald welgeschapen, peervormige lijf. Het verblijf in de tuin wekte een lang onderdrukt erotisch verlangen in haar op. Ze wist niet wat haar overkwam. Ze wist er ook geen raad mee, want ze had geen enkele seksuele ervaring om op terug te vallen. Erotiek was voor haar beperkt gebleven tot vrouwenromannetjes. Geen man of vrouw had haar ooit bemind. Vera weende om haar gekwetste ziel, die in het door niemand begeerde lijf net zo min was gezien als haar lieve karakter. Zelfs zijzelf hield niet van haar lichaam, had nooit geleerd het eigenhandig te beminnen. Of te strelen. Vera kon de vloed niet meer tegenhouden, hilde zich het hart uit het lijf. Oude verlangens, diep weggestopte kwetsuren uit haar schooljeugd, versere teleurstellingen streken om de voorrang om beweend te worden. Ze was er altijd trots op geweest dat ze tot nu toe alle zomers die ze op het landgoed had kunnen helpen haar medicatie niet nodig had gehad. Sinds ze ontslagen was uit de psychiatrische inrichting waar ze jaren had verbleven hield ze het leven vol dankzij angstmiddelen en antidepressiva. Die had ze hier niet nodig. Op het landgoed werd ze geaccepteerd zoals ze was. Bijna altijd op de achtergrond, hooguit omgaand met oudere vrouwen en een enkele oude man. Maar nu schreeuwde een deel van haar om een pilletje om dat grote verdriet, die grote knijpende angst voor haar eenzame leven tegen te houden. De vitaliteit en ongebreidelde reproductieve energie van de tuin werkten diep op haar in. Een oeroud, weggemoffeld verlangen vlamde op: ze wilde zo graag kinderen dat het pijn deed.

Ze vouwde onbewust haar handen over haar baarmoeder en wiegde zichzelf in een troostend ritme. De vrolijke kinderstemmen die haar vanaf het zwembad bereikten wakkerden haar hunkering verder aan. Zachtjes jammerend zonk ze weg in haar levenspijn. De aura van rouw die het landgoed doordrenkte was hier evenveel debet aan als de overspannenheid die ze zichzelf in de keuken had aangedaan.

Zo vond Angèl haar. Ze had geen tranen meer gehad en was op haar buik in het gras gaan liggen. Het contact met de aarde had haar getroost. Angèl, die een instinctief oog had voor levende en dode lichamen, zag dat ze sliep en in orde was.

Met mededogen, want hij vermoedde een diepe pijn bij Vera, ging hij naast haar zitten en legde zijn grote hand op de hare. Hij deed het zo zachtjes dat ze zonder te schrikken in het waakbewustzijn kwam. Ze keek hem met peilloze ogen aan.

‘Je ovenschotels hebben de hand van de meester nodig. Verder is alles klaar. Kom je?’

Het rustige beroep op haar vaardigheden als kokkin was precies het steuntje in de rug dat ze nodig had. Ze verzamelde haar gedachten, haar krachten en tenslotte haar ledematen om Angèl naar de drukke keuken te volgen. Weldra was ze geconcentreerd bezig de laatste hand te leggen aan de gerechten. Trots diende ze, geassisteerd door Amalia en Angèl het viergangen diner op. Na afloop werd ze uit de keuken geroepen voor een huldiging, die ze verlegen over zich liet komen.

14

Bea had het diner in haar eigen vertrekken laten opdienen door Amalia. Ze at echter nauwelijks iets. Ze zat aan de tafel naar de stoel tegenover haar te kijken.

‘Waar heb je Pietro gelaten?’ verbrak Bea de suizende stilte. Amalia schrok op, ze was bijna ingedut.

‘Hij slaapt denk ik. Hij ligt in bed bij een kindje van één van de gasten.’
‘Wil je hem misschien halen? Ik zou hem zo graag even vasthouden.’

‘Oh, natuurlijk.’ Amalia snelde weg op lichte voeten. De zwaarte in de vertrekken van haar werkgeefster benauwde haar.

Ze was na een paar minuten al terug. Ze gaf Pietro over aan Bea, die hem met een kreuntje van genot tegen zich aan legde. Het kind scheen het ook fijn te vinden, want het sloot de oogjes en viel in slaap, met zijn hoofdje op haar schouder.

‘Ga de anderen maar even helpen,’ spoorde Bea haar aan. Ze wist dat Amalia het moeilijk vond om in haar nabijheid te blijven. De sfeer van diepe rouw was niets voor haar. Zelf wilde ze ook liever een tijdje alleen zijn. Het warme leventje tegen haar borst was net wat ze nodig had.

Amalia trof de keuken vol met goedwillende, met droogdoeken uitgeruste gasten, die bijna vochten om elk stukje afgewassen servies. Ze was er niet nodig. Opgelucht ging ze de bijkeuken door, over het verlaten plaatsje waar het stonk naar de afvalcontainer, langs de witte muur van de garage waar ze het halfdonker in glipte. De stilte trok zich om haar samen. Geluidloos op haar blote voeten sloop ze de trap op naar haar provisorische verblijf. Het rook er stoffig en verlaten. Gelukkig waren er al tijden geen werkende auto’s of grasmaaiers in de garage gezet, zodat het maar een beetje naar diesel en benzine rook. Ze hield op zich wel van de geur van motorolie en diesel die door een hete tractor uitgewasemd wordt, maar niet in haar slaapkamer. Daar moest het naar bloemen ruiken.

Ze trok haar neus op voor de stoffige geur op de zolder. Ze probeerde het raam in de gevel open te maken en merkte, zoals ze had verwacht, dat er geen beweging in was te krijgen. Het was oorspronkelijk wel zo geconstrueerd dat het open kon, maar was dat waarschijnlijk de laatste honderd jaar nooit geweest. Ze liep naar beneden, vond gereedschap en wist het raam open te wrikken met een beitel en een hamer. Ze was behoorlijk handig en maakte niets stuk. Smeerolie was er ook, in een oeroud klikklak blikje met een koperen tuitje, om het hang en sluitwerk

te smeren. Tevreden draaide ze het raam een paar keer heen en weer tot de scharnieren geen geluid meer gaven en ging er, ingenomen met haar eigen handigheid, uit hangen. Ze keek uit over de boomgaard. Aan het eind zag ze de groen uitgeslagen caravan van Angèl. Het gras was keurig gemaaid. Rond de bomen waren boomschijven gemaakt van afgemaaid gras en in stukken geknipt snoeihout. De oude fruitbomen waren behoorlijk ingrijpend uitgedund. In een hoek lag een stapel dikke takken. Zeker voor brandhout.

Ze wendde haar aandacht naar haar eigen woonplek. Ze had er behoefte aan om de zolder schoon te maken. Trippelend, bijna dansend daalde ze de trap af en haalde uit de bijkeuken een emmer met heet sop, een dwiel en een stoffer en blik.

Na een half uurtje doorwerken strekte ze bezweet haar pijnlijk geworden rug en keek tevreden rond. De houten vloer droogde al weer op, het raampje was helder en het rook naar vochtig hout en vochtig stof. Ze bracht de schoonmaakspullen terug en besloot bloemen voor zichzelf te gaan plukken. Ze nam alvast een emmer water mee als vaas en liep verder langs de garage, de hoek om en de boomgaard in door een verweerd hekje.

Het was stil onder de vruchtbomen. Er kwam waarschijnlijk zelden iemand. De stoppels van het gemaaid gras stonden wijd verspreid, er tussen was overal de aarde zichtbaar. De droge, kleiachtige structuur was hard aan haar voetzolen. Ze kwam via een gat in de manshoge heg in de bloementuin. Hier waren de paden zacht, de aangestampte aarde voelde aan als fluweel aan haar voeten. Ze kreeg danskriebels. Na een snelle blik om zich heen of niemand haar kon zien gaf ze aan haar impulsen toe. Halve pirouettes draaiend om haar rok omhoog te zwieren walste ze het pad af. Hijgend, met schitterende ogen plofte ze op een bank neer en keek triomfantelijk om zich heen. De aanraking van de kleren tegen haar vochtige huid, de planken van de bank tegen haar billen, de droge lucht langs haar bezwete slapen, wangen en bovenlip; ze voelde zich omhuld in een sensuele liefkozing waar ze van moest blozen. Het wekte een verlangen in haar schoot, dat ze al die jaren had verdrongen, had

verboden sinds die verschrikkelijke gewelddaad tussen de tractor en de bulldozer. Verward voelde ze haar lendenen schokken als bij de minieste beweging haar stijf opgerichte tepels langs haar bloesje schoven. Ze droeg er niets onder. Ze had zelfs helemaal geen ondergoed. Opgeladen door de vibrerende energie van de tuin sprong ze op en ontladde haar seksuele opwinding in een luid gezongen lied waar ze speels bij rondanste. Ze was geheel vergeten dat ze er rotsvast van overtuigd was dat ze niet meer kon zingen, dat ze eerst aan haar strottenhoofd geopereerd moest worden. Het zachte zingen voor Vera, in de keuken, had daarin de eerste bres geslagen.

Toen het lied uit was rende ze de paden af en plukte, telkens abrupt remmend, een arm vol bloemen. De actie liet haar bloed zingen in haar aderen, haar hart klopte, als wilde het op eigen kracht meedansen; haar adem ging te snel om nog te kunnen zingen. O wat wou ze nu graag zwemmen! Maar ze had geen zwemkleding.

Verhit snelde ze terug naar de boomgaard, deze keer langs de tomatenkas. De harde kluiten onder haar voetzolen deerden haar niet. Ze bracht de emmer met de volle tuil bloemen naar haar fris geboende hoekje op de houten vloer onder het schuine dak. Ze voelde zich er heerlijk: binnen en beschut, maar met nauwelijks iets tussen haar en de hemel, alleen dakpannen op houten latten. Ze ging genietend op haar bed liggen staren naar het dak en sluimerde bijna direct in. Alles was goed en Pietro was bij Bea om haar te troosten.

Ze werd wakker omdat het killer werd, trok haar kleren uit, kroop onder de dunne deken en viel, haar handen tussen haar benen geklemd, weer in een gelukzalige slaap.

Bea waakte de hele nacht bij haar overleden geliefde en hilde. Ze kon niet ophouden, ze stond af en toe op om het snikken van haar lijf ruimte te geven in heen en weer lopen op de door de enkele kaars verlichte wand. Halverwege de nacht werd ze afgeleid toen een penetrante geur tot haar doordrong. Ze merkte dat het jongetje op haar arm duidelijk verschoond moest worden.

Ze schaamde zich dat ze niet gemerkt had dat zijn broekje al uren drijfnat was. Ze hielp het voor zich uit starende kind uit zijn natte goed en deed hem de schone luier om die zijn moeder had klaargelegd. Ze kon echter geen droge kleren voor Pietro vinden; ze besepte niet dat hij maar één stel kleertjes had. Zelfs de droge luier had Amalia moeten lenen. Ze wikkelde het kind tenslotte maar in een handdoek en trok zelf ook iets anders aan. Voor een moment zonder tranen keek ze naar het kalme gezicht van de dode.

Het was Henry al niet meer. Datgene wat haar altijd bewust van hem deed zijn was verdwenen. Tenminste, uit het stoffelijke omhulsel. Ze wist dat zijn geest vertrokken was uit het afgedankte voertuig dat levenloos voor haar opgebaard lag. Vertrokken, maar niet weg.

Die gedachte troostte haar; ze voelde zich minder verlaten.

‘Henry?’ Ze keek met omfloerste ogen de donkere tuin in.

‘Als je daar bent, weet dan dat ik van je houd,’ murmelde ze amper hoorbaar.

Ze hilde een beetje en kroop op de bank. Ze had nog niet de moed om alleen in het grote bed te gaan liggen. Ze schurkte zich in een houding waarbij Pietro in de kromming van haar lichaam kon liggen. Van hieruit kon ze net de bewegende lichtkring van de kaars zien en het glinsteren van wat schaars hoofdhaar. Daar lag Henry niet, dat was een dood lijk, moest ze zich voorhouden.

Ze lag uren wakker, verzonken in herinneringen.

15

De zon kwam op over de zee in het oosten, bescheen de witte muren met de terra cotta dakpannen van het landhuis, enkele tenten in het bedauwde weiland, het weelderige groen, rood en geel van de tuinen. In de slagschaduw van gebouwen en bomen zou het nog enige tijd klam en somber blijven.

De bijna horizontale stralen schenen recht in de barnsteenkleurige ogen

van Angèl, die slaapdronken uit een raampje van zijn caravan hing.

Hij snoof de lucht op. Wat voor weer het zou worden? Waarschijnlijk weer droog en heet. Zich krabbend en gapend stommelde hij naar buiten, waterde tegen een boom, liet een daverende wind en sjokte naar het irrigatiebassin, dat sinds gister weer met water gevuld was. Zonder zijn gang in te houden stapte hij in het ondiepe water en liet zich er voorover invallen. Het gaf een geweldige plons.

Hij maakte zich geen zorgen over de drukte die de nieuwe dag zou brengen en liep op zijn gemak terug naar de caravan. Hij trok een broek aan, een breed, blauw verschoten geval dat ooit het onderstuk van een overall was geweest, slingerde de bretels over zijn schouders en haalde de waterstofzuiger uit het schuurtje om het zwembad te verschonen. Al zijn bewegingen waren terloops, onhoorbaar en doelmatig, als van een sluipende kat.

Hij kwam om de hoek en bevroor midden in een stap, precies zoals een kat die iets ongewoons ziet.

In het zwembad dreef een naakte vrouw op haar rug, met zwart haar. Ze spoot een straaltje water uit haar getuite lippen.

Hij herkende Amalia aan haar jeugdige verschijning.

Hij besloot dat het hem niet uitmaakte en voltooide zijn bewegingen, alsof een stopgezette film weer ging draaien.

Hij kuchte om zijn aanwezigheid kenbaar te maken.

‘Blijf alsjeblieft,’ pleitte hij. ‘Ik wil de bodem even schoonmaken; dat is zo gebeurd.’

Amalia had er een beetje op gehoopt dat hij zou komen. Ze schrok er toch van dat hij inderdaad was gekomen. Niet om haar naaktheid, al was ze preuts opgevoed. Ze had gewoon geen zwempak of bikini.

Angèl stak de stekker in een stopcontact en liet de lange zuigbuis in het water zakken. De pomp maakte een zoemend geluid; het gefilterde water stroomde ruisend in de goot die om het zwembad heenliep naar de waterzuivering.

Amalia beduidde dat zij de zuigbuis wel wilde bedienen en nam hem over. Systematisch werkte ze de met mozaïek belegde bodem af.

Angèl stond er bij te kijken, gevangen door de aanblik van het soepel bewegende, glanzend bruine lichaam van Amalia. Ze was stevig gespierd, hoewel aan de magere kant.

Hij rukte zijn blik los. Nu het zwembad zijn aandacht niet meer nodig had kon hij het terras gaan vegen en de stoelen rond de tafeltjes netjes zetten. Met een blad vol achtergebleven glazen en schoteltjes liep hij naar de keuken.

De keukenklok wees half zes aan. Hongerig sneed hij wat brood en propte zijn mond vol. Onder het kauwen zette hij thee en maakte wat brood met jam voor Amalia. Met een volgeladen blad kwam hij terug in het hete zonlicht. Ze was klaar met het schoonmaken en zat op de rand, haar benen in het water en een handdoek om haar schouders. Hij zag dat ze zijn schaduw opmerkte die meters voor hem uit liep vanwege de lage zon.

‘Honger?’ vroeg hij.

Blij keek ze naar hem op en nam het bord en de kop thee aan.

‘Ik heb geen zwempak,’ zei ze blozend als verklaring voor haar ongekleeheid.

‘Laat jij je zo maar niet aan de gasten zien. Daar heeft onze bazin bezwaar tegen.’

‘Oh, dan...’ ze wilde opspringen. Hij legde zijn hand lichtjes op haar schouder, gehoorzaam ging ze weer zitten.

‘Ik liet me even gaan,’ zei hij berouwvol. ‘Let er maar niet op. Ik heb toen ik hier pas was een standje gekregen omdat ik ongekleeid gras stond te maaien. In de boomgaard.’

Ze snapte niet waar hij op doelde.

‘Ik ga toch liever wat aantrekken,’ zei ze en rende weg.

Amalia had op haar slaapzolder snel haar enige kleren, de rok en het bloesje, aangetrokken en was terug gerend, maar Angèl zat er niet meer. Teleurgesteld stond ze aan de rand van het water. Ze dacht dat ze hij was weggegaan omdat ze zomaar was weggerend. De tranen sprongen in haar ogen. Het was net zo fijn om samen met hem te zitten ontbijten, in de zon, terwijl alle gasten nog sliepen. Nu was hij weg.

Ze voelde zich zo onzeker en verdrietig worden dat ze weer naar boven ging. Met haar hoofd op het kussen bleef ze liggen treuren.

Korte tijd later verschenen er twee kinderen op het terras. Ze sprongen gniffelend hand in hand in het spiegelende water. Hoopvol keek Angèl uit het keukenraam in de mening dat Amalia was teruggekomen. Met een schouderophalen trok hij zich weer terug.

Hij zette een theepot en kopjes op een blad en ging kijken of Bea al wakker was. Ze sliep echter nog. Geluidloos als altijd zette hij het blad op een tafeltje neer. Hij voelde dat er naar hem gekeken werd. Afstandelijk noteerde hij de open ogen van het jongetje. Met een amper merkbaar knikje verdween hij via de waranda naar de tuin.

Hoog op de helling scheen de vroege ochtendzon al ruim een uur op een kleine tent, waardoor het binnen smoorheet was geworden. De onregelmatige bult onder de los geritste slaapzak bewoog heen en weer tot een kreet klonk alsof er iemand klaar kwam. De dromende vrouw werd met een verwilderd gezicht wakker. De kreet klonk na in haar oren, alsof ze die ver weg en toch in haar eigen hoofd gehoord had. Met een rood hoofd en wijd opengesperde ogen toefde Vera nog enige minuten in de droomwereld. Geleidelijk en zeer tegen haar zin vervloog de sensatie, behalve in haar schoot, waar een warm en tevreden gevoel bleef.

Met een zucht ging ze weer liggen. Het was zo fijn geweest. Een gelukkige glimlach ontspande haar gelaat. Die had geen mens, zij zelf ook niet, ooit eerder gezien.

De tweede keer dat ze wakker werd was Vera in resonantie met de wereld. Zachtjes neuriënd schoof ze zichzelf naar buiten en liet haar huid de al behoorlijk hete zon indrinken. Ze was goed 'ingeregeld' zoals ze dat zelf noemde. Zelfs met haar ogen dicht kon ze aan de hoek waarop het zonlicht haar raakte schatten hoe laat het ongeveer was. Ze was ruim op tijd om het brood te kneden.

Nog steeds met haar hoofd in de wolken liep ze de helling af in haar ochtendjas, genietend van het zonlicht op haar gezicht, de geuren van de door haar voeten gekneusde kruiden.

Het zwembad was vlak en stil en nodigde uit tot een bad. Ze keek rond of er niemand was. Het zag er uit of ze echt alleen was; ze liet haar ochtendjas vallen en zakte met een verzaligd gevoel in het koele water. Ze sliep altijd in een nachthemd, dat ze nu als zwemkleding gebruikte. Zelfs voor haarzelf was haar naakte lichaam onappetijtelijk.

Ze klom er na een paar rondjes alweer uit, bang dat er anderen zouden komen. Gejaagd trok ze de ochtendjas om zich heen en rende bijna naar de keuken.

Het kneden duurde langer dan anders. Omdat er zoveel gasten waren was er dubbel zoveel brood nodig. Ze dekte de gevulde broodvormen met theedoeken af. Zo, nu had ze even tijd om te douchen. Er was nog niemand, het was dan ook pas half zeven schatte ze. Snel nam ze een stortbad, droogde zich af en liep de helling weer op met haar natte nachthemd als een trofee over haar schouder. Ze voelde zich reusachtig vanochtend. In shorts en een overhemd denderde ze de helling weer af, vol energie om in de keuken al dat fantastische voedsel klaar te maken. Dat eerste uur in de keuken, alleen en ongestoord, was elke dag weer een verrukking.

Precies om kwart over zeven stonden de broden in de oven. Op haar gemak zocht ze uit de vele kookboeken recepten voor de lunch en het diner. Het was zonneklaar dat Bea de eerste tijd niet beschikbaar zou zijn voor de keuken. Vera was er op voorbereid dat zij die taak voorlopig zou gaan vervullen.

Ze had haar keuzes gemaakt en ging de voorraden na om te bekijken wat ze straks telefonisch zou bestellen bij de groothandel en wat ze in de tuin kon vinden. Ze besloot weer veel met tomaten doen, want er waren er zoveel en ze waren nu op hun lekkerst. Tomatensoep bij de lunch, tomatensalade met mozzarella als voorafje bij het diner, verse tomatenplakjes bij het ontbijt en gebakken tomatenplakken bij het hoofdgerecht vanavond.

Vera besloot vast wat gaan plukken. Ze wierp en snelle blik op het brood: dat ging allemaal goed. Fluitend liep ze met een grote mand naar de kas. Ze liep langs het plaatsje waar de afvalcontainer stond te stinken, langs

de garagemuur, door de boomgaard naar de kassen. De tomatenkas was een warboel van voortwoekerende tomatenplanten met enorme, bijna overrijpe vruchten. Ze plukte geconcentreerd en met beleid: elke vrucht voelde ze even of die nog een dag zou kunnen blijven hangen. Ze moest ophouden toen de mand te zwaar werd.

Ze spoedde zich terug omdat de broden uit de oven moesten. De broden waren stevig bruin geworden (heel lekker vonden de gasten). Een snelle blik in de eetzaal vergewiste haar er van dat de ontbijtboel al klaar stond.

Amalia had op eigen initiatief de tafeltjes gedekt en was daarna naar de privé-vertrekken van Bea gegaan om te kijken hoe het met haar ging en hoe het met Pietro ging.

Hij was wakker; Bea was diep in slaap. Teder tilde ze haar kind op en liep ermee naar buiten.

‘Heb ik je zolang alleen gelaten,’ verontschuldigde ze zichzelf, in het Portugees. Er was een soort vreugde in haar, want haar intuïtie zei haar dat Pietro aan het ontwaken was. Hij begon te reageren op impulsen van buiten.

Er verscheen een rimpel tussen haar wenkbrauwen. Het zou een enerverende dag worden, ze had een waarschuwend voorgevoel. Ze was nog niet eens als tuinvrouw aangenomen, hoe moest dat verder?

Vanuit de struiken zag Angèl haar op de waranda staan. Hij had hetzelfde gevoel: de betrekkelijke rust van de vroege ochtend zou weldra afgelopen zijn.

Stipt om acht uur kwamen de eerste gasten het terras op. Nog geen tien minuten later was het afgeladen vol. Er stond een rij voor de toiletten; velen hadden een snelle duik in het zwembad verkozen boven een douche waar ze voor moesten wachten.

Om half negen was het brood op terwijl er mensen nog niet gegeten hadden. Verbouwereerd stond Vera in de keuken te luisteren naar een verontwaardigde vrouw.

‘Ik heb acht broden gebakken. Acht! Dat is normaal voldoende voor zestig ontbijters,’ stamelde ze. ‘En niet eens iedereen eet brood.’ Ze snapte het niet, voelde onzekerheid als een golf braaksel opwellen.

‘Misschien hebben er mensen brood meegenomen voor de lunch,’ opperde Nell, die vaak hielp in de keuken.

‘Foei, dat is dan wel behoorlijk asociaal,’ mopperde een ander.

‘Dat doen ze anders nooit,’ mompelde Vera. Ze kon zich van alle jaren dat ze hier hielp niet herinneren dat er te weinig brood was geweest voor het ontbijt.

‘Ik bak wel wat scones,’ stelde de helpster voor. Dat was haar specialiteit en ze deed het graag en snel. ‘Kijk jij maar of er nog wat in de provisiekamer ligt dat we bij het ontbijt kunnen serveren.’

‘Ik kan pannenkoeken bakken,’ zei Vera zwakjes.

‘Hoor ik het woord pannenkoeken?’ riep een jolige stem vanuit de open deur.

‘Ja, lekker!’ hoorden ze een paar kinderstemmen roepen.

‘Nou Vera, schot in de roos!’ zei Nell bemoedigend.

Zenuwachtig maakte Vera een grote kom met beslag. Er stonden een stuk of vijf kinderen op de eerste pannenkoeken te wachten. De vader bood aan te helpen met bakken; weldra stonden de drie grootste kinderen en de vader elk met een pan te goochelen op het brede fornuis. Het tekort aan brood werd door de gezamenlijke inspanningen omgezet in een feestelijke afsluiting van het ontbijt.

16

In alle drukte was Amalia de enige die de voordeurbel hoorde. Ze herkende het geluid van enkele dagen terug toen ze er zelf had aangebeld. Met Pietro op de arm rende ze de brede gang door en trok met enige moeite de zware voordeur open. Er stonden twee in het zwart geklede heren die beleefd meldden dat ze de uitvaart van de overleden heer kwamen voorbereiden. Ze wist niet goed wat ze er mee aan moest en leidde

de twee mannen naar de waranda. Ze beduidde dat de vrouw des huizes nog sliep en niet wakker gemaakt mocht worden. Net op dat moment kwam Angèl vanuit de tuin de waranda op. Hij had zich verkleed en zag er streng uit.

‘Ik zorg er verder wel voor,’ gaf hij haar te kennen met een ongewone zachtheid in zijn stem. ‘Wil jij nog wat bloemen plukken? Je hoeft ze pas over een uur te brengen; eerder zijn we niet klaar. En het ontbijt is aan de gang. Als je nog wat te eten wil hebben moet je snel zijn.’

Blij met zijn aandacht en opgelucht omdat hij haar ontlastte van een taak waar ze zich niet tegen opgewassen voelde, glimlachte ze stralend. Met vleugeltjes aan haar voeten liep ze de tuin in. Honger had ze niet. In de weldadige stilte van het struweel ging ze op dezelfde bank zitten als de avond tevoren.

Pietro bewoog op haar arm. Bijna liet ze hem vallen. Dat had ze nog nooit eerder gevoeld. Ze zag in een oogopslag dat het jongetje ergens naar keek. Instinctief zette ze hem met heel langzame bewegingen in zittende houding op de grond. Ze volgde zijn strakke blik. Vlakbij scharrelde een grote vlinder over een schermbloem, waarbij de vleugels af en toe open en dicht klapten.

Ademloos dronk ze het schouwspel in van de pronkende vlinder en haar onbewogen kind, waar de kleurige bewegingen leken door te dringen.

Er klapte een deur, de vlinder vloog plotseling weg. Ze zag heel even een beweging in zijn oogjes, toen viel de wezenloosheid er als een sluier overheen. Treurig omdat het weg was, maar tegelijk diep dankbaar dat Pietro tekenen van leven begon te geven, dwaalde ze door de tuin. Ze hield zijn lijfje tegen het hare en zijn hoofdje beschermend met haar hand in haar hals, zoals ze bijna een kwart van zijn korte bestaan hadden gelopen.

De zonnestralen begonnen de planten op te warmen. Alle mogelijke geuren vulden de lucht. Achter in de tuin was een beschutte plek waar ze ging zitten. Zonder er bij na te denken trok ze het jongetje de nog droge luier uit en liet hem plassen. Dat ze het aanvoelde of dat hij het aan haar kenbaar maakte wanneer hij zijn behoefte moest doen was ze zich niet bewust, ze deed dat altijd al zo.

Ze besloot te gaan kijken of ze nog kon helpen in de keuken of op het terras en dan haar kleren te gaan wassen. Er was een droger in de wasruimte, zodat ze maar voor een paar uur iets anders hoefde aan te trekken. Maar wat, ze had geen andere kleren, zelfs geen ondergoed. Misschien kon ze van Vera iets lenen. Met Pietro op de arm wandelde ze langs de kas, door de boomgaard, langs de garage en via het plaatsje de bijkeuken in. Die container begint behoorlijk te stinken, dacht ze vluchtig, wanneer zou die gelegeerd worden?

Vera zat net met Nell koffie te drinken. De afwas van het ontbijt was gedaan, alles was opgeruimd. Amalia keek beschaamd in de rondte.

‘Ik ben te laat om te helpen,’ zei ze. ‘Neem me niet kwalijk, ik was met Pietro in de tuin en de tijd vergeten...’

‘Liefje, er was zoveel hulp dat we stonden te dringen,’ zei Nell met een bemoederend klopje op haar arm.

‘Je had er niet eens bij gekund,’ zei Vera, die in een uitstekend humeur was. ‘Wil je koffie?’

Amalia knikte en ging zitten. Ze schoof wat heen en weer op haar stoel voordat ze voldoende moed had verzameld om het te vragen. Voor deze vrouwen hoefde ze zich niet te schamen.

‘Eh, Vera, ik wil straks mijn kleren graag wassen, maar eh...’ Het was toch moeilijker dan ze dacht. ‘Ik heb maar één stel kleren. Kan ik iets van je lenen terwijl ik zit te wachten tot mijn kleren weer droog zijn?’

Met een blos keek ze op naar Vera, die haar een kom koffie voorzette.

‘Tuurlijk. Loop zo maar mee naar mijn tentje. Wat wil je zoontje drinken?’ Ze aaide het knaapje schuchter even over zijn zwarte krullen.

‘Oh fijn! Gewoon water is het beste. Het maakt hem niet uit.’

‘Reageert hij al op meer dingen dan muziek?’ vroeg Nell.

‘Eerst niet.’ Een stralende glimlach veranderde Amalia’s gelaat in dat van de Madonna. ‘Daarnet zag ik hem naar een vlinder kijken, hij bewoog zich zelfs! Ik liet hem van schrik bijna vallen.’ Ze tilde hem op in de lucht en keek hem liefdevol aan. ‘En gister luisterde je naar de muziek hè?’

‘Dat is fijn. Leuk dat het net gebeurt terwijl je hier bent,’ zei Vera, die het maar een sloom jongetje vond. ‘Als je koffie op hebt zullen we dan gaan?’

Ik heb het straks weer hartstikke druk.'

Haastig slokte Amalia de hete koffie naar binnen. Ze moest achter Vera aan rennen, want die nam grote passen en wachtte niet.

Hijgend stond ze even later bij het tentje waar een racefiets naast stond. 'Wat wil je hebben?' vroeg Vera vanuit haar tent. 'Ik heb een ochtendjas. Is dat voldoende?' Ze kwam met een rood hoofd naar buiten en hield haar ochtendjas omhoog. 'Of wil je er nog een hemd bij? ja, beter hè?' Ze dook opnieuw in het hete halfduister en gaf een opgevouwen wit hemd aan.

'Ik ren vast naar beneden. Je redt je wel?'

Vera denderde de heuvel af, een stuk langzamer gevolgd door Amalia, die voorzichtig afdaalde met de kleren over de ene en Pietro op de andere arm. Ze liep meteen door naar de wasruimte.

Er was niemand. Haastig trok ze haar kleren uit en het lange hemd van Vera aan. Het was lang genoeg om als jurkje te dienen, alleen erg breed. Pietro kon wel even bloot blijven. Ze stopte hun kledingstukken in de wasmachine. Er was een kort programma voor kleine wasjes, met een fijnwasmiddel kon er weinig mis gaan.

Buiten was het heet geworden. Het terras en het zwembad waren vol met gasten. Ze wilde liever alleen zijn en wandelde door de boomgaard naar de tuin.

Helemaal achterin ging ze in de schaduw van een vijgenstruik liggen. Om te voorkomen dat het hemd vuil zou worden trok ze het uit. Ze voelde zich veilig en zette het blote jongetje op haar bruine, gespierde buik. Aandachtig keek ze hem aan terwijl ze met amper hoorbare stem het ene lied na het ander zong. Ze kon zien dat hij naar haar luisterde.

Angel liep met Bea aan zijn arm achter de twee lijkbezorgers aan, die de kist met Henry op een onderstel naar buiten reden en in een lijkwagen schoven. Hij zou begraven worden op het oude kerkhofje in het dorp. Hij had aan Bea ooit eens te kennen gegeven dat hij beslist niet in het familiegraf in zijn geboorteplaats bijgezet wilde worden.

Dit kerkhofje was mooi, rustig en zonnig.

Terug op de waranda bleef Angèl zwijgend achter Bea staan, die in diepe gedachten verzonken naar de tuin keek. Ze had Amalia zien verdwijnen achter de vijgenstruik en was jaloers op haar jeugd.

‘Bea?’

‘Ja... Angèl?’ Ze bewoog zich niet.

‘Wat ga je doen?’

De vraag was beladen met bijbetekenissen. Het was de vraag waar ze zich al sinds ze wakker was geworden mee bezig hield.

‘Ik ben zesenzeventig, Angèl. Ik denk dat het tijd wordt om de fakkel door te geven. Ik merk dat ik heel erg moe ben. Ik zou wel een eeuw willen rusten.’

‘Aan wie?’ De logica van de vraag had iets meedogenloos.

‘Aan jou?’ Ze wist dat het niet het goede antwoord was, maar dat het toch gezegd moest worden.

‘Nee. Ik zal helpen, maar ik ga ooit weer op weg.’

Dat had ze geweten vanaf het moment dat ze in de tuin op het onweer hadden staan wachten.

‘Vera?’

‘Hmhm,’ beaamde hij. ‘En Amalia.’

‘O?’ Dat had ze niet verwacht.

‘Vera kan de keuken doen, maar meer niet. Amalia kan buiten het seizoen de tuinen doen en ’s zomers met de gasten helpen. Ze heeft er talent voor. Vera niet.’

Bea knikte. Dat was haar mening ook: een bonk energie, dat wel, ze had hier heerlijk leren koken, maar ze was bepaald onbehouwen.

‘En jij?’

Hij stapte achter haar vandaan en ging de waranda af. Hij draaide zich op het trapje om en antwoordde: ‘Ik doe wat nodig is.’

‘Hoelang nog Angèl?’

‘Zo lang als nodig is. Er ontbreekt nog een persoon.’

‘O, wie dan?’

‘Amalia’s man.’

Het schokte haar. Een man! Voor Amalia. Tranen brandden opeens

achter haar ogen en sniffend vluchtte ze naar binnen. Zij had een hele toekomst met een levensgezel, de hare was ten einde, zou nooit meer terugkomen. Gebroken liet ze zich op de bank vallen en hilde het hart uit haar lijf.

In de tuin zoemden insecten. De zon had de teerste geuren inmiddels uit de planten gebrand, alleen de tijdgeur hield stand. Amalia speelde met Pietro. Ze lag op haar rug en hield hem met gestrekte armen tussen haar en de lichte hemel. Langzaam liet ze hem dalen tot hij op haar schoot belandde. Ze wiegde hem en deed net of hij zelf bewoog. Intuïtief wist ze dat haar aandacht, haar zingen en haar spel voor Pietro voortdurende stimulansen waren die hem uiteindelijk uit zijn isolement zouden kunnen bevrijden.

Angèl, die precies wist waar ze uithing, ging er als vanzelfsprekend van uit dat het haar geheime plek zou zijn. Daarom sloot hij het paadje af door met een paar bewegingen van zijn schop een rij bloeiende planten te verschuiven, zodat het net leek of de border doorliep waar eerst het paadje aftakte.

Hij hoefde haar niet te roepen.

‘O?’ zei ze verrast toen ze haar pad afgesloten vond.

‘Ik vond dat jouw plekje maar alleen voor jou moest zijn. Kijk, ik spit het pad om, die planten heb ik al verplaatst. Jij kunt er nog door als je je voeten zo en zo plaatst.’ Hij wees het aan.

‘O, wat... waarom doe je dat voor mij?’ vroeg ze verlegen.

‘Omdat je tot de bewoners behoort. Iedere vaste bewoner moet een eigen plek hebben,’ verklaarde hij. ‘Buiten bedoel ik, ergens in de tuin of op het land. Een focus. Jij hebt jouw plekje gevonden. Vandaar. Ik al eerder en Vera jaren geleden.’

‘Zijn wij drieën vaste bewoners?’ Ze wist niet wat ze hoorde. Wist Angèl dan of ze was aangenomen?

‘Hmhm,’ beaamde hij. Zijn aandacht ging al ergens anders naar uit.

‘Ga straks even naar Bea toe. Ze heeft je nodig. Vanmiddag gaan we jouw werkterrein bekijken.’

Hij liep weg, hier en daar wat tussen de planten rommelend. Amalia was verbaasd en verheugd. Angèl had zeker de leiding, nu mijnheer Henry dood was.

Dromerig liep ze terug naar de wasruimte, waar twee vrouwen bezig waren. Haar gewassen kleren lagen op een tafel.

‘Is dat jouw wasje? We hebben het opzij gelegd zodat we de machine konden gebruiken,’ zei een van de vrouwen vriendelijk. ‘Werk je hier pas?’

Amalia knikte terwijl ze met één hand haar en Pietro’s schamele kleren in de wasdroger deed. Ze hield hem op haar arm en zei zelfbewust: ‘Ja mevrouw, sinds gisteren.’

‘In de keuken of...?’

‘Eigenlijk kom ik voor de boerderij, mevrouw. Maar er is nu zoveel te doen dat ik help waar ik kan.’

‘Ja, we hebben je bezig gezien. Kranig hoor!’ zei de andere vrouw. ‘Heb je dit soort werk vaker gedaan?’

‘O ja hoor,’ begon Amalia enthousiast, ‘ik kom van een boerderij. Ik... o, u bedoelt in de keuken en op het terras?’ Ze lachte verlegen. ‘Nee, dat niet. Maar het ligt zo voor de hand wat er moet gebeuren.’

‘Is er dan een boerderij bij het landgoed?’ vroeg de eerste verbaasd. ‘Ik kom hier al jaren, maar daar heb ik nooit iets van gezien. Alles is verpacht of verhuurd dacht ik.’

‘Ik weet het ook nog niet, mevrouw,’ zei Amalia beleefd. ‘Mevrouw Bea is er nog niet aan toegekomen om te vertellen wat mijn taken worden. Ik weet alleen dat ze alle groenten zelf wil gaan verbouwen.’

‘Ja, dat is een goed idee,’ beaamden de beide vrouwen. Hun aandacht werd opgeëist door een paar kinderen en ze gingen naar buiten. Amalia zat hoogrood te wachten tot haar wangen niet meer gloeiden en haar eigen kleren droog waren. Ze voelde zich erg kwetsbaar in het dunne hemd.

Na een tijdje vond ze het welletjes en haalde haar nog vochtige kleren uit de machine. Ze trok ze aan en meteen weer uit. Haar vel zat vol met fijn zand. Ze zou eerst moeten douchen. Dat deed ze in de doucheruimte ernaast, waar de vrouw uit het dorp bezig was om ze voor de tweede

keer schoon te maken die ochtend. Vijftig gasten op twee toiletten en twee douches was geen goede verhouding. Daar moesten ze wat aan doen, noteerde ze mentaal. Onder het afdrogen en kleden zag ze al dat 't het makkelijkst was om in de toch ongebruikte garage een geheel nieuw sanitair blok te maken en daarna deze te renoveren.

Tevreden dat ze het had bedacht ging ze naar de keuken. Ze kwam voor de zoveelste keer langs de stinkende container.

'Weet iemand hier wanneer de container geleeegd wordt?' vroeg ze aan de vrouwen in de keuken.

'Jawel,' zei Vera zonder op te kijken van het deegrollen; ze ging pizza's bakken. 'Morgen geloof ik.'

'Hij stinkt zo, zal ik hem vast bij de weg zetten?'

'O, de vuilnismannen halen hem zelf op, hoor.'

'Heb je een andere afvalbak zolang? Dan rijd ik hem weg. Dat kan niet hoor, zo'n stinkend ding vlak bij waar de gasten eten.' Amalia was niet van haar mening af te brengen. 'Is er trouwens geen composthoop? Dat scheelt de helft in je afval en het stinkt minder.'

'Nee, we gooien alles in de container.'

'Echt? Ik zal meteen met Angèl een composthoop opzetten. Dit is ver-spilling.'

Amalia was heel kordaat. Het bericht dat ze deel uitmaakte van de staf gaf haar alle zelfvertrouwen terug dat ze als meewerkende boerendochter zo gewoon had gevonden.

Ze liet Pietro achter onder de hoede van de vrouwen in de keuken, die als koerende duiven omtutterden met het knulletje.

De container was zwaar, maar zij was sterk. Zwetend duwde ze het ding het terras op. In de felle zonneschijn blikkerde het oude, verweerde marmer van de tegels, waar de rubber wielen nauwelijks geluid op maakten. Een hulpvaardige gast schoot toe, samen rolden ze het gevaarte naar de oprijlaan. Daar was een schaduwplekje onder een enorme tamme kastanje, waar ze het ding aan zichzelf overlieten. Aan de sporen in het gravel had Amalia al gezien dat de zware vuilniswagen, achteruit rijdend, waarschijnlijk niet verder dan hier kon komen.

‘Je bent nieuw hier hè?’ opende de hulpvaardige gast het gesprek. ‘Ik heet Dirk, ik kom uit Holland.’

‘Ja mijnheer, ik ben gisteren aangekomen. Mijn naam is Amalia Rodrigues. Mijnheer Henry heeft me nog wegwijs gemaakt.’

‘Ja.’ De man zag er opeens ontredderd uit. ‘Zomaar weg, foetsie.’

Dat laatste woord zei hij in zijn moedertaal, maar Amalia begreep de betekenis prima.

‘Ga je in de huishouding werken?’ vroeg hij na een tijdje.

‘Het is de bedoeling dat ik de verbouw van groenten op me ga nemen,’ antwoordde ze beleefd. ‘Maar ook in de huishouding helpen waar nodig. Het is prettig om het gasten naar de zin te maken, merk ik.’

‘Waar kom je vandaan?’

‘Uit de USA. Mijn vader had een boerderij.’

Ze waren al pratend bij de keuken beland. Met een knikje en een glimlach namen ze afscheid. Een korte blik om de hoek van de deur vertelde haar dat Pietro voortdurend werd bewaakt: de keukenhulpen gingen om de beurt een moment zitten om met hem te spelen. Mooi, dan kon ze meteen met de composthoop beginnen. Bruisend van energie rende ze het hele stuk naar de tuin.

Ze miste daardoor de tweede bezoekers van die dag. Bea was de enige die de bel hoorde en ging pas open doen toen hij voor de tweede keer ging. Met lood in haar schoenen slofte ze naar de voordeur. Aan de andere kant stond de vijand, daar was ze van overtuigd.

17

‘Goh, wat een aardig meisje is dat,’ zei een vrouw op het terras.

‘Ze is hier pas aangekomen,’ beaamde Nell. Ze was bezig een boek van een collega psycholoog te lezen. Ze was het er zo weinig mee eens dat ze commentaar had zitten tikken op een tablet. ‘Haar kind is autistisch.’

‘Wat is dat, mevrouw?’ vroeg de ander.

‘Noem me toch Nell. Met dubbel el.’

‘Dat rijmt. Dank je. Ik heet Magdalena. Met drie a’s’

Ze keken elkaar aan en vonden dat ze goed bij elkaar pasten.

‘Om op je vraag terug te komen: we weten niet precies wat autisme precies is, maar wat we zien zijn kinderen en volwassenen die geen contact met de buitenwereld hebben. De ergste gevallen horen niets, zien niets, voelen niets, ruiken niets. De meesten maken ook geen geluid. Toch leven ze, toch beleven ze dingen, maar alleen in hun eigen brein, opgesloten hun eigen lijf. De meeste autistische kinderen hebben het maar een beetje en ontwikkelen zich langzamerhand wel, maar ze blijven anders, minder toegankelijk. Pietro, het jongetje van Amalia, vertoonde gister, naar het schijnt, het eerste barstje in zijn pantser: hij luisterde naar de muziek en keek waar het geluid vandaan kwam.’

‘O, ik begrijp het.’ Magdalena zei dat alleen als ze het ook werkelijk begreep. Zij deed dat vooral intuïtief, maar in dit geval kon ze het zich voorstellen. Ze had alleen nooit van het woord gehoord. Bedachtzaam liet ze het tot zich doordringen, zoals ze voor alles haar tijd nam. Nell nam haar intussen over haar halve leesbrilletje op. Zoals meestal gebeurde had ze in een oogopslag een behoorlijk accurate indruk hoe haar buurvrouw was. Ze legde met een lichte afkeurende blik het boek weg en deed demonstratief haar brilletje in een etui. Dit was veel interessanter.

‘Ik vond hem al zo sloom,’ bekende Magdalena met een verlegen lach.

‘Ja, dit is een ernstig geval,’ moest Nell bekennen. ‘Maar zijn moeder gaat er fantastisch mee om. Ze geeft het kind de hele dag impulsen...’

‘Wat bedoelt u?’

O, dacht Nell. Ik heb nu een luisteraar die elk vreemd woord om zijn betekenis vraagt. Dat is een goede oefening. Ze dacht een paar seconden na.

‘Amalia heeft het kind altijd bij zich of laat er anderen op passen. Zo zijn er voortdurend geluiden, geuren, aanrakingen, zon, schaduw, warm en koud ervaringen, rust afgewisseld door activiteit om hem heen. Voortdurend worden zijn zintuigen geprikkeld. Op den duur zien we dat ze er op gaan reageren, dat de dikke muur om hen heen gaat lekken. Ik denk dat Amalia het intuïtief doet, ik bedoel dat ze het weet zonder geleerd te hebben.’ Ze was de vraag voor hoopte ze. Inderdaad.

‘Goh.’ Magdalena keek bewonderend naar de plek waar Amalia even tevoren was verdwenen. ‘Ja, dat is me inderdaad opgevallen. Het jongetje is bijna altijd het middelpunt van een hoop drukte. Heel anders dan die kinderen die in een kinderwagen ergens geparkeerd worden. Veel beter!’ Zijzelf en haar eigen kinderen waren temidden van de hectiek van een hotel opgegroeid. Daarom vond ze het zelf hier zo gezellig.

De bewonderde jonge moeder had intussen Angèl gevonden. Hij was de zijkanaaltjes aan het vrijmaken waarmee irrigatiewater vanuit de hoofdgoot in de tuinen geleid kon worden. Hij had alleen een korte broek aan en glom van het zweet. Zijn lange, zwarte lichaamshaar lag in golven op zijn zwaar gespierde tors, armen en benen geplakt. De warme zweetlucht die om hem heen hing was gemengd met de lucht van aarde, schimmel en gekneusde groene planten. Het was de oerlucht van het wilde leven. Ze werd er toe aangetrokken en tegelijk was ze er bang voor. Hier stond de boer tegenover de jager. De boer die zijn hele leven bezig is de wilde natuur terug te dringen van het stukje land waar hij zijn getemde gewassen teelt.

‘Ik wil een composthoop aanleggen voor het keukenafval. Ik wil met jou de beste plek uitzoeken,’ stelde ze bruusk voor.

Angèl ging puffend zitten temidden van de rommel van eeuwen die hij uit de zandstenen goten had gepeuterd. Hij keek haar aan.

‘Jij... wilt,’ vatte hij samen.

Een vurige blos krop omhoog uit haar blote, bruine hals, de zoveelste keer die dag.

‘Sorry,’ mompelde ze. ‘Ik loop misschien wat hard van stapel.’

‘Overnieuw,’ moedigde hij haar aan.

Ze pikte het van hem omdat hij van haar vaders leeftijd was en haar niet kleinerde. Hij wilde alleen behoorlijk aangesproken worden, begreep ze.

‘Angèl, ik heb het idee dat het handig is om een composthoop aan te leggen en ik wil jou vragen of jij wilt meehelpen de beste plek te zoeken,’ Ze keek hem uitdagend aan.

‘Je vraagt het al, dus dan hoeft je het niet meer te willen,’ corrigeerde hij haar droog. ‘Ja, ik wil met alle plezier een goede plek met je uitzoeken. Niet te ver van de keuken maar ver genoeg van de gastenverblijven.’

‘Fijn. Niet te droog, niet te nat en beschut tegen de felle middagzon.’ De uitdaging bleef.

Hij stond op en klopte de aarde van zich af.

‘Kom maar mee.’

Ze liep achter hem aan, een kleurige vlinder achter een grommige das.

In de boomgaard wees hij op een gemaaide plek in de hoek van een oude haag en de murmelende irrigatiegoot. De plek was perfect.

‘Die had je al uitgezocht!’ constateerde ze en moest toen lachen. ‘Ik was wel een beetje opgewonden hè?’

Hij knikte kort. ‘Een teken dat je je thuis gaat voelen. Dat is goed. Jouw energie is hier heel erg nodig, dus schaam je niet. Soms zal je mensen kwetsen, maar dat moet je maar voor lief nemen, dat is niet altijd te vermijden als je iets in beweging brengt wat lang heeft stilgestaan. Als je het maar weer goed maakt.’

Ze was blij met zijn preek. Het betekende dat ze serieus werd genomen. Haar vader had dat ook altijd zo gedaan. Haar hart sprong op toen ze hem een kort moment zag staan in de plaats van de grote tuinman.

Ze werden gestoord door de bel voor de lunch.

‘Nu al?’ vroeg ze verbaasd.

‘Ja, de dag is al half om,’ beaamde hij. ‘Ik ga me even verkleden. Zullen wij hier eten? Het is erg druk op het terras want bijna alle gasten zijn er nog.’

‘Moeten we niet helpen?’

‘Als ze ons vragen. Wij hebben ons eigen werk, Amalia. In de tuinen.’

Ze rende weg om twee porties eten en drinken te halen.

Het stonk eindelijk niet meer op het plaatsje achter de bijkeuken; triomfantelijk snelde ze naar binnen. Het was er een heksenketel en ze kwam niet veel verder dan de deur. Een vrouw aan de tafel zag haar en gaf Pietro aan, waar ze mee had zitten spelen.

‘Kan ik straks twee borden meekrijgen voor Angèl en mij?’

Een kalme vrouw die borden salade opmaakte en er een punt pizza op drapeerde knikte en glimlachte. 'Breng hem eerst maar weg. Je kunt niet alles tegelijk dragen. Als je terugkomt heb ik twee borden voor je klaar. Wat willen jullie er bij drinken? Glaasje wijn?'

Ze rende terug en legde Pietro bij de verbaasde Angèl op schoot.

'Zo terug. Twee borden halen!' riep ze over haar schouder.

Even later verscheen ze weer in de boomgaard met twee vol beladen borden, brood, glazen wijn en water op een blad. Ze gingen op het gras-kussen van een boomschijf zitten, aten en dronken en keken naar het stille kind.

'Moet hij niet eten?' vroeg hij na een tijdje.

'Straks,' zei ze met volle mond. 'Als ik rustiger ben.'

'Wat eet hij?'

'Pap.'

'Alleen pap?'

Ze lachte even. Er zat tomatensaus rond haar mond.

'Ik maak van alles pap. Hij kan niet kauwen.' Ze nam het kind op schoot.

'Kijk, zo.' Ze kauwde lang op een hap, tuitte haar lippen om de lippen van haar kind en werkte met haar tong een beetje van de voorgekauwde massa in zijn mondje en streek met haar vingers licht over het keeltje tot er een slikbeweging kwam.

'Doe je dat al zijn hele leven zo?'

'Nee. Hij was lang aan de borst. Ik had bijna een jaar lang melk,' zei ze en tilde onwillekeurig even een borst op. 'Daarna gaf mijn moeder van die prut uit potjes, maar daar heb ik geen geld voor. Dit is ook beter, want hij laat nu geen vieze windjes meer.'

Ze was één met zichzelf, haar vreemde kind, eten en drinken en compost en zon en lachen en huilen. Angèl zat naar haar te kijken terwijl ze door-ging met eten en tegelijk haar jong voeren. Zachte stukjes stopte ze met een spitse vinger in zijn mondje, die hoefde ze niet voor te kauwen. Ze gaf het kind op dezelfde manier water, vanuit haar eigen mond. De wijn dronk ze zelf op, gulzig, alsof het limonade was. Als het leven zelf.

Vermoeid ging hij achterover liggen en sliep meteen.

Amalia bracht het blad met eetgerei terug en besloot naar haar eigen plekje te gaan.

Het was er heet en intiem. Ze trok haar kleren en die van Pietro uit en deed een dutje, het kind op haar buik. Ze werd kort daarna wakker toen er een warme vloeistof langs haar liezen sijpelde. Ze huiverde van genot en keek met mistige ogen naar het kind, dat met half geloken ogen zijn plas liet lopen. Dat waren ze zo gewend, die twee.

18

In haar kantoortje zat Bea stijf rechtop. Twee mannen van onbestemde leeftijd, gekleed in gladde kostuums, zaten tegenover haar. Ze weigerde hen in haar salon te ontvangen, zodat ze dicht op elkaar zaten. Ze hield een woordenboekje in haar hand.

Ze keken toe toen ze hun vistiekaartjes bestudeerde. De een was project-leider bij een grote aannemer en de andere was van de gemeente.

Hakkellend vroeg ze om hun boodschap zin voor zin te herhalen. De man van de aannemer haalde een kaart tevoorschijn. Uitgevouwen vulde hij bijna de resterende ruimte in het kantoortje. Het werd er warm. De gemeenteman hielp de kaart omhoog te houden, terwijl de projectleider op lijnen wees en een vloed van woorden uitstootte.

Bea greep de kaart uit hun handen en vouwde hem zo op dat ze kon zien waar het om ging. Ze herkende hun landhuis, de weg langs de beek en het baaitje.

Er liep een dubbele zwarte lijn dwars over hun terrein.

Ze negeerde de woordenstroom en volgde met de punt van haar pen de lijnen op de plattegrond. Ze had gelukkig alleen een licht bloesje aan en zweette maar een beetje. De mannen moesten intussen wel koken in hun pakken. Grimmig besloot ze hen geen ruimte te laten. Ze zocht een paar woorden op en wist duidelijk te maken dat ze begreep dat de aannemer toestemming vroeg om op hun land rioleringswerken te verrichten. De mannen, intussen glimmend van het zweet, knikten.

Bea vertrouwde het niet. Die rioolleiding kon alleen maar voor hen bestemd zijn. Ze draaide de tekening om. Het naburige valleitje, waar de lijn naar toe ging, was onbewoond. En, zover ze wist, hadden ze niet ingestemd met een aansluiting. Henry had zich tot het uiterste verzet. Ze hadden een prima functionerend eigen afvalwatersysteem.

De man van de gemeente haalde onder een vloed van woorden een paar papieren uit zijn tas en reikte die aan. Met een pen. Met zijn wijsvinger wees hij aan waar ze moest tekenen.

Ze schudde haar hoofd.

De man pleitte en argumenteerde, maar Bea, die er niets van verstond, bleef resoluut haar hoofd schudden.

De twee mannen keken elkaar, met rode hoofden van de warmte, even aan. Bea's hart klopte als een gek, nu ging het gebeuren!

De gemeenteman haalde vervolgens een grote, gele envelop uit zijn tas en reikte die met een ernstig gezicht Bea aan. Ze nam hem met trillende vingers aan. De envelop zag er erg officieel uit. Een vluchtige blik vertelde haar dat hij van een gerechtelijk hof was in de stad.

Ze legde de envelop op haar bureautje en ging staan. De aannemer wilde de tekening opvouwen, maar ze griste hem uit zijn handen.

Weer keken de mannen elkaar met een snelle blik aan en gingen ook staan.

'Komt u mee,' zei Bea stijfjes. Ze ging de twee zwijgende mannen voor en bracht hen naar de voordeur. Ze bleef staan kijken tot ze in hun auto waren gestapt en weggereden waren.

Ze trilde zo hevig, dat ze met de hand langs de muur de gang door moest lopen. In haar salon ging ze op de bank liggen. Zouden ze geweten hebben dat Henry dood was? De werkster zou het ongetwijfeld overal in het dorp rondverteld hebben. Van daar kon het nieuws zich snel genoeg naar de stad verspreid hebben.

Ze werd wakker door een klop op de deur. Ze maakte hem argwanend open, maar het was Amalia met een blad eten, drinken en fruit. Ze nam het bleekjes aan.

'Wilt u liever alleen zijn?'

Bea knikte moedeloos.

Het blad zette ze op een zijtafeltje toen Amalia de deur had gesloten. Haar keel zat toegeschroefd, ze werd al misselijk bij het idee te moeten eten.

Met het hoofd in de handen zat ze te piekeren. Wat was er *for Gods sake* gaande? Hun vertrouwde bank overgenomen door een onbekende bank, die meteen het krediet had opgezegd, dit gedoe met een riolering die ze niet wilden en niet nodig hadden... Wat was er toen die dag toch gebeurd dat Henry zo kwaad was geworden dat hij van de weg afraakte? Hij had het nooit verteld, hij kon zich niets meer herinneren van wat er voor zijn ongeluk was voorgevallen.

Ze had geen puf meer, geen moed om alleen het gevecht te moeten aangaan. Ze gaf het op.

19

Toen ze de volgende ochtend wakker werd besloot Bea ondanks haar gevoel van malaise met de gasten mee te gaan ontbijten. Ze zag er tegenop als een berg, aan de andere kant hunkerde ze naar het gezelschap van haar vakantiegangers.

Het zou haar afleiden en misschien een beetje opbeuren.

Zuchtend kleepte ze zich zorgvuldig aan. Ze moest niets laten merken van haar grondeloze angst voor wat die mannen zouden rapporteren.

Haar bleke verschijning op het volle terras lokte een geroezemoes uit. Ze zag er uit als een geestverschijning in de halfdoorzichtige lagen lichte stoffen. Dat was de bedoeling niet geweest, maar in haar keuze voor duidelijk niet-zwarte rouwkleren had ze te fletse en te dunne kleding uitgezocht, waarbij haar eigen bleekheid niet mooi afstak.

Ze ging rond en maakte aan elk tafeltje een praatje.

Allengs werd het zwaarder, toen ze merkte dat het voor de meeste gasten ongemakkelijk was. Ze begon te zweten en voelde angst in haar buik samenballen. Angst dat ze na Henry ook dit alles, haar huis, haar leven met de gasten zou verliezen.

Halverwege haar rondgang viel ze flauw, zomaar op weg van het ene naar het andere tafeltje. Er was niemand snel genoeg om haar op te vangen en de klap waarmee haar hoofd de marmeren plavuizen raakte was pijnlijk duidelijk.

Alle praten, alle bewegingen, alle geluiden stokten.

Dan: geschraap van stoelpoten, kreten, drukte, ontstelde vrouwen, paniekerige mannenstemmen. Een gepensioneerd arts onder de gasten schoot toe en verleende eerste hulp. Een parasol werd bijgeschoven en haar slordig in elkaar gevouwen ledematen werden recht gelegd.

De arts vermoedde een zware hersenschudding, misschien was het nog ernstiger: een schedelbasisfractuur behoorde tot de mogelijkheden.

‘Mijn God, Bea! Je knijpt er nu niet stiekem tussenuit hè, je man achterna,’ zei een mannenstem verontwaardigd. Het was de Amerikaanse fysicus Bert, die nooit een blad voor de mond nam.

‘Bea, je blijft hier, begrijp je!’ commandeerde hij. ‘Dokter, pas op, ze wil naar Henry toe, maar dat is te vroeg. Hou haar hier!’

‘Hoe?’ mompelde de arts. Hij zat er bij alsof hij niet tot tien kon tellen.

‘Nou, geef haar iets, pep of zo. En houd haar warm. Het is wel heet in de zon maar die stenen zijn... nee die zijn ook warm. Dat is goed.’

‘We zullen toch echt een ambulance moeten laten komen,’ pleitte de arts.

‘Ik vermoed ernstig hersenletsel. Ze moet naar een ziekenhuis, foto’s en een scan maken. Maar eerst haar hoofd fixeren. Elke beweging kan fataal zijn.’

‘Dat gaat toch veel te lang duren?’ huilde iemand. ‘Ze gaat dood!’

Hier wist niemand wat op te zeggen.

Een man stak zijn mobiel in zijn zak en riep: ‘Geen bereik.’

Sommige gasten keken hem verbaasd aan. Zeker voor het eerst hier. Dat het landgoed geen GSM bereik had was juist zo bijzonder.

Angie, de vrouw van Bert, trok aan zijn arm en fluisterde lang in zijn oor. Eerst schudde hij zijn hoofd, maar Angie liet het er niet bij en fluisterde nog dringender.

Bert zuchtte. ‘Nou goed dan, maar verwacht er niet teveel van. Ik heb dit nooit eerder gedaan.’

‘Toe maar,’ zei Angie.

Hij knielde en legde een vinger tegen haar hals. Niemand wist, behalve Angie en een onbekende leermeester, dat Bert een aantal gaven had ont-wikkeld die hem niet alleen te pas kwamen bij zijn werk met bijna vir-tuele deeltjes, maar ook met mensen. Kwantumsprongen konden ook door bewustzijn worden veroorzaakt. Dat deed hij soms, als hij 's nachts alleen was met de cyclotron.

In een oogwenk had hij de situatie geanalyseerd. Er was nog tijd, maar niet veel. Hij liet eerst een hele massa deeltjes terugspringen in de tijd. Het kost hem energie: het zweet stroomde letterlijk van hem af. Hij voelde zich als de elektrische krachtcentrale die zijn versneller voedde als ze de grenzen van het mogelijke probeerden te verleggen: leeggezogen. Maar de grens was begonnen te verschuiven. Zich vormende bloedstol-sels op fatale plaatsen in Bea's hersenen vertraagden. Bloedplaatjes wei-gerden te klonteren, elektronenwolken wijzigden zich, zuurstofradicalen raasden opeens bewust naar plaatsen waar iets geoxideerd moest wor-den, daarbij andere moleculen onverlet latend.

Ingewikkelde en dodelijke eiwitkluwens veranderden, een sleutelami-nozuur klapte om, waardoor het hele kluwen onschadelijk werd. Het stromende bloed nam de puinbrokken mee om elders in het lichaam verwerkt te worden. De lever kreeg het druk.

Het sterven van het organisme was afgewend.

Nu moest de ziel nog overgehaald worden er weer bezit van te nemen. Dat moest iemand anders doen.

Bert wist wie en hij strekte zijn stijf geworden rug om rond te kijken, maar ze stond als geroepen al naast hem. Zonder aarzeling pakte hij haar kind over en legde Pietro op de amper bewegende borst, vouwde de slappe armen er omheen en hoopte er het beste van.

‘Ze is erg verlegen, dus laten we wat afstand nemen,’ zei hij schor.

De mensen trokken zich terug.

Bert was uitgeput en liet zich door Angie meenemen naar hun slaapver-trek. Hij trok moeizaam zijn kletsnatte kleren uit en liet zijn zware lijf op het bed neer. Hij sliep al toen ze hem toedekte met de spreij.

Amalia kwam met verschrikte ogen aanrennen om het gebeurde aan Angèl te vertellen. Hij was net wakker geworden en luisterde geduldig. 'Ik weet het,' bromde hij. Met een hand boven zijn ogen keek hij in de richting van het terras, alsof hij door de bomen en struiken Bea kon zien liggen. 'Er was een magiër bij haar. Hij heeft haar belet te sterven.'

'Is die Amerikaan... een magiër?'

'Ik ga later wel naar haar toe, het is nu te druk. Bea kan het beste veel rusten. Wij hoeven niets voor haar te doen en wij moeten aan het werk. Wat doen we eerst: kijken waar de tuinbouw gaat komen of de composthoop opzetten?'

Ze rilde, wat een vreemd gezicht was in de hete zon. Haar ogen stonden nog groot en donker. Ze was er bijna zeker van geweest dat Bea dood aan het gaan was. Tot die grote man aan haar hals voelde en niets deed...

Aarzelend of het wel gepast was om meteen weer aan het werk te gaan zei ze zachtjes: 'Ja, dat is goed. Laten we eerst een wandeling maken over het terrein.' Ze knikte om zichzelf te overtuigen. 'Ja, het is beter dat ik eerst een overzicht krijg. Daarna kunnen we wel met de compost verder.'

Ze verlieten de boomgaard langs een route die ze nog niet kende. Angèl had een boogvormige doorgang geknipt in een verwilderde haag, waarachter de stenen goot liep met het murmelende water. Amalia gaf een kreetje van verrassing en liep een eindje spetterend met haar blote voeten met de stroom mee.

'Deze irrigatiegoot is wel tweeduizend jaar oud en pas sinds eergisteren, na vele eeuwen, stroomt er weer water door. Het is een enorme klus geweest om de overgroeide goot vrij te maken.'

'Mooi man!' riep ze.

'We moeten de andere kant op.'

'Oké,' klonk haar vrolijke stem en ze kwam spetterend terug rennen. Ze bleef achter hem lopen, want ze wilden allebei in het midden blijven waar de goot vlak was en het water over hun blote voeten stroomde. Ze volgden hem stroomopwaarts tot aan de bron, een kleine poel waar een stenen rand omheen was gemaakt. Het was een sprookjesachtige plek, in de halfschaduw van enkele oude bomen en struiken, behangen met

rankende planten, vochtig groen mos en veelkleurige kleine bloempjes.

‘Oh,’ zuchtte ze en ging op haar hurken zitten. ‘Wat mooi!’

‘Dit is mijn plek,’ zei Angèl zachtjes en nam plaats op een wortel van een oeroude tamme kastanje met een grotesk vergroeide stam, dikker dan twee mannen konden omspannen. ‘Niemand is bij deze bron geweest sedert de laatste Romeinse bewoners zijn vertrokken toen hun villa werd verwoest. Ze is al die eeuwen onder bramen verborgen geweest.’

Ze was er stil van. Ongemerkt verliet ze haar waakbewustzijn.

Ze droomde van het water, heel dichtbij. Het welde op uit een opening in de rots en vertelde iets. Ze zag wervelingen in het water. Ze zag de smaak, de vitaliteit en de verbondenheid. Het leefde en stroomde en bleef toch hetzelfde. Er waren bewegende vormen in het water, van het bewustzijn dat hier woonde.

Ze had haar ogen open en zei met een stem waar ze zelf van schrok, al fluisterde ze: ‘Hoe heet ze? Hoe heet de bron, bedoel ik?’

‘Dat weet ik niet. Dat is iets wat jij moet uitvinden. Er is nog veel een naam te geven in dit dal.’

‘Ga je dan weg?’

‘Er komt een tijd dat ik weg zal gaan.’

‘Is dat gauw?’

‘Dat weet ik niet.’

Ze keken elkaar aan. Amalia sloeg haar ogen neer en schikte haar rok om haar benen. ‘Laten we verder gaan. Ik weet nog bijna niets van het terrein.’

Ze stonden tegelijk op en liepen terug. Onderaan een lange helling gingen ze een stukje door een heel oud bos. Tenminste, er stonden nog levende stronken van oeroude tamme kastanjes. Ertussen waren jongere bomen opgeschoten, veel eiken en sparren. Er liep een smal paadje, nauwelijks een voetbreedte. Een wildpaadje. Amalia trok haar rokken op, frommelde ze bij elkaar om niet in de ranken verward te raken en trippelde als een koorddanseres achter de brede rug van Angèl aan. Hij liep in een gewoon tempo; wonderlijk genoeg leek het of hij geen takje of rank aanraakte, of hij er doorheen gleed als een danser.

Het spoor slingerde door het dichte bos en kruiste op een gegeven moment een landweggetje, meer een karrenspoor. Ze liepen dat af tot ze op een kruispunt van karrensporen kwamen, tussen muurtjes van bemoste stenen. Het kruispunt werd tegen de zon beschermd door een groep hoge eiken.

Amalia had op de harde grond nauwelijks sporen kunnen vinden, maar in een plekje met opgedroogde modder stonden diepe ribbels van smalle trekkerbanden. Er kwam toch wel eens een boer, betekende dat. Een ouderwetse boer waarschijnlijk, want ze herkende de sporen van een heel ouderwetse tractor.

Het valleitje was door muurtjes in percelen verdeeld. De laantjes waren kenbaar aan dubbele muurtjes waarin onderbrekingen waren als toegang. In een van de weitjes graasden schapen.

‘Deze weilanden zijn tot en met december verhuurd aan een boer uit het dorp,’ vertelde Angèl. ‘Ga zitten.’ Hij wees een afgebrokkeld stuk muur aan waar ze comfortabel kon zitten in de halfschaduw. ‘Ik heb vorige week aan wat oude stronken gezien dat hier ooit wijngaarden zijn geweest. Ik denk dat de grond uitgeput is, maar ik heb geen verstand van mineralen en zo. Jij wel hè?’

‘Ja.’

‘Zie jij deze stukjes als geschikt voor de verbouw van groenten?’

Ze schudde haar hoofd. ‘Te weinig aarde. Hooguit voor wijn, amandelen of notenbomen of iets dergelijks. Als je fruit zou willen telen zou het hier ook heel geschikt zijn, veel zon, water genoeg, goed beschut door de muurtjes tegen wildvraat. Ja, voor intensieve fruitteelt is het hier heel geschikt. De bodem krijgen we wel weer goed met een juiste bemesting en mineralenmix.’

‘Goed. Ik wilde het je laten zien, voor later, al dacht ik ook dat er te weinig aarde is voor tuinbouw. Laten we verder gaan.’

Ze liepen de helling af. Links was dicht bos, rechts een muurtje dat met het laantje mee kronkelde. Beneden passeerden ze een duiker waar een beetje water door sijpelde.

‘Deze onderdoorgang is ook uit de Romeinse tijd,’ legde hij uit.

‘Hoe weet je dat?’ vroeg Amalia bewonderend.

‘Alleen de Romeinen bewerkten de stenen, zelfs voor iets eenvoudigs als een duiker, zo nauwkeurig dat ze zonder cement passen.’

Het laantje liep vanaf het beekje omhoog en kruiste de oprijlaan. Links lag het landhuis in de zon te schitteren.

Angèl stopte bij een manshoge haag van meidoorn waarin je vaag de lage resten van een muur kon zien. De haag was machinaal gesnoeid. De dikke takken lichtten bleek op waar ze beschadigd waren.

‘Wat een rotmanier om te snoeien.’

‘Ja, ik denk dat Henry en Bea hier niet van geweten hebben. Hier komt bijna nooit iemand.’

Ze sloegen om zich heen naar venijnige steekvliegen die in grote getale op hen af vlogen.

‘Nee, ik weet nu ook waarom.’

‘Ja, de plek beschermt zichzelf,’ mompelde Angèl, al meppend. ‘Laten we het weiland ingaan.’

Ze gingen door een ijzeren hek en kwamen in mals groen gras terecht, dat in de schaduw de felle zon had overleefd en het maaien had doorstaan wegens de diepe sporen in het modderige stukje. De rest van het grasland was gehooïd en de bruine stoppels glinsterden in de hete zon. ‘Hier is meer aarde.’

In de zon hadden ze geen last meer van de steekvliegen.

‘Deze weilanden zijn ook verhuurd, aan een andere boer. Een moderne veeboer, de enige in de omtrek.’

‘Dat kan ik zien. Wat een zware machines hebben hier huisgehouden.’

‘Ik weet niet of de boer genegen zal zijn de huur op te geven,’ zei Angèl.

‘Op den duur komt het toch wel vrij?’

‘Dat kunnen we op het kantoor van Henry uitzoeken.’

‘Oké, verder maar.’

Ze renden terug om de steekvliegen geen kans te geven en volgden het laantje dat op en neer ging over de welvingen van de vallei. Tussen bossen en hellingen door bleven ze aan hun linkerkant glimpen opvangen van de witte gebouwen met hun terracotta dakpannen.

Het laantje liep verloren in een overwoekerd weilte. Angèl banjerde met dezelfde langzame tred door het stekelige onkruid.

‘Hé Angèl, ik heb niet zulke dikke voetzolen hoor!’ riep Amalia die heel voorzichtig haar weg zocht. Tussen de grove en stekelige onkruiden was het gras heel kort afgegraasd. Door reeën vermoedde ze. Daar was het lekker zacht op lopen, maar er waren hele stukken bij met distels en brandnetels.

‘Oké,’ zei hij en wachtte tot ze op gelijke hoogte waren. ‘We steken nu een heel stuk af, maar het is wel ruig terrein. Als je er niet kunt lopen kan ik je dragen.’

‘Voorlopig gaat het wel.’

In een wat langzamer tempo doorkruisten ze het verwilderde weiland, klommen aan het eind over een overwoekerd muurtje en vervolgden hun weg door een bos van lange dunne stammen en een ondergroei van kruidachtige planten. Het liep lekker zacht, al moesten ze goed uitkijken voor onder het loof verborgen takken. Het bos begon naar beneden te hellen. Onderaan was een drassig stukje en vandaar ging de helling weer omhoog. Middenin troffen ze overwoekerde fundamenteen aan. Na weer een muurtje over geklommen te zijn stonden ze in een beschaduwde laantje dat met lang, sappig gras was begroeid. Op veel plekken was het begraasd. Amalia voelde aan de veerkracht van de grond onder haar voeten dat de aardelaag heel dik was. De welige boomgroei wees daar ook op. Angèl stond haar aandachtig op te nemen en kon haar conclusies bijna op haar gezicht aflezen.

‘Let op,’ lachte hij als een vader die zijn kind gaat verrassen. Hij nam haar bij de hand en liep het weggetje af tot waar het een bocht maakte.

20

Voor hun ogen ontvouwde zich een lieflijk valleetje. Het gras was lichtgroen, de bomen waren donkergroen, behalve de blauwgroene wilgen onderin, waartussen de schitteringen te zien waren van een smal streepje

water. Het dalletje was aan drie zijden omgeven door bos en opende zich naar het oosten, uitzicht gevend op een weids landschap dat afdaalde naar de zee. Met een machtig gevoel, dat aan het bezitterige grensde, dronk Amalia de omgeving in zich op. Ze zag tegelijk schoonheid en nut, tegelijk de pracht van het natuurlijke landschap en de mogelijkheden, de bijna obscene vruchtbaarheid van de bodem.

Ze keek met een plotseling opkomende twijfel op naar haar reusachtige metgezel.

‘Is dit wel beschikbaar?’

‘Dit hele valleetje is voor jou,’ verklaarde Angél plechtig.

‘Hoe...?’ Ze kon haar vraag niet goed formuleren.

‘Het is nooit verhuurd geweest.’

‘Het is zo mooi, zo rijk,’ fluisterde ze vol ontzag.

‘Jouw tuin, Amalia.’ Angél zag er intens tevreden uit.

‘Ik durf er niet eens in te ploegen. Het ziet er zo...zo van zichzelf uit. Net of het helemaal klaar is en je er niets meer aan hoeft te doen.’

Ze liep een eindje het gras in en ging er in zitten. Peinzend liet ze gras-halmen en planten door haar vingers glijden. Een verontschuldiging mompelend trok ze met enige moeite een pol los en bekeek de wortels, de aarde en wat er tussen tevoorschijn kwam.

‘Heerlijke grond, Angél!’ riep ze naar hem. ‘Veel wormen!’

Ze keek met toegeknepen ogen rond.

‘Ook veel reeën! Die moeten we wel weg zien te houden van het zaai-goed. Is de jacht verpacht?’

Dat weet ik eigenlijk niet. Ik denk van niet. Wil je zelf gaan jagen?’

‘Nee, ik niet. Daar heb ik geen tijd voor. Ik heb vroeger wel eenden geschoten. Maar het is goed als er een paar betrouwbare jagers op je terrein passen. Er zijn gauw teveel reeën.’

‘Teveel?’

‘Ja, er zijn geen wolven en beren en poema’s meer. Die reeën jongen bij het leven en dan zijn er gauw teveel. Alleen door verantwoord te jagen hou je ze binnen de perken. Anders worden ze een plaag en eten alle jonge bomen op. Dat leren we op school.’

‘Je regelt het maar.’

Ze keek om en grijnsde. Ze rolde op haar buik en krabde afwezig haar billen. Met een gillette sprong ze overeind en begon zich verwoed af te kloppen. Ze trok op een gegeven moment haar rok omhoog en stond ongeneerd de mieren uit haar kruis te veggen.

‘Ik zat in een mierennest,’ verklaarde ze en schoot in de lach. ‘Wat prikken die kleine rotbeesten, zeg.’

‘Is het zinvol om nu al te beginnen met groenten te verbouwen?’ vroeg Angèl zich intussen af. ‘Het is hoogzomer.’

Amalia dacht even na. ‘Nee, we zouden nu alleen nog bladgroenten kunnen telen, die zijn snel oogstbaar. Maar tegen die tijd zijn er geen gasten meer. We kunnen beter de productie voor het volgend jaar goed voorbereiden, zodat we volgende zomer alles hebben wat er in de keuken nodig is.’

‘Je zal ook heel wat uitrusting nodig hebben,’ zei hij met een frons.

‘Voor het zware werk zou ik toch een loonwerker inschakelen. Een goede handzaaimachine is belangrijk. Tuinbouw is voornamelijk handwerk.’

Ze keek om zich heen en zuchtte van puur geluk.

‘Het is hier zo mooi,’ zei ze dromerig. Een gedachte schoot door haar heen. ‘Is hier ook irrigatiewater?’

‘Dat weet ik niet. Maar het ziet er niet bepaald uitgedroogd uit en daar beneden loopt een klein beekje.’

‘Ja, laten we gaan kijken!’

Springerig van energie rende ze de helling af. Angèl volgde in een bedachtzamer tempo. Beneden angekommen bleek het werkelijk een piepklein stroompje, amper enkele handen breed. Maar het liep, en dat in de droge tijd.

Ze volgden het slingerende water stroomopwaarts. De oevers waren hier en daar begroeid met elzen, wilgen en struikgewas. Waar de helling steiler werd viel het water hen tegemoet over miniatuur watervalletjes. De bomen sloten zich aaneen tot een bos. De ononderbroken kruinen lieten een lichtgroene schemer door, zodat ze in een soort zaal liepen met kruiden en mossen op de ongelijke bodem.

‘Kijk daar!’ fluisterde Angèl.

Amalia keek en zag alleen schitteringen van vlekken zonlicht. Haar hart klopte in haar keel.

‘Wat is er?’ fluisterde ze en keek nog eens. Er bewoog zich niets. Een eekhoorn of zelfs een muisje zou ze zien, ze had daar oog voor.

‘Bos en water en zonlicht,’ zei hij.

Ze keek hem weifelend aan. Ze had de sterke indruk dat hij veel meer bedoelde dan dat hij zei.

Ze klommen hoger, stap voor stap om maar zo min mogelijk te beschadigen. Achterom kijkend kon ze hun sporen nauwelijks ontwaren. Hier en daar richtte zich een betreden plant weer op; slechts die kleine bewegingen verrieden waar ze gelopen hadden.

‘Kijk!’ fluisterde Angèl. ‘Daar komt je water vandaan.’

Met open mond zag ze het halfcirkelvormige bekken. Het was zo opgenomen in de welige plantengroei dat ze het kunstwerk in het schemerige groene licht niet zou hebben gezien als Angèl haar er niet attent op had gemaakt.

‘Wat is dat?’ vroeg ze met ontzag in haar stem.

‘Een waterbassin,’ zei hij droog. Ze wachtte tot hij verder zou spreken.

‘Een heiligdom, zo te zien.’

Ze zag het niet alleen, het was een heel prominent gewaarzijn dat dit een krachtige plek was en een oeroude heilige plaats. Het dunne stroompje dat ze al klimmend gevolgd hadden vond hier zijn oorsprong. Het water liep uit een gebeeldhouwde en rijk met mos en algen begroeide waterspuwer. Het bassin werd gevoed door een bron. Van onder een rotsblok welde helder water op en wervelde traag over de lichte zandbodem, tot het in het schijnbaar stilstaande water van het bassin oploste.

‘Kijk, hier begint het irrigatiekanaal,’ wees Angèl. Via een opening in de zijwand van de marmeren rand zou het grootste deel van het water in een stenen goot lopen, als die niet verstopt was geraakt. De goot liep langs een hoogtelijn van de helling en verloor zich in het dichte struikgewas.

‘Dit is het hart van je domein, Amalia. Hier ben je thuis.’

Ze keek met ontzag in haar ogen naar hem op. Wie was hij? Wát was hij? Hij gaf haar deze plek alsof... het leek wel of hij er de koning van was. 'Dank je,' fluisterde ze.

Verward keek ze rond en dronk de stille schoonheid van de plek met haar hele wezen in. Ze had de gewaarwording dat zij zelf ook werd bekeken, nee, dat was niet het goede woord, opgenomen, door andere zintuigen dan ogen. Ze werd geschouwd, zo voelde het, door de plek, of...

'Zijn hier ook bosgeesten?' vroeg ze schuchter. Ze hoefde zich voor die kinderlijke vraag bij deze man niet te schamen. Hij leek meer op een tovenaar dan op een tuinman vond ze.

Hij knikte.

'Kan ik ze ook zien?'

Hij knikte nogmaals.

'Hoe...wat zijn bosgeesten eigenlijk?'

'Vroeger noemden de mensen het bosgeesten en watergeesten en aardgeesten. Later werden het elfjes en feetjes en gnomen. Maar het zijn oerwezens, elementalen zonder vast lichaam. Ze horen bij bomen, bij bossen, bij meren en beekjes, bij aarde en rotsen. Bij de lucht en de zee en de wolken en de regen. Zij verzorgen de planten, zodat ze vitaal blijven zolang ze te leven hebben. En dat ze hun bedoelde vorm krijgen.'

'Hoe kunnen we ze zien? Kunnen ze praten? Kunnen ze denken?'

'De grotere geestwezens, van bossen, van boomsoorten en plantensoorten, hebben een zelfbewustzijn dat voldoende flexibel is om zich, in heel enkele gevallen, met de menselijke geest te verstaan. Ze kunnen met sommige mensen communiceren via gevoelsoverdracht. Maar meestal noemen mensen het intuïtie.'

'Kun jij ze zien? Praten ze met jou?'

'Natuurwezens praten niet. Ze kunnen een gevoel overbrengen. Alle mensen kennen dat wel, als ze bij de zee of een beekje of een ongerept bos zijn. Mooie tuinen werken heel sterk. Sommige natuurwezens zijn zo ver ontwikkeld dat ze ingewikkelde dingen aan mensen duidelijk kunnen maken. Boeren en tuinlieden zijn er aan gewend, dankzij hun diepgaande kennis van de door hun gekweekte planten en dieren.'

‘Hoe...willen ze ook met mij praten? Hoe zien ze er uit?’

‘Ze nemen soms een gestalte aan die bij jou past, of die hen vanouds wordt toegeschreven. Daarom zien ze er vaak als elfjes uit, of als gnomen en faunen. Dat vinden ze leuk. Maar het is een schijngestalte, want ze zijn pure lichtenergie.’

Maar hoe....?’

Hij glimlachte. ‘Ik kan niet alles voor je verklaren, Amalia. Er zijn anderen die daar meer van weten. Maar je kan hen alleen horen en zien als je op hun trillingsgetal kan luisteren. En dat is erg hoog. Ze communiceren niet met geluid, maar ze zenden een soort zingen met licht uit. Als jij je afstemt kan je meezingen en dan kunnen ze boodschappen doorgeven naar je ogen en je oren en je neus.’

‘Hoe weet je dat allemaal?’

Hij ging rechtop staan en leek opeens heel groot.

21

Bea snelde op het witte licht af, vol verwachting dat Henry haar zou opwachten. Een overweldigende zuiverheid doorstroomde haar toen ze vaart minderde. Er waren gedaanten, die ze zou kunnen kennen.

Er was ook een boodschap, die onvermijdelijk was: het kon niet. Iets achter haar, iets in wat ze had achtergelaten, was veranderd. Het was bedoeld veranderd.

Ze keerde om, zich wel bewust van het licht dat haar terug verwezen had. Een kind leidde haar gedecideerd bij de hand. Ze hield zielsveel van het kind, dat ook haar kind was, dat haar was. Het draaide zich om en keek haar lachend en geheimzinnig aan.

Ze opende haar ogen en keek met troebele ogen in iets overweldigend wits met donkere stralen vanuit het middelpunt. Ze lag op steen en in haar armen was het warme kind. Haar ogen accommodeerden. Het is een parasol, dacht ze met een messcherpe helderheid. Ik ben zeker gevallen op het terras. Maar hoe komt Pietro in mijn armen?

Bea besloot zich niet te bewegen, want haar hoofd was vast niet in orde. Het deed geen pijn, maar het voelde doof aan, als een wintersteen. Afwachting lag ze omhoog te kijken. Gelukkig stonden er geen omstanders naar haar te gapen. Ze schaamde zich een beetje dat ze hier zo hulpeloos lag.

‘Kunt u mij verstaan?’ vroeg een stem boven haar hoofd.

‘Ja,’ fluisterde ze.

‘U heeft uw hoofd bezeerd toen u flauwviel.’

‘Bent u dokter Stein?’ Ze wist bijna zeker de stem als die van haar gast te herkennen.

‘Ja!’ beaamde de stem verrast. Ze kon horen dat hij er bij glimlachte.

‘Ik ga uw hoofd en nek verbinden,’ ging de stem, weer zakelijk, door.

‘Uw huisarts is gewaarschuwd, maar die kan hier pas over een uur zijn.

Tot die tijd wil ik u onbeweeglijk houden.’

‘Ik lig wel heel ongemakkelijk, dokter Stein,’ protesteerde ze zwakjes.

‘Dat beseffen we, lieve,’ kwam de stem van een vrouw. ‘We gaan je straks op een brancard schuiven, als je hoofd en nek gefixeerd zijn.’

‘Jij bent Nell, hè? Doctor Allison?’

‘Ja.’

‘Weet je,’ ging Bea dromerig verder, ‘ik had net een bijna-dood ervaring. Ik was op weg naar het licht, toen moest ik terug. Weet je wie me bij de hand nam?’ Ze wachtte niet op antwoord. ‘Pietro! Het kind nam me bij de hand en leidde me terug. Het keek me aan en lachte.’ De tranen liepen uit haar ooghoeken.

‘We zagen dat je aan het sterven was, Bea,’ antwoordde Nells stem eerbiedig. ‘Je vriend Bert heeft je teruggehaald.’

‘O?’ zei Bea verwonderd. ‘Hoe dan? Hij is toch geen arts?’

De onzichtbare vrouw lachte zachtjes. ‘Nee, maar hij is wel een genezer. Dat is een ding dat zeker is!’

‘Wat deed hij dan?’

Dokter Stein was intussen begonnen een neksteun onder haar door te schuiven.

‘Hij riep dat je er niet tussenuit mocht knijpen. Toen legde hij een vinger

tegen je hals en begon vreselijk te zweten.'

'Ja, Bert transpireert enorm, liters, bij het minste of geringste,' zei ze met een diepe genegenheid en een onderdrukte gniffel in haar stem.

'Hij slaapt nu, zo moe is hij geworden,' zei Angie's stem zachtjes.

'Ha, dag Angie,' groette Bea blij. Ze zag nog steeds alleen maar die parasol boven zich in de zwoele wind wuiven.

'We gaan nu de brancard onder u door trekken,' kondigde de arts aan.

'Uw hoofd is niet helemaal vast, maar als u zelf ook uw best doet om uw hoofd niet te bewegen, zal het wel gaan.'

Vele handen schoven onder haar lichaam en benen en voor ze het besefte lag ze op het gespannen canvas van hun ouderwetse eerste hulp stretcher. Ze zuchtte van verlichting. Haar oude en magere lichaam had weinig veerkracht in te brengen tussen haar eigen botten en die van de aarde, dacht ze besmuikt. Maar waarom kan ik niemand zien?

'Kun je ons zien?' vroeg dokter Stein. De opluchting dat de verhuizing van zijn patiënt op de brancard goed was gegaan was duidelijk te horen. Hij tutoyeerde haar weer gewoon, zoals ze al jaren deden.

'Nee. Dat vroeg ik mezelf ook af. Ik zie alleen de parasol boven me.'

'Zie je mijn hand?'

'Nee.' Een hand verscheen in haar blikveld.

'Nu wel.'

'Je blikveld is tijdelijk vernauwd, denk ik. Dat gaat wel over,' suste de stem.

'Vernauwd?'

'Ja, de hoek waarin je dingen kunt zien zonder je oog te bewegen is nu kleiner dan voordat je viel.'

'Mooie boel,' mopperde ze. 'Als mijn geestelijke blikveld zich maar niet vernauwt.'

'Zo te horen mankeert daar niets aan,' monkelde de stem van Nell.

De vier mensen rond de stille gestalte aan hun voeten, opgelucht dat het ergste voorbij was, wachtten op de dorpsdokter. Dokter Stein was nog steeds onzeker over zijn diagnose en wilde absoluut geen risico nemen.

'Ben jij daar ook, Dirk?' vroeg Bea onverwacht.

Ze had haar ogen dicht en ze dachten dat ze sliep.

‘Ja, hoe weet je dat?’ Er klonk vertedering door in de stem van de lange Hollander.

‘Ik vermoedde het al, maar ik hoorde het eigenlijk aan je ademhaling. Het is hier zo heerlijk stil,’ mompelde ze en leek weer in slaap te vallen. Het was inderdaad volkomen stil op het terras. Dirk had alle gasten beleefd, doch dringend uit de buurt gewerkt toen duidelijk was dat hun gastvrouw bij kwam. De kampeerders waren naar de tenten gegaan en de overige gasten hielden zich binnen op of liepen in de omgeving rond.

Nell had al die tijd vooral het jongetje in de gaten gehouden, maar ze had niets bemerkt van enige lichamelijke reactie. Ze was echter niet verbaasd dat het kind wel geestelijk actief was, zelfs in die mate dat hij de stervende vrouw aan de poort van de dood bij de hand had genomen. En die rooie Amerikaan had het geweten! Die had het kind uit zijn moeders armen gerukt en in die van Bea gelegd. Wonderlijke man. Nell wist zeker dat hij Bea’s leven had gered, maar niet hoe. Ze was diep onder de indruk en had heimelijk het gevoel dat ze de opwekking van Lazarus had bijgewoond. Een wonder, daar leek het nog het meeste op.

Ze besloot het te vragen.

‘Angie? Ik mag je toch wel bij je voornaam noemen?’ sprak ze de vrouw van Bert aan.

‘Ja, natuurlijk. Jij heet Nell hè?’

De vrouwen keken elkaar aan.

‘Wat deed Bert eigenlijk?’

De dokter en Dirk keken op bij haar vraag.

Angie glimlachte verlegen. ‘Ik weet het niet precies, maar het heeft te maken met zijn werk als deeltjesfysicus. Hij heeft mij wel eens verteld dat hij met zijn wil, of meer nog met zijn liefde, de uitkomsten van de botsingen tussen de deeltjes beïnvloedt. En hij is jaren in de leer geweest bij een Indiaanse sjamaan, een natuurgenezer.’

‘Don Juan?’ Angie lachte. Haar opgewekte geluid maakte dat de zonnige dag ook hun hart verlichtte.

‘Nee, hij heet Pepe, ook een Mexicaan. Stokoud.’

‘Wat deed Bert eigenlijk?’ vroeg Dirk op zijn beurt. De vraag was bij dat punt blijven haken.

‘Wat ik er van af weet is dat hij langs de lijnen van haar lichaamsbewustzijn ...zo zegt hij dat tenminste, zijn eigen bewustzijn laat binnen sijpe-len. Hij heeft geleerd hoe hij dat moet doen en ook te begrijpen wat hij waarneemt. Bert zegt dat het te vergelijken is met clairvoyance. Als hij weet wat er mis gaat grijpt hij op submoleculair niveau in. Hij zegt dat hij energie, ladingen van deeltjes, hun spin en de ruimtelijke verdeling van elektronenwolken en dergelijke beïnvloedt, zodat er chemische reacties ontstaan die nodig zijn en schadelijke reacties worden omgebo-gen.’

‘Hetzelfde wat medicijnen doen, in wezen,’ mompelde de arts. ‘Alleen nu bewust en selectief.’

Het gezelschap zat zwijgend het enorme te verwerken wat er net in enkele woorden was gezegd.

De stilte werd verbroken door de komst van de dokter. Hij zag er vermoeid uit, alsof hij sinds zijn vorige bezoek niet had geslapen. Hij stelde zich voor en liet zich de gebeurtenissen uitleggen door zijn gepensioneerde collega. Hij was het volstrekt eens met diens voorzichtigheid en vond zelf ook dat er met de ergste vorm van beschadiging rekening gehouden moest worden. Vervolgens onderzocht hij Bea, die wakker was geworden van de gesprekken boven haar hoofd.

Ze glimlachte bleekjes naar hem. ‘Ik viel flauw, dokter. Met mijn hoofd op de keien.’

Hij keek met een kijkertje in haar ogen, liet haar vingers, handen, voeten, tenen en knieën bewegen en vond de reacties wel een beetje traag.

‘Ik kan u niet naar een ziekenhuis laten vervoeren,’ zei hij met een bezorgde blik. ‘Ik zou graag een scan laten maken, maar u moet eerst wat aansterken en vooral niet bewegen. Ik constateer in ieder geval een zware hersenschudding en mogelijk breuken in uw schedel. Maar die groeien vanzelf weer dicht. Ik zal een verpleegster laten komen, want u heeft een vakkundige verzorging nodig waarbij uw hoofd gegarandeerd onbeweeglijk blijft. U bent hopelijk wel goed verzekerd?’

Bea wilde net bevestigend knikken toen ze zich herinnerde dat ze haar hoofd stil moest houden en antwoordde dus maar, met zachte stem: 'Ja dokter.'

De arts haalde spullen uit zijn auto om Bea's hoofd nog meer vast te zetten. Toen dat was gebeurd droegen Dirk en dokter Stein de draagbaar met zijn lichte last uiterst voorzichtig naar haar privé kwartieren. Dirk haalde een gehaakte spreij uit de slaapkamer die ze samen over haar heen spreidden.

'Zo, als ze het koud krijgt moet u een deken om haar heen wikkelen, ook onder de brancard door,' instrueerde de dokter. 'Ik moet nu helaas weer gaan want er wacht nog een zieke op me. Belt u me als er iets is, ja? En niet bewegen. Ik regel vanmiddag een verpleegster uit de stad, maar die kan hier morgen pas zijn. Kunt u voor de patiënt zorgen zolang? Ze mag beslist niet opstaan, dus u moet ook voor haar eh toiletgang zorgen en haar wassen...' De man maakte zich zo bezorgd dat hij haast niet weg kon komen. Hij keek zijn gepensioneerde collega bijna smekend aan.

Dokter Stein knikte hem bemoedigend toe en met een opgeluchte blik snelde de overwerkte arts weg. Stein voelde zich helemaal niet zo moedig, maar het voor de gek houden van patiënten was hem een tweede natuur geworden. De uiterlijke zekerheid van de arts was voor de meeste zieken de beste medicijn, wist hij en het werkte zelfs op zijn collega. Het bleek ook toen hij naar hun gevloerde gastvrouw keek.

'Blijf bij me,' smeekte Bea zwakjes. 'Laat me hier niet alleen met... met Henry.' Ze begon te huilen. De twee gingen naast haar zitten.

'Maak je geen zorgen, lieve,' zei Stein met een air van bedaarde luchtigheid. 'Je ligt hier goed, we blijven de hele dag bij je en morgen komt er een verpleegster. Tot die tijd doen wij alles voor je.'

'Sorry,' fluisterde ze. 'Er gebeurt ook zoveel.'

'Doe maar rustig aan,' probeerde Dirk haar op te monteren. 'Wij zorgen er voor dat alles reilt en zeilt.'

'Ja maar ik kan morgen niet mee met de begrafenis,' piepte ze benauwd en begon te huilen.

'Ja, dat is zo,' antwoordde Dirk verbouwereerd. 'Daar had ik niet eens

aan gedacht.' Hij wierp een zijdelingse blik naar de kist met Henry's stof-felijke overschot.

'Vertel eens, dokter Stein, hoe lang duurt het voordat Bea mee zou kun-nen naar de begrafenis? Als we die kunnen uitstellen?'

De oude dokter liet zijn handen tussen zijn knieën hangen. 'Weken. Maanden misschien. Vraag het haar arts. Ik weet het niet.'

'Nee, stel het maar niet uit, Dirk,' fluisterde de stem vanaf de draagbaar.

'Het is goed zo. Als jij namens mij wilt gaan.'

'Dat is goed, Bea. Ik zorg verder voor alles.'

'Ik zal je een machtiging geven. Want er moeten allerlei bankzaken en betalingen en dingen met de notaris geregeld worden. Oh Dirk!' De stem kreeg een ondertoon van paniek. 'Je moet geld halen voor boodschappen! Vera moet inkopen doen.... oh er is zoveel, zoveel..' kreunde ze.

'Maak je geen zorgen, ouwetje,' zei Dirk en streelde de hand die ze naar hem uitgestrekt had. 'Ik neem het management zolang op me. Dat is mijn vak en er is niets wat mij naar huis doet verlangen, dus...'

'Je hebt toch je bedrijf?' protesteerde ze.

'Jawel,' zei hij op langgerekte toon, 'maar die redden het ook wel een tijdje zonder mij. Ik zal mijn zoon bellen dat hij na de vakantie voorlopig mijn plaats inneemt. Dat zal hij spannend vinden.' Hij grinnikte.

'Wat voor een bedrijf heeft u?' vroeg Stein.

'Een aannemingsbedrijf, dokter. Een familiebedrijf,' zei Dirk met een zekere trots in zijn stem. 'Zelf opgebouwd uit niets.'

'En uw zoon werkt ook bij u?'

'Inderdaad. Twee zelfs, de...'

Hij werd onderbroken door de komst van Angèl. Hij was onhoorbaar vanuit de tuin de waranda opgekomen. De twee mannen keken op toen zijn brede gestalte het zonlicht onderbrak. Angèl groette hen met een hoofdknik en keek met een intense blik naar de frêle gestalte onder het witte sprei.

'Hoe gaat het met je, Bea?' De vraag klonk alsof hij het antwoord al wist, hetgeen wellicht het geval was. Ze glimlachte naar het gezicht dat boven haar zweefde.

‘Ik heb Amalia de landerijen laten zien,’ ging hij door. Haar gelaatsuitdrukking zei hem voldoende. De twee mannen keken verbaasd. Ze begrepen vaag dat er meer communicatie was dan ze konden opvangen. ‘Ze heeft het valleitje uitgekozen dat nooit verhuurd is geweest. Ze maakt een plan om alvast een begin te maken met de tuinderij.’ Hij keek naar Dirk. ‘U gaat de zaken waarnemen?’

‘Ja! Hoe...’ antwoordde de aannemer verbaasd.

‘Ik heb daarnet uw antwoord op Bea’s vraag gehoord,’ verklaarde Angèl met een glimlach. ‘Eh... Amalia, Vera en ik kunnen voor de dagelijkse dingen zorgen, eten en drinken en schoonmaken bedoel ik, maar er is een zakelijke leiding nodig, met boekingen en afrekenen. Dat kunnen we er niet bij doen.’

Dirk knikte. ‘Ik heb dat net met onze gastvrouw besproken. Ik blijf zolang als nodig is de zaken waarnemen.’

‘Dat is dan afgesproken.’

‘Zullen we morgen na de begrafenis bij elkaar komen om de plannen te bespreken?’ opperde Dirk. ‘Jullie zullen het nu wel te druk hebben.’ Het was een vanzelfsprekend voorstel.

‘Akkoord.’ Angèl drukte hem de hand. ‘U en ik krijgen de boel wel op rit. Heb je het kunnen volgen, Bea?’ Ze zag er uit of ze had liggen slapen. ‘Jawel,’ fluisterde ze.

‘Zal ik Pietro naar zijn moeder brengen?’

‘Ja.’ Haar stem was nauwelijks te horen.

Angèl tilde het bewegingloze kind uit haar armen en legde het hoofdje, gesteund door een enorme hand, tegen zijn schouder. Onder zijn dwingende blik kwam dokter Stein, die er levensmoe uitzag, uit zijn lethargie. Hij knielde naast de baar en onderwierp Bea aan een snel onderzoek. Hij bleef daarna nog een hele tijd haar pols voelen.

‘Ze is zo te voelen zwak, maar lijkt verder helemaal in orde. Ik denk dat we haar wel veilig op haar bed kunnen leggen,’ zei hij met minder twijfel in zijn stem dan in lange tijd was voorgekomen.

‘Laat Bert even bij me komen,’ fluisterde Bea, zonder haar ogen te openen.

‘Waarom heb je me teruggehaald, Bert?’ fluisterde Bea moe. Hij hield haar smalle, droge hand losjes in zijn brede klauw en kneep er zachtjes in. Hij had iets van een beer, een rossige grizzly.

‘Omdat het je tijd nog niet was, Bea.’

‘Hoe kon jij dat weten?’ De vraag was eindelijk gesteld, bits, met al het verwijt en de pijn er in die ze had opgekropt.

Bert schuifelde met zijn voeten. Ja, actie nemen, direct en intuïtief, daar was hij sterk in. Maar argumenteren en dan nog wel met een oude vrouw die niet verder had willen leven na de dood van haar levenslange gezelschap, dat was moeilijk. Hij veegde het zweet van zijn voorhoofd en bovenlip en begon manmoedig aan een verklaring. Hij moest ver terug gaan.

‘Je hebt feitelijk altijd een genoeglijk en pijnloos leven geleid, lieve Bea,’ begon hij. ‘Zonder grote moeilijkheden, verscheurdheden, catastrofes. Ik weet dat,’ ging hij met stemverheffing door omdat ze er iets tegenin wilde brengen, ‘omdat je me dat zelf hebt verteld. Henry heeft het me trouwens ook met zoveel woorden verteld,’ voegde hij er op sombere toon aan toe. Hij was enorm op hem gesteld geweest.

‘Dan gebeuren er drie schokkende dingen: Henry overlijdt in zijn slaap, je valt omdat je eigenwijs bent waardoor je een bijna-dood ervaring hebt, terwijl je liever voorgoed was overgegaan, en je ligt nu aan bed gekluisterd met een zware hersenschudding.’

Ze keek hem vermoeid aan. Ze was bereid naar hem te luisteren, maar haar hoofd deed pijn. Eigenlijk wou ze alleen maar in haar verdriet kruipen om er nooit meer uit te komen.

Hij keek haar met wijdopen, zeer onschuldige, bleekblauwe ogen aan.

‘Nou en?’ zei ze na een tijdje recalcitrant. Hij glimlachte: daar was haar geestigheid weer! Hij kon zijn blijdschap niet verbergen, zijn gezicht was een open boek, met name voor vrouwen.

‘Wat zit je te grijnzen?’

Hij schudde zijn hoofd even om aan te duiden dat dat nu niet belangrijk was. Hij wist dat ze maar heel beperkt energie had om aandacht te schenken aan wat hij wilde overbrengen.

‘Pietro is hier elke dag hè?’

Ze knipte met haar ogen om dat te beamen, haar hoofd kon ze niet bewegen.

‘Dat jong is de sleutel. Voor jou bedoel ik. Jij bent degene die hem open kan maken. Dat is de reden waarom je nog niet klaar bent hier.’

‘Vertel,’ spoorde ze hem amper hoorbaar aan. Haar krachten begonnen snel af te nemen.

Hij aarzelde en schuifelde weer verlegen met zijn voeten. Zijn vrouw had hem echter laten beloven dat hij het haar zou vertellen.

‘Ik ben soms eh... een beetje eh helderziend, Bea. Vertel het niet verder, maar jij moet het weten.’ Hij wiste zijn gezicht af, in zijn overhemd waren donkere plekken verschenen. ‘Ik zag dat het jongetje bij jou eh helder werd, hoe zeg ik dat, actief, bij de hand, en dat het jou een gelukkige levensavond zal bezorgen.’ God, wat klonk dat theatraal. Maar hij had er geen andere woorden voor.

Hij zag dat ze het had gehoord, dat ze er op kauwde. Hij zag ook dat de crisis voorgoed was afgewend, dat ze haar geestkracht weer oppakte, dat het voor vandaag genoeg was geweest. Hij kuste haar teder op het voorhoofd. Met een tevreden glimlach gleed ze in een helende slaap. Daar had hij ook een beetje de hand in, als onderdeel van zijn genezende gave.

22

In de week na de begrafenis vertrokken er meer gasten dan er aankwamen en geleidelijk zakte de druk op de keuken en het sanitair. Dat was hoognodig, want er traden steeds meer storingen op, die weliswaar snel verholpen konden worden, maar het begon te stinken op de plaats waar het afvalwater uitstroomde in een greppel. Toen in de keuken in een van de ovens kortsluiting ontstond en een beginnend brandje ternauwernood geblust kon worden was de maat vol. Dirk riep de vermoeide en bedrukte ploeg ’s avonds bij elkaar in de eetzaal.

‘Ondanks twee opeenvolgende ongelukken, de emoties en de nog nooit

vertoonde overbezetting, een begrafenis en enkele nieuwe mensen, is het jullie gelukt alles op rolletjes te laten lopen...'

'Ons,' onderbrak een van de vrijwillig helpende gasten hem met luide stem.

'Wat bedoel je?' vroeg hij.

'Je hebt het over jullie, maar zelf maak je ook deel van uit van de ploeg. Jij hebt ook je steentje bijgedragen,' lichtte ze haar opmerking toe en keek de kring rond voor instemming. Die kreeg ze.

'Dank je,' zei Dirk, aangenaam verrast. 'Eh, mede namens Bea bedankt. Het is voor haar een hele geruststelling dat de zaken zo goed worden waargenomen.'

Het was even stil. Ze waren stuk voor stuk allemaal die dag wel een keer bij de patiënt op ziekenbezoek geweest, dus ze hoefden niet te vragen hoe het met haar ging. Niet goed, dat kon een kind zien. Ze was apathisch.

'We hebben ook gemerkt dat de uitrusting wat eh... sleets wordt,' ging Dirk ernstig voort.

'Ha!' riep Vera met een verachtelijke blik. 'Sleets. Je bent te aardig. We hebben teveel gasten en de keuken is oud en alles gaat kapot en is onhandig. En vies! Achter het fornuis was het ...jech!' riep ze met een afkeer in haar stem die de anderen aan het grinniken maakte, iets waar ze verbaasd van rondkeek. Ze méénde wat ze zei, dat was niet om te lachen! Haar anders zo keurige Engels was door de kracht van haar emotie terugggevallen in het platte taaltje van haar geboorteplaats.

'Niet alleen de keuken,' viel Amalia haar bij in haar lichtelijk mediterraan uitgesproken Amerikaans. 'De toiletten zijn een ramp. En de douches zijn ronduit smerig.' Ze was uit haar stoel opgestaan en keek met vurige ogen rond voor bijval. Die kreeg ze van de andere vrouwen, die een vies gezicht trokken.

'Ze blijven redelijk rein door de grote hoeveelheden chloor die onze poetsvrouw gebruikt, maar je moet niet kijken wat er in de greppel aan het gebeuren is waar het allemaal in terecht komt. Dat is pas jech!' ging ze door nu ze de aandacht had. 'Ik heb al een plan gemaakt om het te verbeteren en...'

Ze werd met een vriendelijk maar beslist handgebaar onderbroken door Dirk, die ook aan anderen het woord wilde geven hoe ze de situatie beoordeelden. Het bespreken van oplossingen kwam later aan de orde. Amalia slikte haar woorden in en ging zitten. Ze had een geweldig ontzag voor Dirk, die bijna aan verering grensde. Ze luisterde met een half oor naar de anderen die nog enkele punten aan de orde brachten die geen nieuwe gezichtspunten opleverden. Ze volgde nu liever even haar eigen gedachten. Die gingen in een kring rond de belevenissen van de afgelopen dagen. De dagelijkse routine had iets makkelijk, ook al was het hard en lang werken. Ze was geheel door de huishoudelijke taken opgeslokt en was niet meer naar het betoverende dal terug geweest. Het enige tuinwerk dat ze had kunnen doen was het opzetten van de composthoop. Die was nog lang niet klaar, want er moesten nog gesteente-meel in voor mineralen en dierlijke mest en kalk en...

‘Amalia?’ Dirk herhaalde haar naam om haar aandacht terug te halen naar het gesprek. ‘Zat je te dromen?’

‘Eh, ja, nou, nee, ik dacht aan de composthoop.’

‘Je wilde daarnet iets zeggen over plannen...?’ moedigde hij haar aan.

‘O ja!’ riep ze enthousiast en ging erbij staan. ‘Ik heb een idee hoe de toiletten en douches uitgebreid kunnen worden. Als we in de garage een nieuw sanitair blok bouwen...’

Ze legde omstandig uit hoe ze dat gedacht had. Haar toehoorders luisterden aandachtig. Dirk gaf aan dat er vast wel wat geld vrijgemaakt kon worden om verbouwingen en verbeteringen te plegen. Hij nodigde Amalia uit om schetsen te maken, dan kon ze die te zijner tijd met een aannemer uit de buurt bespreken. Hetzelfde raadde hij Vera aan, die wel een paar ideeën had hoe de keuken verbeterd kon worden, maar ze bleek geen ruimtelijk inzicht te hebben. Ze bleef maar losse opmerkingen en vage plannen te berde brengen. Uiteindelijk vroeg Dirk of Amalia haar wilde helpen. De twee vrouwen keken elkaar aan en zegden toe dat ze er samen wel uit zouden komen.

Toen de tuin aan de orde kwam draaide het er ook op uit dat Amalia de ideeën van haarzelf en Angèl zou uitwerken.

Tot zijn verbazing moest Dirk concluderen dat Amalia zo ongeveer het hele programma voor de verbouwingen en verbeteringen als haar verantwoordelijkheid had gekregen. Hij was er blij mee, want anders hadden ze er een buitenstaander bij moeten halen, daar was het budget eigenlijk te krap voor.

‘Heb je dan nog wel tijd om aan de nieuwe tuinen te werken?’

‘Voor de winter alleen maar te zorgen voor omheiningen tegen reeën. Dan zijn er toch weinig gasten.’ Ze keek naar Angèl, die tot nu toe voornamelijk had gezwegen. ‘We kunnen samen alles voorbereiden in de wintermaanden, tenminste...’ ze keek Dirk opeens met schrikogen aan. ‘Kunnen we wel blijven? Of zijn we alleen voor de zomer aangenomen?’

Dirk dacht even ingespannen na. ‘Zoals ik het zie,’ zei hij na enige aarzeling, ‘Bea heeft mij de leiding gegeven. Dan zal ik ook voor jullie arbeidscontracten moeten gaan zorgen. Het spijt me dat ik daar niet eerder aan heb gedacht, maar...’

‘Dat is wel goed,’ bromde Angèl, ‘Je had genoeg andere dingen aan je hoofd. Is er ook geld voor?’

Dirk keek schuldbewust van de een naar de ander. ‘Dat weet ik eerlijk gezegd niet. Ik heb nog maar even naar de administratie kunnen kijken. Ik heb nog geen idee van de jaaromzet, de kosten en de stand van bankrekeningen en kredieten. Ik weet wel dat...’ Hij probeerde zich iets te binnen te brengen. Hij had in het kantoorje verscheidene kasboeken met het regelmatige handschrift van Henry gezien, maar geen tijd gehad om ze te bekijken. Hij kon er niet opkomen. ‘Er zijn wel redelijk wat boekingen voor de rest van het jaar, voor zover ik uit de agenda heb op kunnen maken,’ vervolgde hij. ‘Dan is er ook geld om Amalia en Angèl te betalen.’

Nell vond dat er knopen doorgehakt moesten worden. Het begon te lang te duren. ‘Je zei dat er geld was voor verbouwingen en verbeteringen. Dan is er toch ook geld om hen te betalen?’

‘Er is een spaarrekening voor onderhoud. Daar staat redelijk wat op, heb ik in de gauwigheid kunnen zien. Maar de lopende exploitatiekosten moeten uit de omzet betaald worden. Daar heb ik nog te weinig inzicht in.’

‘Dan wordt het tijd dat je dat gaat uitzoeken.’

Dirk zuchtte. Er was zoveel te doen. Bea en Henry hadden een vorm van administratie gevoerd, maar zonder hun inzicht en routine was er slecht wijs uit te worden. Hij dacht weer na. De anderen wachtten zwijgend. 'Ik kan hier niet eeuwig blijven,' zei hij eindelijk. 'Ik neem de leiding nu een tijdje waar, maar ik moet straks toch weer terug naar Holland. We moeten iets verzinnen dat het hier ook doorgaat als ik weg ben.'

Gebrom duidde op instemming.

Er groeide een afwachting, er ging iets gebeuren. Dirk zuchtte weer. Hij wist het antwoord allang, maar vond het moeilijk om zoveel verantwoordelijkheid aan een zo jong iemand te moeten overdragen. Niet dat hij er geen vertrouwen in had, in tegendeel. Maar ze was zo jong en speels, ze verdiende een luchtiger bestaan. Hij richtte zijn blik op de tuinman om te peilen hoe die er over dacht.

Angèl keek hem echter uitdrukkeloos aan. Dirk zuchtte nog eens. Vooruit met de geit, dacht hij.

'Amalia?' Zijn vraag maakte de spanning bij de anderen los. Ze bewogen zich onrustig. Hier hadden ze allemaal op zitten wachten, bewust of onbewust.

'Ja?' Amalia was zich er in ieder geval nog niet bewust van dat in het noemen van haar naam een zware opdracht besloten lag.

'Wil jij me de komende dagen helpen? Dan kan je het van me overnemen als ik naar huis ga.'

'Oké.' Ze keek hem verontrust aan. Had ze het goed gehoord? Argwaan en verwarring streden om de voorrang op haar gezicht. Dirk had ook te lijden onder tegengestelde gevoelens: enerzijds speet het hem dat hij Amalia geen leven in het vooruitzicht kon stellen met wat minder verantwoordelijkheden, aan de andere kant was hij er trots op haar de kans van haar leven te kunnen toespelen. Hij knikte haar bemoedigend toe.

'Je hebt het goed gehoord. Alle mensen die je hier ziet gaan binnenkort naar huis. Dan zijn Angèl en jij samen verantwoordelijk voor het reilen en zeilen hier. Bea is voorlopig niet in staat de bedrijfsleiding op zich te nemen. Wij zijn allemaal van mening dat jij dat het beste kan doen als wij weg zijn.'

Ze had hem met grote ogen aangekeken bij deze mededeling. Een bloş verspreidde zich langzaam tot in haar hals. Ze zag er werkelijk onweerstaanbaar uit. Haar blik flitste naar Angèl: stond hij achter haar of...?

Goede reflexen, constateerde Dirk tevreden, ze peilt onmiddellijk de omgeving of ze de uitdaging kan aannemen of er voor moet wijken. Angèl is de belangrijkste variabele: accepteert hij haar wel als leidster? Zal hij haar helpen met zijn grotere wijsheid en grotere lichaamskracht? Kan ze zonder gevaar haar zwakke kanten aan hem tonen?

Dat alles zag Dirk in die ene snelle oogopslag van Amalia. Hij zag ook het antwoord van Angèl: die knikte en sloeg vervolgens zijn ogen neer als teken van onderwerping. Direct keek hij haar weer aan en glimlachte. Het strenge, soms bijna dierlijke gezicht van de man veranderde door die zeldzame glimlach even in dat van een lachende faun: wetend, samen-zweerderig, misschien met een lichte zweem van spot, daardoor ook een beetje onbetrouwbaar? Dirk wist het niet zeker, maar het zou hem niets verbazen. Hij stond versteld van de diepte van de non-verbale communicatie die hier plaats vond. Want dat hij het juist zag leed voor hem geen twijfel.

Amalia ging rechtop zitten, trok haar blik los van die van Angèl en keek Dirk dapper aan. Hij zag haar bloş plaats maken voor een lichte bleekheid. 'Wanneer ga je dan weg?' vroeg ze beheerst.

Bravo! complimenteerde Dirk haar in gedachten. Hij zag dat Angèl en enkele anderen de gedachtewisseling hadden begrepen en in haar korte vraag haar aanvaarding van de opdracht hoorden.

'Over een week.'

Even schokten haar schouders weerspannig.

'Dat is wel kort dag,' wist ze ingehouden uit te brengen. Ze was te trots om te laten blijken dat ze doodsbenauwd begon te worden. Ze had het in eerste instantie bijna intuïtief aanvaard, had alleen de steun van Angèl gevraagd en gekregen. Nu puntje bij paaltje gezet werd vloog het haar aan. Dirk zag met mededogen een vlaag van paniek in haar ogen voorbijgaan. Gespannen wachtte hij hoe ze de volgende momenten zou reageren.

Amalia slaakte een diepe zucht, liet een kort moment de paniek uit haar lijf vloeien en stond op om iets te zeggen.

‘Ik eh...’ begon ze haperend. ‘Ik ben heel vereerd dat jullie mij die verantwoordelijkheid durven geven.’ Ze slikte en ging manmoedig verder: ‘Ik ben er ook heel erg door verrast.’ Ze keek de kring rond; haar blik bleef tot slot op Angèl rusten die haar met onverholen plezier stond aan te kijken. Hij was als enige blijven staan. Ze noteerde in gedachten dat zij nu ook stond, tussen Dirk en hem in.

Ze sloeg haar ogen neer. ‘Ik denk dat ik door mijn opleiding wel de nodige vaardigheden heb, maar ik heb geen enkele ervaring.’ Ze weifelde een moment, sloeg toen haar ogen op naar Dirk.

‘Dank je voor het vertrouwen, Dirk...’ ze draaide zich om, ‘..Angèl. Als jullie me willen helpen en...’ ze aarzelde even om de juiste woorden te vinden, ‘.. in de tijd die we nog hebben me een beetje willen trainen maak ik hopelijk niet teveel fouten.’

Oké! juichte Dirk inwendig. Een brede lach brak door, die zijn gezicht in duizend plooitjes kreukelde. Ze heeft het gepakt!

‘We zullen er in de komende dagen hard aan werken, Amalia. Dat zeg ik je toe.’

‘Dank je, Dirk.’ Ze lachte beverig. ‘Ik neem aan...’ Wat ze verder wilde zeggen werd overstemd door het applaus van de andere gasten, die het gebeuren met spanning hadden gevolgd.

Ze gloeide ervan, van trots, van de aandacht, van de erkenning, van de warmte die de kring haar toezond.

De vergadering brak op: de meesten stonden op om Amalia hun felicitaties te geven en alle steun toe te zeggen, die ze dankbaar accepteerde. In het geroezemoes konden ze nog net Dirk luidkeels de bijeenkomst horen verdagen tot de volgende dag, zelfde tijd en plaats. Een paar kwamen met flessen wijn en glazen uit de keuken.

Zo, dacht Dirk bij zichzelf, dat was dus de overdracht. Ik denk dat het definitief is, dat we Bea hier niet meer in de rol van gastvrouw terug zullen zien. Het speet hem, er was als het ware een tijdperk afgesloten, de sfeer op het landgoed zou nu geleidelijk veranderen. Het verlies van

Henry schrijnde. Niet alleen persoonlijk, voornamelijk eigenlijk omdat Bea zonder haar heer gemaal niet kon functioneren. Hoe lang waren die twee al bij elkaar? Zeker vijftig jaar toch?

Amalia onderbrak zijn gedachtestroom door zich voor hem te posteren en een glas wijn aan te bieden. Ze lachte verlegen, een beetje ondeugend eigenlijk, en toen hij het glas aanpakte wierp ze haar armen om zijn nek, trok zijn hoofd op haar hoogte en kustte hem tweemaal: linkerwang, rechterwang.

‘Dank je, Dirk,’ fluisterde ze hem toe. ‘Voor... voor alles.’ Hij zag tranen in haar ooghoeken opwellen. Het bracht hem ook een brok in de keel. Opeens verlegen verstrakte hij. Ze voelde hem verstijven en trok zich terug, bang om afgewezen te worden in haar spontane aanhankelijkheidsbetuiging. Ze wist niet wat ze moest zeggen, de verwarring verlamde haar. Ook Dirk wist niet goed hoe hij het verbroken contact weer kon herstellen. Het duurde maar een paar seconden. Anderen vroegen om aandacht; het moment ging voorbij. Ze wendden zich beiden zich, half en half opgelucht en verdrietig, af om felicitaties en complimentjes in ontvangst te nemen.

Nell had het allemaal gezien en schudde haar hoofd. Ze had de toenadering van Amalia tot Dirk herkend als het zoeken van een verlaten meisje naar een vaderfiguur. De vader die haar verkrachter, die echter ook de verwekker van haar kind was, had doodgeschoten. Die haar als volwaardige partner op hun boerderij had behandeld. Die in de gevangenis vergeefs had gevochten tegen zijn vrijheidsberoving en uiteindelijk voor de dood had gekozen.

Dirks reactie had ze kunnen zien omdat ze vlak naast hem was komen staan op het moment dat zijn lichaam van hout werd. De man was bang om gekwetst te worden, om als een oudere man op zijn nummer gezet te worden door de jonge, zelfbewuste en mooie Amalia.

Peinzend zag ze de vergadering uiteenvallen. Amalia vertrok, omstuwd door drie vrouwen, waaronder Vera, met haar zoontje dat al die tijd bewegingloos in een kinderstoeltje had gehangen.

Ze kon een gevoel van verontrusting niet onderdrukken. Waarom zou dat zijn? De vergadering was zo mooi gegaan. Iedereen blij, het meisje – ze is pas achttien, ze mag dan wel een kind hebben maar eigenlijk is ze nog een meisje – krijgt de baan van haar leven... nee, toch is er iets niet in orde.

Onrustig ging ze naar haar kamer, niet in staat om zich onder de opgewonden gasten te mengen.

Ze kon niet slapen en lag nog uren te lezen tot het haar zo ging vervelen dat ze een slaappil nam.

23

De volgende ochtend bracht een geheel andere sfeer. Zelfs het weer was veranderd. Het woei, af en toe spetterde er wat regen. Het was afgelopen met de hitte van hoogzomer. Nell kwam laat naar beneden. De ontbijtzaal was druk en rommelig met niet afgeruimde tafeltjes en verfrommelde servetten op de grond. Er was niemand van de staf te zien. Verbaasd en, naarmate ze verder de zaal in kwam, met een groeiende afkeuring, zocht ze een plaatsje. Haar kersverse vriendin Magdalena was nergens te zien. Ze ruimde in arren moede maar een volgeladen tafeltje af en bracht de vaat naar de keuken, waar de tafel en het aanrecht al vol stonden met schots en scheef neergezette volle bladen.

Wat is hier aan de hand? vroeg ze zich verbijsterd af.

‘Het is vandaag helemaal zelfbediening,’ zei een mededeelzame vrouw die met een vol blad de keuken in kwam, rondspeurend naar een plek om hem neer te zetten. ‘De staf zit te vergaderen. Er is ook geen brood meer, als u wat wilt eten moet u zelf wat maken. Dat heb ik ook gedaan, pannenkoeken, misschien is er nog wat beslag van over.’ Ze zette het blad op de grond en begon de afwas op het aanrecht te sorteren opdat haar serviesgoed er nog bij kon. Ze ging niet afwassen.

‘Is er vanochtend geen afwasploeg?’ vroeg Nell beleefd. De vrouw haalde haar schouders op. ‘Niet dat ik weet. Ik zou wel willen helpen, maar

we gaan een dagtochtje maken met de kinderen nu het weer zo lelijk is.' Met trage bewegingen scharrelde Nell in de afgeladen keuken rond, de chaos met verbazing in zich opnemend. Er was inderdaad nog beslag en ze had best zin in een paar pannenkoeken. Het fornuis was besmeurd en de koekenpannen niet schoongemaakt; dan maar zo. Ze bakte twee pannenkoeken, zette thee voor zichzelf en ging met haar blad naar haar tafeltje. De eetzaal was vrijwel leeg. Alleen bij de gesloten terrasdeuren zaten wat mensen te praten en koffie te drinken.

'Wat is dit?' vroeg ze zich voor de zoveelste maal af, deze keer hardop. De hele samenhang is verdwenen. Van het ene moment op het andere is het groepsbewustzijn uit elkaar gevallen.

De hele hoofse, zorgzame en op elkaar gerichte sfeer, die kwaliteit die hier al jaren heerste, is in een enkele nacht in rook opgegaan. Iedereen is alleen met zichzelf bezig. Zou dat alleen maar komen doordat Henry en Bea niet meer de leiding hebben?

Ze ruimde af en bracht haar bordje en bestek naar de keuken. Het vraagstuk liet haar niet los. Werktuiglijk ging ze afwassen. Dan waren haar handen en zintuigen tenminste een tijdje zinvol bezig, kon ze intussen rustig haar tanden zetten in deze puzzel.

Het komt er op neer, concludeerde ze nadat er allerlei verwarde bedenksels, meningen en herinneringen door elkaar heen waren getuimeld in haar brein, het komt er op neer dat de kwaliteit van het landgoed niet een op zichzelf staand gegeven is. Hoe definiëren we dat wat ik kwaliteit noem?

Haar brein werkte langs de ingesleten paden die ze in haar boeken, artikelen en colleges gewoon was te volgen, met vraag en antwoord. Kwaliteit is de omgeving... die is niet van de ene dag op de andere veranderd. Wel het weer trouwens, het is voor de tijd van het jaar ongewoon guur te noemen. Past wel bij de situatie. Of de situatie is beïnvloed door het weer, dat kan ook. Kwaliteit is... de verzorging. Die is op het moment abominabel te noemen. Maar dat is volgens mij meer een gevolg dan een gegeven. Wat hebben we nog meer?

Ze ging rechtop staan, veegde geagiteerd het haar uit het gezicht.

Leiding. Er is geen leiding. Kunnen we stellen dat de kwaliteit omhoog wordt gehouden door degenen die leiding geven? Door het leiding geven op zich, geeft niet door wie? Want gister waren het anderen dan een week geleden die de boel bestierden. Gisteren was de kwaliteit nog op het normale peil. Dus: waarschijnlijk wel. Ah, ik hoorde het woord bestieren, dat besturen betekent.

Ze kreeg er allengs meer plezier in en was al delibererend bedrijvig in de weer. Ze droogde de afgewassen spullen telkens af als het droogrek vol was en borg ze in de kasten. Het was niet moeilijk te zien waar alles hoorde te staan, alle kasten hadden glas in de deurtjes.

Een huishouden wordt bestierd. De gasten... Ja!

Gastvrijheid! Dat is de sleutel, bedacht ze, triomfantelijk met de afwasborstel zwaaiend. De gasten zijn niet meer te gast, ze zijn aan zichzelf overgelaten. Het doet er niet toe dat ze het werk zelf moeten doen, dat is bij een lopend buffet ook zo. Nee, er is niemand om de gasten uit te nodigen hun ontbijt samen te stellen uit het aangeboden, er is niemand om hen uit te nodigen om de tafeltjes af te ruimen en de afwas te doen. Dat gebeurde gister nog als vanzelfsprekend. Toen waren Vera, Amalia en Angèl er. Aha! Het gaat er dus om dat de gasten iemand zien waarvan ze weten dat die de gastheer of gastvrouw is, dan wel namens dezen optreedt. Waaraan ze kunnen vragen of ze zichzelf mogen bedienen, of het goed is dat ze aan dat tafeltje gaan zitten, aan wie ze kunnen vragen of ze misschien kunnen helpen met afwassen of aanvegen. Een professionele afwasmachine zou hier ook niet misstaan, bedacht ze toen ze voor de derde keer schoon afwaswater tapte. Daar is in deze keuken geen ruimte voor...

Met natte handen, de afwasborstel als een dirigeerstok in de hand gluurde Nell om de deur van de bijkeuken. Hier zou die wel kunnen staan, dacht ze, ruimte genoeg. De vuilcontainer moet dan ergens anders heen.

Weer terug aan het aanrecht kwam een ouder echtpaar binnen. De vrouw droeg een blad waarop wat schaaltjes en glazen stonden.

‘Zullen we even helpen?’ bood de vrouw aan.

Ze wachtte niet op antwoord maar pakte meteen een droogdoek. 'Fons, kun jij de droge spullen wegzetten? Kijk maar, het wijst zich vanzelf.' De man knikte gehoorzaam en ging meteen aan het werk.

'We zijn wat verlaat,' verontschuldigde de vrouw zich, 'we ontbijten meestal op onze kamer met pap die we op een kookplaatje maken. We komen anders nooit in de ontbijtzaal.'

'Fijn dat u helpt,' lachte Nell. 'Zo gaat het een stuk sneller.'

'Waarom is hier eigenlijk geen afwasmachine?' vroeg de man droog.

'Ja, dat vroeg ik me net ook af,' antwoordde Nell. 'Ik denk omdat tot nu toe het afwassen een soort spel was.'

'Ja, dat kan wel zijn,' vond de vrouw, 'maar daar heb je dan toch wel wat meer spelers bij nodig.'

'Normaal kon je er niet eens bij, als je even te laat was, zo vol was de keuken met afwassers en afdrogers,' merkte Nell op. 'Dat is nu wel anders.'

'Ach,' zei de vrouw met een meewarige blik, 'het zal wel komen omdat Henry zo plotseling is overleden en Bea van de weeromstuit met een hersenschudding ligt.'

'Ja, waar is de nieuwe staf eigenlijk?' vroeg de man die een stapel borden in de kast zette. Hij veegde even met zijn vinger over de plank en keek misprijzend naar zijn vuile vingertop.

'Vergaderen,' zei Nell kort.

'Ach wat,' sprak de man. 'Vergaderen. Altijd maar weer vergaderen. Henry en Bea vergaderden nooit, die waren er gewoon altijd. Als ze wat te bespreken hadden deden ze dat waarschijnlijk in bed, net als wij.'

Zijn vrouw lachte hier hartelijk om. 'Jaja.'

'Ja toch?' Gemaakt onschuldig keek hij zijn vrouw aan. Nell zag hun guitige blikken niet, want ze was getroffen door wat de twee hadden gezegd. Nadenkend stond ze in het sop te staren.

'Daar zeggen jullie zo wat.' Ze keek het stel aan. 'Henry en Bea vergaderden nooit, ze wisten gewoon wat er gedaan moest worden, wie het zou doen en wanneer. Het was elk jaar hetzelfde. Als er al wat nieuws om de hoek kwam kijken, gebeurde dat in de winter als er geen gasten waren.'

De twee knikten, zo zagen zij het ook.

‘We komen hier al vanaf het begin,’ zei de vrouw terwijl ze haar wachtende man een blad met afgedroogde kopjes aangaf. ‘Het was elk jaar hetzelfde. Misschien werd er soms wat nieuws gekookt, maar dat hing meestal af van degene die op dat moment in de keuken stond.’

De man stond naar de verzakte deurtjes van de kastjes onder het aanrecht te kijken, waar hier en daar de kunststof laag van losliet.

‘Nee,’ zei hij, ‘er veranderde misschien niet veel, maar ik zie toch wel een schrikbarende hoeveelheid achterstallig onderhoud. Dat wordt elk jaar meer. Er is de afgelopen jaren niets gerepareerd of vervangen.’

‘Och, dat valt toch wel mee, Fons?’ vond zijn vrouw.

‘Nee lieve, het valt beslist niet mee,’ zei de man. Hij tikte met zijn voet tegen de deurtjes. ‘Misschien zien vrouwen het niet zo snel, omdat ze zich goed aan een gegeven situatie kunnen aanpassen. Omdat ze het dagelijkse werk gewoon gedaan willen hebben. Maar ik zie het wel.’

‘Ja jij,’ lachte de vrouw. ‘Jij bent zo’n perfectionist.’

‘Goed, misschien ben ik dat,’ antwoordde de man. Hij keek naar Nell, die hem met onverholen aandacht stond op te nemen. ‘Hoe ziet u het, mevrouw?’

‘Ik let er niet zo op,’ moest Nell bekennen. ‘Ik denk dat u gelijk heeft, dat vrouwen makkelijker ergens overheen stappen omdat het werk gedaan moet worden. Ik ben echter benieuwd hoe u het ziet. Wat u hier om u heen ziet.’

‘Mevrouw, ik zie dat alles vervallen aan het raken is, dat de uitrusting overbelast is, daarbij niet van een professionele kwaliteit is,’ somde de man genadeloos op. ‘Pas zes jaar geleden is deze keuken aangelegd. Met gewone huis- tuin- en keukenmaterialen van de bouwmarkt. Die houden het niet zo lang uit. Kijkt u eens naar deze wandkast. Die is er in de negentiende eeuw ingebouwd. Er is niets kapot na anderhalve eeuw gebruik. Niets! De scharnieren niet... kijkt u eens hoe die deurtjes sluiten.’ Hij deed het voor, ze sloten perfect, met een klik in een klemmetje. ‘Kijkt u nu eens naar deze.’ Bijna driftig trok hij aan een deurtje. De toch al los zittende schroeven konden deze heftige beweging niet verwerken. Zonder enige weerstand te bieden werden ze uit het spaanplaat getrokken. De

man stond verbouwereerd naar het losse deurtje in zijn hand te kijken. 'Dat is ook wat,' mopperde hij. 'Het breekt onder mijn handen af.' Hij keek misprijzend naar de ruïne. 'Ik kan het niet eens terug in de oude staat brengen,' mopperde hij. 'Het materiaal is helemaal vergaan.'

Nell kon het zien nu ze er op attent gemaakt was. Aan de ene kant was de keuken tijdloos, solide en prachtig, aan de kant waren de aanrechten bouwvallig, de ovens zo versleten dat ze onveilig gebleken waren (achter de oven die in brand had gestaan was de muur met zwarte roet bevestigd) en de kastjes hingen uit elkaar.

'De toiletten en de douches hier buiten zijn vies en staan op instorten,' somde de man verder op. 'Het raam van onze kamer kan niet meer dicht. Zo kan ik wel door gaan.'

Ze besloten dat het tijd was voor een kop thee. Ze gingen gedrieën aan de immense keukentafel zitten. 'Kijk eens naar dit juweel van een tafel,' nodigde de man uit, demonstratief het door jaren gebruik ongelijk geworden hout strelend. 'Waarschijnlijk ook anderhalve eeuw oud. Moet je zien hoe stevig.' Hij probeerde met alle kracht de tafel te schudden, maar het gevaarte gaf geen krimp. 'Dat zou je eens met een moderne tafel moeten proberen. Die schrankt binnen de kortste keren, als je er te hard aan schudt knappen de poten er onderuit.'

'Bent u meubelmaker?' vroeg Nell.

De man lachte even. 'Nee, ik ben vertegenwoordiger in schoenen.'

'Hoe komt u dan aan al die kennis?'

'Gewoon.' Hij lachte weer. 'Ik heb oog voor kwaliteit. Niet alleen in schoenen, in alles. Als dat eenmaal hebt herken je het in zoveel dingen. Of juist dat het er niet in zit.'

'Fons is een beetje te bescheiden, mevrouw. Hij timmert graag en ik moet zeggen, als hij iets heeft gemaakt is het ook voor de eeuwigheid.' Ze lachte hartelijk. 'Ik zeg wel eens, als ons huis instort blijft alleen staan wat Fons heeft gemaakt.'

Nell stond op. Ze was opeens onverklaarbaar moe.

'Bedankt voor het helpen afwassen, bedankt voor het gesprek. Ik heb er een hoop nieuw inzicht door gekregen.'

‘Graag gedaan.’ De man stond op. ‘U ziet er moe uit, wij maken het hier wel af.’

Nell knikte dankbaar. Afgepeigerd slofte ze de trap op naar haar kamer. Ze trok haar lange broek uit en ging onder het spreid op haar bed liggen. Ze peinsde nog wat na over het gesprek in de keuken en viel tenslotte in slaap.

Ze werd koortsig wakker van de etensbel. Slapen overdag bekwam haar toch al niet zo goed. Als ze met zoveel onbeantwoorde vragen zat werd het helemaal een mistige bedoening in haar hoofd. Mistroostig keek ze op haar horloge dat ze op het nachtkastje had liggen. Twee uur. Wel laat voor de lunch.

Ze had weliswaar geen trek, maar besloot toch naar beneden te gaan. De eetzaal zag er piekfijn uit. Vera was bezig alle tafeltjes van een schotels salade en mandjes met brood te voorzien. Nell keek er bevreemd naar. Er waren maar weinig gasten; waar was al dat eten voor nodig? Waar waren de anderen van de staf? En waarom hielp er niemand? ‘Zal ik je even helpen?’

Vera keek haar gejaagd aan en schudde haar hoofd. ‘Zoek maar een plekje. Ik ben bijna klaar met uitserveren.’

Nell zocht een tafeltje uit waar al eten stond uitgestald. Het brood was van de dorpsbakker; Vera had duidelijk geen tijd gehad om zelf te bakken. Er stond alleen een karaf water om te drinken. Nell besloot dan maar zelf thee te zetten.

In de keuken was Vera druk in de weer met opruimen. ‘Och, helemaal niet aan gedacht,’ zei ze toen ze Nell bezig zag met ketel en theepot. ‘Doe je de lunch helemaal in je eentje?’

‘Ach ja,’ mompelde Vera, ‘Amalia is met Dirk bezig met de boekhouding en Angèl heb ik de hele dag al niet gezien.’

‘O? Ik dacht dat jullie allemaal zaten te vergaderen?’

‘Nee, Angèl was er niet bij. We waren met ons vieren.’

‘Vier? Was Bea er dan ook bij?’

‘Hoe kan dat nou? Die ligt in het donker en mag zich niet bewegen. Dat weet je toch, met een hersenschudding mag je helemaal niets.’

‘Wie was er dan nog meer bij dan jij, Amalia en Dirk?’ hield Nell aan. Het water kookte, ze draaide gauw het gas uit en goot de theepot vol. Vera ging rechtop staan met haar handen in de zij. ‘Je wilt wel alles weten hè?’ Het was als een grapje bedield, maar haar ergernis klonk er doorheen.

Nell keek haar koel aan. ‘Ja, ik wil het graag weten.’

‘Nou, die vrouw, God hoe heet ze, nou ja, ze noemt zich Phyllis. Ze is directrice van een ziekenhuis geweest, ze is hier met haar man... ik weet niet hoe ik haar moet beschrijven. Ze is groot, kort grijs haar en een bril. Wel knap om te zien. Als je er van houdt. Ze had aangeboden het management op poten te zetten.’

Blijkbaar was haar eerdere terughoudendheid verdwenen; ze wilde graag alles aan Nell vertellen. ‘Ik vond het een langdradig gezeur, moet ik zeggen. Eerst hele verhalen over zichzelf, wat ze allemaal gestudeerd heeft en hoelang ze al in de leiding zit. En dan afkatten wat er allemaal niet deugt hier. Dat je targets moet stellen zoals aantallen gasten die je per jaar wilt, hoeveel geld die opleveren en hoe je de kosten kunt drukken door groot in te kopen en met stagiaires te werken die je niet hoeft te betalen. Ze had het ook over subsidies en investeren.’ Ze keek Nell aan. ‘Zullen we hier samen een hapje eten?’ stelde ze voor.

‘Ja, gezellig,’ zei Nell. ‘Ik haal de salade en het brood wel op.’

‘Goed, dan pak ik borden en kopjes. Wat voor een thee heb je gezet?’

‘Verbena.’

‘O, die lust ik niet. Ik zet wel wat gewone thee.’

‘Het water is vast nog wel heet.’

‘Het kookt zelfs nog. Je had het gas niet uit maar laag gedraaid. Je bent zeker zo’n horecaforneus niet gewend.’

Nell schudde ontkennend haar hoofd en kwam even later terug met de saladeschotel en een mandje brood. ‘Er zitten maar twaalf mensen te lunchen. Heb je niet veel te veel gemaakt?’

Vera haalde haar schouders op. ‘Ach, dat geeft niet. De salade gebruik ik straks wel bij het diner, ik geef er gewoon een ander smaakje aan. Het brood dat over is rooster ik om er paneermeel van te maken. Dit gekochte brood kun je niet bewaren.’

Nell glimlachte. 'Je bent zo praktisch.'

'Ach. Dat vind ik nou leuk.'

'Ik ken dat. Ik denk dat de meeste vrouwen dat hebben, van het een het ander maken en liefst twee dingen van één.'

'Ja,' grijnsde Vera. 'Ik ben gek op klikjes.' Haar gezicht betrok meteen.

'Die vrouw trouwens niet. Volgens haar mag je gekookt eten niet bewaren vanwege bacteriën en schimmels. Maar zolang bewaar ik nooit iets. Hooguit tot de volgende dag. Maar zelfs dat mag niet van haar.'

'Ach, in een ziekenhuis zullen wel strengere regels gelden.'

'Ja maar dit is geen ziekenhuis,' mopperde Vera. 'Dit is een hotel.'

'Zie jij het landgoed als een hotel?' Nell moest aan Magdalena denken, die in een hotel geboren was en haar kinderen er had grootgebracht.

'Ik weet niet,' aarzelde Vera, 'het heeft wel veel van een hotel, maar eigenlijk is het dat ook niet.' Ze grinnikte. 'En een kampeerboerderij kan je het ook niet noemen.'

'Nee. Weinig boerderij. Meer een landgoed met gastenverblijf. Ik denk dat het volgens de wet een hotel is.'

'En ik denk dat ik maar weer aan het werk ga. Over drie uur moet het diner er weer zijn.'

'Zo vroeg al?'

'Ja, die mevrouw vond dat acht uur te laat is voor het diner. Dat was niet gezond, zei ze.'

'Krijg nou wat!' zei Nell verbluft. 'Dat bepaal ik zelf wel. En trouwens, in dit land dineert men nooit voor achten.'

Vera haalde ongemakkelijk haar schouders op.

Nell begon een enorme hekel te krijgen aan die onbekende vrouw die zich in de staf had ingedrongen. Ze besloot Magdalena te zoeken om haar raad te vragen. Die had haar hele leven een hotel gerund.

Toen ze na lang rondlopen en vragen nog geen spoor van haar vriendin had ontdekt ging ze peinzend naar haar kamer terug. Ze had gehoord dat Amalia met Dirk naar de stad was voor zaken en dat haar zoontje bij Bea was, maar die sliep. Ze kon geen bezoek ontvangen, zei een verpleegster.

Terneergeslagen zat ze een tijdje uit het raam te kijken tot ze besloot de tuinman te zoeken. Het leek wel of alle coherentie uit het landgoed was verdwenen. Misschien had hij er nog enige grip op, hoewel ze het ergste vermoedde. Waarschijnlijk ontweek de tuinman alles wat op vergaderen leek, had hij zich gewoon ergens verstopt. Misschien was hij wel helemaal vertrokken. Gehaast liep ze naar beneden, door de tuin naar de boomgaard. Omzichtig naderde ze de oude caravan en klopte aan. Toen er geen reactie kwam keek ze nieuwsgierig naar binnen.

Het zag er netjes en bewoond uit. Met een zucht van verlichting kon ze haar alarmerende gedachte van zich afzetten: hij was niet vertrokken.

Van het wandelen in de weelderige tuin kikkerde ze op. Ondanks het grauwe weer straalde de tuin licht uit, alsof het groen en de kleurige bloemen het grijze licht alles peurden wat er inzat. Alsof ze de ongebruikte kleuren niet zomaar terugkaatsten, maar kwadrateerden. De harde wind was er nauwelijks te voelen, de bomen en struiken tilden de vlagen over de tuin heen. De kruinen bewogen heftig, overal was er een alles overstemmend geruis van luchtstromen door takken en bladeren.

Ze besloot een langere wandeling te maken en ging terug naar haar kamer om wandelschoenen en een windjack aan te trekken. In het voorbijgaan wierp ze een blik in de keuken. Vera had hulp gekregen van twee vrouwen. Het was er warm, het rook lekker en ze waren gezellig aan het keuvelen onder het werk. Nell was er blij om. Vera had tenminste haar eigen plekje met de juiste sfeer. Ze snaaide een stuk brood mee en ging het terras op. Er was niemand buiten, de stoelen stonden schuin tegen de tafeltjes of waren opgeklapt, de parasols waren dichtgevouwen. In het zwembad dreven dorre bladeren.

Nell liep de oprijlaan af en sloeg op een gegeven moment rechtsaf een veelbelovend karrenspoor in. In de beschutting van het bos en de muurtjes langs de weilanden was de lucht kalm, niet meer zo guur. Zelfs niet toen een vlaag regendruppels over het bos en de eenzame wandelaarster trok. Ze genoot van de vrede. Er was geen enkel door mensen veroorzaakt geluid te horen. Ook van hun verleden aanwezigheid was niets te merken: geen sporen, geen afval, geen prikkeldraad.

Alleen de muurtjes langs de hellende weilanden en het karrenspoor zelf getuigden van 's mensen bemoeienis. Het was een kleinschalig, afwisselend landschap, dat een grote herbergzaamheid tentoon spreidde.

Bij een kruispunt van karrensporen ging ze op een muurtje zitten. Onder de zware eikenbomen was het droog en beschut. Binnen de bescherming van het landschap, dat naar haar een gevoel van afhankelijkheid overbracht, stelde Nell zich open voor alle beroering die zich in haar had opgehoopt. Haar blik, vertroebeld door tranen vanwege de heftige gemoedstoestand die dat teweeg bracht, dwaalde over de dichtbeboste hellingen, de muurtjes, de lege weilanden en de laantjes die er net zo ongebruikt uitzagen. Ze was bezig afscheid te nemen, merkte ze, alsof ze rouwde om een overleden geliefde. Dat wilde ze helemaal niet. Ze was helemaal niet van plan om hier weg te gaan.

Na een tijdje vond ze het welletjes. Genoeg gejeremieerd. Kordaat stond ze op om dezelfde weg terug te gaan als ze gekomen was.

In het onverwarmde huis hing een matte onrust. Er waren niet veel gasten; de paar die in de lounge rondhingen verveelden zich zo te zien. Uit de keuken klonk gekletter van pannen en vaatwerk. Ze wilde de deur openen, maar een geërgerde stem die iets onverstaanbaars tegen een ander riep weerhield haar. Nee, voor een praatje kon ze hier beter niet binnengaan, niet nu de spanning opliep zo vlak voor het diner. Ze was even vergeten dat het vervroegd was. Mistroostig liep ze naar boven, naar haar kamer. Mopperend op zichzelf dat ze zo beïnvloedbaar was door stemmingen trok ze haar vochtige kleren uit en besloot een hete douche te nemen. Voor een bad was geen tijd meer. Nog meer mopperend op die vermaledijde vrouw die blijkbaar zoveel in de melk te brokkelen had dat ze eenzijdig het tijdstip voor het diner had weten te vervroegen, waardoor Nell nu geen bad kon nemen, liet ze zich opwarmen door het hete water. Het bronwater zou volgens de folder een helende werking hebben; ze moest, zich afdrogend, bekennen dat het haar humeur enorm had verbeterd. Neuriënd trok ze warme kleren aan en daalde diep in gedachten de trap af.

Tot haar blijde verrassing zag ze Amalia in de eetzaal bezig de tafels te dekken.

Ze liep op haar toe en wilde net haar naam roepen, toen een geagiteerde vrouw met een schort voor en een pollepel in de hand Amalia's aandacht opeiste. Zonder Nell gezien te hebben rende ze naar de keuken. Verbouwereerd stond Nell haar na te kijken. Wat een drukte! En een drukte die niet prettig aandeed, constateerde ze. Met haar gevoel voor sferen en stemmingen, met name voor onderhuidse roerselen die door lichaams taal werden verraden, peilde ze teleurstelling, onrust en verdeeldheid. Aan de basis daarvan lag, zoals altijd, angst. Maar waarvoor, daar was ze nog niet achter.

Er werd tijdens het diner door meer mensen gemopperd dat het veel te vroeg was. Nell keek om zich heen, er waren vrij veel gasten afwezig. Zouden die te laat komen of elders eten?

Na het eten wandelde ze door de tuin, diep in gedachten.

Ze ging vroeg slapen.

Nell schrok wakker uit een droom en ging overeind zitten. De droombeelden vervaagden, maar de essentie ervan klonk helder na in haar waakbewustzijn. Dat was er verkeerd! Ze was zelfs een beetje ontsteld van haar heldere ingeving. Business as usual! Niemand had de uitdrukking gebezigd, maar het kwam er wel op neer. Alles kwam neer op de schouders van Amalia. Nee, het klopte niet om iemand zonder ervaring, die er pas twee dagen was, op te zadelen met de opdracht om het landgoed precies zo door te laten draaien als voor de vertrek van de eigenaars. Dat klopte niet. Dat kon natuurlijk niet. Amalia en Angèl, Vera niet te vergeten, waren Henry en Bea niet.

Het groeiende inzicht maakte haar lichaam ongedurig, vroeg om actie. Ze besloot op te staan om buiten wat te gaan wandelen of op het terras te zitten. Ze trok een lange broek en pull-over aan vanwege het kille weer, ontsloot zachtjes haar kamerdeur en sloop de trap af naar de hal. De hemel was nog zwart, maar er waren een paar lichten rond het huis die de hele nacht aan bleven.

Net buiten de lichtkring van zo'n nachtlamp ging ze op een stoel bij het zwembad zitten.

Het schrapende geluid van de stoelpoten was nauwelijks te horen boven het gesjirp van de cigales. Toch had iemand het gehoord. Of was het toeval dat de grote donkere gestalte van Angèl naast haar plaats nam? Hij maakte er geen enkel geluid bij. Even had ze het gevoel dat het niet werkelijk gebeurde, dat ze hallucineerde.

Totdat hij sprak.

'Over een week is iedereen vertrokken, mevrouw. Ook Vera en die andere dame. Amalia en ik zullen voor mevrouw zorgen en zolang ze nog niet beter is, voor het landgoed.'

'Dat heb ik me ook bedacht, Angèl. Redden jullie dat? Spreken jullie de taal voldoende? Kun je hem voldoende lezen?'

'Uw ongerustheid is terecht, ben ik bang. Er zijn laatst twee mannen geweest in kostuums en met leren tassen. Mevrouw was daarna erg uit haar doen.'

'Ik zal er Dirk attent op maken, Angèl.'

Ze had graag verder willen praten, maar Angèl verdween als een schim in de nacht.

Het was de volgende ochtend een stuk gezelliger in de eetzaal. Nell vond het wel een beetje kaal, nergens bloemen, en ze miste iets essentieels. Toen ze de mandjes met broodjes zag wist ze het: de geur van versgebakken volkoren brood.

Maar kennelijk was de organisatie de zaak weer meester, want het waren wel verse broodjes, uit het dorp. Tot haar blijdschap zag ze Magdalena binnenkomen. Ze zwaaide en haar vriendin kwam aan haar tafeltje zitten.

'Ze zitten weer te vergaderen,' zei ze, lichtelijk misprijzend.

'Maar het ontbijt is toch in gereedheid?'

'Als je gasten komen eten, is er iemand in de eetzaal. Dan ga je niet met het hele team vergaderen.'

'Er zal wel een hoop te regelen zijn, Magdalena.'

'Ach ja, misschien ben ik te streng.'

Terwijl ze zaten te eten liep de eetzaal verder vol. Hij was te klein voor alle gasten; Nell was benieuwd hoe dat opgelost zou worden.

De twee dames keken toe hoe het probleem zichzelf oploste. Enkele gasten namen hun ontbijt mee naar hun kamer, anderen wachtten al keuvelend tot er een tafeltje vrij kwam, dat de vertrekkende gasten eerst even opruimden.

‘Gelukkig is de ergste chaos voorbij,’ zuchtte Magdalena. ‘Ik was even bang dat er gasten zouden vertrekken vanwege het gebrek aan leiding.’ ‘Het is nogal wat om een hotel in vol bedrijf over te moeten nemen, zonder enige voorbereiding,’ meende Nell.

Nadat ze hun tafeltje hadden opgeruimd en schoon geveegd voor de volgende gasten, liepen ze naar de lounge. De teamvergadering, die daar gehouden werd, was opgebroken, maar er was niemand van de staf te zien.

‘Ik wilde vanochtend naar de stad,’ zei Magdalena. ‘Ik heb een paar dingen nodig. Heb je zin om mee te gaan?’

Dat had Nell. Even later reden ze de parkeerplaats af in Magdalena’s auto. Op de toegangsweg moesten ze uitwijken voor een colonne van drie auto’s. De voorste was een politiewagen.

‘Oh oh, dat voorspelt niet veel goeds!’ zei Nell bezorgd.

‘Wil je dat we teruggaan?’

Nell zat even in dubio, schudde toen haar hoofd. ‘Nee, daar wil ik niet bij zijn. Dat lossen Dirk en die vrouw zelf maar op. Kom, we gaan koffie drinken op een terrasje.’

‘Wel verwarmd, hoop ik.’ Magdalena gaf gas.

24

Amalia deed open. Ze schrok van de drie ernstige mannen met aktetasen en twee politieagenten.

‘Bent u de vrouw des huizes?’ vroeg de voorste man. Dat verstond ze gelukkig. Hij keek op een papier en noemde een verbasterde naam.

‘Wacht hier, alstublieft, ik haal de manager. Ik ben... eh, personeel.’

De mannen liepen achter haar aan naar binnen. Een beetje verontwaardigd draaide ze zich om en zei: 'U kunt hier wachten, ik haal de manager.' Twee mannen en een politieman liepen echter gewoon door, of ze er alle recht toe hadden. De man die haar aangesproken had legde uit: 'Het zijn controleurs van de gemeente. Zij hebben het recht het hotel onaangekondigd te controleren op hygiëne en brandveiligheid.'

'O, ja, dan... eh, hier is het kantoor, ik zal even kijken... nee, hij is er niet. Loopt u met me mee?'

'Hij? Ik meende dat mevrouw Beatrice Vermont-Anglecourt de eigenaresse is?'

Het was voor het eerst dat ze de familienaam van Bea hoorde en, ondanks de uitspraak, kon verstaan.

'Mevrouw Bea heeft een zware hersenschudding en mag geen bezoek ontvangen.'

'Hm. Is er een doktersverklaring?'

'Eh, wat...?'

Een verklaring van de behandelend geneesheer, juffrouw, die bevestigt wat u beweert.'

'Ik... dat weet ik niet, mijnheer. Ik ben gewoon een wwoofers vrijwilliger. Ik werk hier pas een paar dagen.'

'Mag ik uw papieren zien?'

'Papieren?' Amalia begon te zweten. Dit was niet in de haak!

'Uw paspoort, juffrouw.'

Toen ze hem overdonderd bleef aanstaren vervolgde hij koud: 'Of moet ik er een politiebeambte bij halen?'

'Nee, nee, dat... maar u wilde toch dat ik u naar de manager breng?'

'Dat zijn uw woorden, juffrouw.'

Amalia begon te beseffen dat dit geen gewoon bezoek was van ambtenaren, maar een soort overval. Dan moest Angèl gedeisd blijven, want die had geen papieren!

Subtiel veranderde ze van tactiek. Ze had dit eerder meegemaakt. Toen ze zestien was en verdwaasd op de boerderij rondliep met een baby op haar heup. Toen haar vader net was gestorven en er mannen van de

bank waren gekomen die net zo rondliepen alsof het allemaal van hen was. Ze had haar moeder toen niet kunnen helpen, maar nu had ze de ervaring wat er zou gebeuren. Eerst lieten ze alles in de soep lopen en namen daarna het hele bezit voor een schijntje over. Haar onzekerheid maakte plaats voor een kille woede. Misschien zou ze nu wel verschil kunnen uitmaken.

‘Als u belooft geen geluid te maken, kan ik u mevrouw Bea even laten zien. Dan weet u dat ik geen onwaarheid spreek.’

De man knikte nors. Uit de richting van de keuken klonken boze stemmen. Amalia ging gauw de gang in naar de vertrekken van Bea, opende een deur, legde een vinger op haar lippen en wees.

In een bed in haar salon lag Bea. Ze sliep niet, want ze hield Pietro vast, maar ze reageerde niet op het openen van de deur.

Amalia sloot de deur weer. ‘De interim manager is waarschijnlijk in de lounge, mijnheer. Zal ik u voorgaan?’

In de lounge was niemand. Dirk was natuurlijk in de keuken, waar nog steeds luide stemmen klonken. Ze meende die van Vera boven alles uit te horen.

Ze liep, gevolgd door de deurwaarder, want dat was hij volgens Amalia, door de eetzaal naar het pandemonium in de keuken.

Op het moment dat ze binnenkwamen probeerden de twee politiemannen Vera in de handboeien te sluiten. Ze stond met de rug tegen het fornuis, waarbij een derde man verwoede pogingen deed om het te verzegelen. Dirk stond tegen Vera te argumenteren, gasten praatten luidkeels tegen elkaar.

Amalia floot schel op haar vingers. Het was meteen stil.

‘Heren, wat bent u aan het doen? U kunt een kokkin niet zomaar van haar fornuis halen als ze staat te koken. Wat zou uw vrouw er niet van zeggen?’ riep ze in de landstaal. In het Engels er achteraan: ‘Vera, kom hier bij me. Dirk, dit is een deurwaarder die de manager wil spreken.’

De mensen in de keuken keken haar verbaasd aan. Zo kennen ze me nog niet, dacht Amalia zenuwachtig. Ik zelf eigenlijk ook niet. Ze probeerde niets van de onzekerheid te laten merken, die maar heel oppervlakkig overstemd was door de woede over wat haar moeder was overkomen.

Tot haar opluchting werd haar opmerking begrepen. De twee agenten borgen hun handboeien op en knikten. Nee, moeder de vrouw kon je beter niet storen bij het koken. Vera maakte zich met boze blikken los van het fornuis en kwam schoorvoetend naar haar toe. Dirk stapte in haar plaats en probeerde de controleur te overreden om te wachten met verzegelen tot de maaltijd gereed was.

De controleur richtte zich op en ging naast de twee agenten staan.

‘Zo,’ Dirk kwam naar hen toe en stak een hand uit naar de deurwaarder. ‘Wat kan ik voor u doen? Mijn naam is Dirk van Houten en ik neem hier waar zolang onze gastvrouw aan haar bed gekluisterd is.’

Amalia keek bewonderend naar hem op. Hoe hij dat zei! Ze had niet geweten dat hij de taal zo vloeiend sprak.

‘Kom zo bij me, in de lounge,’ zei hij in het Engels en nam de deurwaarder mee de eetzaal uit.

Amalia bracht Vera naar het fornuis, waar ze weerspannig rondkeek en demonstratief met deksels en pannen begon te kletteren.

‘Heren, kan ik u iets te drinken aanbieden?’ vroeg Amalia en wees op een tafeltje in de eetzaal waar flessen wijn, karaffen water en glazen stonden.

De drie mannen keken elkaar aan en liepen eensgezind naar het tafeltje. Waar is de andere controleur? vroeg Amalia zich af, terwijl ze glazen witte en rode wijn inschonk.

‘Heren, wij serveren zo dadelijk de lunch voor onze gasten. Misschien wilt u tot na de maaltijd wachten tot u eh, doet wat u moet doen? Zolang bent u onze gasten en kunt u de lunch met ons gebruiken.’ De mannen knikten naar elkaar. Ze liet de flessen op het tafeltje staan en zei: ‘Wilt u mij verontschuldigen? Ik moet even naar de baas.’

De mannen keken haar welwillend aan en lieten hun ogen taxerend over haar figuurtje glijden. Ze boog voorover om iets van de grond te rapen, zodat de mannen haar borsten vrij in haar bloesje konden zien bewegen. Ze kreeg van de zenuwen bijna de slappe lach. Dat had ze nou nooit van zichzelf gedacht. Met een rood hoofd maakte ze dat ze wegkwam en schoot het toilet binnen. Met de handdoek voor haar mond proestte ze het uit. Van de weeromstuit moest ze plassen.

Gekalmeerd liep ze de lounge binnen. Dokter Stein stond te praten met de deurwaarder. Dirk zat een papier te lezen en keek op. 'O Amalia, weet jij iemand onder de gasten die deze officiële taal kan begrijpen?'

'Eh, nee, maar ik zal even rondvragen. De controleur en de politiemannen heb ik uitgenodigd voor de lunch. Waar is die andere controleur? Dan kan ik hem ook zeggen dat ze kunnen blijven eten.'

'Ja, doe dat,' zei Dirk afwezig en ging verder met lezen, een frons tussen zijn wenkbrauwen.

Amalia ging naar de eetzaal en vroeg aan de groepjes gasten of iemand kon helpen met vertalen. Een vrouw stak aarzelend haar hand op. 'Ik heb de taal gestudeerd, maar ik weet niet of ik alle nuances van een officieel stuk kan weergeven.'

'Elke hulp is welkom, mevrouw. U kunt Dirk in de lounge vinden.'

Amalia voelde zich als een kat in haar eigen huis, alert, de situatie meester. Ze zag de andere controleur binnenkomen, ving hem op en ging hem voor naar het tafeltje van zijn collega en de politieagenten.

In de keuken was Vera, geholpen door twee gasten, druk bezig de boel klaar te maken voor uitserveren. Amalia laadde een blad vol en bediende de mannen persoonlijk. Ze maakte onbeschaamd gebruik van haar vrouwelijke charmes, lachte bij elke pikante opmerking en schonk de glazen van de mannen nog eens vol. Ze ontsnapte aan een al te grijpgrage politieagent door naar de keuken te rennen voor stukken kaas en brood.

Ze excuseerde zich na een paar minuten nogmaals en snelde naar de lounge. Dirk keek op met een vragende blik; ze knikte even om te laten weten dat alles onder controle was.

De deurwaarder zei: 'Ik heb met dokter Stein gesproken, juffrouw. Hij heeft bevestigd wat u mij heeft medegedeeld. Het spijt me dat de eigenaresse zo zwaar gewond is.' Hij wendde zich ook tot Dirk. 'Het komt slecht uit, want ik heb de opdracht het vonnis van het hof uit te voeren. Hebt u het kunnen lezen?'

'Dankzij de hulp van deze dame, ja. Ik heb begrepen dat de eigenaresse toestemming moet geven voor het leggen van een persioolleiding over het landgoed.'

‘Dat klopt. U ziet op bijgaande kaart waar het tracé loopt.’

‘Is het de bedoeling dat de grond in kwestie onteigend wordt?’

‘Nee, er is een erfpacht canon mee verbonden.’

Dirk bestudeerde het papier.

‘U ziet dat er een dwangsom is gemoeid met elke dag uitstel, ingaande morgen?’

‘Dat is nogal snel.’

‘De kwestie loopt al ruim een jaar. Er staat een subsidie van het Structuurfonds van de Europese Gemeenschap op het spel. De overleden mede-eigenaar heeft geen enkele medewerking gegeven aan de uitvoering van het rioleringsproject. De rechter heeft nu uitspraak gedaan en er wordt geen uitstel meer geduld.’

‘Hm. Dat wordt moeilijk. Dokter Stein! Zou mevrouw Vermont in staat zijn een handtekening te zetten?’

De oude geneesheer kwam naderbij en streek over zijn sik. ‘Dat hangt er van af. Opwinding kan in haar huidige toestand een hersenbloeding veroorzaken, dat moet ten allen tijde voorkomen worden. Maar een handtekening zetten, ja, dat kan ze wel. Als ze wakker is.’

‘Als ik haar een machtiging laat tekenen...’ peinsde Dirk. ‘Die heb ik toch nodig om bancaire zaken te kunnen regelen.’

‘Ik heb een standaard machtiging bij me, als u wilt.’ De deurwaarder rommelde in zijn tas en haalde een bedrukt papier tevoorschijn. Dirk nam het aan en bestudeerde het een tijdje. ‘Hm, dit lijkt me wel oké,’ mompelde hij. Hij gaf het aan de vrouw naast hem. ‘Kunt u er nog even naar kijken? Het heeft het voordeel dat het in de landstaal is, bruikbaar voor alle dingen die hier de komende tijd moeten gebeuren.’

De vrouw las het nauwkeurig door en raadpleegde af en toe een woordenboek. Ze zag Amalia kijken. ‘Er is geen internetverbinding, gelukkig stond hier een goed woordenboek in de kast,’ zei ze verontschuldigend. ‘Waarom is er geen internet verbinding?’ vroeg Amalia.

‘Ik heb begrepen dat het een wifi is van het dorp, waarvan de zender op dezelfde mast staat als die van de mobiele netwerken. We zitten aan de grens van het bereik.’

‘Wel toevallig dat we uitgerekend vandaag geen verbinding hebben. We kunnen nu niemand om raad vragen.’

‘Wie had je dan willen raadplegen?’

‘Ik weet niet. Een advocaat?’

‘Dat is denk ik niet nodig, Amalia. Tenminste, wat deze machtiging betreft. Dit is een standaard machtiging voor alle rechtshandelingen, behalve het vervreemden of bezwaren van onroerend goed,’ merkte de vrouw op.

‘Hm. Mijnheer,’ vroeg Dirk aan de deurwaarder, ‘de toestemming die gevraagd wordt betreft toch niet het vervreemden of hypothecair belasten van het landgoed?’

‘Nee, mijnheer. Het betreft toestemming voor graafwerkzaamheden, leggen en inspecteren van een rioolleiding, met de verplichting het tracé vrij te houden en inspecteurs zonder toestemming vooraf toegang te verlenen.’

‘Ja, dat is bij ons ook zo,’ mompelde Dirk.

Hij stond op en nam Amalia bij de arm. ‘Excuseert u ons een moment. Wij zullen de eigenaresse benaderen voor een handtekening.’

In het kantoortje deed Dirk de deur dicht. ‘Amalia,’ zei hij haastig, ‘de machtiging zal op jouw naam moeten komen, want jij blijft als enige hier achter, met Angèl, maar die heeft geen papieren. Haal je paspoort, er moet een kopie bij van de paspoorten.’

Amalia verstijfde. ‘Moet ik tekenen voor die riolering? Waar... waar mijnheer Henry voor is verongelukt?’

Ze ging hevig geëmotioneerd zitten en schudde haar hoofd. ‘Dat kan ik niet doen, Dirk,’ fluisterde ze. ‘Hij zal me in mijn slaap komen verwijten dat ik hem verraden heb.’

‘Lieve kind,’ zei Dirk ongeduldig, ‘Er is geen andere mogelijkheid meer dan tekenen. Er staat een enorme boete op voor elke dag dat de aannemer moet wachten. Nee, Amalia, er zit niets anders op. Ik begrijp ook eigenlijk de weerstand niet van Henry en Bea. Het is de gewoonste zaak van de wereld dat kabels en leidingen door iemands land lopen. Of er overheen. Dat is in Nederland niet anders dan hier, ik wed dat het in de VS net zo is.’

‘Denk je?’

‘Dat weet ik zeker, Amalia. Het is mijn vak om dat te weten. Ik begrijp er dan ook niets van dat Henry zich zo heftig verzet heeft.’

Amalia stond op. ‘Ik weet het niet, Dirk. Ik ben bang om iets onherroepelijks te doen.’

‘Amalia, ik zal je mijn aanbeveling op schrift geven. Ik geef je als interim manager het beheer over het landgoed met de opdracht toestemming te geven voor de aanleg van de rioolleiding.’

‘Ze rilde even. ‘Goed Dirk,’ fluisterde ze, ‘ik zal het doen, maar ik ben bang.’

‘Je bent een sterke vrouw, Amalia. Kom, we gaan naar Bea voor de machtiging. Haal je paspoort, ik zoek dat van Bea wel op. Op de printer kun je een kopie maken.’

Met tegenzin ging Amalia naar haar plek boven de garage en pakte haar paspoort.

Ze maakten kopieën en gingen kijken of Bea wakker was en bereid om een machtiging aan Amalia te geven. Waarmee ze praktisch de hele financiële en juridische verantwoordelijkheid over zou dragen.

Bea was wakker en was tegen Pietro aan het neuriën, die aandachtig luisterde.

‘Lieve, ik heb het er met je over gehad om een van ons te machtigen om de zaken zolang waar te nemen,’ begon Dirk. Hij pakte Bea’s hand. ‘Het ziet er naar uit dat vanaf volgende week alleen Amalia en Angél nog hier zijn om voor je te zorgen. Angél heeft geen papieren, zodat Amalia als enige als zaakwaarnemer kan optreden.’

‘Dat heb ik me ook keer op keer liggen bedenken,’ fluisterde Bea. ‘Is dat niet teveel voor zo’n jong meisje?’

‘Het is een grote verantwoordelijkheid, ja. Maar er is niemand anders.’

‘Goed dan. Geef me een pen, dan zal ik tekenen. Maar alleen tot ik weer beter ben, hè?’

Ze nam de pen aan van Dirk en zette, met enige moeite, haar handtekening.

‘Amalia, lieve kind, kom even bij me. Weet je zeker dat je het aan kunt?’

‘Jawel mevrouw. Dirk helpt me op weg en u wordt heel snel weer beter. Het is maar voor even.’

‘Dan is het goed.’

Ze sloot haar ogen. Amalia tilde Pietro op, Bea was duidelijk uitgeput. Met een noodlottig gevoel dat ze in een val zat tekende Amalia de papieren die de deurwaarder zwijgend voor haar op tafel legde. Ze ervoer het als verraad aan mijnheer Henry en ze voorvoelde dat er iets slechts uit voort zou komen. Ze miste op dit moment Angèl zo erg, al wist ze dat hij zich niet kon vertonen, dat ze kwaad op hem was. Alleen de aanwezigheid van Pietro, die naast haar op de bank zat, opgepropt tussen twee kussens, gaf een geruststellend gevoel.

Er werden kopieën gemaakt in het kantoortje en aan alle betrokkenen uitgedeeld. De deurwaarder werd op een wenk van Dirk uitgeleide gedaan door de vertaalster.

‘Zo, nu is de keuken aan de beurt,’ zei Dirk grimmig. ‘Ga je mee?’

De controleurs zaten nog steeds aan hun tafeltje met de politieagenten te praten. De flessen waren nagenoeg leeg, de gezichten waren wat roder. Bij het zien van Amalia met Pietro op haar heup begonnen ze te wenken en luider te praten. Er werden over en weer grapjes gemaakt in dialect dat niemand kon verstaan, maar die de anderen deden bulderen van het lachen.

Dirk wierp een blik in de keuken, die vol was met driftig poetsende mensen. Het rook er naar ontsmettingsmiddel, zeep en zweet.

‘Over tien minuten zijn we klaar,’ hijgde Vera met een verwilderde blik in haar ogen.

‘Ga jij even kijken hoe het met de toiletten staat,’ vroeg Dirk en pakte Pietro van haar over. Amalia rende lichtvoetig weg, met verlekkeerde blikken nagekeken door de vier mannen aan hun tafeltje.

Dirk bestelde vijf espresso.

‘Ja, nu niet!’ viel een vrouw uit. ‘Je ziet toch dat we bezig zijn.’

‘Doe toch maar, voor onze gasten,’ maande Dirk.

‘Mevrouw, we moeten de controleurs nog even aan het lijntje houden!’ siste hij er achteraan.

De vrouw zette grote ogen op en ging beschaamd in de weer met het espresso apparaat.

Dirk en Amalia schoven stoelen bij, de espresso werd gebracht. Een van de gasten ontfermde zich over Pietro.

‘Zo, heren,’ begon Dirk gemoedelijk, ‘de zaak van de rioolleiding is opgelost, wat ons betreft kunnen ze vanmiddag nog beginnen met graven. Vertel u eens, waarmee kunnen wij u van dienst zijn? We zijn aan het eind van het seizoen, weet u, over een week zijn alle gasten vertrokken.’

Amalia, vol bewondering hoe Dirk het aanpakte, bestudeerde intussen vanonder geloken oogleden de gezichten van de vier mannen. Ze was op haar hoede, zoals ze van haar vader geleerd had als ze op jacht gingen.

Een van de controleurs glimlachte naar haar, de ander begon in zijn tas te rommelen. Op zoek naar sigaretten, bleek. Amalia haalde een asbak van het terras, waar wel gerookt mocht worden en zette die voor de man neer. Zorgvuldig streek ze met haar heup even tegen zijn elleboog. Dat had ze niet van haar vader geleerd, maar op de landbouwschool.

In een vloed van woorden legden de twee mannen uit dat de keuken, het sanitair en de brandveiligheid beslist verbeterd moesten worden, maar dat ze zo vlak voor het einde van het seizoen het nog een week door de vingers zouden zien, maar dat het volgend jaar echt verbeterd moest zijn, anders zouden ze genoodzaakt zijn het hotel te sluiten.

Even later kwam er nog een blad met espresso en plakjes cake. Vol-daan slurpten de mannen hun kopjes leeg, stonden op en namen met veel handenschudden afscheid. De twee politiemannen stonden er bij te grijnzen en naar Amalia te lonken.

‘Zo,’ zei Dirk met een bezorgd gezicht terwijl hij de voordeur sloot achter de vertrekkende mannen, ‘deze hele charade was dus opgezet om de handtekeningen.’

‘Maar ze hebben wel gelijk om de boel af te keuren,’ vond Amalia. ‘Dit kan echt niet meer.’

‘Ze wisten natuurlijk precies dat het onze zwakke plek is. De werkster zal heus wel in het dorp rondverteld hebben hoe het er hier toegaat. En dat

Bea met een hersenschudding in bed ligt.'

'Ja, ze gingen eigenlijk wel heel gemakkelijk weg, met alleen een mondelinge waarschuwing.'

'Het ging om de handtekeningen, Amalia. Daar maak ik me dus zorgen over. We konden er niet langer onderuit, maar ik ben bang dat we het nog zullen bezuren. Op een of andere manier. Ik vertrouw het niet. Vergeet niet dat dit hele land vergeven is van misdaatsyndicaten als de maffia. Lokale politiek, corruptie en maffia gaan vaak samen.'

'Ja, zou het? Wat zouden ze ons kunnen doen?'

'Ik weet het niet Amalia. Maar het voorspelt weinig goeds.'

'We hadden toch niet kunnen weigeren te tekenen?'

'Nee. Die deurwaarder kwam met een exploot van het hof. Theoretisch hadden we in beroep kunnen gaan, denk ik, maar daar zouden we een dure advocaat voor nodig gehad hebben en dan nog zouden we het waarschijnlijk verloren hebben. Er was eigenlijk geen enkele reden om toestemming te weigeren.'

'Toch heeft mijnheer Henry zich tot het uiterste verzet.'

'Er zit een luchtje aan, Amalia, maar daar win je geen rechtszaak mee.'

'Nee. Ik ga Angél zoeken. Hij moet het ook weten.'

25

Amalia ging naar buiten en keek om zich heen of ze Angél kon ontdekken. Ze was eigenlijk niet eens verrast toen ze hem de hoek om zag komen. Voordat hij bij haar was stak hij al zijn hand omhoog. 'Ik heb alles kunnen horen, Amalia,' zei hij. 'Ik heb jullie voortdurend in het oog gehouden.'

Haar opgewondenheid zakte. 'Laten we even gaan zitten,' mompelde ze. Haar benen konden haar nauwelijks meer dragen.

'Oké, maar niet hier.' Hij nam haar bij de arm en troonde haar mee naar het bassin van de bron. Ze gingen op de rand zitten en luisterden een tijdje naar het babbelende water.

‘Was je al die tijd in de buurt? Ik heb er niets van gemerkt.’

Hij glimlachte. ‘Als ik niet gezien wil worden, ziet niemand me.’

‘Waar was je dan?’

‘O, in Bea’s kamer, in de bijkeuken, bovenaan de trap...’

‘Hebben we het goed gedaan, Angèl?’

‘Je kon niets anders. Maar geen van deze mannen was te vertrouwen.

Houd het daar maar op. We zullen goed op moeten blijven letten.’

‘Ik hoop dat mevrouw Bea snel weer op de been is,’ verzuchtte Amalia.

‘Ik vind het een hele verantwoording, dat wij tweeën voor het landgoed moeten zorgen.’

‘Er zijn dan geen gasten meer, tot Kerstmis tenminste.’

‘Heb jij de boekingen dan gezien?’

Angèl knikte. ‘Ik heb na mijnheer Henry’s dood de administratie bekeken. Dat was het eerste wat ik wilde weten.’

‘Wat moeten we doen, Angèl? Moeten wij de keuken op laten knappen, en de toiletten?’

‘Ik zou daar even mee wachten, Amalia. Over een maand is Bea een stuk beter. Ik heb liever dat zij dergelijke ingrijpende besluiten neemt. Wij zullen haar verzorgen en het landgoed draaiende houden.’

‘We zullen toch eten moeten kopen.’

‘Dirk regelt heus wel dat je de beschikking krijgt over een bankrekening. Je hebt de machtiging van Bea getekend. Je zal een keer naar de stad moeten, naar de bank, om een kopie te brengen. Dan kun je ook geld opnemen. Kun je autorijden?’

‘Jawel. Dat kon ik al toen ik veertien was.’

‘Mooi. Ik zal kijken of ik de Landrover van Henry rijklaar kan maken. Per slot is dat mijn oude vak.’

‘Was je automonteur?’

Angèl knikte, op een manier waardoor Amalia afzag van verdere vragen. Ze draaide zich om en ging met haar voeten in de bron zitten. Ze bukte en doopte haar armen er ook in. Het water was koud, ze rilde er van, maar het stromende water voelde toch zacht en koesterend aan.

Met een diepe zucht ging ze staan en stapte op de rand van het bassin.

‘Ik ga weer naar de mensen. Ik moet nog dingen met Dirk bespreken.’
Angèl sloot zijn ogen even als teken dat hij haar gehoord had.

Dirk was in het kantoortje bezig.

‘Angèl heeft alles gehoord, Dirk. Hij is het er mee eens dat we geen andere keus hadden, maar hij heeft ook het gevoel dat er nog narigheid van komt. En hij wil de Landrover rijklaar maken dat ik ermee naar de stad kan.’

‘Dat is goed,’ zei Dirk verstrooid. ‘Kijk, ik heb een doos gevonden waar Henry al zijn bouwzaken in bewaarde. Hier is een ordner met keukenapparatuur en tekeningen hoe hij de keuken wilde verbouwen.’

Amalia bladerde door de papieren. ‘Hij had alles al bedacht! We zouden het zo uit kunnen voeren.’

‘Als er geld voor was.’

Amalia keek Dirk gealarmeerd aan. ‘Er was toch geld? Het hotel heeft toch nog nooit zo goed gedraaid als dit jaar?’

Dirk schoof zijn stoel achteruit en schudde zorgelijk zijn hoofd.

‘Er is iets niet in orde met de bank. De rekeningen worden al een maand niet betaald. De kredietlimiet is nog lang niet bereikt, integendeel, de roodstand vermindert, dus er zou ruimte moeten zijn. Alle inkomsten komen ook op die rekening binnen.’

‘Kun je dan niet inloggen en overboekingen doen?’

‘Hij pakt het wachtwoord niet. Ik heb het nog een keer aan Bea gevraagd, maar volgens haar is het wachtwoord goed.’

‘Is er contant geld?’

‘Ja, redelijk wat. Een paar gasten hebben contant betaald.’

Amalia leunde uit het veld geslagen tegen de deurpost.

‘Kun je daar nog wat aan doen, voordat je weggaat, Dirk? Ik had gehoopt dat we de boel een beetje op konden knappen, maar als ik het zo hoor kunnen we net overleven.’

‘Ik zal mijn best doen. Ik wil dit eerst met Bea bespreken, maar die slaapt.’

‘Goed. Roep me als je iets weet. Ik ga naar de keuken.’

De volgende dag riep Dirk Amalia en Angèl na de lunch bij zich in het kantoor-tje.

‘Ik ben vanochtend bij de bank geweest. Het is veel erger dan ik dacht. Het krediet is ingetrokken en de roodstand moet nu binnen een week voldaan zijn, anders gaan ze tot executie over.’

Amalia, die zich de hele ochtend al niet lekker voelde, keek hem bijna in paniek aan.

‘Dat kan toch niet zomaar?’ kwam de rustige stem van Angèl.

‘Hier kan blijkbaar alles,’ antwoordde Dirk bitter. ‘Ik heb de indruk dat er een machtige partij aast op het landgoed. Maar wat heeft het dat het interessant maakt voor winstjagers?’

‘Water.’

‘Wat bedoel je?’

‘De Waterberg! Het hele terrein van de top van de Waterberg tot het baaitje waar de beek in uitkomt behoort tot het landgoed. Stel dat je hier grootschalige verbouw van tropisch fruit wil beginnen, of een ressort voor rijke toeristen.’

‘Misschien is die rioolleiding niet voor rioolwater, maar om het water uit de Waterberg af te tappen,’ mompelde Amalia. ‘Waar ik vandaan kom was er ook altijd ruzie over irrigatiewater.’

‘Je zou wel eens gelijk kunnen hebben. Nu begrijp ik ook die dubbele lijn op de kaart.’ Dirk haalde de kaart tevoorschijn die van een eerder bezoek was achtergebleven. ‘Kijk, een dubbele lijn. Twee leidingen! Eentje voor rioolwater, de andere voor bronwater!’

Ze staarden alledrie met een soort afkeer naar de kaart.

‘Als ze de gemeente voor hun karretje kunnen spannen, moeten het wel heel machtige jongens zijn. Dan zijn er grote belangen mee gemoeid,’ mompelde Dirk. Hij keek Amalia en Angèl aan. ‘Kunnen jullie dat wel aan? Ik moet echt terug naar mijn bedrijf, anders bleef ik wel langer.’

Amalia keek naar Angèl.

‘We kunnen niet meer doen dan onze best, Dirk,’ zei ze toen Angèl niet reageerde.

‘We zullen wel wat bedenken.’

De volgende dag kwam Angèl het kantoortje binnen waar ze zaten te werken.

‘Dirk, Amalia, kom even mee. Ik moet jullie iets laten zien.’

Verbaasd liepen ze achter Angèl aan naar de garage. Hij was al een dag bezig met de Landrover.

De wielen waren er af. Hij wees naar een zwaar beschadigde band, waar stukken ijzerwapening uitstaken. Hij stak een schroevendraaier door een gat.

‘Dit is een kogelgat. Henry is niet verongelukt, er is een aanslag op hem gepleegd.’

Als verlamd staarden ze naar het gat. Angèl zat er gehurkt achter en keek hen strak aan.

Dirk zei als eerste iets. ‘Omdat ik het sterke vermoeden heb dat de politie hier onder een hoedje speelt met de plaatselijke boeverij, stel ik voor dat we dit onder ons houden.’

Angèl keek Amalia aan.

Haar ogen begonnen vonken te schieten.

‘Ze hebben hem vermoord,’ gromde ze, ‘Ze hebben mijnheer Henry vermoord, maar hij bleef leven.’

‘Denk je dat hij bewust heeft gezwegen over... wat hij wist?’ vroeg Dirk.

Angèl knikte. ‘Het meeste wel. Maar hij zal zich waarschijnlijk weinig van het ongeluk zelf herinnerd hebben. De auto is helemaal niet zo zwaar beschadigd. Hij is gekanteld en tegen een rotsblok of zoiets tot stilstand gekomen. Mijnheer Henry is er toen uit geslingerd en heeft zijn rug gebroken.’

‘Omdat hij niet wilde tekenen,’ gromde Amalia. Al haar woede, al haar frustratie over het verlies van haar vader en hun boerderij kwamen boven.

‘Ik raad jullie ten sterkste aan om dit onder ons te houden. Zie het als een waarschuwing dat ze heel ver willen gaan. Het is een duidelijk signaal dat het landgoed een grote waarde voor hen vertegenwoordigt,’ merkte Dirk op.

Angèl knikte langzaam, maar bleef Amalia aankijken.

‘We kunnen hen goed dwars zitten, meisje,’ zei hij zachtjes toen haar weerstand onverminderd bleef.

‘Hoe dan?!’ barstte ze uit.

‘Mensen die geweld gebruiken en begerig zijn, denken dat ze hun doel makkelijk kunnen bereiken. Ze worden lui in het denken. Daarmee tonen ze hun zwakke plekken. Daar kan je gebruik van maken, als je sluw bent en koelbloedig blijft.’

‘Een soort judo,’ zei Dirk bedachtzaam. ‘Gebruik de aanvalsenergie van je tegenstander tegen hemzelf.’

Angèl knikte. ‘Dat bedoel ik. Amalia, gebruik je woede om je verstand te scherpen. Je hebt met je vader toch gejaagd? Gebruik die verscherpte waarneming nu.’

Amalia boog, zwaar ademend, haar hoofd.

Angèl vervolgde: ‘Dirk, ben je het met me eens dat er geen uitweg is uit het dilemma waarvoor de bank ons gesteld heeft?’

Dirk schudde zijn hoofd. ‘Die is er wel. Ik kan privé een hypotheek nemen op het landgoed. Met een lening van mij kan het krediet afgelost worden. Maar dat zal niet genoeg zijn, dan verzinnen ze wel weer wat anders.’

Amalia keek hem strak aan. ‘Meen je dat?’

‘Jazeker. Dat geld kan ik vrijmaken. Maar dat duurt zeker twee weken.’

‘Wat kunnen ze daarna nog doen?’

‘Ze kunnen hun hypotheek verkopen aan een investeerder.’

‘Ja ja. En die zegt de hypotheek op.’

‘Precies.’

‘Ik ga morgen naar die bank!’ zei Amalia heftig.

‘Maak eerst een afspraak. Ik kreeg de directeur ook niet te spreken,’ waarschuwde Dirk.

‘Niks afspraak. Ik trek hem aan zijn stropdas over zijn bureau.’

‘Dat is mijn meisje,’ zei Angèl met een knipoog.

‘Lach niet om me!’ stampvoette ze.

‘Ik lach omdat ik voor me zie hoe je die directeur te pakken neemt,’ grijnsde Angèl.

De volgende middag werd Amalia verrast door een ongewoon geluid. Ze rende naar de garage. De Landrover stond op zijn wielen en de motor liep. Het stonk naar dieseluitlaatgassen, maar de motor liep regelmatig. 'Is hij in orde?'

'Afgezien van de deuken in de zijkant en de gebroken zijruiten is hij rijklaar. Ik heb al het glas verwijderd. We laten er later wel nieuwe ruiten in zetten.'

'Mooi. Ik ga meteen naar de stad. Laat de motor maar lopen, ik hoef me niet te verkleden, ik heb toch alleen deze kleren.'

'Wees voorzichtig, Amalia.'

'Laat mij maar. Ik heb een plannetje.'

Ze wilde niet laten merken hoe zenuwachtig ze was. Ze stapte in de wagen en was even bezig om de stoel zo in te stellen dat ze goed bij de pedalen kon. Ze reed achteruit de garage uit, toeterde en reed kalmpjes de inrit af. Het hart klopte haar in de keel, maar ze genoot van het moment.

Waar het toegangspad van het landgoed uitkwam op de geasfalteerde weg naar het dorp zag ze machines staan. Zeker om de rioolleiding aan te leggen. Er stonden een graafmachine, een bulldozer en even verder een graafmachine met een zware, hydraulische breekbeitel naast een enorme haspel met een dikke, zwarte leiding. Er was niemand bij aan het werk. Door het landschap liep een spoor van vers gebroken steen.

De weg voerde haar door het dorp, dat lag te slapen in de zon. De huizen waren op een steile helling bij elkaar gekropen, met smalle straatjes en een pleintje voor de kerk, van waaruit er een prachtig uitzicht was op de zee, over de daken van lager gelegen huizen heen.

Het was van daar een kwartiertje rijden naar de stad, door een droog en woest landschap. Haar landbouwkundige oog zag overwoekerde terrassen: sporen van landbouw uit een grijs verleden. Hier en daar was de ruïne van een boerderij herkenbaar, eeuwen geleden verlaten. Het was een desolaat, verarmd landschap.

Dichterbij de stad werd het landschap minder ruig en waren er akkers, verspreide wijngaarden en stukken met fruitbomen. Allemaal met zwarte irrigatieleidingen.

Waar ze het water vandaan haalden wist Amalia niet, waarschijnlijk uit een stuwmeer hoger in de bergen. Op de hellingen stonden ronde watertanks.

Ze had zich goed voorbereid en wist in één keer de bank te vinden en zelfs een parkeerplaats, maar dat was meer geluk dan wijsheid. Ze snoof de geur van de stad op. Stof, uitlaatgassen, pijnbomen.

Ze voelde haar woede nog zitten en ontleende er kracht aan. Ze had een goed plan en ze moest koelbloedig zijn, goed luisteren en toeslaan zodra de ander in het aas beet.

Ze zette een zonnige glimlach op en maakte haar rug hol, zodat haar boezem haar bloesje opbolde.

Binnen het monumentale gebouw viel het haar op dat het gebouw leeg aandeed. Waarschijnlijk was het meeste personeel ontslagen.

Een vrouw stond op toen Amalia nadrukkelijk kuchte.

‘Wat kan ik voor u doen?’

‘Dag mevrouw, ik kom namens Mevrouw Beatrice Vermont. Zij heeft een zware hersenschudding en ik ben zolang de zaakwaarnemer.’ Ze liet even de machtiging zien. ‘Mij is verteld dat ik de nieuwe bankdirecteur om advies kan vragen inzake de jachtrechten op het landgoed. Die zijn nog te vergeven. Kunt u hem vragen of hij mij daarover een minuutje te woord wil staan?’

Ik hoop dat hij bijt, dacht ze. Hij is nieuw in de streek en zal vast willen jagen. Dat willen al die kerels.

Ze dankte God toen de vrouw terugkwam en haar wenkte om haar te volgen. Hij bijt!

‘Wilt u hier even wachten? Wilt u wat drinken? Een espresso of cappuccino?’

‘Een cappuccino, met een glas water alstublieft.’

Nu zou ze een tijdje moeten wachten, wist ze. De man wilde niet te gretig overkomen.

Na een kwartiertje ging de deur open. Een man van in de dertig, keurig in het pak, werd door de receptioniste binnengelaten.

‘Mevrouw Amalia Rodriguez?’

Ze stond op en schudde de uitgestoken hand.

‘Gaaf u zitten. Wilt u nog wat drinken? Nee? Goed. Ik heb weinig tijd, maar u wilde een minuutje. Dat heb wel voor een mooie jongedame over. Waarover wilde u mijn advies?’

Ze lachte verblindend (hoopte ze) naar hem. ‘Ik ben niet alleen zaak-waarnemer, ik ben ook landbouwkundige. Mevrouw Vermont wil de teelt van groenten en fruit tot een nevenactiviteit maken. Tijdens de voorbereidingen stuitte ik op sporen van wildvraat. Bij navraag bleek dat er al een hele tijd geen jachtrechten zijn verleend aan de plaatselijke jagers. De eigenaars zijn zelf geen jagers, met als gevolg dat het landgoed een overpopulatie heeft van wilde zwijnen, reeën, herten en kleiner wild. De wildstand moet teruggebracht worden tot beheersbare proporties, en daar gehouden worden, anders is er teveel vraatschade.’

Ze had zijn aandacht op alle manieren, met haar benen, die ze over elkaar had geslagen, met haar décolleté en met het beeld van horden wild voor het schieten.

‘Ja, het is een eh, interessant gegeven, juffrouw Rodriguez. Maar dat is niet in een minuutje afgehandeld.’ Hij keek op zijn horloge, bladerde in zijn agenda en keek haar met een gladde glimlach aan. ‘Als u mij even de tijd wilt gunnen, zouden we het gesprek op een terras aan de overkant kunnen voortzetten. Dan kan ik u iets anders te drinken aanbieden dan deze eh, kantoorkoffie.’

‘Natuurlijk.’ Ze lachte al haar parelwitte tanden bloot. ‘Ik ben een natuurmens en verkeer liever onder de blote hemel dan in een gebouw.’

‘Mooi.’ Hij wreef zijn handen. ‘Als u mij toestaat, zal ik u voorgaan.’

In het kielzog van de bankdirecteur (hm, best lekker geurtje heeft die man) doorkruiste Amalia de grote hal en trad buiten in het helle middaglicht. De man liep intussen druk in zijn smartphone te praten. Al pratend wees hij een tafeltje aan onder een plataan en wenkte een kelner, die gediensig toeschoot en hun stoel onder hun zitvlak aanschoof. Er werden in rap tempo een karaf witte wijn, een karaf rosé en handenvol glazen aangedragen, mineraalwater, knabbeltjes, stokbrood met olijven en tapenade.

Nog steeds pratend in zijn mobiel schonk de man haar een glas rosé in, terwijl de kelner glazen met water vulde.

Amalia nam zich voor kalm aan te doen met de wijn. Ze was alcohol niet gewend. Ze begon met het glas water.

‘Zo, ik moest even een paar zaken afhandelen, neem me niet kwalijk, juffrouw Rodriguez...’

‘Zegt u toch Amalia.’

‘Graag, Amalia. Wel, ik heb even geïnformeerd bij mijn jagersvereniging en het kadaster. De eigenaars hebben consequent elk jaar verzoeken om het jachtrecht te mogen pachten afgewezen. Wat is er gebeurd dat ze zo opeens zijn omgeslagen?’

‘Ten eerste is mijnheer Henry overleden...’

‘O ja, dat is zo. Nog gecondoleerd. Is mevrouw Vermont dan een andere mening toegedaan dan haar echtgenoot?’

‘Mevrouw Vermont heeft mij ingehuurd om een commerciële tuinbouw en fruitteelt op het landgoed op te zetten, mijnheer. Ik heb haar duidelijk kunnen maken dat dat niet samen gaat met een ongebreidelde wildstand. Daarbij, ik kom van een boerderij in de States en wij zijn gewoon te jagen om het wild in toom te houden.’

‘Wel wel, u jaagt zelf?’

Ze knikte zelfbewust, nam een nipje van de wijn en zei met een valse bescheidenheid. ‘Ik ben een goed schutter. Mijn vader heeft me alles geleerd over het jagen en mijn moeder om het wild te bereiden.’ Ze sloeg haar benen met een zwaai over elkaar. Ze hoopte dat haar dijen dan in een flits zichtbaar werden tot aan haar slipje.

‘Ik hoop werkelijk dat wij elkaar nog eens op een jachtpartij treffen. Maar nu wat anders. Bent u op de hoogte van de eh, financiële situatie?’

Amalia zette haar glas neer en knikte, terwijl ze de man intens aankeek. ‘Ik ben zaakwaarnemer, mijnheer, zolang mevrouw Vermont nog ziek is. Er is al langere tijd een eh, groot verschil geweest tussen het beschikbare geld en de noodzakelijke uitgaven. Uw bank heeft nu ook nog het rekening courant krediet opgezegd, naar wij aannemen vanwege de internationale financiële crisis. Gelukkig heeft een van de gasten een ka-

pitaalinjectie toegezegd, waarmee we èn het openstaande krediet kunnen aanzuiveren èn de noodzakelijke investeringen doen voor de renovatie van de afgekeurde keuken, toiletten en brandveiligheid.'

'Wel wel, juffrouw, eh Amalia, ik ben vol bewondering voor de daadkracht die u ten toon spreidt. Ja, het is helaas noodzakelijk voor de bank om de uitstaande kredieten rigoureuus in te perken.'

Hij zweeg. Amalia zag, vanonder haar neergeslagen oogleden, even een ontevreden trekje over zijn gladde gezicht glijden.

'Wat kan ik in dezen nog voor u betekenen, juffrouw Rodriguez?'

Amalia deed of ze onzeker een stukje brood liet vallen en haar glas onhandig neerzette. Nu moest ze het goed spelen, ze mocht hem niet achterdochtig maken.

'Ik ben naar u toegekomen om u advies te vragen over het verpachten van de jachtrechten, mijnheer. Maar er is nog iets. Dat is het project waarvoor ik ben aangetrokken. Daar zijn ook investeringen mee gemoeid. Grondbewerking, afrasteringen, de aanschaf van specifieke machines voor zaaïen, wieden en oogsten, een koelcel, zaaigoed, salaris...'

Ze nam een slok water. 'Als het bankkrediet bij u wordt afgelost, de keuken, sanitair en brandtrap worden gemaakt, blijft er te weinig over voor mijn project. Is er misschien een mogelijkheid dat een deel van de kredietruimte beschikbaar blijft? Ik neem aan dat de jachtrechten ook inkomsten genereren.'

De man keek haar bewonderend aan over zijn glas.

'Je hebt lef, Amalia, daar heb ik respect voor. En je staat voor je zaak. Ik kan je niets beloven, maar ik zal mijn best doen. Hier, drink toch wat van deze heerlijke rosé. Of heb je liever wit? Kom ik zal een broodje met tapenade voor je maken.'

Ze nam het aan, er voor zorgend dat haar vingers de zijne aanraakten.

'Er is nog iets waarbij u misschien kunt helpen,' zei ze aarzelend. 'Het landgoed heeft een overvloedige watervoorziening. Lang niet alles is nodig voor irrigatie van de tuinen en gaarden die gepland zijn. Maar er is in de buurt niemand die iets met het water kan doen dat nu ongebruikt naar de zee stroomt. Is dat water misschien te verkopen?'

‘Water, hè? Ik zal kijken of dat iets kan worden.’

Hij dronk zijn glas leeg en stond op. ‘Hoezeer ik ook geniet van je aanwezigheid, Amalia, ik heb verplichtingen elders. Blijf alsjeblieft zitten, de kelner zal je van alles voorzien.’ Hij drukte haar hand, trok zijn mobiel en beende weg.

Was dat laatste niet een beetje teveel? peinsde Amalia. Ze nam een slok van de wijn, smeerde een broodje en speelde in gedachten het gesprek af. Had ze het goed gedaan? Of had hij achterdocht gekregen? Ze mocht niet te onschuldig doen, maar wel een beetje, want dan dachten ze macht over je te hebben.

Ze kwam er niet uit. Ze had haar troeven uitgespeeld, ze moest nu afwachten wat er gebeurde. Het kon ook allemaal in hun nadeel gebruikt worden, bedacht ze zich opeens met schrik. Nee, flauwekul. Ze wisten alles van het landgoed, letterlijk alles. Allang. Alleen wist zij nog steeds niet wat ze op het oog hadden. Want water is dan wel voor een agrarische onderneming van levensbelang, maar een bank en een boef gaat het om geld. En helemaal als het om een boevenbank gaat.

Ze dronk nog een glas water en besloot naar huis te gaan. Ze had toch geen geld om boodschappen te doen.

26

Ze was net op tijd terug voor het avondeten, zodat ze pas laat op de avond kon samenkomen met Dirk en Angèl voor een verslag van het gesprek met de bankdirecteur.

‘Je hebt gelijk, ben ik bang,’ vatte Dirk samen. ‘Ze vinden die dingen heel interessant, maar waarschijnlijk hadden ze ingecalculeerd dat ze het jachtrecht en het water toch al zouden bemachtigen.’

‘Wat?’ vroeg Angèl, die even in gepeins verzonken was geweest.

‘De drie troeven van Amalia: jachtrechten, kapitaalinjectie en water.’

‘Ik begrijp je niet. Jouw kapitaalinjectie is toch een streep door hun rekening?’

‘Dat is helemaal nog niet gezegd. Waarschijnlijk hebben ze allang geïnformeerd hoeveel vermogen ik heb. Via internet en interbancaire informatiesystemen kunnen ze dat binnen twee minuten weten. Ik heb privé niet genoeg kapitaal om de hele hypotheek over te nemen. Die kunnen ze dus altijd nog verkopen en het landgoed laten executeren.’

‘Waar zitten ze in werkelijkheid achteraan?’ vroeg Amalia zich voor de zoveelste keer af. ‘Al die eigenschappen van het landgoed zijn leuk, maar leveren geen grote hoeveelheden geld op, en zeker niet op korte termijn. Er is iets wat direct veel geld oplevert, als ze het landgoed eenmaal in bezit hebben.’

‘Dat heb je goed gezien. Maar ik kan niets speciaals bedenken. Misschien zitten er delfstoffen in de bodem? Goud? Uranium? Iets wat zij alleen weten?’

Ze wisten het niet en gingen ontevreden met de uitkomsten uit elkaar.

De volgende ochtend namen ze hun koffie mee naar het bassin van de bron. Het was het hart van het landgoed en een plek met een vredige, maar tegelijk pulserende energie. De grote bron, zouden ze eigenlijk moeten zeggen, want er waren er nog minstens twee, eveneens afgewerkt met een bassin uit de Romeinse tijd.

‘Wanneer was je van plan te vertrekken, Dirk?’ vroeg Angèl.

‘Mijn vliegtuig gaat overmorgen.’

‘Ik ben ongerust over je veiligheid, Dirk.’

‘O? Waarom?’

‘Jouw kapitaalinjectie gooit hun plannen in de war. Ze deinzen er niet voor terug om iemand uit de weg te ruimen met een zogenaamd ongeluk.’

‘Zoals met Henry?’

‘Precies. Ik zou graag willen dat je een andere route neemt naar het vliegveld dan de gewone weg.’

‘Is er dan een alternatief?’

‘Dat weet ik niet. Maar met de Landrover kun je ook over karrensporen rijden. Misschien kunnen we een route door de bergen vinden.’

‘O, ik kan op Google Earth kijken!’ zei Amalia opgewonden. ‘Er is weer wifi en ‘s nachts is die snel genoeg. Ik zal een route uitstippelen.’

Dirk keek hen aan. ‘Jullie menen het, hè?’

Angèl knikte. ‘Het was een groot kaliber kogel waardoor mijnheer Henry een klapband kreeg. Jagers hebben niet zulke zware vuurwapens.’

‘Akkoord dan. Je zou me bijna bang maken. Hebben we verder alles besproken? Als er iets dringends is kun je me bellen, sms’en of mailen. Ik laat door mijn bank een rekening bij hun internationale filiaal openen, waar het geld op gestort zal worden. Jullie krijgen een machtiging, een toegangscode en een wachtwoord voor internetbankieren. Stort het rekening courant krediet bij stukjes en beetjes vol, in bedragen van hooguit vier cijfers. Intussen kunnen ze geen beslag laten leggen en zij weten dan niet waar het geld vandaan komt. Best kans dat ze een stukje kredietruimte overlaten als ze merken dat hun opzette is mislukt.’

De volgende dag nam Dirk onopvallend afscheid. Tegen de schemer vertrok de Landrover met Angèl aan het stuur. Amalia had een aantal routes door de bergen voor hem afgedrukt. Angèl had ze glimlachend aangepakt. ‘Ik zou ook zonder kaart mijn weg hebben gevonden, maar bedankt. Het zal hiermee zeker sneller gaan.’

Amalia was de enige getuige van hun vertrek. Angèl reed zonder licht de inrit af en verdween langs een karrenspoor dat de Waterberg opging.

Morgen zouden de laatste gasten vertrekken en was ze alleen met Bea, tot Angèl terug kwam.

Ze verzorgde Bea en ging met Pietro op het extra bed liggen. Ze sliep elke nacht als een roos bij Bea, maar deze avond wilde de slaap niet komen. Ze voelde zich onbeschermd zonder Angèl. Ze dacht er over om het jachtgeweer uit de kast te halen. Ze had het, met enkele dozen patronen, aangetroffen in een afgesloten kast in Bea’s vertrekken toen ze alle sleutels probeerde die ze onder haar beheer had gekregen.

Bij nader inzien vond ze het belachelijk van zichzelf. Maar de ongerustheid bleef.

Uiteindelijk was ze toch in slaap gevallen, want ze schrok wakker toen

Bea in haar slaap begon te praten. Ze kon het niet verstaan, maar het klonk niet verontrustend. Ze streelde Bea tot ze weer insliep. Ze was er klaarwakker door geworden en besloot brood te gaan maken.

Pietro vond het best om in de kinderstoel gezet te worden. Amalia had de indruk dat hij naar het kneden keek.

Ze zette de broden te rijzen en ging de eetzaal gezellig maken. Voor de laatste keer van het seizoen. Er waren nog maar zes gasten, die later in de morgen afgehaald zouden worden door een taxibusje.

Ze voerde Bea kleine stukjes brood en een kop thee.

‘Waar is Angèl?’ vroeg Bea toen ze met eten klaar was.

‘Die is Dirk naar het vliegtuig brengen. Hij komt vanavond terug.’

Bea keek haar aan. ‘Ik heb niet zoveel hoofdpijn meer, ik wil het vandaag zonder pijnstillers proberen. Wat zijn je plannen vandaag?’

‘Ik ga de kamers schoonmaken. Dirk heeft, na overleg met Angèl en mij, de werkster opgezegd. Ik hoop dat je daar geen bezwaar tegen hebt.’ Ze vertelde maar niet dat ze de vrouw er van verdachten allerlei informatie over het reilen en zeilen van het landgoed over te brieven.

‘Dat is goed, kindje. Ik had haar alleen voor het seizoen ingehuurd.’ Ze bewoog onrustig. ‘Ik zou graag in bad willen. Denk je dat dat mag van de dokter?’

‘Dokter Stein is er nog. Ik zal vragen of hij naar je komt kijken.’

De dokter vond het verantwoord om haar te verplaatsen. Bea’s hoofd was goed gefixeerd door de neksteun. Ze droegen Bea samen naar de badkamer en vlijden het broze lichaam in geparfumeerd water.

Amalia verschoonde het beddengoed en stofzuigde de salon. Na een half uurtje had Bea er genoeg van en haalden ze haar uit bad.

Niet veel later deed Amalia de gasten uitgeleide.

Toen het laatste geluid van de taxibus was verstorven, werd het echt stil op het landgoed, op de vogels na.

Amalia controleerde of Bea en Pietro sliepen, laadde het jachtgeweer en ging naar buiten voor een ronde over het landgoed. Ze ging naar de tuinen, waar ze voor het eerst sinds een week kon genieten van de uitbundige groei en bloei.

Angèl had een bijna onzichtbaar onderhoud gepleegd. De eeuwenlang overwoekerde watergoten waren blootgelegd en er murmelde nu helder water door. Ze voelde zich welkom en glimlachte van blijdschap. Het wapen op haar rug was geen storende factor: integendeel, ze werd gezien als de hoedster van het landgoed, paraat om inbreuk van buitenaf te weerstaan. Ze dwaalde langs de kassen, de boomgaard met Angèls caravan en de composthopen. Ze liep de helling omhoog naar het vlakke stukje waar de rechthoek van Vera's tentje bleek afstak tegen het groene gras, dat sinds de regenbuien weer was gaan groeien. Naarmate ze hoger kwam werd de begroeiing schraler. Ze beklom een hoge klif die uit de helling stak om een goed uitzicht te krijgen. Met haar rug tegen een rots bestudeerde ze de omgeving nauwgezet. Af en toe zette ze Henry's verrekijker voor haar ogen om een detail te bestuderen.

Van bovenaf was goed te zien waar de eerste watervoerende laag aan de oppervlakte kwam. Er liep een gordel van groen langs de contouren van de berghelling. Veel lager was een tweede te zien, dat was waarschijnlijk de laag van waaruit Angèls bron werd gevoed. De hoofdbron, die het irrigatiesysteem van water voorzag, lag in de brede gordel van bomen en tuinen, waar de gebouwen van het landgoed door omsloten waren. Van hieruit was de achterste, onafgebouwde vleugel te zien, waarvan een gedeelte zonder dak was.

Met de verrekijker speurde ze de bodem van de vallei af. Hij maakte een bocht richting de zee, zodat ze het laagste stuk niet kon zien.

Het landschap was volkomen verlaten. Wat mensen betreft. Ze was zich bewust van de vele dieren die er huisden. Ze was er zeker van dat binnen het bereik van haar verrekijker geen mens aanwezig was. Dat had ze als kind ook gehad. Als ze op jacht was in de bossen rond de boerderij van haar ouders, wist ze vrij nauwkeurig waar de dieren waren en of er mensen in de buurt waren.

Ze ging zitten en liet de informatie tot zich komen.

Er waren teveel wilde zwijnen. Ze brachten schade toe aan de kwetsbare stukken van de bodem. Reeën en herten aten teveel jonge opslag en beschadigden bomen. Maar dat had ze zelf ook al gezien.

Ze zonk dieper weg in het bewustzijn van de vallei.

Water zakte in het gesteente van de berg tot op een dichte laag, waar het zich verzamelde en naar buiten trad. Er waren meer bronnen dan die ze kende. Ze volgde het water, dat uiteindelijk als de beek naar de zee stroomde. Nergens was iets speciaals wat haar aandacht vroeg.

Langzaam dreef ze boven in haar eigen bewustzijn.

De reden waarom het landgoed zo begeerlijk was, lag niet in het landgoed zelf, was de conclusie.

Ze ging staan en tuurde in de verte. Er was een dreiging, maar die was nog niet dichtbij.

Een stofwolkje, ver weg. Een schittering van de zon in glas. Een auto, in de bergen. Met moeite wist ze hem met de verrekijker te vinden. Zou het de Landrover zijn met Angel? Het moest haast wel. Ze volgde de auto in zijn voorzichtige gang omlaag, tot ze er bijna zeker van was.

Ze pakte het geweer op en ging terug naar beneden. Het wapen voelde vertrouwd aan. Het gaf haar overwicht. Alsof ze de boodschap in het rond seinde dat het landgoed bewaakt werd tegen indringers. Dat het niet machteloos was.

Ze zwierf nog wat rond voordat ze terugkeerde naar het huis. Het geluid van de Landrover bereikte haar, lang voordat ze de wagen zelf in zicht kreeg. Er was iets in het timbre van het motorgeluid waardoor ze er zeker van was dat het hun Landrover was.

Ze was net begonnen met de avondmaaltijd toen Angèl de keuken in kwam, nog stoffig van de reis. Ze begroetten elkaar met een glimlach, die betekende dat alles goed was gegaan. Ze schonk wijn in voor hun twee, sneed wat kaas en brood en ging aan de keukentafel zitten.

‘Het was eigenlijk heel aangenaam spannend om dwars door de bergen te rijden,’ zei hij na een lange slok. ‘De maan gaf licht genoeg, ik hoefde de koplampen maar af en toe aan te doen.’

‘Hoe vond Dirk dat?’

‘Hij vond het allemaal nogal overdreven, maar toen hij eenmaal gerustgesteld was omtrent mijn rijvaardigheid, begon hij het leuk te vinden. En hoe ben jij gevaren?’

‘Vanochtend heb ik met dokter Stein Bea in bad gedaan. Het gaat goed met haar, ze begint een beetje te praten. Ze luistert nu naar muziek, ik ga haar zo dadelijk voeren.’

Ze nam een slokje en zei verlegen: ‘Ik heb het jachtgeweer geladen en heb een inspectieronde gemaakt. Jij was de enige mens in de wijde omgeving. Ik heb me afgestemd op het land en nergens iets speciaals aangetroffen dat de begeerte van geldwolven zou kunnen trekken.’

‘Nee, dat stemt overeen met mijn gevoel,’ bromde Angèl. ‘Het moet iets zijn dat hier helemaal buiten staat. Maar waarom nam je een geweer mee? Ik wist niet dat ze er eentje hadden.’

‘Ben je boos dat ik het gepakt heb?’

Hij zuchtte. ‘Ik heb teveel wapens zien gebruiken, Amalia.’

‘Het is maar een jachtgeweer.’

‘Hagel?’

‘Nee, .22 kogelpatronen. Half automatisch. Amper zwaar genoeg om een ree neer te leggen. Er...’

Angèl glimlachte. ‘Ja, wat was er?’

‘Ik voelde instemming. Ik bedoel, ik kreeg een gevoel dat het goed was dat ik het geweer mee nam op mijn inspectie. Om te tonen dat we niet weerloos zijn.’

‘Tonen aan wie?’

‘Zul je me niet uitlezen? Ik denk dat het de beschermgeest van het landgoed is. Een soort... bewustzijn dat hier huist.’

‘Nee, ik lach je niet uit. Voel je ook andere wezens?’

‘Ja,’ fluisterde Amalia. ‘In de bron kan ik het waterwezen zelfs zien. Ik voel wezens in de tuin bezig. Ze lijken op kinderen. En heel sterk in het valletje dat je me liet zien.’

‘Dan is het goed, blijf op je rondes het geweer bij je houden. Het stelt hen blijkbaar gerust. Ze zullen je op de hoogte blijven houden of er vreemden op het terrein zijn.’

‘Heb jij dat ook?’

Hij knikte en stond op. ‘Zullen we morgen naar jouw valletje gaan en een plan maken voor de tuin?’

‘Graag.’ Ze keek met plotselinge tranen in haar ogen naar hem op. Ze had het al zolang gewild, maar opzij geduwd omdat er teveel andere taken eerst kwamen. Zijn blik maakte haar in de war. Gehaast stond ze op en ruimde de tafel af. Was ze verliefd? Het bloed steeg naar haar wangen, zweet prikte op haar rug en tussen haar borsten. Zijn oerkracht maakte haar week in de bovenbenen.

27

Bea genas maar langzaam, alsof ze er geen zin in had. Haar enige passie scheen Pietro te zijn, waar ze mee naar muziek luisterde, die ze voerde en tegen praatte. Angèl en Amalia werkten gedurende de ochtenden in de tuinen rond het huis. Amalia probeerde elke keer in de buurt van Angèl te blijven en elke keer was hij verdwenen als ze even geconcentreerd bezig was geweest. Dan dwaalde ze rond tot ze hem weer zag. Soms stond ze naar hem te gluren als ze dacht dat hij haar niet zag.

Elke middag ging ze in haar eentje naar het valleitje, waar ze met haar tuin begonnen was. Ze maaide met de zeis een stukje van het grasland en ging het vervolgens ompspitten. De grond was soepel en het zware werk vermoeide haar niet. Ze werkte zich in het zweet om de onrust in haar lichaam tot bedaren te brengen, slechts gekleed in een kort broekje, een topje en zware werkschoenen. De sensuele vruchtbaarheid van de aarde wond haar soms op dat ze zich even moest bevredigen. Het hielp maar kort: al gauw wond het gevoel van haar strakke tepels tegen de stof van haar topje haar weer op. Ze dacht echter zelden aan Angèl als ze in haar valleitje bezig was. Het was niet een verlangen naar hem, het was de groeikracht zelf die haar hitsig maakte.

Ze eindigde elke middag met een bad in een poel van het beekje. Ze had de stenen van het licht gekleurde zand verwijderd en een sturdammetje opgeworpen, zodat ze zich even helemaal kon ontspannen. Als ze het koud had gekregen droogde ze zich af en trok een oude overall aan.

Elke week maakte ze een bedrag over van de rekening die Dirk voor hen had geopend, naar de opgezegde bankrekening. Er kwam taal noch teken uit de stad en niemand reageerde op haar aanbod van de jachtrechten.

Het enige wat bewoog waren de graafmachines. Het ploegje arbeiders hakte en groef een geul, legde er twee leidingen in en schoof hem weer dicht. Als de wind uit zee kwam konden ze de machines horen.

Een per week reed Amalia naar de stad voor boodschappen en bouwmaterialen. Toen ze een keer voor de bank parkeerde leek het gebouw gesloten. Ze besloot een cappuccino te drinken op het terras waar ze met de directeur had gezeten. Het meisje dat haar bediende beaamde dat er al langer dan een week niemand was geweest. Tja, de bankencrisis leidde overal tot ontslagen en sluiting van bankfilialen, merkte het meisje op. Jammer voor de mensen die er gewerkt hadden, maar wat haar betreft gingen alle banken dicht.

Diep in gedachten deed Amalia haar boodschappen. Zouden ze met rust gelaten worden omdat de hele financiële sector in rep en roer was? Ze kon zich voorstellen dat er met al die ontslagen heel wat dingen in de war gingen lopen. Zolang ze elke week wat geld overmaakte zouden ze waarschijnlijk geen last meer hebben, vermoedde ze. Ze kregen nog steeds de bankafschriften in de postbus, dus dat werkte nog wel.

Bij de bouwmarkt laadde ze zakken cement in. Angèl had de verbouwing van de lege vleugel opgepakt. Het metselen en stuken gingen hem net zo makkelijk af als het werk in de tuin.

Amalia maakte er een klein feestje van toen Bea besloot dat ze voldoende genezen was om samen met hen te eten.

‘Wanneer neem je de leiding weer op je, Bea?’ vroeg Angèl.

‘Nooit meer.’

‘Ga je het landgoed dan verkopen?’

‘Natuurlijk niet!’ viel ze uit. Ze greep meteen naar haar hoofd.

‘Ik moet me niet zo opwinden,’ mompelde ze. ‘Maar ik meen het, Angèl, Amalia. Ik wil graag gastvrouw blijven, maar de dagelijkse leiding is me teveel. Veel te veel, zonder Henry.’

Amalia zette Pietro, die ze gevoerd had, op Bea's schoot.

'Ik kan je heel veel werk uit handen nemen, Bea, maar hoe moet het dan met de administratie en boekhouding? Misschien moeten er belangrijke beslissingen genomen worden. Dat kan ik niet allemaal alleen.'

'Je hebt anders wel, met Dirk, het landgoed gered van een inbeslagname. Ik weet niet of mij dat gelukt zou zijn. ik...' Ze keek weg.

'Ja, Bea?' spoorde Angèl haar aan.

'O, ik denk dat mijn trots me teveel in de weg gezeten zou hebben,' bekende ze met tegenzin.

Zonder elkaar aan te kijken wisten Amalia en Angèl van elkaar dat ze niets zouden zeggen over de nog steeds aanwezige, maar onbenoembare dreiging die over het landgoed hing.

Enkele dagen later sneed Angèl het punt van de verbouwing aan.

'Is er wel geld voor?' wilde Bea als eerste weten.

'Dat hangt er van af,' zei Amalia. Ze legde een paar prints voor Bea neer. 'Kijk, dit is er tot nu toe afgeschreven van de lening van Dirk en bijgeschreven bij het rekening courant krediet van de bank in de stad. Als we zo doorgaan, wordt het krediet afgelost, maar is er nauwelijks nog wat over. We moeten er ook van leven.'

'En als we niet zo door gaan?'

'Het is een risico,' zei Angèl. 'Als we geld gaan uitgeven aan een aannemer om de keuken en het sanitair te vernieuwen kunnen we tenminste gasten hebben tijdens de Kerstdagen. Maar ik weet niet wat de bank dan gaat doen.'

'De bank is gesloten.'

'Dat was maar een filiaal, Amalia. De besluiten worden op het hoofdkantoor genomen.'

'O ja, natuurlijk.' Amalia bloosde om haar naïviteit.

'Maar...' Er viel haar iets in. Van de opwindning ging ze staan. 'Dat gedoe om het landgoed in bezit te krijgen door het krediet op te zeggen en met die rioolleiding en de controleurs van de gemeente... dat was toch een lokale actie? Ik bedoel, van de plaatselijke maffia?'

‘Ik denk het wel,’ zei Bea aarzelend. ‘Maar wat zou dat?’

‘Als het bankfiliaal gesloten is en onze rekening nu op het hoofdkantoor loopt, zouden ze hem dan nog willen opzeggen? We betalen elke week heel wat af.’

‘Ja, dat zou misschien kunnen,’ zei Bea, ‘maar laten we liever geen risico nemen en gewoon blijven aflossen. Angèl?’

Angèl knikte kort.

‘Zou de gemeente ons echt dwars zitten als we de boel niet opknappen?’

Amalia keek Angèl aan. Die schudde zijn hoofd.

‘Goed,’ concludeerde Bea, ‘daar kunnen we ook beter geen risico mee lopen. Ik acht hen in staat de zaak te sluiten.’

‘Angèl, is er iets wat we wèl kunnen doen, iets dat geen geld kost?’ vroeg Amalia, ongeduldig wordend.

‘Ik kan twee dingen doen die geen of nauwelijks geld kosten. Ik kan de keuken slopen, dat moet toch gebeuren, en ik kan met wat stenen, cement en wat leidingmateriaal de ruwbouw doen van een nieuw sanitair blok. Dan stop ik met de restauratie van de lege vleugel.’

‘Laten we daar dan mee beginnen,’ besliste Bea.

Het slopen van de keuken was een opluchting, ook al was het werk zwaar en vies. Amalia deed er net zo hard aan mee als de eerste de beste bouwvakker, terwijl Bea het servies en bestek zorgvuldig in groentekratten inpakte. Ze stuukten de muren, in afwachting van de uitvoering van verdere plannen. Bea vond eindelijk de rust om de tekeningen voor de keuken te maken zoals zij die al jaren wilde hebben.

Het werd kouder. Ze stookten de verschillende haarden en houtkachels steeds vaker.

Amalia verliet haar zolder en betrok een kamer boven de keuken.

Op een dag bemerkte ze dat haar tuin in aanleg ’s nachts bezoek had gehad van wilde zwijnen. Naast haar keurig omgespitte stuk was de zode over een groot oppervlak omgewoeld. Het duurde een paar momenten van schrik en boosheid voordat ze besepte wat het was: de wezens van de

vallei hielpen haar met het spitten! Ze ging op haar knieën zitten en boog haar hoofd naar de aarde. Ze moest er een beetje van huilen.

Ze besteedde de middag aan het fatsoeneren van de omgewoelde aarde. De schemer viel al vroeg in; ze zette haar gereedschap weg, nam het geweer en liep in gedachten terug naar het huis. Zou ze de wezens en de dieren van de vallei duidelijk kunnen maken wat ze wilde met de grond? Zou ze zonder afrastering of het doden van wild kunnen werken?

Ook op de dagen die volgden was er grond omgewoeld. Het werk schoot zo goed op dat ze tijd kon gaan besteden aan het vrijmaken van de irrigatiegreppels, waarvan de sporen langs de hoogtelijnen zichtbaar waren.

De greppels bleken een stenen bodem te hebben van langwerpige platen van de plaatselijke zandsteen. Amalia ging rechtop staan en veegde het haar van haar bezwete voorhoofd. Dit valleitje had een hele vergeten landbouwhistorie! Ze probeerde zich voor te stellen hoe het er tweeduizend jaar geleden uit had kunnen zien. Ze zag bloeiende fruitbomen, granaatappels, perziken, stroken met bonen, linzen en erwten, kolen, groenten die ze niet kende, pastinaken, wortelen, uien... Langzaam liep ze van de ene irrigatiegoot naar de andere. Bij elke stap ontvouwde zich een nieuw uitzicht op de tuin, zoals hij eeuwen lang was onderhouden. Ze begreep dat de vruchtbaarheid er door de mensen heen was gebracht. Het bos met de bron was er toen niet, de hele vallei was bebouwd geweest. Ook het smalle stroompje was pas in zijn bedding teruggekeerd toen de irrigatiegoten niet meer werden onderhouden en het water een andere weg moest zoeken. Waarom waren de mensen hier weggetrokken?

Ook daar kreeg ze antwoord op. Ze zag woeste krijgers, ze rilde, want ze meende hun strijdkreten te horen en het gekrijs van mensen in doods-nood; dan... het loeien van vuur, instortende gebouwen, geblaat van schapen, gejammer van vrouwen, huilen van kinderen, die in gevangenschap werden weggevoerd.

Amalia zat op de grond en hilde om de vernietiging van zoveel moois, de verminking en dood van mensen, zo lang geleden, de pijn en doods-angst van verkrachte vrouwen en kinderen.

Ze keek gealarmeerd op: ze werd bekeken!

Met een lach van opluchting zag ze een koppeltje jonge reeën bij de bosrand naar haar kijken. Dichterbij hipten konijnen, een roofvogel trok zijn schaduw over het gras, een roodborstje zat op de steel van haar schop.

Ze begreep: het was niet de bedoeling geweest om haar verdrietig te maken, maar ze had iets gevraagd en antwoord gekregen.

Er was de eerste maanden geen water nodig, zodat ze besloot het vrijmaken van de irrigatiegoten op een later tijdstip te hervatten. Als proef plantte ze een paar rijen sjalotten. Ze lagen toch maar uit te lopen in de bijkeuken. Zoals ze eigenlijk wel verwacht had lagen ze de volgende dag bijna allemaal ondersteboven. Een beetje teleurgesteld was ze wel: ze had de indruk gekregen dat de wilde dieren van haar gewassen af zouden blijven.

Angèl wist er wel wat op. Op de bouwplaats lag een stapel betonmatten. Hij wist niet waarvoor Henry die bestemd had, maar ze konden mooi dienen om het plantgoed te beschermen. In het voorjaar konden ze de matten rechtop zetten om er erwten en bonen tegen te laten klimmen. Ze sjouwden samen een paar matten naar het valleitje, bogen de randen om en kregen zo mooie kooitjes.

Het werkte, de herplante sjalotten bleven staan.

's Nachts werd ze wakker misschien was het een teken geweest dat ze nu geen sjalotten moest planten. Balorig ging ze op haar andere zijde liggen. Ze zou zelf wel bepalen of het sjalottentijd was of niet.

Tegen dat de eerste wintergasten werden verwacht had Angèl de keuken zo ver opgeknapt dat ze het fornuis en het aanrecht terug konden plaatsen. In plaats van de oude kastjes, die ze in stukken en brokken met de afvalcontainer hadden laten afvoeren, maakte Angèl houten planken op stapeltjes stenen.

Ze hadden het deze keer beter gevonden niemand uit het dorp aan te nemen om voor de kamers te zorgen. Ze hadden geen behoefte aan eventuele spionnen. De toekomst was nog lang niet zeker en een nieuwe controle door de gemeente zou desastreus kunnen zijn.

De gasten bestonden voor het grootste deel uit een hele familie, die hier de kerst wilde doorbrengen. Bea knapte zienderogen op toen ze haar rol als gastvrouw weer op kon nemen. Amalia nam het koken en onderhoud van de kamers op zich, geholpen door Angèl. Het was hard werken en van de tuin kwam niet veel. Het naast elkaar werken gaf Amalia niet zoveel spanning meer als een tijdje terug. Angèl en zij waren in een soort resonantie met elkaar geraakt, waardoor ze zich voortdurend bewust waren van elkaar. Het werken was een spel als het ware, een dans, waarbij soms de ene leidde, dan weer de ander. Haar seksuele opwindning van de eerste maanden vervaagde. Waarschijnlijk omdat hij op geen enkel signaal van haar reageerde. In het begin was het zo duidelijk aan haar te zien geweest, dat ze zich geschaamd had voor haar openlijke lichaamstaal.

Het werk aan de rioolleiding was blijkbaar afgerond, want op een dag waren de machines vertrokken. Amalia, die op weg was naar de stad voor boodschappen, had geen flauw idee waar de leidingen naar toe moesten gaan. Maar ze was verheugd dat de machines weg waren.

Op een ochtend was de wereld versierd met witte rijp.

‘Dat komt hier niet veel voor,’ zei Bea, met een zweem van teleurstelling in haar stem. ‘Ik heb ooit wel eens overwogen om tropisch fruit aan te planten, maar als het ’s nachts vriest, kunnen we dat wel vergeten.’

‘Vroeger was het warmer,’ beaamde Amalia verstrooid. ‘Toen groeide het hier wel. In de Romeinse tijd, bedoel ik.’

‘Hoe weet je dat, liefje?’

‘O,’ hakte Amalia, blozend, ‘dat... dat is me verteld.’

Bea keek haar aandachtig aan. ‘Door wie dan?’

‘Het land. De... de wezens van het land.’

‘Kun je die dan horen?’ Bea’s nieuwsgierigheid was gewekt. ‘Ik bedoel, praten ze tegen je? Nee, niets zeggen, lijken het net spelende kinderen?’

‘Soms, die in de tuin hier lijken af en toe wel kinderen,’ antwoordde Amalia aarzelend. ‘Maar ze kunnen ook heel serieus zijn. Die in mijn vallei zijn heel blij dat ik de tuinderij weer herstel, na tweeduizend jaar.’

De winterzon maakte korte metten met de rijp. Aan het eind van de ochtend was alle wit verdwenen.

Het Kerstdiner was een gezamenlijke productie onder leiding van Bea. De aanwezigheid van de gasten had haar teruggebracht in haar oude kracht. Ze was overal tegelijk aanwezig, stelde iedereen op hun gemak, maakte het gezellig en wist dagenlang een feestelijke sfeer te handhaven.

Na het vertrek van de gasten zakte ze in en zat somber vanuit haar salon naar het grauwe weer buiten te kijken. Pietro begon aan haar voeten met dingetjes te spelen. Dat beurde haar weer op.

Het nieuwe sanitaire blok in de garage vorderde gestaag. Angèl legde leidingen, plaatste wc-potten, wastafels en douchebakken, stuukte, zette tegels. Hij was onvermoeibaar. Amalia schilderde wanden en plafonds in de kamers die dat nodig hadden, waste en streek alle gordijnen en vergrootte bijna elke middag de beplantbare oppervlakte in haar vallei. Het was heel bevredigend om zonder machines te kunnen werken. Het met de hand spitten, onkruid verwijderen en harken werd ze nooit moe.

Bea kweekte nieuwe tomatenplantjes op in de kas, waar Angèl de uitgeputte grond had vervangen door verse compost. Het was een vredig bestaan, maar er was altijd de schaduw van Henry's overlijden en de nooit opgeloste strijd om het landgoed.

Het bankfiliaal in de stad bleef gesloten en van de nieuwe bank kwam taal noch teken. De maandelijkse bankafschriften vermeldden onveranderd de oorspronkelijke kredietlimiet, waar ze intussen ver onder zaten.

28

Het begon aarzelend wat warmer te worden. Voorjaarsbloemen verschenen op onverwachte plaatsen, de knoppen van struiken begonnen te zwellen. Bij haar dagelijkse werk in het valleitje werd Amalia een onrust gewaar. Ze sprak er 's avonds tijdens de afwas over met Angèl.

'Dat voel ik ook,' zei hij somber. 'Al een paar dagen, maar ik kan het niet plaatsen. Er is nergens iets verontrustends te zien.'

‘Zou er een aardbeving komen?’

Hij schudde langzaam zijn hoofd. ‘Nee, dat zou anders aanvoelen. Voor een aardbeving zou de waarschuwing uit de aarde zelf komen. Nee, dit heeft met water te maken. Maar water is zo vloeibaar, ik kan er niets van maken.’

De onrust werd overstemd door de aanstormende lente. Ze kregen het druk, Angèl moest het werk aan het sanitair een tijdje stil leggen. Amalia plantte tuinbonen en erwten en zaaide vroege groenten, pastinaken, uien, wortelen, bieten. Haar tuinderij kreeg geleidelijk vorm, in smalle banen langs de hoogtelijnen. Angèl hielp haar een paar irrigatiegoten vrij te maken, want het vroege voorjaar was aan de droge kant. De greppels zouden ook een teveel aan water afvoeren, bijvoorbeeld bij een stortbui, zodat de losse aarde niet weg zou spoelen. Ze maakte wat vogelverschrikkers van oude cd's. Uitgeplante tuinbonen en erwten die ze in de kas had voorgezaaid, werden tegen ongenode gasten beschermd met de kooien van betonmatten. Op een ingeving maakte ze hagen van afgeknipte twijgen van de wilgen langs het beekje, om het wild aan te geven dat ze er niet mochten komen. Hoe dan ook, haar tuin bleef vrij van vraat. De wilde zwijnen waren waarschijnlijk verder getrokken, want ze zag geen wroetsporen meer. Misschien hielp het ook dat ze consequent het geweer bij zich had. Ze was vastbesloten te schieten als ze aan haar plantjes zouden komen, waarschijnlijk voelden de dieren dat aan.

Op een avond, een van de eerste dat ze op het terras hadden kunnen eten, kwam de financiële situatie ter sprake.

‘Ik heb uitgerekend dat we nog net genoeg hebben tot de eerste gasten komen,’ begon Bea. Ze had geleidelijk de financiën weer van Amalia overgenomen. ‘We kunnen voorlopig geen aflossingen meer doen en geen dure materialen kopen. Angèl, wat heb jij nog nodig voor de tuin en voor het sanitair?’

‘Voor de tuin niets, Bea,’ antwoordde Angèl bedaard. ‘Er is nog zaad genoeg van vorig jaar. Voor het sanitair heb ik nog wat leidingen en een hoofdkraan nodig, maar dat kost maar een beetje.’

‘Mooi, want er is maar een beetje. Amalia?’

‘Ik heb al het zaai- en pootgoed wat ik nodig heb, Bea.’

‘Wat doen we met de keuken? Zo kunnen we niet voor veertig gasten koken.’

‘Ik weet het niet, moet ik je bekennen.’

‘Wanneer heb je de laatste aflossing gedaan?’ vroeg Angèl.

‘Gister.’

‘Hm. Dat geeft ons een paar weken respijt voordat ze door hebben dat ons geld op is.’

‘Mijn...’ Bea sloot haar mond net op tijd.

‘Respijt voor wat?’

‘Dat weet ik niet, Amalia. Iets. Er gaat wat gebeuren. Ik weet alleen niet wat of wanneer of door wie.’

‘Zou...’

Bea en Angèl keken haar aan of er nog meer kwam.

‘Weet je nog dat we een tijdje geleden een soort onrust bespeurden? Zou dat er mee te maken hebben?’

Angèl knikte langzaam. ‘Ja, er worden signalen naar ons gestuurd.’

‘Maar wat gaan we doen als er weer controle komt door de gemeente?’ vroeg Bea. ‘We hebben een provisorische keuken...’

‘Daar heb ik over nagedacht, Bea,’ zei Angèl. ‘We hebben in de keuken een degelijke, vaste kast, één goed fornuis, een degelijke tafel. Het enige wat echt ontbreekt is een behoorlijke aanrecht. Als we het afwassen nu eens verplaatsen naar de bijkeuken? Ik weet dat het niet lijkt op je keukenontwerp, maar het ligt wel binnen ons bereik.’

‘We zouden de eettafel uit de salon ook in de keuken kunnen zetten. Dat is ooit een keukentafel geweest, zo te zien. Tijdelijk. Dan is er genoeg ruimte om te werken,’ vulde Amalia aan.

‘En waar wilde je alle spullen dan neerzetten?’ weerstreefde Bea.

‘Servies en bestek op een tafeltje in de eetzaal, onder een tafellaken tegen de vliegen.’

‘Jij denkt dat alles zo eenvoudig is,’ pruttelde Bea nog tegen.

‘Ik denk dat we dan wel kunnen voldoen aan de eisen wat betreft hygiëne en veiligheid, Bea,’ zei Angèl. ‘Ik weet alleen nog niet hoe we zo snel een brandtrap kunnen realiseren.’

‘Kun je die niet van steen maken? Tegen de achtergevel aan? Het raam aan het eind van de gang kan open en is groot genoeg als vluchtdeur,’ stelde Amalia voor. ‘Er ligt een hele berg stenen waar de muur van de zijvleugel is ingestort.’

Angèl kreunde. ‘Weet je wel hoe zwaar die zijn?’

‘Nee,’ lachte Amalia.

De tuinen floreerden, mede dankzij de herstelde irrigatie. Bea hielp dagelijks te oogsten. Amalia wist de groothandel die hen gedurende het zomerseizoen bevoorraadde over te halen hun producten af te nemen.

De keuken was zover klaar, een nieuwe afwasmachine was in de bijkeuken aangesloten en Angèl was bezig een stenen buitentrap te bouwen. De eerste gasten arriveerden. Bea besloot om toch maar de vrouw in te huren die vorig jaar schoonmaakte. Het maakte niet meer uit of ze van alles doorbriefde of niet. Ze was zo verstandig geweest om de gasten te laten betalen op de nieuwe rekening van Dirk, zodat ze nog iets te zeggen hadden over het geld.

Het weerzien met Dirk, Vera en andere vaste gasten, die ongeveer tegelijk arriveerden, was emotioneel.

Op een ochtend dat ze op het terras koffie zaten te drinken, kwam een verontwaardigde gast naar hun tafeltje toe, een snorkel in zijn hand.

‘Wat heeft u in hemelsnaam met het baaitje gedaan? Er loopt allemaal rioolwater in! De hele boel is verpest!’ schreeuwde hij.

Er viel een doodse stilte.

Schrapende stoelpoten verbraken de verlamming. Angèl ging langzaam overeind staan. ‘Kunt u precies vertellen wat u heeft aangetroffen?’ vroeg hij, een octaaf lager dan normaal.

Bijna onzichtbaar bewegend als een vluchtende hinde stond Amalia naast hem. Ze beefde. Dit was waar ze voor gewaarschuwd waren!

‘Er stroomt een gore, stinkende, zwarte stroom rioolwater in uw baaitje. Al enige tijd, zo te zien. De hele onderwaterwereld vlakbij het strandje is bedekt met goor slijm!’

Dirk ging staan. 'Kom, we gaan kijken. Camera's mee.'

Een hele karavaan auto's vertrok naar beneden. Waar de oprijlaan uitkwam op de weg naar het dorp konden ze niet verder. Alleen de Landrover met Angèl aan het stuur en Bea naast hem was in staat over het pad achter de wandelaars aan te hobbelen.

Dirk wees: 'Laten we het tracé van de rioolleiding volgen.'

Bij een steile helling hield het op. Vanonder een betonnen duiker stroomde een zwarte, stinkende stroom door een oude erosiegeul naar beneden. De geul was diep ingesneden, het rioolwater was nauwelijks te zien. Behalve beneden. Het baaitje had een strandje met een soort zwin. Dat was helemaal zwart. Via een geul door het zand stroomde het naar de zee, waar het een goor spoor trok.

Verbluft staarden de gasten naar de bizarre tegenstelling.

Een eindje buiten het strand lag een zeilboot voor anker.

'Dat zijn vrienden van ons,' zei de man met de snorkel. 'We hadden hier afgesproken om het koraal te bekijken. Hij had de vervuiling nog niet eens gezien.'

Bea, aan de arm van Angèl, beefde van verontwaardiging.

'Dit zullen ze weten!' siste ze. 'Angèl, rijd me naar de burgemeester!'

Dirk legde zijn hand op haar arm. 'Wacht even, lieve. Ik denk dat we dit anders moeten spelen.'

'Wat? Dit is... dit is een buitensporige inbreuk. Deze baai is van mij!'

'Bea, dit is zo buitenissig, laten we eerst informatie inwinnen hoe dit is kunnen gebeuren.'

Angèl knikte. 'Voorzichtig opereren, mevrouw. Dit ruikt naar misdaad.'

Amalia kwam naderbij, het huilen nader dan het lachen. 'Dit is wat ze me wilden vertellen, Angèl.'

'Laten we teruggaan en bedenken wat we kunnen doen. Ik vermoed dat het te maken heeft met de reden dat ze het landgoed in bezit probeerden te krijgen.'

'Wat niet gelukt is, dankzij jouw lening,' zei Bea. 'Dit is gewoon al die tijd de bedoeling geweest, Dirk. Maar het hoe en waarom snap ik nog niet.'

'Dat gaan we uitzoeken, lieve.'

Terug op het terras werd er krijgsraad gehouden. Foto's werden op diverse laptops overgezet. Iemand had een bord langs de weg gezien, maar het niet kunnen lezen. Hij werd er onmiddellijk op uit gestuurd met iemand die de taal wel kon lezen. Aan de speculaties kwam een einde toen de onderzoekers terugkwamen, met foto's van het bord en een vertaling.

Dirk was, als aannemer, degene die de boodschap kon duiden.

'Beste mensen, we zijn hoogst waarschijnlijk gestuit op een enorme subsidiefraude. Het bord vermeldt dat in het kader van het Structuurfonds Landelijke Gebieden van de Europese Gemeenschap een riolering en een waterzuivering worden aangelegd, waar alle rioolwater van de regio gezuiverd wordt, alvorens het in zee te lozen. De kust en het aangrenzende ondiepe gedeelte van de zee met de koraalriffen zijn aangewezen als natuurpark. Als ik gelijk heb, is de subsidie geïnd, maar de waterzuivering niet gebouwd. Het rioolwater wordt ongezuiverd in ons baaitje geloosd.'

'Hoe kan dat nou!' wierp iemand tegen. 'Het werk moet toch opgeleverd worden en gekeurd, voordat je een subsidie kunt innen?'

'De oplevering is een plaatselijke aangelegenheid, mijn beste. Als de regionale overheid de oplevering goedkeurt, toetsen de subsidiegevers alleen of de bedragen kloppen.'

'Maar...dat zou betekenen dat... nee, dat kan toch niet?'

'Wat?'

'Dat de overheid, de bestuurders, de ambtenaren, de aannemers... dat ze allemaal samenspannen... Nee, dit is te gek voor woorden.'

'Toch is dat hier aan de hand, ben ik bang.'

'Ik vind dat we hier direct melding van moeten maken.'

'Wees daar voorzichtig mee,' bromde Angèl. 'Als er zulke grote bedragen mee gemoeid zijn gaat het om georganiseerde misdaad en is het levensgevaarlijk om hen dwars te zitten.'

'We kunnen toch wel iets doen?'

'Jawel, als het maar niet naar hier te traceren valt.'

'Stel dat een voorbijganger het ziet en een fotootje mailt naar iemand aan het thuisfront?' stelde iemand voor.

Dirk ging staan en tikte tegen zijn koffiekopje.

‘Beste mensen, ik wil u op het hart drukken om niet te laten merken dat wij iets bijzonders hebben gezien. Het zojuist geopperde idee lijkt me uitvoerbaar, ik bedoel dat de melding via Nederland of Engeland bij de Europese Commissie terecht komt, zonder verwijzing naar Bea’s landgoed.’

De man die het ontdekt had stak zijn hand op. ‘Misschien kan mijn vriend behulpzaam zijn? Hij was onderweg naar de marina bij de stad. Als hij nu eens toevallig het anker uitwierp in het baaitje, foto’s maakte en verzond naar het thuisfront?’

‘De voorbijganger! Die niet in verbinding gebracht kan worden... u kunt hem alleen dan niet bezoeken als hij aanlegt, mijnheer.’

‘Is dat niet wat overdreven?’

‘Nee mijnheer, u kunt er van op aan dat dit landgoed en de gasten in de gaten gehouden worden,’ zei Angèl.

‘Het is hen niet gelukt het landgoed in bezit te krijgen, ze spelen hoog spel wat dat betreft,’ vulde Dirk aan. ‘Bea en wij als haar gasten zijn een risicofactor.’

‘Akkoord dan. Ik zal hem bellen.’

De man trok zich terug om te telefoneren.

Een opgewonden verwachting begon rond te zingen. Geholpen door een paar gasten maakten Vera en Amalia intussen een verlate lunch klaar.

Halverwege de middag kwam bericht dat de zeilboot de baai verlaten had. Er werd per gsm contact gehouden, het was niet de bedoeling dat iemand van de gasten zich liet zien.

‘Mijn vriend is erg geschrokken van wat hij zag,’ meldde de gast. ‘Hij heeft foto’s en een video gemaakt, ook van de duiker en het verse tracé van de rioolleiding. Hij vaart momenteel naar de marina, daar is wifi en kan hij het materiaal mailen naar iemand die hij kent in Londen. Hij zet het ook op Facebook, heb ik begrepen.’

Na het diner kwam opnieuw bericht.

‘Het staat op Facebook. Mijn vriend heeft een link ge-sms’t.’

Gelijk werden laptops opengeklapt en geroepen om de link te spellen.

‘Niet allemaal tegelijk!’ riep Amalia. ‘We hebben een trage verbinding, dan krijgt niemand iets te zien.’

De gasten dromden samen rond de laptop met het grootste scherm. Het duurde vele seconden voordat de eerste foto lijn voor lijn verscheen.

‘Ja,’ fluisterde iemand, ‘dat zal de gemoederen wel in beroering brengen.’

‘Mijn vriend heeft het naar een bevriende parlementariër gemaild,’ vertelde de gast. ‘Die zal het meteen aankaarten bij de Europese Commissie en het naar de nieuwsagentschappen doorspelen. Dan staat het morgenavond in de kranten.’

‘Ook de lokale?’

‘Voor zover die onafhankelijk zijn... misschien de landelijke bladen.’

‘Als ze slim zijn dwingen ze de bestuurders om die waterzuivering alsnog aan te leggen,’ meende iemand.

‘Dat geld is allang verdeeld,’ merkte iemand anders op.

‘Dat is toch te achterhalen?’

‘Door wie? Iedereen zit in het complot.’

‘Het gaat mij niet om het geld,’ zei Bea gespannen. ‘Die vuilspuiterij moet meteen ophouden!’

‘Kunnen we die leiding niet saboteren?’ stelde Amalia grimmig voor. ‘Ik voel er niets voor om maanden, misschien wel jaren te wachten voordat er iets gebeurt.’

Angèl pakte haar zachtjes bij de arm en trok haar achteruit.

‘Dat is een goed idee,’ fluisterde hij. ‘Maar praat er met niemand over. Vannacht gaan we samen. Ik weet waar. Bij de brug lopen de leidingen door een mantelbuis langs zijkant van de brug. Het zijn kunststof leidingen, die kunnen we doorzagen. Er staat alleen druk op. We moeten er voor zorgen dat we zelf niet onder de troep komen.’

Gewapend met zagen, dekzeilen, touw en een houweel liepen Amalia en Angèl in het donker de oprijlaan af. Het was meer dan een uur lopen, maar de Landrover zou teveel aandacht trekken.

Er was geen maan, de heldere sterrenhemel gaf net genoeg licht.

Ze volgden de asfaltweg naar het dorp. In het naburige valleitje kruiste de weg een droge beekbedding. Langs de betonnen brug liepen twee stalen buizen boven elkaar.

Angèl wees waar de kunststof leidingen even bloot kwamen, tussen de mantelbuis en waar ze uit de grond kwamen.

‘Is het niet gevaarlijk wat we gaan doen?’ Amalia kreeg het een beetje benauwd.

‘Hoezo? Zoveel druk staat er niet op. Zeker ’s nachts niet.’

‘Dat bedoel ik niet. Zullen ze niet denken dat wij het gedaan hebben?’

‘Zeker. Maar als het morgen in het nieuws komt zullen ze ons niets durven doen. Deze hele leiding is illegaal.’

‘Bederven we nu dit valleitje niet teveel?’

‘Minder. Het baaitje waar deze bedding in uitkomt is heel steil, zonder strandje. Er komt nooit iemand en de zee is er diep. Maar leuk is het niet.’

‘Waarom hebben ze de leiding niet hier laten eindigen? Waarom moest het per se over het terrein van het landgoed?’

‘Ik denk dat ik dat wel weet. Kom, we gaan eerst zagen.’

Ze spanden een dekzeil over het stuk dat ze wilden doorzagen. Met de houweel hakte Angèl wat ruimte om de leidingen en begon te zagen.

‘Als we er bijna door zijn, trekken we het dekzeil er overheen en zagen er onder door. Op die manier worden alleen onze armen vies. Ga jij op de uitkijk staan. Als je iets hoort of lichten ziet, kom dan naar me toe, dan schuilen we onder de brug.’

Het was zwaar werk. Het kunststof was taai en de leiding had een dikke wand. Het duurde niet lang of hij was doorweekt van het zweet. Hij gebruikte een gewone handzaag voor hout, niet het meest ideale gereedschap.

Toen hij het gevoel had er bijna door te zijn, trokken ze het dekzeil strak en legden het vast met touw en stenen. Het rioolwater zou er wel met kracht uit gaan spuiten.

Het begon te sissen en te klateren. Een gore stank wolkte op. Angèl zaagde of zijn leven er van afhing. Amalia trok zich terug, onpasselijk

van de stank.

Even later kwam Angèl naast haar staan.

‘Ik moet er een V uit zagen. Er komt te weinig uit. Even wat frisse lucht.’

Met bewondering volgde Amalia hoe hij verder werkte temidden van de ondraaglijke stank. Het ging deze keer sneller. De stroom werd dikker. Met een triomfantelijke kreet kwam Angèl overeind. Een volle straal gulpte vanonder het dekzeil naar beneden.

‘Zo, spoel me even af, wil je. Ik word misselijk van mezelf.’

Ze hadden maar twee flessen water bij zich. Angèl bleef stinken, maar het ergste vuil was er af.

‘Moet de andere leiding...?’

‘Die is niet in gebruik. Ik kon het voelen. Ik denk dat die is bedoeld om het water vanuit de Waterberg te transporteren.’

‘Laten we naar huis gaan. Het stinkt hier.’

‘We kunnen ons bij de bron wassen voordat we naar binnen gaan. Beter dat niemand er achter komt wat we vannacht gedaan hebben.’

29

Gespannen wachtten ze de volgende dag op reacties. Pas laat in de avond konden ze de avondkranten doorbladeren, maar er stond nergens iets over het geval vermeld. Niemand had nog opgemerkt dat het rioolwater niet meer in het baaitje stroomde, maar in de rotsachtige inham achter de kaap. Vanuit een auto was niet te zien dat de leiding doorgezaagd was. De stroom zwart water in de bedding viel niemand op.

De volgende dag nam iemand enkele internationale kranten uit de stad mee. Opgetogen als een stelletje padvindders legden ze de artikelen naast elkaar, de meeste met een foto van het baaitje en een inzet waar de duiker op te zien was. Er was nog geen reactie gekomen van de Europese Commissie.

Het bleef echter bij een enkel krantenbericht.

Langzaam ebde de belangstelling weg en keerde men terug tot het normale leefpatroon van mensen op vakantie.

Amalia was elke middag in haar tuinderij bezig. Er waren een paar vrouwen die graag hielpen met wieden en oogsten, zodat zij zelf tijd had om meer grond te ontginnen. Het valleitje straalde een diepe tevredenheid uit. Blijkbaar merkten de gasten dat ook, want er kwamen er steeds meer om mee te werken. Een paar mannen maakten een volgende irrigatiegoot gangbaar, zodat Amalia een nieuwe strook grond kon inzaaien. De groothandel had veel vraag gekregen van restaurantjes naar Amalia's biologische producten. Haar groenten en vruchten straalden van vitaliteit.

Amalia werkte van zonsopgang tot zonsondergang, werd sterk, bruin en durfde voluit te zingen onder het werk. Pietro begon steeds meer op een gewoon kind te lijken, al maakte het nog geen geluiden. Alleen Bea leek haar oude zelf niet terug te kunnen vinden. Met gasten was ze op haar best, hartelijk, spits en onvermoeibaar. Maar 's avonds, als de rust was weergekeerd, zat ze somber voor zich uit te staren in haar salon of op de waranda. Amalia hield haar steeds vaker gezelschap, bezig met administratie, het verstellen van kleren of gewoon met een boek.

Van de gemeente werd taal noch teken ontvangen. De doorgezaagde leiding bleef spuiten. Hun eigen baaitje herstelde zich wonderlijk wel van de aanslag.

Na het uitzwaaien van de laatste gasten van het Pinksterseizoen riep Bea Angèl en Amalia bij zich in haar salon. Ze zag er moe uit.

'Lieve kind, ik heb je druk bezig gezien met de administratie. Heb je een overzicht voor me van de stand van zaken?' viel ze met de deur in huis. 'Jawel, Bea.' Amalia reikte Bea een print aan. 'Het is een voorlopige stand van zaken.'

Bea bestudeerde de cijfers.

Amalia overhandigde een bankafschrift. 'Je ziet, de kredietlimiet is nog onveranderd.'

Bea keek haar aan: 'Dirk zei me dat vorig jaar ook al, weet je. In de brief

van de bank werd het krediet opgezegd, maar de kredietlimiet op de bankafschriften was niet veranderd. Zou het dan een eigen actie van die nieuwe filiaaldirecteur zijn geweest?’

Amalia haalde haar schouders op. ‘Zou kunnen. Ik heb de man nooit meer terug gezien en het bankgebouw is nog steeds gesloten.’

‘Amalia, Angèl, zouden we de conclusie mogen trekken dat we geen financieel gevaar meer lopen?’

‘Of nooit gelopen hebben,’ bromde Angèl.

‘Wat zeg je?!’

‘Misschien was het een dreigement van de club die het landgoed probeerde over te nemen en wist het hoofdkantoor van de bank van niets.’

‘Hm. Kunnen we daar achter komen?’

‘Ik denk het niet. Het filiaal is gesloten.’

‘Zou het iets te maken hebben met de arrestaties vorig jaar van vermeende leiders van een misdaatsyndicaat?’

‘O?’

‘Lezen jullie de krant niet?’

Angèl en Amalia keken elkaar aan. ‘Te druk, denk ik,’ mompelde Amalia verontschuldigend.

‘Ik heb hem jammer genoeg niet bewaard, anders kon ik je het laten lezen.’

‘Het zou kunnen verklaren waarom er geen enkele reactie komt als we iets doen,’ zei Angèl na een tijdje. ‘Of ze hebben de buit binnen en zijn verdwenen.’

Bea zat enige tijd na te denken en stond uiteindelijk hoofdschuddend op. ‘Ik kan er niet echt wijs uit worden. Ik had gehoopt dat ik een tijdje gemist kan worden. Ik wil naar mijn broer toe, in de States. Zijn vrouw is vorig jaar overleden en hij heeft gevraagd of ik kom.’

Angèl en Amalia keken elkaar wederom aan. Amalia stond op en legde haar arm om Bea’s schouders. ‘Ga jij nu maar gauw naar je broer, Bea. Wij redden het hier wel. Ook met het zomerseizoen, Vera komt twee maanden helpen, Dirk zou zeker een maand blijven. Het kan echt wel, lieverd.’

Bea wierp een vragende blik naar Angèl. Die stond ook op en glimlachte: 'Als jij een vliegtuig boekt, breng ik je dwars door de bergen naar het vliegveld. Dirk heeft genoten van de tocht, ik denk dat jij het ook leuk zal vinden. De ramen van de Landrover zijn gemaakt, je zal niet zo stoffig worden als Dirk.'

'Ja, laat ik dat maar doen,' zuchtte Bea. Herinnerd worden aan de Landrover van Henry stemde haar melancholiek.

De volgende ochtend, bij de koffie, meldde Bea dat ze een vlucht voor de volgende dag geboekt had.

'Ik maak jou mijn zaakwaarnemer, Amalia kind. Ik weet niet hoe lang ik weg blijf. Je krijgt alle volmachten, behalve voor het verkopen of beleenen van het landgoed. Angèl, ik kan weinig voor je doen, want je bent hier illegaal. Ik heb een envelop met contant geld voor je in het kantoor-tje klaar gelegd.' Ze zuchtte en droogde haar ogen met een zakdoekje, dat ze in de mouw van haar jurk met zich meedroeg.

'Dat is kort dag, Bea. Dan moeten we vanavond al vertrekken.'

'Dat is de bedoeling, Angèl. Nu ik het besluit eenmaal heb genomen, wil ik zo snel mogelijk weg. Ik heb alles al gepakt en mijn broer gemaild.'

Amalia wierp zich onstuimig in Bea's armen. 'Ik vind het fijn voor je dat je gaat,' snikte ze, 'maar ik mis je nu al, lieve Bea.'

Angèl stond op en ruimde de kopjes op. 'Ik zal de Landrover klaar zetten.'

Het was Amalia vreemd te moede toen ze 's avonds alleen het huis binnen ging met Pietro op haar arm. Ze zette hem in de box en wandelde in gedachten door het huis. Dat probeerde haar in een welkom-gevoel te omhullen, maar haar onrust bleef. Ze liep de waranda af. De hemel bleef lang transparant blauw, langzaam donkerend naar bijna zwart. De tuinen waren druk. Ze kreeg een indruk als van een markt vol vrouwen die staan te roddelen over een belangrijk nieuwtje.

Het duurde lang tot ze rustig genoeg was geworden om te gaan slapen. Ze voelde zich veilig. Er was kilometers in de omtrek geen mens te kennen en van de natuur was ze nooit bang geweest.

De volgende ochtend werd ze onder haar werk verrast door de deurbel. Ze rende op haar tenen buitenom naar de voorkant en gluurde om de hoek. Als het mannen in pakken waren deed ze niet open.

Er stond een jongen met een rugzak.

Ze kwam opgelucht tevoorschijn. 'Kan ik iets voor je doen?'

De jongen bleek van dichtbij ouder dan ze gedacht had. Hij keek verrast opzij en antwoordde in de landstaal, maar met een vreemd accent: 'Ik kom op de advertentie...'

'Advertentie? Voor wat? Van hier?'

'Ja, op de site van wwoofers stond dat er hier plaats was voor een handige jongen. Voor bouw, onderhoud en de tuin.' Hij keek haar onzeker aan. 'Of is er al iemand...?'

Haar ogen bleven gericht op de jongeman, maar haar hersens waren koortsachtig bezig. Wie had dat er op gezet? Bea? Waarschijnlijk. Hoevel, Angèl wist ook de weg op internet.

'Sorry, kom verder. Ik zal even kijken, ik wist er niets van. Wil je wat drinken? Wat eten? Ben je komen lopen?'

'Ja, graag. Ja, ik ben met de bus niet verder dan het dorp gekomen. Daar heb ik de weg gevraagd...'

'Dat zal geen probleem zijn geweest. Er is maar één andere weg het dorp uit, die hier benedenlangs loopt. Ga zitten, ik haal wat uit de keuken. Is koffie goed?' onderbrak ze hem druk. Ze nam hem mee naar het terras en schoot de keuken in.

Terwijl het apparaat bezig was zocht ze snel in het kantoortje de website op. Inderdaad, er stond een advertentie. Contactpersoon was zij. Er stond niet bij wie hem had geplaatst.

Ze bracht de koffie en een paar sneden brood met kaas naar het terras.

'Ik denk dat mijn collega Angèl de advertentie heeft geplaatst. Ik verwacht hem elk moment terug. Als je je eten op hebt zal ik je een rondleiding geven. De toiletten zijn daar, ik ga even mijn gereedschap opruimen.'

Ze rende bijna weg. Waarom was ze zo nerveus? Dat ze alleen op het landgoed was met een jonge man? Hij zag er niet uit dat hij haar te na zou komen, meer als een onbeholpen konijn.

Ze moest om zichzelf grinniken toen ze zich de jonge man als een konijn voorstelde. Ze borg het tuingereedschap op, maar de nervositeit bleef. Het duurde nog zeker tot het avondeten voordat ze Angèl terug kon verwachten. Ze moest de gast in ieder geval logies voor de nacht aanbieden. Ze vond het erg spannend.

Tijdens de rondleiding door de tuinen en de vleugel in aanbouw verdampte haar nervositeit. Haar enthousiasme werkte blijkbaar aanstekelijk: Guillermo, zoals de gast zich had voorgesteld, begon meteen een omgevallen stapel stenen op de bouwplek op te ruimen.

Bij de lunch vertelde hij dat hij in Zwitserland, waar hij vandaan kwam, in de bouw had gewerkt bij een aannemer die gespecialiseerd was in het “droog metselen”, het bouwen met onbehakte natuurstenen zonder specie.

‘Die ingestorte muur kan ik herstellen. Zou u dat willen?’

Amalia aarzelde. Hij vroeg haar om een besluit te nemen over iets wat ze nog niet eens als een probleem had gezien.

‘Laten we straks maar eens gaan kijken en vertel me ter plekke wat je er mee zou kunnen,’ besloot ze.

Met hun kopje espresso in de hand liepen ze er naar toe, te ongeduldig om te blijven zitten. Guillermo schetste in brede gebaren hoe hij de vleugel zou kunnen restaureren.

Intussen dacht Amalia na welke dingen eerder afgemaakt zouden moeten worden. En of ze hem wel in haar buurt wilde hebben. En of er wel geld genoeg was om hem te voeden en bouwmaterialen te kopen.

‘Ik wil het vanavond eerst met Angèl bespreken, maar ik voel er wel voor. Mijnheer Henry, God hebbe zijn ziel, was er erg op gebrand om deze vleugel te restaureren en in gebruik te nemen. Het is het oudste gedeelte van het huis, heeft hij mij verteld.’

‘Uit de Middeleeuwen, denk ik.’

‘Zo oud? Kun je dat zien?’

‘Ik weet het niet zeker, maar de muren zijn erg dik, de raamgaten erg klein. Het zou me niets verbazen.’

‘Goed. Dan wil ik je nu de vallei laten zien waar ik een tuinderij ben begonnen. Daar zul je nog veel oudere dingen zien,’ lachte ze.

Zoals ze verwacht had was Guillermo diep onder de indruk van de waterwerken in haar vallei. Ze zag al snel dat hij weinig met de verbouw van groenten op had. Zijn aandacht werd volledig opgeslokt door het bassin van de bron en het stelsel van irrigatiegoten.

‘Zie je, allemaal naadloos gevoegd, zonder specie. De Romeinen waren er meesters in.’

Amalia stond op de waranda naar de donkerder wordende hemel te kijken, Guillermo had zijn tentje op de kampeerweide opgezet, dat gaf een rustig gevoel. Angèl was laat, of had ze de reistijd verkeerd ingeschat? Daar, een lichtje in de donkere rand van de bergen. Dat moest de Landrover wel zijn.

Het duurde nog wel een half uur voordat de wagen de oprijlaan op kwam. Ze stond Angèl op te wachten. Ze moest zich inhouden om hem niet om de nek te vliegen.

‘Heb je honger?’ vroeg ze in plaats daarvan. ‘Ik heb een pizza voor je gebakken en een tafeltje op het terras gedekt. Er is een wwoofer gekomen, Guillermo uit Zwitserland, maar die kampeert in zijn eigen tentje. Hij...’ Angèl gleed uit de auto en legde zijn grote hand over haar mond. ‘Straks,’ fluisterde hij. ‘Eerst wat eten en drinken.’

‘Is er wat gebeurd?’ vroeg ze ongerust vanwege zijn strakheid.

Hij schudde langzaam zijn hoofd en liep naar het terras, waar hij aan hun tafeltje ging zitten en een glas wijn achterover sloeg.

‘Is Bea...?’

‘Hmhm,’ bromde hij met een mond vol pizza. Hij werkte in een mum van tijd de hele pizza naar binnen.

‘Zo.’ Hij veegde zijn mond af met een servet. ‘Ik was slap van de honger. Vergeten wat te eten mee te nemen. Ja, Bea is op tijd vertrokken. Vertel me nu maar van die wwoofer.’

‘Heb je Angèl al ontmoet?’ vroeg ze de volgende dag.

‘Ik heb hem nog niet gezien,’ antwoordde Guillermo. Amalia schikte de pas geoogste slakroppen in de krat, woude even door de spinazie en

snoof aan een zongerijpte tomaat.

Toen de groothandel de lading had opgehaald ging ze naar het valleitje om de pas leeg gekomen bedden om te spitten. Guillermo begon een hoger gelegen irrigatiegoot vrij te maken.

‘s Avonds kon ze Angèl niet vinden en ging in de caravan kijken. Die was leeg en opgeruimd, alsof er nooit iemand gewoond had.



Zwerven
per
ongeluk

Helder-
ziend en
veertien

Een
hardnekkige
karmische
liefde

Stillers vierluik

Vier aansprekende, gevoelige romans waarin Stiller laat zien hoe trauma's het leven van een kind kunnen gaan bederven als het groter wordt.

Noodlottig als de oude Griekse tragedies zelf.

In confronterende situaties kunnen oude trauma's geactiveerd worden en nieuwe veroorzaakt. Zonder bewustwording zou het leven van zo'n kind terecht komen in een zich eindeloos herhalende lus van zelfde oorzaken en zelfde gevolgen. Dus feitelijk doodlopen.

Stillers romans lezen plezierig. Al hebben ze niet altijd een happy end, ze eindigen wel met hoop. Want uiteindelijk wordt bij de hoofdpersonen de lus doorbroken en kunnen ze verder. Al is het in een volgend leven.

Qua beleavingswereld en taalgebruik zijn *Communekind*, *Zwerven per ongeluk* en *Helderziend en veertien* eigenlijk boeken voor jongvolwassenen. Het vierde boek, *Een hardnekkige karmische liefde*, is zeer controversieel.

Joshua Stiller

De uitgever kent de auteur alleen via email.

Zijn naam is een pseudoniem, aangenomen om zichzelf en zijn familie te beschermen, zo heeft hij uitgelegd.

Hij heeft vijftien jaar aan het vierluik gewerkt dat hiervoor is beschreven.

Hij werd zich bewust van het onderwerp toen persoonlijke ervaringen, boeken, therapeuten en helderzienden allen dezelfde kant opwezen. Er werd als het ware een kritische massa bereikt toen hij een artikel in een tijdschrift las, waarop zijn laatste boek in de reeks is gebaseerd (*Een hardnekkige karmische liefde* tussen een tienermeisje en een volwassen man). *Zwerven per ongeluk* is gebaseerd op een krantenartikel over zwerfkinderen.

Deze roman staat op zichzelf en stamt van voor 2012.

Er zijn eerdere momenten geweest dat de uitgever vond dat dit manuscript wel gepubliceerd kon worden. Ook de ingeschakelde redacteur was tevreden.

Na ontvangst van een proefdruk kreeg de uitgever echter een onverbiddelijk NEE op de mail. De auteur was verre van tevreden. 'Er ontbreekt diepgang,' zei hij.

Als u dit leest, is er dus een stadium bereikt dat de auteur zijn toestemming heeft gegeven voor publicatie. Niet dat hij tevreden is, maar het "moet maar zo". Hij wordt ook een dagje ouder. "Maar alleen als eboek."

Voor de papieren versie zult u nog enige tijd geduld moeten oefenen. Voorjaar 2015, heeft hij beloofd.

